

اسناد مطبوعات ایران

(۱۳۲۰-۱۳۳۲)

جلد اول : کلیات و قوانین

انتشارات سازمان اسناد ملی ایران

(پژوهشکده اسناد)

(بیست و پنجمین سال تأسیس سازمان اسناد ملی ایران)

به کوشش: غلامرضا سلامی - محسن روستایی

۱۳۷۴

تأسیس ۱۳۷۶
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

قیمت ۶۸۰ تومان

Iran Press Documents

(1941 - 1953)

First Volume

Generalities and Laws

Publication of Iran National Archives Organization
(Records Research Center)

On the Occasion of The 25 th. Year of Iran National Archives
Organization establishment.

by:

Cholamreza Salami & Mohsen Roostai

1995

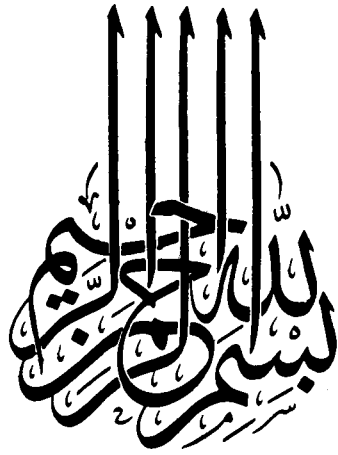

انتشارات سازمان اسناد ملی ایران

اسناد مطبوعات ایران (۱۳۲۰-۱۳۳۲)

١٩٢٠

اسناد مطبوعات ایران

(۱۳۳۲-۱۳۲۰ ه.ش)

کلیات و قوانین

جلد اول

انتشارات سازمان اسناد ملی ایران

(پژوهشکده اسناد)

(بیست و پنجمین سال تأسیس سازمان اسناد ملی ایران)

به کوشش:

غلامرضا سلامی - محسن روستایی

سلامی، غلامرضا، ۱۳۵۰ -

اسناد مطبوعات ایران (۱۳۳۲ - ۱۳۲۰ ه. ش.) / به کوشش غلامرضا سلامی، محسن
روستایی. - تهران: سازمان اسناد ملی ایران، پژوهشکده اسناد، ۱۳۷۴ -
ج: مصور، نمونه.

مندرجات: ج. ۱. کلیات و قوانین. -

۱. ایران - تاریخ - پهلوی، ۱۳۲۰ - ۱۳۳۲ - مطبوعات. الف.

روستایی، محسن، ۱۳۴۲ - نویسنده همکار. ب. سازمان اسناد ملی ایران. ج. عنوان.

۹۵۵/۰۹۲۰۹۲۴

DSR ۱۴۸۶ / ص ۷ الف ۵

نام کتاب: اسناد مطبوعات ایران (۱۳۲۰-۳۲)

جلد اول: کلیات و قوانین

به کوشش: غلامرضا سلامی - محسن روستایی

ناشر: انتشارات سازمان اسناد ملی ایران

محل نشر: تهران - خیابان ولیعصر، بعد از چهارراه طالقانی، خیابان شهید فرهنگ حسینی، ساختمان شماره ۳.

پلاک ۲۳، کد پستی ۱۵۹۳۶ - تلفن: ۶۴۰۴۷۸۱-۶۴۶۱۹۸۳

حروفچینی و لیتوگرافی: مؤسسه فرهنگی امید

چاپ: سهند

تاریخ نشر: ۱۳۷۴

نوبت چاپ: اول

قطع: وزیری

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

کلیه حقوق برای سازمان اسناد ملی ایران محفوظ است.

فهرست مطالب

فهرست اسناد.....	هفت
مقدمه.....	پانزده
پیشگفتار.....	هفده
متن اسناد.....	۱
پیوستها.....	۱۶۵
تصاویر گزیده اسناد.....	۱۹۴
فهرست اعلام.....	۲۰۵

فهرست اسناد

ردیف	موضوع	شماره تنظیم	شماره صفحه
۱-	انتقاد شهربانی اصفهان از مطالب مندرج در روزنامه‌های محل و سوءاستفاده مدیران روزنامه‌ها	۱	۱
۲-	سؤال دبستانی کرمانی (نماینده مجلس) از نخست‌وزیر راجع به توقیف چهار روزنامه یومیه مرکز	۳ و ۲	۳ و ۲
۳-	بخشنامه راجع به نرخ دستمزد چاپ آگهی در روزنامه‌ها	۵ و ۴	۴ و ۳
۴-	تشکیل هیأت بررسی و نظارت بر مطبوعات پایتخت و جلسات آن	۱۲-۶	۸-۴
۵-	دعوت مدیران جراید برای ملاقات با نخست‌وزیر	۱۳	۸
۶-	اعطای امتیاز شانزده روزنامه و مجله	۱۴	۹
۷-	لزوم هماهنگی بین شهربانی و وزارت پست و تلگراف و تلفن	۱۵	۱۰
۸-	دستور جلوگیری از نشر جراید در استان اصفهان	۱۷ و ۱۶	۱۱
۹-	خرید کاغذ روزنامه از امریکا	۲۳-۱۸	۱۲-۱

ردیف	موضوع	شماره تنظیم	شماره صفحه
۱۰-	تقاضای مدیر روزنامه ملی کرمانشاه برای دریافت سهمیه سالیانه کاغذ روزنامه‌اش	۲۵،۲۴	۱۶
۱۱-	صورت تکفروشی جراید در تاریخ ۱۳۲۱/۱۲/۲۷	۲۶	۱۷
۱۲-	خرید کاغذ روزنامه	۲۷	۱۸
۱۳-	برخورد با کارمندانی که به مدیریت یا سردبیری روزنامه‌ها مشغول می‌شوند	۲۸	۱۸
۱۴-	بخشنامه راجع به شرایط روزنامه‌نگاری	۲۹	۱۹
۱۵-	تقاضای امیر توسلی راجع به رفع توقیف تعدادی روزنامه	۳۰	۲۵
۱۶-	تقاضای اداره کل شهربانی راجع به افزایش بودجه رسیدگی به امور جراید و چاپخانه	۳۲،۳۱	۲۶،۲۵
۱۷-	اعلامیه علی سهیلی (نخست‌وزیر) راجع به لایحه اختیارات رئیس کل دارایی و مسائل مطبوعات	۳۳	۲۷
۱۸-	اظهار مسرت فرماندار زنجان از نخست‌وزیر به دلیل انتشار اعلامیه	۳۴	۳۰
۱۹-	انتقاد از توقیف جراید	۳۵	۳۱
۲۰-	اعلام انزجار از لایحه جدید مطبوعات	۳۶	۳۲
۲۱-	اعلام ارسال فهرست روزنامه‌های منتشره در پایتخت به نخست‌وزیر	۳۷	۳۲
۲۲-	حربه هیأت وزیران راجع به توقیف ۱۷ روزنامه و مجله	۳۸	۳۳
۲۳-	رفع توقیف از ۵ روزنامه	۳۹	۳۴
۲۴-	درخواست فرمانداری نظامی از وزارت فرهنگ در مورد توقف اعطای امتیاز روزنامه	۴۰	۳۴

ردیف	موضوع	شماره تنظیم	شماره صفحه
۲۵-	فهرست جرایدی که از تاریخ اردیبهشت ۱۳۲۲ توقیف شده‌اند	۴۱	۳۵
۲۶-	فهرست ۲۲ روزنامه توقیفی	۴۳ و ۴۲	۳۷ و ۳۶
۲۷-	فهرست ۱۷ روزنامه توقیفی	۴۴	۳۸
۲۸-	رعایت نظر رئیس مجلس شورای ملی راجع به روزنامه‌ها	۴۵	۳۹
۲۹-	اختیارات استاندار اصفهان در برخورد با مطبوعات متخلف	۴۶	۳۹
۳۰-	علل توقیف ۳۰ روزنامه و فهرستهای مربوط به آن	۴۷-۵۳	۴۰-۴۶
۳۱-	تقاضای صدور تصویبنامه‌های مربوط به روزنامه‌های توقیفی	۵۴	۴۶
۳۲-	تشکیل کمیسیون رسیدگی به مندرجات روزنامه‌های تهران	۵۵-۵۷	۴۸ و ۴۹
۳۳-	رد اتهامات روزنامه‌های تهران در مورد آقای حشمت‌الملک	۵۸	۵۰
۳۴-	صورت فروش روزنامه‌های پایتخت در روزهایی از اسفندماه سال ۱۳۲۳	۵۹-۶۶	۵۱-۵۷
۳۵-	درخواست رفع توقیف از تعدادی روزنامه و پاسخ آن	۶۷ و ۶۸	۵۶ و ۵۷
۳۶-	حمایت از عبدالمحمد رکنی نماینده مطبوعات مرکز	۶۹	۵۷
۳۷-	انتقاد از عبدالمحمد رکنی نماینده مطبوعات مرکز	۷۰	۵۸
۳۸-	انتقاد از وضعیت مطبوعات به علت استفاده از اسامی جایگزین	۷۱-۷۴	۵۹-۶۲
۳۹-	فهرستهای مربوط به جراید توقیفی	۷۵-۷۷	۶۲-۶۵
۴۰-	اعلامیه حکومت نژادی در مورد توقیف جراید	۷۸	۶۵

ردیف	موضوع	شماره تنظیم	شماره صفحه
۴۱-	انتقاد از وضعیت مطبوعات به علت استفاده از اسامی جایگزین	۷۹-۸۱	۶۶ و ۶۷
۴۲-	درخواست معرفی نماینده‌ای از وزارت امور خارجه برای شرکت در کمیسیون مطبوعات	۸۲	۶۷
۴۳-	بخشنامه راجع به شرایط تقسیم آگهی‌های دولتی در بین جراید	۸۳	۶۸
۴۴-	فهرست فروش روزنامه‌های پایتخت در روزهایی از فروردین ماه ۱۳۲۴	۸۴-۸۹	۶۹-۷۳
۴۵-	منع دخالت کارمندان دولت در امور مطبوعاتی	۹۰	۷۳
۴۶-	پیشنهاد رفع توقیف مطبوعات با قید التزام کتبی	۹۱	۷۴
۴۷-	پیشنهاد استخدام آقای نجفقلی پسیان برای رسیدگی به مندرجات مطبوعات پایتخت	۹۲	۷۵
۴۸-	توقیف تعدادی روزنامه	۹۳ و ۹۴	۷۶
۴۹-	صلاحیت اداره کل تبلیغات در تشخیص مندرجات جراید و دستور توقیف جراید	۹۵	۷۷
۵۰-	معرفی آقای زین‌العابدین خاکسار به سمت نماینده وزارت امور خارجه در کمیسیون رسیدگی به مطبوعات	۹۶	۷۷
۵۱-	اعلامیه نخست‌وزیر در خصوص رفع توقیف از جراید	۹۷	۷۸
۵۲-	عدم حضور اعضای کمیسیون مطبوعات فرمانداری نظامی	۹۸-۱۰۴	۷۹-۸۲
۵۳-	اعلام نتیجه مناقصه تعرفه مطبوعاتی در اصفهان	۱۰۵	۸۳
۵۴-	شرایط انجام کارهای چاپی اوراق دولتی برای چاپخانه‌ها	۱۰۶	۸۴
۵۵-	تشکیل جلسه جبهه آزادی در اداره روزنامه رستاخیز ایران	۱۰۷	۸۶

ردیف	موضوع	شماره تنظیم	شماره صفحه
۵۶-	فعالیت جبهه آزادی در اردبیل و رونوشت مرامنامه جبهه مذکور	۱۰۹، ۱۰۸	۸۸ و ۸۷
۵۷-	مخالفت جمعیت روشنفکران با تبصره ۱۲ آیین نامه مطبوعات	۱۱۰	۸۹
۵۸-	بازدید هیأت نمایندگان مطبوعات از مازندران و هزینه مربوط به آن	۱۱۱ و ۱۱۲	۸۹-۹۴
۵۹-	انتشار بیانیه از طرف روزنامه نگاران در آذربایجان	۱۱۳ و ۱۱۴	۹۵
۶۰-	بازدید هیأت مطبوعاتی از آستارا	۱۱۵	۹۶
۶۱-	دستگیری عبدالقادر باغی (مدیر مطبوعات)	۱۱۶	۹۷
۶۲-	جلوگیری از انتشار روزنامه هایی که قوانین مطبوعاتی را رعایت نمی کنند	۱۲۳-۱۱۷	۹۸-۱۰۲
۶۳-	لزوم هماهنگی جراید با مقامات مسئول در خصوص مقالات مربوط به امور مرزی	۱۲۴	۱۰۲
۶۴-	جلوگیری از انتشار مقالات خلاف حقیقت	۱۲۵	۱۰۳
۶۵-	فهرستی از ۳۶ روزنامه توقیفی	۱۲۶	۱۰۴
۶۶-	استعلام از دفتر نخست وزیری راجع به روزنامه های توقیفی	۱۲۷ و ۱۲۸	۱۰۶
۶۷-	اعلام توقیف ۸ روزنامه	۱۲۹	۱۰۷
۶۸-	تقاضای آزادی مدیران جراید مرکز و رفع توقیف از روزنامه هایشان	۱۳۰	۱۰۷
۶۹-	شرکت در نمایشگاه بین المللی مطبوعات در شهر کورک	۱۳۱-۱۳۳	۱۰۸ و ۱۰۹
۷۰-	تشکیل کمیسیون رسیدگی به مندرجات مطبوعات به منظور برخورد با جراید متخلف	۱۳۴-۱۴۶	۱۱۰-۱۱۸

ردیف	موضوع	شماره تنظیم	شماره صفحه
۷۱-	وضعیت جراید منتشره در استان اصفهان	۱۴۷-۱۵۰	۱۱۹-۱۲۱
۷۲-	نحوه در اختیار قرار دادن تصویبنامه‌ها به جراید	۱۵۱	۱۲۱
۷۳-	فعالیت‌های نماینده مطبوعات مرکز در ماکو	۱۵۲ و ۱۵۳	۱۲۲ و ۱۲۳
۷۴-	جلوگیری از کارمندانی که خودشان را به‌عنوان مسئولین جراید معرفی نمایند	۱۵۴	۱۲۳
۷۵-	جلوگیری از هتاکی جراید مشهد نسبت به روحانیون	۱۵۵ و ۱۵۶	۱۲۴ و ۱۲۵
۷۶-	پیشنهادات علی‌کیا به نخست‌وزیر در مورد اصلاح قوانین مطبوعاتی	۱۵۷ و ۱۵۸	۱۲۶ و ۱۲۷
۷۷-	خلاصه گزارش کمیسیون تهیه قانون مطبوعات	۱۵۹	۱۲۷
۷۸-	پیشنهاد منشی کمیسیون مطبوعات مبنی بر شرکت دکتر رحمت مصطفوی در کمیسیون مذکور	۱۶۰	۱۲۸
۷۹-	تقاضای ملاقات عده‌ای از مدیران جراید با دکتر مصدق برای مذاکره در مورد قانون مطبوعات	۱۶۱ و ۱۶۲	۱۲۹
۸۰-	معرفی نمایندگان سندیکای مطبوعات ایران به دکتر مصدق برای مذاکره در مورد قانون مطبوعات	۱۶۳	۱۳۰
۸۱-	معرفی احمد انواری و مجید هاشمی از طرف عده‌ای از مدیران جراید برای مذاکره در مورد قانون مطبوعات	۱۶۴	۱۳۱
۸۲-	ارجاع نامه آقای علی‌کیا به کمیسیون تهیه قانون مطبوعات	۱۶۵	۱۳۳
۸۳-	انتقاد از قانون مطبوعات	۱۶۶ و ۱۶۷	۱۳۲ و ۱۳۴
۸۴-	پیشنهاد در مورد قانون مطبوعات	۱۶۸	۱۳۵
۸۵-	ارجاع یادداشت مهندس خلیل طالقانی (وزیر کشاورزی) به کمیسیون تهیه لایحه مطبوعات	۱۶۹	۱۳۶

ردیف	موضوع	شماره تنظیم	شماره صفحه
۸۶-	پیشنهاد صادق سرمد در خصوص قوانین موجود مطبوعات	۱۷۱، ۱۷۰	۱۳۸ و ۱۳۶
۸۷-	ارجاع پیشنهادات رسیده به نخست‌وزیر به کمیسیون تهیه لایحه مطبوعات	۱۷۲	۱۳۸
۸۸-	ارسال یک شماره روزنامه اصلاحات ایران برای دکتر مصدق	۱۷۳	۱۳۹
۸۹-	انتقاد از شیوه برخورد حکومت دکتر مصدق با مطبوعات	۱۷۴	۱۳۹
۹۰-	استعلام از دکتر مصدق در مورد چگونگی اجرای لایحه مطبوعات	۱۷۵	۱۴۰
۹۱-	اعلامیه‌ای، حاوی پیشنهاداتی در خصوص قوانین مطبوعات	۱۷۶	۱۴۰
۹۲-	اعتراض عده‌ای از مدیران جراید به قانون مطبوعات	۱۷۷	۱۴۴
۹۳-	اعتراض مدیران جراید کرمانشاه به قانون مطبوعات	۱۷۸	۱۴۴
۹۴-	اعاده نامه مدیر روزنامه لؤلؤ به اداره دفتر وزارتی	۱۷۹	۱۴۵
۹۵-	نارضایتی «اتحادیه کشاورزان نیشابور» از قانون مطبوعات	۱۸۰	۱۴۶
۹۶-	دعوت دکتر مصدق از اعضای کمیسیون طرح لایحه مطبوعات برای مذاکره	۱۸۱، ۱۸۲	۱۴۶ و ۱۴۷
۹۷-	درخواست تسریع در تصویب قانون جدید مطبوعات	۱۸۳	۱۴۷
۹۸-	استعلام در مورد چگونگی اجرای قانون مطبوعات	۱۸۴، ۱۸۵	۱۴۸
۹۹-	اعتراض «جامعه روزنامه‌نگاران خوزستان» به لایحه جدید مطبوعات	۱۸۶، ۱۸۷	۱۴۹ و ۱۵۰

ردیف	موضوع	شماره تنظیم	شماره صفحه
۱۰۰-	گزارش مربوط به نتایج اجرای لایحه قانون مطبوعات به همراه فهرستهایی از جراید توقیفی	۱۸۸-۱۹۳	۱۵۱-۱۵۷
۱۰۱-	تقدیر از قانون جدید مطبوعات و پیشنهادی مبنی بر ندادن آگهی‌های دولتی به روزنامه‌ها	۱۹۴	۱۵۷
۱۰۲-	پیشنهادی مبنی بر تصویب قوانین مطبوعاتی برای اصلاح امور جراید	۱۹۵	۱۵۸
۱۰۳-	اعتراض نسبت به قانون مطبوعات	۱۹۶ و ۱۹۷	۱۶۰
۱۰۴-	دعوت دکتر مصدق از اعضای کمیسیون طرح لایحه مطبوعات برای مذاکره	۱۹۸ و ۱۹۹	۱۶۰
۱۰۵-	پاسخ دکتر مصدق به نامه نادعلی کریمی (نماینده مجلس)	۲۰۰	۱۶۲
۱۰۶-	اعتراض مدیران جراید اصفهان به لایحه قانونی مطبوعات	۲۰۱	۱۶۲

مقدمه

ارزش هر اثر تاریخی بستگی تام به میزان اتکای آن بر اسناد دارد و آنانکه دستی در کار پژوهش دارند خوب می‌دانند که از رهگذر دست یافتن به سند و مدرک است که بر غنا و اعتبار نوشته خود می‌افزایند.

اثری محققانه است که بر منابع محکم‌تر و اسناد دست‌اول استوار باشد. اسناد محکم و دست‌اول اسنادی است که یا حاصل مشاهده شخصی و مصاحبه حضوری و یا عمدتاً آثار مکتوبی است که مستقیماً بدست پدیدآورندگان و تولیدکنندگان بوجود آمده باشد. هرگونه استدلالی که بر پایه سند باشد معتبر و آنچه بی‌سند است و یا دارای سندی ضعیف است مخدوش و غیرقابل اعتنا است.

در تحقیقات تاریخی کشورمان که نقاط مبهم و ناروشن فراوان و اغراض گوناگون افراد در تحریف واقعیات نقش بسیار داشته است یافتن سندهای اصلی، کاری بزرگ و خدمتی شایسته برای روشن نمودن حقایق است. این اسناد نه فقط در مقوله تاریخی معتبرند، بلکه در همه زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و آموزشی کاربرد فراوان دارند و قابل استنادند. سازمان اسناد ملی ایران بلحاظ رسالت قانونی خود که موظف است اسناد را کد همه ادارات دولتی را با همه تنوع وظایف، ارزیابی، گزینش، حفظ و حراست و یا امحا نماید و شرایط لازم را برای بازیابی مواد خام پژوهش فراهم کند، چندین سال است که تلاش‌هایی را جهت حفظ، بازیابی و انتشار اسناد کشور، آغاز کرده و برای اینکه تعداد بیشتری از دانش‌پژوهان استفاده برند

به انتشار بدون دخل و تصرف اسناد خود اقدام نموده است. لیکن از آنجا که هم نیازهای جامعه علمی روزافزون است و هم حجم اسناد دولتی دائم‌التزاید، انجام کوششی فزونتر ضروری بود. بر این اساس مؤسسه مطالعات و تحقیقات آرشیوی "پژوهشکده اسناد" با مجوز وزارت فرهنگ و آموزش عالی تشکیل شده و بر آن است تا با همکاری پژوهشگران کارآمد بیش از پیش در راستای انجام بهتر وظایف سازمان گام بردارد.

اثری که پیش رو دارید به عنوان چهارمین نشریه پژوهشکده اسناد محصول تلاش برخی از این پژوهشگران است که در ضمن انتشارات سازمان اسناد ملی ایران به چاپ می‌رسد. مادر آغاز راهیم و بذل عنایت پژوهندگان و تذکار لازم آنان بر استواری گامهای ما می‌افزاید.

پژوهشکده اسناد

بیشگفتار

مجموعه‌ای که جلد اول آن پیش روی شماست، شامل اسناد مطبوعات ایران در سالهای ۳۲-۱۳۲۰ است که در آرشیو سازمان اسناد ملی ایران نگهداری می‌شود. جلد اول این مجموعه اختصاص به اسنادی دارد که مربوط به روزنامه خاصی نیست بلکه نمایانگر مسائل مختلفی است که به مطبوعات (به‌طور اعم) مربوط بوده است. مجلدات بعدی هر کدام شامل اسنادی است که هر یک به روزنامه خاصی اختصاص دارد.^۱

پژوهش در اوضاع ایران در سالهای ۳۲-۱۳۲۰ بدون یک تحقیق جدی در مطبوعات آن دوره میسر نیست. با هجوم متفقین به ایران در سوم شهریور ۱۳۲۰ و سقوط رضاشاه، جوی به کلی متفاوت با گذشته بر کشور حاکم می‌شود. در این مقطع با دخالت‌های مستقیم و غیرمستقیم دولت‌های خارجی در امور ایران، رشد روزافزون گروه‌ها و جریان‌های صنفی و سیاسی (اعم از چپ یا راست، مستقل یا وابسته و...)، ناامنی و نابسامانی در شهرها و روستاها، کمبود شدید ارزاق عمومی، ملی شدن صنعت نفت و... و در نهایت سقوط حکومت دکتر مصدق و روی کار آمدن حکومت کودتا، روبه‌رو هستیم که بازتاب همه اینها در روزنامه‌های آن دوره نمایان است. پایان این دوره در واقع پایان فضای آزادی نسبی حاکم بر مطبوعات کشور است. در

---

۱. به لحاظ زمانی، مجموعه حاضر ادامه مجموعه اسناد مطبوعات ایران در سالهای ۱۲۸۶ تا ۱۳۲۰ است که به کوشش آقایان کاوه بیات و مسعود کوهستانی‌نژاد در دو جلد به همت سازمان اسناد ملی ایران منتشر شده است. بنگرید به: کاوه بیات و مسعود کوهستانی‌نژاد، *اسناد مطبوعات (۱۳۲۰-۱۲۸۶ ه. ش.)*، انتشارات سازمان اسناد ملی ایران، تهران، ۱۳۷۲.

سالهای ۳۲-۱۳۲۰ همراه با رشد کمی و کیفی فعالیتهای سیاسی و همگام با بحرانهای سیاسی - اقتصادی در کشور، مطبوعات نیز صحنه درگیریهای سیاسی و رقابت دولتهای خارجی، و حتی متنفذین محلی و غیر محلی بوده است. از همین روی با روزنامه‌های بسیاری سروکار داریم که نماینده مواضع افراد، احزاب، دربار و دولتهای بیگانه بوده‌اند.^۱ شغل روزنامه‌نگاری نیز می‌توانست نردبان ترقی افراد باشد. روزنامه‌نگارانی در آن دوره داریم که به مشاغل وکالت و وزارت رسیدند. (مانند عباس مسعودی و دکتر حسین فاطمی) و البته روزنامه‌نگارانی نیز بودند که "جان بر سر قلم" گذاشتند (مانند محمد مسعود، احمد دهقان، دکتر حسین فاطمی و امیر مختار کریم پور شیرازی).

بحث در موضوع مطبوعات آن دوره: "مثنوی هفتاد من کاغذ" خواهد شد چرا که به تعبیر جلال آل‌احمد: "روی مطبوعات آن دوره صد تا رسالهٔ دکتر می‌شود نوشت."^۲ در مورد روزنامه‌نگاران و روزنامه‌هایشان در مجلدات بعدی این مجموعه سخن خواهیم گفت. در این پیشگفتار به بررسی اسناد جلد اول می‌پردازیم.

بخش اعظم اسناد این مجموعه به مقررات و قوانین حاکم بر مطبوعات نظر دارد. در دوره مورد بحث با دو قانون مواجه هستیم. اولی که در واقع "اصلاحیه قانون مطبوعات" مصوب سال ۱۳۲۱ است، شامل سه ماده و یک اصلاحیه با عنوان ماده واحده می‌باشد که اصلاحیه‌ایست بر قانون مطبوعات مصوب بهمن‌ماه ۱۲۸۶. دومین قانون شامل پنج فصل، ۴۶ ماده، ۱۱ تبصره و یک متمم با هشت ماده، در بهمن‌ماه ۱۳۳۱ به تصویب رسید. اسناد این مجموعه (از سند شماره ۱۵۷ به بعد) نشانگر بازتاب قانون اخیر در سطح جامعه است. واکنش

۱. به روایت ولی‌مراد صادقی‌نسب در کتاب فهرست روزنامه‌های فارسی از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ تعداد روزنامه‌ها و مجلات به رقم ۱۴۱۳ رسید. "نگاهی به تاریخ انتشار مطبوعات مندرج در این کتاب نشان‌دهنده این واقعیت است که بیش از هزار نشریه پس از شهریور ۱۳۲۰ انتشار یافت ولی با محتوای کاملاً متفاوت." بنگرید به: محمدعلی سفری، قلم و سیاست از استعفای رضاشاه تا سقوط مصدق، نشر نامک، تهران، ۱۳۷۱، ص ۶۸.

۲. جلال آل‌احمد، "ورشکستگی مطبوعات" در ادب و هنر امروز ایران: مجموعه مقالات ۱۳۴۸-۱۳۲۴، پژوهش و ویرایش: مصطفی زمانی‌نیا، نشر میترا و نشر همکلاسی، تهران، ۱۳۷۳، ۴ جلد، کتاب سوم، ص ۱۴۴۳.

مدیران جراید و دیگر گروهها نسبت به تشکیل کمیسیون تهیه قانون مطبوعات، بیانگر واهمه گروههای مختلف نسبت به لایحه مذکور است تا جایی که در مواردی به "اعلام انزجار" نسبت به لایحه مطبوعات برمی خوریم (برای مثال بنگرید به اسناد شماره ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۷۴، ۱۹۶، ۱۹۷). در مواردی نیز شاهد اعلام حمایت از قانون فوق الذکر هستیم (مانند سند شماره ۱۹۴). تعدادی از اسناد این مجموعه نیز بیانگر زمینه پیدایش برخورد با جرایدی است که بعد از توقیف با اسامی جایگزین منتشر می شدند (برای نمونه اسناد ۷۹-۸۱). برای اولین بار در ماده ۲۷ و در تبصره ماده ۴۲ "لایحه قانونی مطبوعات" مصوب بهمن ماه ۱۳۳۱ به مسأله اسامی جایگزین پرداخته شده است.^۱

کمبود وگرانی کاغذ روزنامه، از دیگر مسائلی است که در این اسناد منعکس است (اسناد ۱۸-۲۵). به نوشته فرهاد مسعودی (پسر عباس مسعودی، بنیانگذار روزنامه اطلاعات): "روزنامه اطلاعات به خاطر مضیقه کاغذ که به علت جنگ تولید آن در دنیا کاهش یافته بود در دو صفحه منتشر می شد و این موضوع خودبه خود از میزان فعالیتهای مطبوعاتی پدرم کاسته بود. قبلاً روزنامه در ۱۲ صفحه و گاه ۱۶ صفحه منتشر می شد."^۲

عملکرد نمایندگان مطبوعات تهران در شهرستانها و نظریات ضد و نقیضی که درباره شان وجود داشته نیز در این اسناد منعکس است و نشان دهنده نظرات متضادی است که درباره این افراد ابراز می شده است. (برای نمونه ر.ک: اسناد ۶۹، ۷۰).

۱. برای بررسی بیشتر قوانین مطبوعاتی بنگرید به پیشگفتار مسعود برزین بر شناسنامه مطبوعات ایران از ۱۲۱۵ تا ۱۳۵۷ شمسی، انتشارات بهجت، تهران، ۱۳۷۱، نیز به کتاب مجموعه قوانین و مقررات مطبوعاتی، تدوین حمید مقدم فر، از انتشارات روزنامه اوحدی، مراغه، ۱۳۶۹. در مورد اسامی جایگزین رجوع کنید به مقاله مسعود برزین تحت عنوان "جانشینی در مطبوعات سالهای ۳۲-۱۳۲۰"، منتشره در مجله کلک، شماره ۴۹-۵۰، فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۳. برای آشنایی با نگاهی مساعد نسبت به "لایحه قانونی مطبوعات" مصوب بهمن ماه ۱۳۳۱ بنگرید به مقاله حبیب لاجوردی تحت عنوان: "حکومت مشروطه و اصلاحات در دوران مصدق" در کتاب مصدق، نفت، ناسیونالیسم ایرانی، ترجمه عبدالرضا هوشنگ مهدوی و کاوه بیات، نشر نو، تهران، ۱۳۶۸، صص ۱-۱۴۰ برای مطالعه مصوبات، لوایح و قوانین مطبوعاتی در دوره مورد بحث، بنگرید به بخش پیوستهای همین کتاب.

۲. فرهاد مسعودی، پیروزی لبخند، از انتشارات روزنامه اطلاعات، تهران، ۱۳۵۴، صص ۱۶۱. نیز: اطلاعات در یک ربع قرن، انتشارات روزنامه اطلاعات، تهران، ۱۳۲۹، صص ۲۲۸.

شرکت مطبوعات ایران در نمایشگاه بین‌المللی مطبوعات در خارج از کشور (اسناد ۱۳۱-۱۳۳)، بازدید هیأت‌های مطبوعاتی از استان مازندران و شهر آستارا (اسناد ۱۱۲، ۱۱۳ و ۱۱۵)، فهرست‌های مربوط به جراید توقیف شده (برای نمونه ر.ک. اسناد ۴۲، ۴۳ و ۱۲۶)، میزان فروش روزانه جراید پایتخت بین سالهای ۴-۱۳۲۱ (برای نمونه ر.ک. اسناد ۲۶ و ۵۹-۶۶) از دیگر موضوعاتی است که در اسناد مذکور منعکس است.

به‌منظور سهولت دسترسی خوانندگان به لوایح، مصوبات و قوانین مربوط به مطبوعات، در بخش پیوستها هر آنچه را که مربوط به مطبوعات بود از کتابهای مجموعه قوانین (مربوط به سالهای ۳۲-۱۳۲۰) استخراج کرده و آورده‌ایم.

برای شناسایی و استخراج اسناد مطبوعات از آرشیو سازمان اسناد ملی ایران، از بسیاری از موضوعات طبقه‌بندی شده موجود در آرشیو از جمله: حکومت نظامی، وزارت معارف (الف و ب)، رجال سیاسی و فرهنگی، انطباعات، مطبوعات خارجی، مطبوعات داخلی، اداره کل انتشارات، انجمن روزنامه‌نگاران، احزاب، شهربانی و... استفاده شده است. خوانندگان محترم برای استفاده از اصل اسناد منتشره می‌توانند با استفاده از شماره و کد هر سند که در پانوشته همان سند آمده است، سند مورد نظر را از آرشیو سازمان اسناد ملی درخواست کنند.

در پایان واجب می‌دانیم از همکاری صمیمانه آقایان حمید لیل‌ز مهرآبادی، مدیر و محمد بقایی، معاون مدیریت خدمات آرشیوی و نیز خانم‌ها هما قاضی و نسرین نگهبان و آقایان عباسعلی وروانی، علیرضا حسینی، محمود نامی چمازی و مرتضی معصومیان کارکنان محترم اداره حفظ و نگهداری مدیریت خدمات آرشیوی تشکر نماییم. همچنین از آقای نصرت‌اله امیرآبادی که نظارت فنی بر چاپ این مجموعه را برعهده دارند، سپاسگزاریم.

بدون پی‌گیریهای جناب آقای غلامرضا فدایی عراقی، رئیس و سرکار خانم فاطمه قاضیها، معاون پژوهشکده اسناد، کار انتشار این مجموعه به این زودیها میسر نبود. تشکر از مساعدتهای این بزرگان را وظیفه خود می‌دانیم.

غلامرضا سلامی - محسن روستایی

وزارت کشور - اداره کل شهربانی - اداره اطلاعات - دایره اول - تاریخ
۲۰/۸/۱۸ [۱۳] - شماره ۱/۵۶۷۵۴/۴۴۲۱۰ - خیلی فوری است.^۱

جناب آقای نخست‌وزیر - محترماً معروض می‌دارد طبق گزارش شهربانی اصفهان روزنامه‌های آنجا چندی است به‌عنوان آزادی قلم شروع به نوشتن مقالاتی نموده‌اند که موهن به اشخاص و مأمورین و مدیران کارخانجات می‌باشد و نسبت‌هایی به مأمورین داده و مدیران کارخانجات و بنگاهها را تهدید می‌کنند و این وضعیت علاوه بر این که مأمورین را دل‌سرد نموده و از انجام وظیفه آنان را باز می‌دارد و باعث تحریک و تخریب طبقه کارگر شده و ممکن است نتایج بدی حاصل شود. وسیله سؤاستفاده مدیران روزنامه‌ها شده نسبت به مأمورین پیشین^۲ ادارات دولتی که به مرکز منتقل شده‌اند و همچنین به کارمندان اقتصادی و شهرداری و شرکتها با عبارات توهین آمیز به نظم و نثر نسبت‌هایی داده و منظور آنها مرعوب کردن اشخاص می‌باشد به‌ویژه موقعی که با یکی از مأمورین نظر خوبی نداشته باشند از روی بغض و کینه از نوشتن جملات موهن و نسبت‌هایی فروگذار نمی‌کنند. مستدعی است امر و مقرر فرمایند از هر اقدامی که بایستی به‌عمل آید اعلام دارند.

رئیس اداره کل شهربانی: سرپاس رادسر [امضا]

[حاشیه]: باید کسانی را که مورد حمله واقع می‌شوند متوجه کرد که اگر انتقاداتی که روزنامه‌ها می‌کنند حق

است باید رفتار خود را اصلاح کنند و اگر ناحق است باید جواب بدهند و مطابق قانون مطبوعات، روزنامه مکلف است جواب را درج کند و اگر نکرد خلاف قانون کرده و باید محاکمه شود و اگر افترا و تهمت می‌زند نویسنده را باید به محاکمه کشید و کیفر داد و اگر راه قانونی برای اقدام نباشد یا باید به بی‌اعتنایی گذرانید یا باید روزنامه‌ها را به روی یکدیگر واداشت. آقای [عبدالحمید] ملک‌الکلامی اقدام نمایند. [۱۳۲۰/۸/۲۰]

۲

مجلس شورای ملی - اداره قوانین - مورخه ۱۱/۲۶/۱۳۲۰ [۱۳] - شماره ۴۴۲۹ - پیوست: رونوشت نامه^۱

جناب آقای نخست‌وزیر - آقای دبستانی نماینده مجلس راجع به (توقیف چهار روزنامه یومیه مرکز) سؤالی دارند که با ارسال رونوشت آن مقتضی است برای پاسخ در مجلس شورای ملی حضور به هم رسانند.

رئیس مجلس شورای ملی [امضای حسن اسفندیاری]

[حاشیه ۱]: به عرض می‌رسد ۲۶/۱۱/۱۳۲۰ [۱۳۲۰/]

[حاشیه ۲]: ملاحظه فرمودند. بایگانی شود. ۱۱/۲۷/۱۳۲۰ [۱۳۲۰/]

۳

مجلس شورای ملی^۲

بعد از عنوان - مستدعی است سؤال ذیل را به آقای نخست‌وزیر ابلاغ فرمایید:
در مدت یک ماه چهار روزنامه از رونامه‌های یومیه مرکز توقیف شده است. این عمل که مخالف اصول مشروطیت و آزادی مطبوعات است برخلاف وعده‌های اکید معظم‌له در

تحکیم مبانی مشروطیت و رعایت حقوق عمومی می باشد.

۲۳ بهمن ۱۳۲۰ - امضای دبستانی کرمانی

[حاشیه]: رونوشت برابر اصل است. مشیر وزیری [امضا]

۴

وزارت دارایی - به تاریخ ۱۳۲۱/۲/۵ - شماره ۱۳۲۱/۲/۵ - شماره ۱۳۷۲۰

اداره حسابداری خرید جنس ارتش - پیرو بخشنامه شماره ۱۲۱۹-۱۳/۸/۱۳ [۱۳] راجع به میزان دستمزد چاپ آگهی در روزنامه‌ها اشعار می دارد:

در اثر کمیسیون متشکله در اداره مطبوعات وزارت دارایی و تصویب مقام وزارت مقرر گردیده است نرخ دستمزد چاپ آگهی در روزنامه‌ها که تمام یکسان شناخته شده‌اند از تاریخ فروردین ۱۳۲۱ به قرار زیر محسوب و پرداخت گردد:

۱- در صفحه اول به قرار سطری ۴ ریال

۲- در صفحه دوم و سوم به قرار سطری ۳ ریال

۳- در صفحه چهارم به قرار سطری ۲ ریال محسوب و همان طوری که

سابقاً معمول بوده برای وزارتخانه‌ها مستقل و بنگاه‌های دولتی صدی بیست از نرخهای معینه باید تخفیف داده شود. خواهشمند است دستور فرمایید از تاریخ نامبرده بهای نرخ آگهی‌ها را بشرح بالا محسوب و وصول این بخشنامه را نیز اعلام فرمایند.

اداره کل کارپردازی وزارت دارایی

۵

وزارت دارایی - قسمت مالی - به تاریخ ۱۳۲۱/۲/۵ - شماره ۳۰۷۳

اداره حسابداری وزارت - پیرو بخشنامه شماره ۳۷۲-۳/۲۱/۱۳ [۱۳] به اداره کل
کارپردازی اجازه داده می شود دستمزد چاپ آگهی هایی که به روزنامه ها داده شده است از
اول بهمن ماه / ۱۳۲۰ مطابق میزان تعیین در بخشنامه پرداخت نماید.

از طرف وزیر دارایی

۶

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۱۱۰۰ - تاریخ ۱۳۲۱/۴/۱۱ - محرمانه - مستقیم^۲
جناب آقای نخست وزیر - محترماً معروض می دارد: به طوری که حضوراً به عرض
رسانید: موضوع بررسی و نظارت در قسمت مطبوعات پایتخت و تشخیص تخلفات آنها از
مقررات حکومت نظامی صحیح تنظیم نشده و روی اصول صحیحی جریان ندارد. در
صورتی که تصویب بفرمایند به نظر بنده بهتر است امر و مقرر فرمایند یک هیأت سه نفری
مرکب از یک نفر افسر ارشد فرمانداری و یک صاحب منصب از وزارت فرهنگ و یک
صاحب منصب از وزارت کشور که طرف اطمینان مقام محترم نخست وزیر باشند تعیین و
معرفی گردند و این سه نفر موظف باشند روزی دو سه ساعت در ساعت معین در فرمانداری
نظامی حضور به هم رسانند و کلیه جرایم را تحت بررسی و دقت قرار داده نسبت به تخلفات
آنها نظر و رأی قطعی صادر نمایند که رأی آنها از طرف فرمانداری نظامی به موقع اجرا
گذارده شده و از انتشارات بی رویه جلوگیری گردد.

فرماندار نظامی تهران - سرلشکر مقدم [امضا]

[حاشیه]: به وزارت فرهنگ و وزارت کشور نوشته شود. جواب داده شود که رئیس اداره کل انتشارات و تبلیغات

هم در این کمیسیون شرکت خواهد داشت. آقای معتمدی اقدام نمایند.

[۱۳]۲۱/۴/۱۵

۷

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۱۳۶۳ - تاریخ ۱۳۲۱/۴/۱۱ - محرمانه - مستقیم^۱
جناب آقای نخست وزیر - محترماً در پیرو نامه شماره ۱۱۰۰ [به تاریخ] [۱۳]۲۱/۴/۱
و مذاکرات حضوری راجع به موضوع بررسی و نظارت در قسمت مطبوعات پایتخت و
تشکیل یک هیأت سه نفری مرکب از یک افسر ارشد فرمانداری نظامی و دو نفر از رؤسای
وزارت فرهنگ و وزارت کشور با این که حضوراً امر و مقرر فرمودند، تاکنون
وزارتخانه‌های نامبرده مأمورین خود را برای انجام این کار نفرستاده‌اند بنابراین مراتب به
عرض آن مقام رسانیده مستدعی است امر و مقرر فرمایند وزارتخانه‌های مربوطه زودتر در
این باب اقدام نمایند تا تأخیری در کارهای مربوط به مطبوعات رخ ندهد و یک نفر هم از
طرف وزارت دادگستری مستدعی است مقرر فرمایند تعیین و معرفی بشود که در کمیسیون
مشارکت نماید.

فرمانداری نظامی تهران - سرلشکر مقدم [امضا]

[حاشیه]: با مذاکرات شفاهی که با وزارتخانه‌های مربوطه به عمل آمد نمایندگان تعیین شوند. بایگانی شود.

۸

وزارت فرهنگ - شماره ۱۳۰۸۷/۲۲۷۹ - تاریخ ۲۷ تیرماه ۱۳۲۱ [۱۳]^۲
جناب آقای نخست وزیر - پاسخ نامه شماره ۷۹۴۶ [مورخه] [۱۳]۲۱/۴/۲۱ خاطر عالی

را مستحضر می‌دارد: در تاریخ ۱۳ تیرماه جاری آقای محمدتقی قمی بازرس وزارت برای شرکت در کمیسیون رسیدگی به مندرجات روزنامه‌ها تعیین و طی شماره ۱۱۹۶۷/۷۱ به فرمانداری نظامی تهران معرفی شده است.

وزیر فرهنگ [امضای مصطفی عدل]

۹

نخست‌وزیر - به تاریخ ۱۳۲۱/۴/۲۱ - شماره ۱۷۹۴۶

وزارت کشور - برای رسیدگی به مندرجات روزنامه‌های تهران و تطبیق آن با مقررات قانون مطبوعات و قانون حکومت نظامی، کمیسویی در فرمانداری نظامی تهران با مشارکت نمایندگان وزارت فرهنگ و وزارت کشور و رئیس اداره کل انتشارات و تبلیغات تشکیل می‌شود که همه روزه در ساعت‌های معین مندرجات کلیه روزنامه‌ها را مورد مطالعه و دقت قرار داده و نسبت به تخلفات آنها از مقررات مربوطه اظهار نظر نمایند.

قدغن فرمایید در انتخاب و معرفی کارمند صلاحیت‌دار آن وزارتخانه زودتر اقدام نموده و نتیجه را اطلاع دهند.

نخست‌وزیر

۱۰

وزارت کشور - فرمانداری تهران - [شماره] ۵۷۷۲/ن، [تاریخ] ۱۳۲۱/۸/۵

جناب آقای نخست‌وزیر - محترماً به عرض می‌رساند: برای رسیدگی به مندرجات جراید مقرر است که همه روزه ساعت ده صبح کمیسویی مرکب از نمایندگان وزارت فرهنگ و وزارت کشور و وزارت دادگستری به شرح زیر: آقای دکتر امین‌فر رئیس مشاوره حقوقی

وزارت دادگستری، آقای وجدانی رئیس اداره سیاسی وزارت کشور، آقای قمی بازرس وزارت فرهنگ، آقای شریفی کفیل اداره کل انتشارات و تبلیغات در فرمانداری تشکیل شده و جراید آن روز را مطالعه و چنانچه مطالبی برخلاف مقررات حکومت نظامی و ماده ۳۶ قانون مطبوعات مشاهده نمودند در همان روز مراتب را به فرمانداری اعلام دارند تا برای توقیف یا تذکر لازم اقدام شده و نتیجه گزارش شود لذا مستدعی است مقرر فرمایند به نمایندگان کمیسیون بالا از طرف وزارتخانه‌های مربوطه امر اکید صادر گردد که همه روزه ساعت ده در فرمانداری حضور بهم رسانند و جراید را مطالعه و نظریه خود را اعلام نمایند.

فرماندار نظامی تهران - سر تیپ قدر [امضا]

[حاشیه]: آقای فخرایی به طوری که تقاضا شده اقدام شود.

۱۱

وزارت دادگستری - به تاریخ ۱۳۲۱/۸/۱۷، شماره ۶۲۱۰ ح ۲۷۸۲۱

ریاست وزیران - بازگشت به نامه شماره ۲۰۳۰۰ به تاریخ ۱۳۲۱/۸/۱۲ چون آقای دکتر امین فر رئیس قسمت مشاوره حقوقی به واسطه کار زیادی که در اداره حقوقی دارند نمی توانند همه روزه در کمیسیون متشکل در فرمانداری نظامی حاضر شوند به این جهت آقای معظمی معاون دادستان دادگاه نظامی که در همان جا انجام وظیفه می نماید به سمت نمایندگی این وزارت تعیین و به ایشان ابلاغ شد که همه روزه ساعت ده صبح در کمیسیون مربوط به روزنامه‌ها متشکل در فرمانداری نظامی نیز حضور بهم رسانند.

از طرف وزیر دادگستری [امضای علی اصغر زرین کفش]

۱۲

دفتر نخست‌وزیر - شماره عمومی ۲۰۳۰۰ - تاریخ ثبت ۱۲/۸/۱۳ [۱۳] - فوری است.^۱

وزارت فرهنگ - وزارت دادگستری - وزارت کشور - برای رسیدگی به مندرجات روزنامه‌های تهران همه روزه ساعت ده صبح کمیسیونی در فرمانداری تشکیل می‌شود که روزنامه‌های آن روز را مطالعه و اگر در آنها مطالبی برخلاف مقررات حکومت نظامی و ماده ۳۶ قانون مطبوعات مشاهده نمود همان روز مراتب را به فرمانداری اعلام نماید. قدغن فرماید. به آقای ..... نماینده آن وزارتخانه فوراً دستور دهند همه روزه در ساعت مقرر در فرمانداری حضور به هم رسانند.

رونوشت برای آقای شریفی کفیل اداره تبلیغات فرستاده می‌شود که همه روزه ساعت ده صبح در کمیسیون حاضر و در مذاکرات شرکت جوید.

[۱۳۲۱]/۸/۹ [امضا هادی اشتری]

[حاشیه]: نماینده وزارت فرهنگ آقای همتی بازرس وزارت - نماینده وزارت دادگستری آقای دکتر امین‌فر رئیس مشاوره خصوصی - نماینده وزارت کشور آقای وجدانی رئیس اداره سیاسی [امضا] ۹/۸/۱۳ [۱۳] [امضاهاى دکتر على امينى، آفاخان اشرفى و مرتضى فخرابى] ۹/۸/۱۳ [۱۳]

۱۳

دفتر نخست‌وزیر - شماره عمومی ۸۲۲۰ - تاریخ ثبت ۲۴/۴/۱۳ [۱۳]

آقای مدیر روزنامه ...^۳ - خواهشمند است روز پنجشنبه ۲۵ تیرماه ساعت ۸ صبح برای

۱۰۱۲-۱۰۸۰۰۲۰۳.۲

۱۰۲۵-۱۰۸۰۰۲.۱

۳. در حاشیه اسامی روزنامه‌های ایران، مهر ایران، پرچم، صدای ایران، نجات ایران، باختر، کیهان، کوشش، سیاست، سعادت بشر، کانون، ناهید، بهار، آفتاب تابان، اقدام، اطاعت، تجدد ایران و پرورش نوشته شده است که به نظر می‌رسد قرار بوده مضمون نامه بالا به مدیرانشان ارسال شود.

ملاقات جناب آقای نخست‌وزیر در کاخ ایض حضور به هم رسانند.

رئیس دفتر نخست‌وزیر

۱۴

وزارت فرهنگ - ۱-داره کل نگارش - شماره ۱۴۳۰۷/۲۴۲۹ - تاریخ
۲۹/تیرماه/۱۳۲۱

جناب آقای نخست‌وزیر - در چهارصد و چهل و چهارمین جلسه شورای عالی فرهنگ
مورخ پنجشنبه بیست و پنجم تیرماه اعطای شانزده امتیاز روزنامه و مجله به شرح زیر:

- ۱- آقای سید حسین مترجم مدنی مجله ماهیانه مدنیت
- ۲- آقای دکتر محسن هشترودی مجله هفتگی نامه کانون ایران
- ۳- آقای جمال‌الدین عادل خلعتبری مجله نامه دانشوران
- ۴- آقای جمال‌الدین عادل خلعتبری روزنامه روزانه آینده ایران
- ۵- آقای دکتر مصطفی مصباح‌زاده مجله جوان
- ۶- آقای دکتر مصطفی مصباح‌زاده مجله آینده ایران
- ۷- آقای مصطفی مصباح‌زاده مجله ماهیانه آینده ایران
- ۸- آقای دکتر عبدالحمید اعظمی زنگنه روزنامه هفتگی ایران جوان
- ۹- آقای ابوالحسن عمیدی نوری روزنامه روزانه داد
- ۱۰- آقای خسرو اقبال روزنامه نبرد
- ۱۱- آقای رضا لطفی روزنامه هفتگی کبوتر
- ۱۲- آقای مسعود قمی روزنامه مرد امروز در دو بخش صبح و عصر
- ۱۳- آقای فضل‌اله شرقی روزنامه پارس در شیراز منتشر می‌شود
- ۱۴- آقای جعفر صاعدی روزنامه به‌شغل
- ۱۵- آقای دکتر عزیزالله شکیبی روزنامه کیفر

۱۶- آقای علی جلالی روزنامه روزانه میهن پرستان

به تصویب رسیده مراتب برای استحضار خاطر مبارک به عرض می‌رسد.

وزیر فرهنگ [امضای مصطفی عدل]

۱۵

وزارت پست و تلگراف و تلفن - اداره مرکزی پست - دایره اجرای قانون - شماره
۱۰۸۵۲/۷۴ - محرمانه^۱

جناب آقای نخست‌وزیر - محترماً معروض می‌دارد: چنانکه قبلاً طی شماره
۱۳۷۳۸/۷۴ مورخه ۱۳/۸/۶ [۱۳] به عرض رسیده است چون برای توقیف روزنامه‌ها و غیره که
ادارات شهربانی شهرستانها به رؤسای پست و تلگراف مراجعه می‌نمایند رؤسای پست و
تلگراف محل ناگزیرند طبق مقررات پستی قبلاً از این وزارت کسب تکلیف نمایند و این ترتیب
باعث تأخیر جریان کار می‌شود مستدعی است قدغن فرمایید به اداره کل شهربانی دستور داده
شود هر وقت برای توقیف مطبوعات و جراید و غیره دستوری به نقاط صادر می‌نمایند این
وزارت را مستحضر سازند تا از طرف این وزارت هم دستور لازم صادر شود که در انجام کار
تأخیری حاصل نگردد.

در پایان به عرض می‌رساند: اخیراً از طرف اداره شهربانی شیراز برای توقیف روزنامه‌های
مرد امروز - فرمان - ایران ما - ندای حقیقت، به اداره پست و تلگراف محل مراجعه و از طرف این
وزارت تلگرافاً دستور داده شده که روزنامه‌های مزبور را توقیف و به شهربانی تسلیم نماید.

وزیر پست و تلگراف و تلفن

[حاشیه]: به شهربانی نوشته شود بی‌طرف عمل نمایند.

۱۶

تلگراف از ط [تهران] - به [اصفهان] - شماره تلگراف ۱۵۱ - تاریخ وصول
۱۰/۶/۱۳۲۱^۱

استانداری - فرمانداری چون طبق قانونی که راجع به جراید اخیراً از مجلس شورای ملی گذشته است در کلیه امتیازات باید تجدید نظر شود لزوماً تأکید می شود از نشر جراید حوزه خودتان جلوگیری نماید تا از طرف وزارت فرهنگ دستور لازم طبق مقررات قانونی جدید داده شود.

۲۸۲۸۲ نخست وزیر: احمد قوام

یادداشت: آقای رئیس دفتر راجع به تلگراف جناب آقای نخست وزیر در خصوص جراید جوابی تهیه نمایند که فوراً امر صادره به موقع اجرا گذاشته شد. ۷/۱۰/۱۳۲۱ [۱۳]

۱۷

وزارت کشور - اداره کل شهربانی - اداره شهربانی اصفهان - دایرة اطلاعات -
تاریخ ۹/دی ماه ۱۳۲۱^۲ - شماره ۱۵۶۰/۱۱۳۵

جناب آقای استاندار استان دهم اصفهان - معطوفاً به شماره ۱۱۶۸۳-۷/۱۰/۱۳۲۱ [۱۳] از کلیه مدیران چاپخانه های شهرستان اصفهان پیمان گرفته شده تا صدور دستور ثانوی از طبع جراید خودداری نمایند.

رئیس شهربانی اصفهان - پاسپار ۱ مختاری [امضا]

***

۱۱۷۷۶-۷/۱۰/۱۳۲۱ [۱۳] - رونوشت به پیوست شماره ۱۱۶۸۳-۷/۱۰/۱۳۲۱ [۱۳] برای

اطلاع اداره فرهنگ اصفهان ارسال می شود. استاندار استان دهم [امضا]

[حاشیه]: پیرو شماره .....^۱ رونوشت به اداره فرهنگ فرستاده می شود.

۱۸

[مورخ] ۲۱/۱۲/۲ [۱۳]^۲

ترجمه تلگراف شماره ۳۲۱۱ مورخ ۴۳/۳/۹ [۱۹] واصله از هیأت نمایندگی بازرگانی و اقتصادی ایران مقیم نیویورک خطاب به اداره کل معاملات خارجی - عطف ۱۸۶۸۵ شرکت آمریکا و شرق پنجاه تن کاغذ هریک ۴۰، ۷۵، ۸۰، ۸۵ گرم بدون چوب از قرار ده سنت هر یک صد [ناخوانا] فوب نیویورک پرداخت در مقابل بارنامه کشتی پیشنهاد می دهد. فروشنده دیگر نوع ۴۱ گرمی را ۲۰۴ دلار هر یک هزار کیلو و از ۶۰ تا ۱۰۰ گرمی را ۱۸۱ دلار هر یک هزار کیلو فوب پرداخت در مقابل رسید انبار پیشنهاد می دهد - نوع کاغذهای هر دو فروشنده به نظر یکسان می رسد نمونه جات با پست هوایی ارسال می شود - موجودی کاغذ رو به نقصان است.

۱۹

وزارت دارایی - قسمت اقتصادی - دایره شعبه - شماره عمومی ۲۰۵۴۷ - تاریخ

ثبت ۲۱/۱۲/۱۰ [۱۳]^۳

جناب آقای نخست وزیر - عطف به دستور شماره ۳۳۷۷۶ مورخ ۲۱/۱۱/۲۲ [۱۳] راجع

به سفارش کاغذ روزنامه معروض می دارد:

به شرحی که طی شماره ۲۷۳۶۴/۱۹۶۹۷ مورخ ۲۱/۱۱/۲۴ [۱۳] به عرض رسید واردات کاغذ روزنامه از طرف کمیته مرکزی انگلیس و امریکا به یوکی سی سی تخصیص داده شده و این وزارت در این قسمت اقدام نمی‌نماید در مورد سایر انواع کاغذ نیز به طوری که دستور فرموده بودند مقرر شد که معاملات خارجی اقدام نمایند ضمناً به استحضار خاطر مبارک می‌رساند که تا به حال فقط برای ۱۹۵ تن کاغذ تحصیل پروانه شده که بابت سهمیه ۱۹۴۲ می‌باشد ولی سهمیه ۱۹۴۳ هنوز اعلام نگردیده است. در هر صورت با اشکالاتی که برای تحصیل پروانه موجود است تصور هم نمی‌رود که برای تمام مقدار ۵۰۰ تن پروانه داده شود. راجع به گزارش اداره کل گمرک که موجودی کاغذ تحریر را کافی می‌دانند به نظر این وزارت با ارضاء^۱ فعلی ولو برای پایین آوردن نرخ فروش هرچه بیشتر می‌توان کاغذ وارد نمود به صرفه کشور خواهد بود.

وزیر خواربار [امضای سید محمد تدین]

۲۰

وزارت دارایی، قسمت اقتصادی - شماره عمومی ۱۵۵۷ - تاریخ ثبت
[۱۳]۲۲/۲۱۸^۲

وزارت بازرگانی و پیشه و هنر - در پاسخ نامه شماره ۴۲۴۱/۹۹۸ مورخ ۲۲/۲/۱ [۱۳] اشعار می‌دارد به طوری که از نامه شماره ۱۹۴۷۹ مورخ ۲۱/۱۱/۸ [۱۳] معاملات خارجی ملاحظه می‌فرمایند گزارش اداره نامبرده فقط مربوط به اشکال وارد کردن کاغذ روزنامه می‌باشد که طبق ابلاغ کمیته به یوکی سی سی تخصیص داده شده است و راجع به سایر کالای مورد بحث البته آنچه مربوط به آن اداره است اقدام می‌نماید و مانعی پیش نیامده است راجع به کاغذ روزنامه نیز خواهشمند است مقرر فرمایند به کمیته مرکزی تهیه و تدارکات مراجعه و موضوع استعلام شود.

وزیر خواربار

۲۱

وزارت دارایی - قسمت اقتصادی - به تاریخ ۱۳۲۲/۴/۱۵ - شماره ۱۳۹۱ -
پیوست ۲ برگ^۱

اداره کل معاملات خارجی - با ارسال رونوشت نامه شماره ۷۶۲۴ ش / ۱۴۸۴۰ مورخ
۱۳۲۲/۴/۲ [۱۳] وزارت کشور و رونوشت نامه ۱۲۰ مورخ ۱۳۲۲/۴/۱۷ [۱۳] مدیر نامه ملی
کرمانشاه خواهشمند است دستور فرمایند چنانکه اقدامی برای وارد کردن کاغذ جهت
روزنامه‌ها به عمل آمده این اداره را از چگونگی آگاه فرمایید که جواب وزارت کشور تهیه
گردد.

رئیس اداره فروش کالاهای متفرقه - بدیع مسعود [امضا]

[شماره] ۱۳۲۲/۴/۱۹، ۴۲۶۵

اداره فروش کالاهای متفرقه - موضوع: ورود کاغذ روزنامه:

پاسخ نامه شماره ۱۳۹۱ مورخ ۱۳۲۲/۳/۱۵ [۱۳] به اطلاع می‌رساند: چون کلیه سهمیه
ورود کاغذ روزنامه از طرف کمیته مرکزی به یوکی سی سی اختصاص داده شده اداره نسبت به
ورود کالای مذکور نمی‌تواند اقدامی نماید.

اداره کل معاملات خارجی

۲۲

وزارت بازرگانی و پیشه و هنر - اداره کل واردات - به تاریخ ۱۳۲۱/۱۰/۱۷ -
شماره ۲۵۰۶۹۷/۶۵۴۳۶

وزارت خواروبار - نظر به این که میزان مصرف کاغذ روزنامه و انواع دیگر کاغذ و مقوا و

کاغذهای لفاف و غیره برای تأمین احتیاجات سال ۱۹۴۳ باید به وسیله اداره معاملات خارجی تعیین و تا زود است به جهت رفع نیازمندیهای مطبوعات و کشور به کمیته مرکزی تدارکات مراجعه و موافقت آن کمیته خواسته شود خواهشمند است به اداره نامبرده دستور فرمایند کاغذ مورد احتیاج روزنامه‌ها و انواع دیگر کاغذ و مقوا و کاغذهای لفاف و غیره را برای مدت یک ساله ۱۹۴۳ تعیین نموده و به این وزارت اطلاع دهند تا اقدام مقتضی به عمل آید.

از طرف وزیر بازرگانی و پیشه و هنر [امضا]

[حاشیه ۱]: عیناً به اداره معاملات خارجی ارسال می‌شود.

رئیس دفتر اداره معاملات داخلی [امضا]

[۱۳]۲۱/۱۰/۲۲

[حاشیه ۲]: اقدام شده است بایگانی فرماید.

[امضا] [۱۳]۲۱/۱۱/۹

۲۳

نخست وزیر - به تاریخ ۱۳۲۱/۱۱/۲۲ - شماره ۱۳۳۷۷۶
وزارت خواروبار - پیرو نامه شماره (۳۲۴۵۰) [۱۳]۲۱/۱۱/۱۴ راجع به سفارش پانصد تن کاغذ به کشور امریکا اشعار می‌دارد:
طبق گزارش اداره کل انتشارات و تبلیغات چون به موجب شرح واصل از اداره کل گمرک موجودی کاغذ تحریر در کشور به حد کافی است و کاغذ روزنامه کمیاب می‌باشد مقتضی است قدغن فرمایید قسمت عمده کاغذی که به امریکا سفارش داده می‌شود کاغذ روزنامه باشد.

از طرف نخست‌وزیر [امضا]

۲۴

وزارت دارایی - قسمت اقتصادی - روزنامه ملی کرمانشاه - رونوشت نامه شماره ۱۲۰ - به تاریخ ۱۳/۲/۲۲ [۱۳]

جناب آقای استاندار محترم استان پنجم. محترماً معروض می‌دارد: اچون در نتیجه پیش آمد جنگ جهانی و نبودن وسایل حمل و نقل و غیره همه روزه بهای کاغذ رو به فزونی می‌رود و رفته رفته در بازار نایاب و موجودی کاغذ کشور به مصرف خواهد رسید و از این حیث ممکن است موجبات تعطیل روزنامه‌ها فراهم شود در سال گذشته از طرف دولت برای جلوگیری از این پیش آمد احتمالی اقدام و کاغذ مورد نیاز روزنامه‌ها ضمن سایر کالاهایی که برای رفع احتیاج کشور دستور داده شده است خریداری و از قرار اطلاع حمل و به ایران وارد خواهد شد بنابراین مستدعی است به طوری که شایسته و مقتضی بدانند موضوع را از طریق وزارت کشور به وزارت دارایی اطلاع دهند تا سهمیه سالیانه این روزنامه نیز در نظر گرفته و مقدار بهای آن را تعیین و اعلام فرمایند تا وجه لازم به نام ودیعه بهای کاغذ به وسیله بانک ملی به اداره مربوطه ارسال گردد.

با تقدیم احترام - مدیر نامه ملی کرمانشاه - کاویانی

رونوشت برابر با اصل است - رئیس دفتر - بازرگانی و بایگانی، اداره پخش کالاهای متفرقه - [مهر و امضا]

۲۵

وزارت دارایی - قسمت اقتصادی - شماره ۷۶۲۴/۱۴۸۴۰ - به تاریخ ۲۳/۴/۲ [۱۳]

وزارت دارایی - با ارسال رونوشت درخواست شماره ۱۲۰ مدیر روزنامه ملی

کرمانشاهان موضوع کاغذ مورد احتیاج جهت انتشار روزنامه مزبور که به وسیله فرمانداری کرمانشاهان رسیده است به ضمیمه ایفاد می‌گردد خواهشمند است قدغن فرمایید نسبت به درخواست مذکوره به نحو مقتضی اقدام و نتیجه را به وزارت کشور اعلام دارند تا به فرمانداری جواب داده شود.

از طرف وزیر کشور

رونوشت مطابق اصل است. رئیس دفتر کارگزینی و بایگانی اداره پخش کالاهای متفرقه [مهر و امضا]

۲۶

وزارت کشور، اداره کل شهربانی - تاریخ ۲۷/۱۲/۲۱ [۱۳]۱
صورت تک‌فروش جراید که از طرف بنگاه محمد سقا منتشر می‌شود.

۳۵	باختر	۸۸۴	ایران
۱۲۵	داد	۱۳۶۰۰	اطلاعات
۸۶۲	نبرد	۱۰۱۴	مهر ایران
۳۰	صدای ایران	۵۰	کوشش
۴۵	جوانان	۳۱۲	ستاره
۲۵	نجات ایران	۲۹۷۸	اقدام
۱۶۵۰	امید	۳۴۰	رهبر
۲۵	سعادت بشر	۱۶۰۰	کیهان
۳۵	ایران کنونی	۹۴۵	نوبهار

۷۰۰	ژورنال دو تهران	۴۶۸۰	خورشید ایران
۵۰۰۰	اطلاعات هفتگی	۲۵۰۰	تهران مصور

۲۷

وزارت دارایی - قسمت اقتصادی - به تاریخ ۱۹۲۴، ۱۳۲۱/۱۲/۲۵

اداره معاملات خارجی - پاسخ نامه شماره ۲۰۲۹۲-۲۱/۱۲/۴ [۱۳] چون طبق بخشنامه شماره ۴۹۳۴۰ وزارت دارایی تهیه مطبوعات کلیه وزارتخانه‌ها بایستی به وسیله اداره کارپردازی وزارت دارایی انجام گردد دستور فرمایند برای خرید کاغذ موضوع نامه شماره بالا به اداره نامبرده مراجعه نمایند.

رئیس اداره کارپردازی وزارت خواروبار - امیر جلیل مژدهی [امضا]

۲۸

وزارت بازرگانی و پیشه و هنر - اداره کارگزینی - به تاریخ ۱۳۲۲/۱/۸ - شماره ۲۷۴۴/۲۵۸۵۲

جناب آقای نخست‌وزیر - پاسخ بخشنامه محرمانه شماره ۳۵۹۴۲ مورخه ۱۳۲۱/۱۲/۱۶ [۱] معروض می‌دارد: به اداره انتشارات و مطبوعات این وزارت دستور داده شد مراقبت نمایند همین که روزنامه‌ای به مدیریت یا سردبیری کارمندی انتشار یافت اطلاع دهند که طبق امریه با آنها رفتار شود.

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر [امضای محمود بدر]

نخست وزیر^۱

ماده ۱- برای چاپ و انتشار روزنامه یا مجله اجازه قبلی وزارت کشور لازم است. به هیچ کس نمی توان امتیاز روزنامه یا مجله داد مگر اینکه دارای شرایط زیر باشد:

۱- تابعیت ایران

۲- داشتن لااقل سی سال

۳- نداشتن پیشینه کیفری

۴- معروف بودن به اخلاق حسنه

۵- عدم استخدام در ادارات و بنگاههای دولتی یا ملی از قبیل شهرداری و غیره خواه به عنوان استخدام رسمی و خواه به عنوان قراردادی.

۶- داشتن دانشنامه دوره عالی ادبیات یا دانشنامه لیسانس در علم حقوق مگر اینکه مجله یا روزنامه جنبه علمی یا تخصصی صرف داشته باشد که در این صورت صاحب امتیاز باید در آن رشته دارای دانشنامه دوره عالی یا گواهی نامه تخصصی باشد.

مدیر و سردبیران روزنامه نیز باید دارای شرایط مذکور فوق باشند.

ماده ۲- صاحب امتیاز روزنامه یا مجله باید در یکی از بانکهایی که از طرف وزارت کشور معین می شود وجهی بعنوان سپرده بگذارد. میزان این وجه به قرار زیر خواهد بود:

۱- اگر روزنامه یا مجله در هر پانزده روز بیش از یک مرتبه منتشر نمی شود.

۱۵۰۰۰ ریال

۲- اگر روزنامه یا مجله در هر هفته بیش از یک مرتبه منتشر نمی شود.

۳۰۰۰۰ ریال

۳- اگر روزنامه یا مجله در هر هفته بیش از یک مرتبه منتشر می شود.

۵۰۰۰۰ ریال

هرگاه برای وجه سپرده نفعی تعلق بگیرد متعلق به صاحب امتیاز خواهد بود ولی در هر حال صاحب سپرده نمی تواند بدون موافقت وزارت کشور در وجه ودیعه هیچ قسم تصرف نماید.

ماده ۳- شرط داشتن دانشنامه برای صاحب امتیاز و مدیر و سردبیر روزنامه‌ها یا مجله‌هایی که پیش از تصویب این قانون امتیاز گرفته‌اند و روزنامه یا مجله آنها از اول فروردین ماه ۱۳۲۱ به این طرف مرتباً منتشر شده است الزامی نیست ولی آنها مکلفند که در ظرف دو ماه از تاریخ تصویب این قانون وجهی را که مطابق ماده پیش معین شده است بپردازند.

هرگاه پس از تصویب این قانون یکی از صاحبان امتیاز مذکور در این ماده بخواهد مدیر یا سردبیری بگمارد باید شرایط مذکور در ماده اول را رعایت کند.

ماده ۴- هر تغییری که در مدیر یا سردبیران روزنامه یا مجله‌ای حاصل شود باید به اطلاع وزارت کشور برسد.

ماده ۵- ادارات دولتی برای چاپ و انتشار روزنامه یا مجله احتیاج به گرفتن امتیاز و یا سپردن وجه ندارند ولی باید مدیران و سردبیران آنها دارای شرایط مقرر باشند و مراتب را به وزارت کشور اطلاع دهند.

ماده ۶- اشخاص حقوقی که شخصیت آنها مطابق مقررات قانونی شناخته شده باشد می توانند امتیاز روزنامه یا مجله بگیرند. تابعیت شخص حقوقی باید ایرانی بوده و مدیران و سردبیران روزنامه یا مجله نیز دارای شرایط مذکور در ماده اول باشند بعلاوه مدیران شخص حقوقی نیز باید تبعه ایران باشند.

ماده ۷- اگر صاحب امتیاز در ظرف سه ماه از تاریخ گرفتن امتیاز روزنامه یا مجله را منتشر ننماید و یا پس از انتشار آن را در مدت سه ماه برای روزنامه یا مجله‌هایی که در هر هفته بیش از یک نمره منتشر می شود در مدت شش ماه برای سایر روزنامه یا مجله‌ها تعطیل کنند امتیاز او ملغی است.

ماده ۸- هرگاه روزنامه یا مجله نسبت به یکی از ادارات دولتی یا نسبت به یکی از

مأمورین دولت و یا نسبت به یکی از نمایندگان مجلس شورای ملی به مناسبت وظایف یا زندگانی شخصی او مطلبی درج نماید آنچه را که آن اداره یا مأمور و یا نماینده در توضیح یا در ایرادات نوشته و درخواست درج آن را کند مدیر روزنامه مکلف است در همان ستون که مقاله اصلی چاپ شده بوده است و در اولین شماره که پس از رسیدن جواب منتشر می‌شود درج کند. مقاله جوابی ممکن است تا دو برابر میزان مقاله اصلی باشد و مجاناً درج خواهد شد ولی برای آنچه زاید بر دو برابر شود اجرت بر طبق نرخ اعلانات قابل مطالبه خواهد بود.

مفاد این ماده در مورد اشخاص عادی نیز که روزنامه یا مجله به مناسبت زندگانی شخصی او چیزی بنویسد مجری خواهد بود.

ماده ۹- چاپ و انتشار مطالب زیر ممنوع است:

- ۱- آنچه مخالف مذهب اسلام باشد.
- ۲- آنچه موهن به مقام سلطنت باشد.
- ۳- آنچه مخالف نظم عمومی یا اخلاق حسنه یا مانع ترقی و یا مُشوق ارتجاع باشد.
- ۴- خلاصه یا تفصیل مذاکرات جلسات خصوصی مجلس شورای ملی بدون اجازه رئیس مجلس خلاصه یا تفصیل مذاکرات جلسات هیأت وزیران بدون اجازه نخست‌وزیر. خلاصه یا تفصیل دادرسی‌های محرمانه بدون اجازه وزیر دادگستری.
- ۵- نقشه‌ها یا دستورهای محرمانه و اسرار ارتش.
- ۶- آنچه ممکن است موجب تضعیف یکی از قوای سه‌گانه کشور یا نسبت به یکی از آنها موهن باشد.

۷- مطالبی که برخلاف امنیت داخلی یا خارجی دولت باشد.

۸- آنچه ممکن است موجب تولید خصومت یا بغض بین طبقات مختلفه مردم باشد.

ماده ۱۰- شهربانی هر محل می‌تواند با تصویب وزیر کشور در تهران و استاندار یا فرماندار در شهرستانها از انتشار هر روزنامه یا مجله یا کتاب که برخلاف مقررات این قانون منتشر شده باشد و یا تمام و یا قسمتی از مندرجات آن مخالف ماده پیش باشد جلوگیری نماید. مدت این جلوگیری نمی‌تواند در مورد روزنامه‌هایی که در هر هفته پیش از یک دفعه

منتشر می‌شود از سه ماه تجاوز کند مگر اینکه موضوع را شخص ذی‌نفع به دادگاه صلاحیت‌دار رجوع کرده و دادگاه طور دیگری مقرر دارد.

در نقاطی که حکومت نظامی اعلام می‌شود اختیار مذکور بالا با فرماندار نظامی خواهد بود در این صورت مدت توقیف نباید بیش از شش ماه باشد و دادگاه صلاحیت‌دار دادگاه نظامی خواهد بود.

ماده ۱۱- مدیر روزنامه یا مجله مسئول مندرجات آن می‌باشد اعم از اینکه مدیر خود صاحب امتیاز باشد یا شخص دیگر و هرگاه نویسنده مطلبی که موجب تعقیب جزایی می‌گردد غیر از مدیر روزنامه یا مجله باشد در این صورت نویسنده از نقطه نظر مندرجات و مدیر مسئول از نقطه نظر نشر تعقیب و مجازات خواهد شد.

در صورتی [که] مدیر مسئول نخواهد و یا نتواند نویسنده را معرفی کند و یا در صورت معرفی دسترسی به آن نباشد خود شخصاً مسئول مندرجات نیز خواهد بود.

ماده ۱۲- در مواردی که بزده‌های مطبوعاتی باید با حضور هیأت منصفه محاکمه شود دادرسی در دیوان جنایی صورت خواهد گرفت.

هیأت منصفه مرکب از پنج نفر بوده و به این طریق تشکیل می‌شود: در مقر هر دادگاه استان رئیس دادگاه در نیمه اول بهمن ماه صورت کاملی از طبقات زیر تهیه نموده و در جلسه علنی خود عده زیر را به قرعه معین می‌نماید:

۱- از انجمن شهرداری به اختلاف محل از ۲ تا ۵ نفر

۲- از اطاق تجارت ۵ نفر

۳- در تهران از استادان و دانشیاران و در استانها از دبیران ۵ نفر

۴- از وکلای پایه یک دادگستری نسبت به عده آنها در هر محل از یک تا ۵ نفر

از بین این عده در تمام مدت سال بعد هر موقع که دادرسی مطبوعاتی پیش آید رئیس دادگاه پنج نفر را به قرعه به سمت عضویت اصلی و سه نفر را به سمت عضویت علی‌البدل انتخاب می‌کند. قرعه کشی در جلسه علنی دادگاه با حضور دادستان و وکیل مدافع متهم به عمل خواهد آمد. اگر به علتی که بنظر دادگاه موجه شناخته شود یکی از اشخاص انتخاب شده

توانند در دادرسی شرکت کند دادگاه یا دیوان جنایی یک نفر از میان اعضای علی‌البدل بجای او به قرعه انتخاب می‌کند.

ماده ۱۳- عضویت هیأت منصفه از وظایف ملی بوده و قبول آن افتخاری و اجباری است اعضای هیأت منصفه به منزله اعضای دیوان جنایی بود و باید در تمام جلسات رسیدگی حضور داشته باشد.

ماده ۱۴- دادرسی در دیوان جنایی و صدور رأی بر طبق مقررات قانون دادرسی کیفر به عمل خواهد آمد و هرگاه نسبت به رأیی که باید صادر شود تساوی آراء باشد رأیی که رئیس دیوان جنایی موافق آن می‌باشد مناطق اعتبار است.

ماده ۱۵- کسان زیر به پرداختن جزای نقدی از دو تا ده هزار ریال محکوم خواهند شد:

- ۱- هر صاحب امتیاز یا مدیر مسئول که مفاد ماده ۴ این قانون را رعایت ننماید.
- ۲- هر عضو هیأت منصفه که بدون عذر موجه از قبول عضویت یا شرکت در دادرسی خودداری کند.

ماده ۱۶- کسان زیر به حبس تأدیبی تا شش ماه و به تأدیه غرامت از یک هزار تا پنج هزار ریال محکوم خواهند شد:

- ۱- هر کس بدون داشتن امتیاز، روزنامه یا مجله چاپ یا منتشر نماید.
- ۲- هر کس بدون تودیع مبلغ مذکور در ماده ۲، روزنامه یا مجله چاپ یا منتشر کند.
- ۳- هر صاحب امتیاز یا مدیر مسئول که برخلاف ماده ۸ از انتشار جواب خودداری کند و یا آن را در نسخه [ای] که طبق ماده مزبور مقررات است منتشر نماید.

ماده ۱۷- کسان زیر به حبس تأدیبی از سه ماه تا دو سال و به جزای نقدی از دو هزار تا ده هزار ریال محکوم خواهند شد:

- ۱- هر کس روزنامه یا مجله را که توقیف شده و یا امتیاز آن از درجه اعتبار ساقط شده است، منتشر کند.

۲- هر مأمور دولت که روزنامه یا مجله‌ای را برخلاف این قانون توقیف کند.

۳- هر کس کتاب یا مجله یا روزنامه یا برگگی را که مخالف فقره ۱ و یا ماده ۹ می‌باشد

چاپ یا منتشر کند یا به فروش برساند و یا به معرض فروش گذارد.

ماده ۱۸- کیفر توهین به مقام سلطنت به وسیله مطبوعات همان است که به موجب ماده ۸۱ قانون کیفر همگانی مقرر شده است.

ماده ۱۹- هر کس که کتاب یا روزنامه یا مجله یا برگه را که مخالف فقره ۴ این قانون باشد چاپ یا منتشر کند و یا بفروشد و یا به معرض فروش بگذارد.

ماده ۲۰- هر کس نقشه و یا دستور محرمانه و یا اسرار ارتش را به وسیله مطبوعات منتشر کند در حکم جاسوس بوده و به مجازاتی که بر طبق قوانین جاری برای جاسوسان مقرر است محکوم خواهد شد.

ماده ۲۱- هر کس مطلبی را که انتشار آن برخلاف امنیت داخلی یا خارجی دولت باشد به وسیله مطبوعات منتشر نماید به حبس مجرد از سه تا ده سال محکوم خواهد بود.

ماده ۲۲- هر کس به وسیله مطبوعات انتشاراتی دهد که ممکن است موجب تضعیف یکی از قوای سه گانه کشور یا موجب توهین یکی از آنها گردد به حبس تأدیبی از یک تا سه سال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۳- هر کس مطلبی را به وسیله مطبوعات منتشر کند که ممکن است موجب تولید خصومت یا بغض بین طبقات مختلف مردم باشد به حبس تأدیبی از ۳ ماه تا دو سال و به جزای نقدی از ۳ هزار تا ۲۰ هزار ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۴- در مواردی که به موجب این قانون برای مرتکب کیفری معین شده است دادگاه مکلف است به ضبط روزنامه یا مجله یا هر مطبوع دیگری که آلت جرم بوده است حکم داده و آن مطبوع را برای مدت معین یا نامحدود توقیف کند.

ماده ۲۵- دولت مکلف است که راجع به چاپخانه و آگهی‌ها و مطبوعات بیگانه و سایر امور مربوط به مطبوعات که به موجب این قانون پیش بینی نشده است آیین‌نامه‌ای تنظیم کرده و آن را پس از تصویب کمیسیون قوانین دادگستری به موقع اجرا بگذارد.

در آیین‌نامه مزبور ممکن است کیفرهایی معین شود ولی میزان آنها نباید از دو ماه حبس تأدیبی و از ۲ هزار ریال جزای نقدی تجاوز کند.

ماده ۲۶- قانون مطبوعات مصوب ۱۸ بهمن ماه ۱۲۸۶- قانون راجع به نظارت مطبوعات مصوب دهم آبان ماه ۱۳۰۱- قانون هیأت منصفه مصوب ۲۹ اردیبهشت ۱۳۱۰ [ش] در آن قسمتی که مخالف با این قانون است و به طور کلی هر مقررات قانونی دیگری که مفاد آن مخالف با مقررات این قانون باشد نسخ می‌گردد.

۳۰

تلگراف - از بابل به ط [تهران] - شماره قبض ۹۴۴ - شماره تلگراف ۵۰ - عدد کلمات ۴۶ - تاریخ اصل ۴/۲/۱۳۲۲ - تاریخ وصول ۶/۲/۱۳۲۲^۱
جناب آقای نخست‌وزیر - هفت رونوشت اتحادیه مطبوعات - هور - اطلاعات - ایران - حلاج - بهرام - صدای ایران - اهالی بابل از توقیف روزنامه‌های آزاد و حق‌گوی مهرايران، کیهان، باختر، اقدام، نوبهار، نبرد، خورشید ایران فوق‌العاده متأثر، تقاضای رفع توقیف را داریم.

خادم مطبوعات: امیر توسلی

[حاشیه ۱]: به عرض برسد.

[حاشیه ۲]: بایگانی

۳۱

وزارت کشور - اداره کل شهربانی - اداره اطلاعات - دایره اول - تاریخ ۱۰/۲/۲۲ [۱۳] - شماره ۱۳۷۵/۱۵۰۰ - (خیلی محرمانه. فوری)^۲
جناب آقای نخست‌وزیر - محترماً معروض می‌دارد: چون برای امور مخفی، اعتباری که

در بودجه سال ۱۳۲۲ اداره کل شهربانی تعیین شده کم می‌باشد و با موقعیت فعلی ضرورت دارد که اطلاعات جامعی از وضع جراید و چاپخانه‌ها تحصیل گردد و اعتبار فعلی کفایت نمی‌کند، مستدعی است امر و مقرر فرمایند ماهیانه ۱۵/۰۰۰ ریال از اعتبار دولت برای امور مخفی اختصاص داده و هر ماهه مرتباً پرداخت نمایند.

از طرف رئیس اداره کل شهربانی: سرتیپ اعتماد مقدم [امضای سرهنگ علوی مقدم]

[حاشیه]: ممکن است با موافقت وزارت دارایی ماهی یکهزار تومان از اعتبار دولت منظور داشت.

۳۲

وزارت دارایی - قسمت مالی - شماره ۶۶۵۲ - به تاریخ ۱۹/۳/۲۲ [۱۳]

اداره کل شهربانی - در جواب نامه شماره ۲۵۲۸/۲۲۴۱ مورخ ۱۳۲۲/۲/۳۱ و عطف به نامه شماره ۲۰۶ نخست‌وزیری استحضار می‌دهد: نظر به وضع فعلی صندوق خزانة و نکس درآمد دولت متأسفانه تأمین محل پرداخت ماهی ده هزار ریال اعتبار برای جمع‌آوری اطلاعات از وضع جراید و چاپخانه‌ها غیرمقدور و مراتب برای استحضار جناب آقای نخست‌وزیر گزارش گردید.

وزیر دارایی - رئیس کل دارایی

[حاشیه]: [شماره] ۱۰۳۵۸ [به تاریخ] ۱۸/۳/۲۲ [۱۳] رونوشت برای استحضار جناب آقای نخست‌وزیر تقدیم می‌گردد.

وزیر دارایی [امضا] - رئیس کل دارایی [امضا]

اعلامیه^۱

برای روشن نمودن افکار عمومی نسبت به لایحه اختیارات رئیس کل دارایی و همچنین راجع به جراید و مطبوعات، دولت لازم دانست که حقایقی را به اطلاع عامه برساند: اولاً راجع به لایحه که دولت در تقاضای اختیارات برای رئیس کل مالیه تقدیم مجلس شورای ملی نموده است البته خاطر عموم متوجه است که ترقی روزافزون قیمت‌ها و گرانی دائم‌التزاید که در کلیه امتعه ضروری روی داده به‌طوری کمرشکن و غیرقابل تحمل است که اگر دولت چنان که در برنامه خود به عرض مجلس شورای ملی رسانید اقدام سریع و عاجلی برای علاجی آن ننماید، تحقیقاً عاقبت امر منجر به ورشکستگی اقتصادی مملکت خواهد شد و این وضعیت که در نتیجه استفاده و سفته‌بازی و عدم تنظیم امر اجناس موجوده و کار صادرات و واردات روی داده بر دوش عموم طبقات خاصه مستخدمین دولت و کارگران و کشاورزان بار سنگینی نهاده که صبر و درنگ در اصلاح آن، ایجاد پریشانی بیشتری برای آنها خواهد گردید.

با مطالعه [ای] که در اطراف این قضیه که خود از مسایل دقیق فنی و اقتصادی است به‌عمل آمد دولت چاره کار را منحصر در آن دید که با سفته‌بازی و احتکار و قاچاق و هرگونه تجارت سیاه که نفع آن عاید عده معدودی، ولی ضرر آن متوجه تمام مملکت است مبارزه نماید و اقدامات حادی که در غالب مواقع باید محرمانه و سریع باشد به‌عمل آورد. چون انجام این نیت جز با اعطای اختیارات به شخص واحد که محل اعتماد باشد میسر نبود در نتیجه لایحه قانونی برای اعطای اختیارات در این باب به رئیس کل دارایی به مجلس تقدیم گردید و پس از

---

۱. ۴۴۴۲-۱۰۳۰۰۳ - «این اعلامیه مربوط به سال ۱۳۲۲ (دوره دوم نخست‌وزیری علی سهیلی) است. لایحه تحدید مطبوعات بعد از این که فوریتش از طرف مجلس شورای ملی رد شد، سهیلی آن را مسترد نمود.»

تبادل نظر با کمیسیونهای پارلمانی با آن که هم بیطرفی و بیغرضی و هم سابقه بصیرت و کارآگاهی رئیس کل دارایی مورد تصدیق بود معذکک برای مشاوره در نقشه‌های عملی مشارالیه وجود یک هیأت مشاوره خاص در لایحه مذکور پیش‌بینی گردید که اجرای نقشه‌های مذکور کاملاً بررسی و مطالعه شده و با دقت کامل انجام شود.

اکنون متأسفانه مشاهده می‌شود که معدودی منفعت‌پرست با این که مصالح عالی کشور و حتی منافع حیاتی خودشان در مخاطره است به طمع نفع عاجل و سود موقت انتشاراتی داده و با استدالات خلاف منطق و جعل اکاذیب، افکار صالح را مشوب و تحریک به فتنه و فساد می‌نمایند. دولت یقین دارد که عدم اختیارات قهراً مانع از طرح نقشه‌های ثابت و اساسی است و بدون نقشه منظم، زندگانی اقتصادی کشور دستخوش حوادث و ملعبه عوامل مختلفه گردیده سرانجام به اضمحلال بنیه مالی و اقتصادی کشور منتهی خواهد شد. بنابراین بدون هیچ نگرانی و اندیشه، با اتکاء به عقل سلیم و نظر دوربین طبقه منور و روشنفکر اجازه نمی‌دهد که مصالح عامه فدای منافع مخصوص یک جمع معدود گردد و انتظار دارد که عامه مردم اندک تزلزلی به خاطر راه ندادنه بگذارند دولت با اطمینان خاطر و حواس جمع پس از تفویض اختیارات قانونی به رئیس کل مالیه نقشه‌های خود را در تثبیت قیمت اجناس و نگاهداری ارزش پول به عمل آورد.

ثانیاً راجع به جراید و مطبوعات، شک نیست که دولت به هیچ وجه در نظر نداشته و ندارد که اندک تزیینی بر مطبوعات که برای هدایت افکار در دولت مشروطه لازم است وارد سازد و از آزادی قلم که به نفع کشور است جلوگیری نماید. تنها توقعی که دارد این است که نویسندگان دانا و آگاه متوجه مشکلات و شداید سیاسی دولت بوده اولاً از نوشتن مقالاتی که موجب تشتت افکار و ایجاد اختلاف در میان افراد مملکت که امروز محتاج به وحدت کلمه است اجتناب نمایند. ثانیاً انتشاراتی که روابط دول ایران را با سایر دول مکرر می‌سازد و هیچ‌گونه نفع و فایده سیاسی نیز بر آن مترتب نیست کاملاً مخالف حزم و دوراندیشی بدانند زیرا به بداهت عقل، دولت ایران نمی‌تواند هیچ‌وقت مشکلات سیاسی خود را بدون حسن تفاهم کامل با دول هم‌مایه و با حسن نیت مأمورین سیاسی آن دول رفع نماید و همچنین

حوایح مادی و اشکالات اقتصادی کشور ایران در نتیجه اوضاع جنگ کنونی و موقعیت جغرافیایی بدون دستیاری و کمک جدی ایشان امکان‌پذیر نیست و انصافاً در این موقع که برای دول متفقہ با هزار گونه مهمات و مشکلات که در نتیجه اشتغال به جنگ و انسداد طرق ارتباطیہ فراهم است هر گونه مساعدتی که از حیث امور اقتصادی و خواروبار به مملکت نمایند باید به حُسن قبول تلقی گردد و انتشارات مقالات تند که ناشی از غلیان احساسات است جز ایجاد خصومت و تولید نفاق نتیجه ندارد خاصه که انتشاراتی مبنی بر اخبار دروغ و مطالب بی‌اصل و اساس که معلوم نیست از روی چه غرض در اذهان مردم منتشر می‌شود بیشتر بر کدورت فی‌مابین می‌افزاید و از این انتشارات راست و دروغ زحمت دولت همواره بیشتر و حسن تفاهم کمتر و ضرر آن به مملکت ما که امروز محتاج به هزار گونه کمک مادی و معنوی است زیادتر خواهد بود. البته دولت سعی می‌کند که با پشتیبانی افکار عمومی با کمال صراحت لهجه مشکلات موجوده را با دول هم‌پیمان خود در میان نهاده و از آنها تقاضای همکاری و مساعدت در رفع آن مشکلات بنماید ولی در برابر انتظار دارد که جراید و مطبوعات با روش عاقلانه و متین خود به دولت یاری و همکاری نمایند و گرنه طبع مقالات تند و نشر اخبار خلاف واقع مانند روغن افشاندن بر آتش کار دولت را مشکلتر و وصول به مقصود را دچار موانع عظیم‌تر می‌نماید. پس عقلاً و دانایان قوم خاصه ارباب جراید و مطبوعات را که راهنمایان افکار عموم‌اند دعوت می‌کند که روشی اختیار کنند که کار دولت تسهیل شود و بر هزار گونه ابتلاآت سیاسی و اقتصادی که متأسفانه در نتیجه جنگ عمومی دام‌گیر مملکت ما شده است انشاء الله غلبه نماید و دولت به حکم وظیفه ملی بالصراحه خاطر نشان می‌نماید که رویه اخیر بعضی از جراید که برای ایجاد اضطراب و نگرانی در افکار عامه پیش گرفته‌اند برخلاف مصلحت کشور است و آرامش و انتظام که تنها دواي دردهای مملکت است متزلزل می‌نماید. اینک دولت ناگزیر گردیده است که برای حفظ انتظامات و برای تسکین افکار و جلوگیری از تشتت و اختلاف و بالاخره برای نگاهداری حسن مناسبات با دول هم‌پیمان خود به هرج و مرج فکری و پریشان‌گویی خاتمه دهد و به فرمانداری نظامی دستور داده که از اختیارات قانونی خود کاملاً استفاده نموده و هر کس [و] هر روزنامه که برخلاف مصالح عالیہ

کشور قدمی بردارد شدیداً تعقیب و از عملیات و انتشارات سؤ مضر جلوگیری کند. در خاتمه خاطر عموم اهالی محترم پایتخت را که همواره متانت و سکونت را شعار خود ساخته‌اند به وسیله این اعلامیه آگاه می‌نماید که بدون هیچ دغدغه‌خاطر و باکمال اطمینان به کار و کسب خود ادامه داده و هیچ‌گاه تحت تأثیر افکار مغرضین و مفسده‌جویان که خوشبختانه عده معدودی بیش نیستند قرار نگیرند و از پیروی افکار کسانی که سود و صرفه آتی خود را در عدم انتظام تشخیص داده‌اند احتراز نمایند و اطمینان داشته باشند که دولت به اتکاء حسن نیت و اعتماد بر همکاری و مساعدت عناصر صالح وطن پرست، رفاه و آسایش عامه را بر طبق برنامه قانونی هدف خود قرار داده و برای وصول به این هدف از هیچ‌گونه فداکاری مضایقه نخواهد کرد.

نخست‌وزیر: علی سهیلی

۳۴

وزارت کشور - فرمانداری زنجان - تاریخ ۱۳۲۲/۲/۱۵

حضور جناب آقای نخست‌وزیر و وزیر کشور - اعلامیه مبارک در هدایت عامه و تشخیص مصالح ملی و سیاسی که سرلوحه مشی دولت شاهنشاهی است، باکمال علاقه‌مندی و تلقی اعلا درجه اهمیت به اطلاع همگان و طبقات اهالی بالاخص کلیه مأمورین ادارات دولتی و اجتماعی رسانید و آنچه لازمه تبعیت و امتثال عملی است از طرف کارمندان و سایرین نصب‌العین و هیچ‌گاه منسی و متروک نخواهد بود و در افکار عمومی و اذهان علاقه‌مندان به پیشرفت مقاصد دولت که در سطور بیانیه به طرز نیکو و مؤثر انشاء گردید، سراپا مایه امیدواری و استظهار طبقه منورالفکر و ملیون واقعی شده و مسلم گردید که شخص شخص اول مملکت در دفعه دوم زمامداری خود نیز همان رویه پسندید. صحت و استقامت ارکان دولت و ملت خود سعی بلیغی داشته و اقصی نقطه توجهش استقلال اقتصادی و سیاسی این کشور و این دولت است.

سپاسگزاری از ظهور مقاصد و اعلام منویات مقدسه را از طرف خود و کارمندان و طبقات اهالی فریضه و منت می شمارد و عرضه می دارد.

[امضا]

[حاشیه]: آقای مستوفیان پاسخ اظهار مسرت نوشته شود. [۱۳]۲۲/۲/۲۲

۳۵

وزارت پست و تلگراف و تلفن - تلگراف - از ساری - به ط [تهران] -
شماره قبض ۱۸۱ - شماره تلگراف ۲۹۴ - عدد کلمات ۱۱۴ - تاریخ اصل
[۱۳۲۲/۳/۳۱] - تاریخ وصول [۱۳۲۲/۴/۱]^۱

مجلس شورای ملی - کپیه نخست وزیر - کپیه وزارت فرهنگ - کپیه وزارت کشور - کپیه
وزارت دادگستری - کپیه به وسیله اتفاقات جراید اطلاعات، اقدام، ستاره، کیهان، امید،
میهن پرستان، خورشید ایران، باختر، ایران ما، رهبر، مردان کار، خاور زمین، نجات ایران - ما
اهالی ایران عموماً [و] اهالی ساری خصوصاً مخالف هرگونه توقیف و تحدید مطبوعات
هستیم. با وجود هفتاد جریده، آزادی و توانایی ما به صفر رسیده. اگر منحصر به هفت جریده
شود به کجا خواهد رسید. هر وکیلی برخلاف رأی دهد وکیل ما نیست. تقاضای آزادی
مطبوعات داریم. از طرف اهالی ساری: ایران پور محمد - زمانی - ع...ا... طباطبایی - محمد
ساداتی - میرزا زمانی - مکاری - وقایع نگار - ملکی - دکتر حسین جاوید - سلمان شایان.

[حاشیه ۱]: به عرض برسد.

[حاشیه ۲]: بایگانی

۳۶

وزارت پست و تلگراف و تلفن - تلگراف - از کرمانشاه - به ط [تهران] - شماره قبض ۱۴۵۰۲ - شماره تلگراف ۲۷۷۲ - عدد کلمات ۹۷ - تاریخ اصل ۳۱/۴/۱۳۲۲] - تاریخ وصول ۳۱/۴/۱۳۲۲]^۱

مجلس شورا، رونوشت دفتر نخست‌وزیر، رونوشت روزنامه بهار، رونوشت ستاره، رونوشت ایران، رونوشت مه‌ایران، رونوشت اقدام، رونوشت باختر، رونوشت سیاست، رونوشت نجات ایران، رونوشت صدای ایران، رونوشت مردم، رونوشت امید، رونوشت خورشید ایران، رونوشت ناهید، رونوشت اطلاعات، رونوشت کوشش، رونوشت آزاد - آزادی‌خواه [هان] غرب تنفر خود را با لایحه جدید مطبوعات ابراز و به نام حفظ آزادی [و] بقای قانون اساسی ایران، مخالفت نمایندگان مجلس را نسبت به قانون نامبرده و استرداد آن را از طرف دولت با بی‌صبری انتظار دارند.

فرج‌اله کاویانی - علامه وحیدی - محمد توکلی - علامه باقر شاکری - سمیعی - کیوان

۳۷

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۲۲۶۱ - تاریخ ۱۳۲۲/۵/۱۵ - پیوست صورت روزنامه‌های پایتخت^۲

جناب آقای نخست‌وزیر - عطف به ابلاغیه تلفنی صورت روزنامه‌هایی که در پایتخت منتشر می‌گردد و عبارت از ...^۳ روزنامه می‌باشد به پیوست تقدیم و برای اینکه صورت کامل و صحیح‌تری به عرضتان برسد مستدعی است امر و مقرر فرمایند از وزارت فرهنگ صورت کلیه اجازه انتشاری که به اشخاص داده‌اند اعم از اینکه حالیه منتشر می‌شود یا بعداً منتشر خواهد شد

به نظر محترم برسانند که چنانچه نواقصی در این صورت باشد مرتفع گردد.

موکول به امر عالی است - فرماندار نظامی تهران: سر تیپ عمیدی [امضا]

۳۸

نخست وزیر - به تاریخ ۱۳۲۲/۶/۲۱ - شماره ۳۱۷۰/۵۸۹

هیأت وزیران در جلسه ۱۹ شهریورماه ۱۳۲۲ تصویب نمودند که روزنامه‌های مشروح زیر:

روزنامه داد	روزنامه دماوند	روزنامه ندای حقیقت
روزنامه رهبر	روزنامه باختر	روزنامه خورشید ایران
روزنامه گیتی	روزنامه فرمان	روزنامه نبرد
روزنامه هور	روزنامه پرورش	مجله پرچم
روزنامه اتفاقات	روزنامه اختر	نسیم صبا
روزنامه نجات ایران	روزنامه مرد امروز	

توقیف و از انتشار آنها جلوگیری شود.

وزیر مشاور: [امضای خلیل فهیمی] وزیر کشور: [امضای محمد تدین]

وزیر دادگستری: [امضای محسن صدر] وزیر بهداری: [امضای امان... اردلان]

وزیر دارایی: [امضای مرتضی قلی بیات] وزیر بازرگانی و پیشه و هنر: [امضای محمود بدر]

وزیر جنگ: [امضای سپهبد احمد امیر احمدی]

وزیر راه ... - وزیر امور خارجه: [امضای ساعد مراغه‌ای]

وزیر فرهنگ .... - وزیر پست و تلگراف و تلفن: [امضای نصراله انتظام]

وزیر کشاورزی: [امضای احمد اعتبار]

۳۹

وزارت کشور - اداره فرمانداری نظامی - تاریخ ۱۳۲۲/۹/۱۲ - شماره ۱۵/۳۶۸۸
جناب آقای نخست‌وزیر - به‌طوری که مقرر فرموده بودند از روزنامه‌های مرد امروز، تهران مصور، امید، پرچم، صبار رفع توقیف به عمل آمده مستدعی است امر و مقرر فرمایند تصویب‌نامه آن را صادر و ابلاغ فرمایند.

فرماندار نظامی تهران - سرتیپ عمیدی [امضا]

۴۰

فرماندار نظامی تهران - محرمانه مستقیم^۲

وزارت فرهنگ - اداره کل تبلیغات کشور - چون فرمانداری نظامی در مورد جراید منتشره در مرکز با اداره کل تبلیغات کشور مشغول مذاکره می‌باشد که تصمیم صحیحی اتخاذ گردد که مدیران و نویسندگان جراید که منور افکار عامه محسوب می‌شوند از خط مشی روزنامه‌نگاری منحرف نشوند و ضمناً تا کنون متجاوز از یکصد و ده نفر از اشخاص مختلف امتیاز روزنامه به عناوینی گرفته و روزبه‌روز هم به تعداد مزبور افزوده می‌گردد لذا متمنی است قدغن فرمایید تا اعلام نتیجه اقدامات معموله از دادن امتیاز روزنامه خودداری فرمایند تا نتیجه به استحضار وزارت محترم برسد.

فرماندار نظامی تهران - سرتیپ کیکاووسی

رونوشت: با اصل یکی است.

جرایدی که از تاریخ اردیبهشت ۱۳۲۲ بازداشت شده‌اند^۱

شماره ترتیب	نام جراید	شماره ترتیب	نام جراید
۱	نبرد	۲۲	شهباز
۲	کبوتر	۲۳	آرزو
۳	باختر	۲۴	شنگول
۴	پرورش	۲۵	نهضت ملی
۵	گیتی		
۶	فرمان		
۷	مرد امروز		
۸	داد		
۹	رهبر		
۱۰	اختر		
۱۱	خورشید ایران		
۱۲	اتفاقات		
۱۳	هور		
۱۴	دماوند		
۱۵	ندای حقیقت		
۱۶	پرچم		
۱۷	نجات ایران		
۱۹	مردم		
۲۰	امید		
۲۱	برق		

۴۲

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۲۴۲۲ / ن - تاریخ ۱۳۲۲/۶/۱۰ - پیوست یک
برگ - محرمانه - مستقیم^۱

جناب آقای نخست‌وزیر - معطوفاً به تصویب‌نامه شماره ۱۰۹۱۰-۲۳/۵/۲۲[۱۳] هیأت
وزیران محترماً به عرض می‌رساند:

بیست و دو فقره جراید منتشره در پایتخت طبق سیاهه تقدیمی به استناد دستور تلفنی
مقامات عالیه و موافقیت مقام نخست‌وزیری به علل مصرحه توقیف و تحت تعقیب دادسرای
نظامی قرار گرفته‌اند. علیهذا مستدعی است امر و مقرر فرمایند تصویب‌نامه هیأت وزیران را
در مورد جراید مزبور صادر و امر به ابلاغ فرمایند.

فرماندار نظامی تهران - سر تیپ عمیدی [امضا]

[حاشیه]: گویا تصویب‌نامه صادر شده است.

شماره	اسامی روزنامه‌ها	اسامی مدیران آنها	علت توقیف	تاریخ توقیف
۱	روزنامه داد	ابوالحسن عمیدی نوری	اهانت به مقام سلطنت عظمی	[۱۳]۲۲/۴/۲۸
۲	روزنامه رهبر	ایرج اسکندری	اهانت به مقام سلطنت عظمی	[۱۳]۲۲/۵/۱۵
۳	روزنامه گیتی	خلیل انقلاب	اهانت به مقام سلطنت عظمی	[۱۳]۲۲/۵/۱۶
۴	روزنامه هور	علی جواهرالکلام	اهانت به مقام سلطنت عظمی	[۱۳]۲۲/۵/۲۲
۵	روزنامه اتفاقات	منیری	اهانت به مقام سلطنت عظمی نشر اکاذیب	[۱۳]۲۲/۵/۲۰
۶	روزنامه نجات ایران	ز.فروزش	اهانت به مقام سلطنت عظمی نشر اکاذیب	
۷	روزنامه باختر	نصراله سیف پور فاطمی	اهانت به مقام نخست وزیری	[۱۳]۲۲/۳/۲۶
۸	روزنامه دماوند	فتح‌الدین فتاحی	اهانت به مقام سلطنت عظمی	[۱۳]۲۲/۵/۳۰
۹	روزنامه فرمان	عباس شاهنده	اهانت به هیأت دولت	[۱۳]۲۲/۵/۱۸
۱۰	روزنامه پرورش	میراحمد مدنی	اهانت به هیأت مقننه کشور	[۱۳]۲۲/۵/۵
۱۱	روزنامه اختر	محمد علی خلیلی	اهانت به هیأت دولت	[۱۳]۲۲/۵/۱۵
۱۲	روزنامه مردامروز	محمد مسعود	اهانت به هیأت دولت	[۱۳]۲۲/۵/۱۵
۱۳	روزنامه امید	ابوالقاسم امینی	اهانت به نخست وزیر	[۱۳]۲۲/۶/۸
۱۴	روزنامه مردم	دکتر رادمنش	اهانت به مقامات دولتی	[۱۳]۲۲/۶/۸
۱۵	روزنامه شنگول	میر احمدیان	اهانت به هیأت دولت	[۱۳]۲۲/۶/۱۰
۱۶	روزنامه آرزو	اسداله میرسپاهی	اهانت به رئیس دولت	[۱۳]۲۲/۶/۱۰
۱۷	روزنامه شهباز	نامور	اهانت به رئیس مجلس شورای ملی	[۱۳]۲۲/۶/۱۰
۱۸	روزنامه ندای حقیقت	دکتر کاظم وزیری	اهانت به تیمسار سپهبد وزیر جنگ	[۱۳]۲۲/۵/۳۱
۱۹	روزنامه برق	غلامحسین مصاحب	تنقید از مقامات خارجی و دولت	[۱۳]۲۲/۶/۱۰
۲۰	روزنامه خورشید ایران	بهاء‌الدین بازارگاد	تنقید از مقامات خارجی	[۱۳]۲۲/۱/۱۳
۲۱	روزنامه نبرد	خسرو اقبال	تنقید از مقامات خارجی	[۱۳]۲۲/۱/۱۳
۲۲	روزنامه پرچم	سید احمد کسروی	درج مطالب برخلاف مذهب	[۱۳]۲۲/۵/۱۰

شماره	اسامی روزنامه‌ها	اسامی مدیران آنها	علت توقیف	تاریخ توقیف
۱	روزنامه داد	ابوالحسن عمیدی نوری	اهانت به مقام سلطنت عظمی	[۱۳]۲۲/۴/۲۸
۲	روزنامه رهبر	ایرج اسکندری	اهانت به مقام سلطنت عظمی	[۱۳]۲۲/۵/۱۵
۳	روزنامه گیتی	خلیل انقلاب	اهانت به مقام سلطنت عظمی	[۱۳]۲۲/۵/۱۶
۴	روزنامه هور	علی جواهرالکلام	اهانت به مقام سلطنت عظمی	[۱۳]۲۲/۵/۲۲
۵	روزنامه اتفاقات	منیری	نشر اکاذیب اهانت به مقام سلطنت عظمی	[۱۳]۲۲/۵/۲۰
۶	روزنامه نجات ایران	ز - فروزش	نشر اکاذیب اهانت به مقام سلطنت عظمی	[۱۳]۲۲/۵/۲۰
۷	روزنامه دماوند	فتح‌الدین فتاحی	اهانت به مقام سلطنت عظمی	[۱۳]۲۲/۵/۳۰
۸	روزنامه باخت	نصراله سیف‌پور فاطمی	اهانت به مقام نخست‌وزیری	[۱۳]۲۲/۳/۲۶
۹	روزنامه فرمان	عباس شاهنده	اهانت به هیأت دولت	[۱۳]۲۲/۵/۱۸
۱۰	روزنامه پرورش	میر احمد مدنی	اهانت به هیأت مقننه کشور	[۱۳]۲۲/۵/۵
۱۱	روزنامه اختر	محمدعلی خلیلی	اهانت به هیأت دولت	[۱۳]۲۲/۵/۱۵
۱۲	روزنامه مردامروز	محمد مسعود	اهانت به هیأت دولت	[۱۳]۲۲/۵/۱۵
۱۳	روزنامه ندای حقیقت	دکتر کاظم وزیری	اهانت به مقام تیمسار سپهد وزیر جنگ	[۱۳]۲۲/۵/۳۱
۱۴	روزنامه خورشید ایران	بهاء‌الدین بازارگاد	تنقید از مقامات خارجی	[۱۳]۲۲/۱/۱۳
۱۵	روزنامه نبرد	خسرو اقبال	تنقید از مقامات خارجی	[۱۳]۲۲/۵/۱۳
۱۶	مجله پرچم	سید احمد کسروی	درج مطالب بر خلاف مذهب	[۱۳]۲۲/۵/۱۰
۱۷	روزنامه نسیم صبا	کوهی کرمانی	اهانت به مقام نخست‌وزیر	[۱۳]۲۲/۵/۵

۴۵

دفتر نخست‌وزیر - شماره عمومی ۱۳۱۵۱ - تاریخ ثبت ۲۲/۶/۲۴ [۱۳] -
خصوصی است.^۱

جناب آقای اسفندیاری رئیس مجلس شورای ملی - عطف به نامه خصوصی مورخ
۲۱/۵/۲۲ [۱۳] راجع به روش روزنامه [هایی] که مقالات نامناسب و دایر بر توهین و تهدید
نسبت به اشخاص انتشار می‌دهند اشعار می‌دارد:
رعایت نظر جناب عالی مورد توجه دولت و اقدام لازمه به عمل می‌آید.

[امضای قلمزن]

۴۶

وزارت کشور - استانداری استان دهم - نمره ۱۳۶۴۲ - [به تاریخ] ۲۲/۶/۲۷ [۱۳]^۲
جناب آقای بهرامی استاندار استان دهم - چون کشور ایران در حال جنگ و جوانب و
اطراف امر از هر جهت باید رعایت شود چنانچه روزنامه‌های اصفهان برخلاف سیاست
دولت و بر ضد متفقین چیزی بنگارند و یا به‌طور کلی برخلاف نزاکت و ادب و تضعیف
نمایندگان دولت مبادرت به انتشاراتی بنمایند استاندار با تشخیص خود حق توقیف آنها را
دارد.

نخست‌وزیر - سهیلی [امضا]

[حاشیه]: نمره ۱۳۶۴۴ - [به تاریخ] ۲۲/۶/۲۷ [۱۳]

جناب آقای بهرامی استاندار استان دهم - در اصفهان اگر اشخاصی باشند که عملیات آنها

منجر به ایجاد فتنه و فساد شود استاندار به تشخیص خود به طور کلی اجازه دارد که آنها را تبعید به تهران یا سایر نقاط بنماید و مراتب را هم تلگرافاً اطلاع دهند.

نخست وزیر سهیلی

[حاشیه]: برابر اصل است. ۱۳/۲۲/۷/۶ [امضا]

۴۷

دفتر نخست وزیر - شماره خصوصی ۱۳۲۷/م - تاریخ ثبت ۱۳/۲۲/۷/۲۶ - فوری - محرمانه^۱

فرمانداری نظامی تهران - دستور فرماید از نتیجه رسیدگی و تعقیب‌هایی که نسبت به جرایمی که به مقام سلطنت اهانت کرده و یا مقالاتی منتشر کرده‌اند به طور تفصیل این جانب را مستحضر سازند. این اطلاعات باید حاوی مطالب زیر باشد:

- ۱- از موقعی که فرمانداری نظامی را عهده‌دار هستید چند فقره شکایت تعقیب شده.
- ۲- شکایت از چه روزنامه‌ها و نویسندگان کدام مقالات بوده.
- ۳- چند روزنامه تا حال راجع به اهانت به مقام سلطنت توقیف شده، فعلاً چند تای آنها آزاد و چند تا در توقیف هستند.
- ۴- تعقیب آنها در چه مراحل و نسبت به کدام‌ها حکم محکمه صادر شده است.
- ۵- اگر تا حال حکمی صادر نشده علت آن چه بوده است.

۴۸

دفتر نخست وزیر - شماره عمومی ۱۶۹۶۶ - تاریخ ثبت ۱۳/۲۲/۸/۲۳^۲ ریاست دفتر مخصوص شاهنشاهی - برحسب فرمان مبارک همایونی از فرمانداری نظامی

تحقیق شده بود نسبت به روزنامه‌هایی که اهانت به مقام سلطنت عظمی نموده‌اند از نتیجه اقدامات خودشان گزارش بدهند. اینک رونوشت شرحی که رسیده تلواً ارسال می‌دارد.

۴۹

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۵/۳۲۴۶ - تاریخ ۱۳۲۲/۸/۱ - پیوست چهاربرگ - محرمانه - فوری.^۱

جناب آقای نخست‌وزیر - معطوفاً به امریه ۱۳۲۷ [به تاریخ] ۱۳/۷/۲۶ [۱۳] (راجع به وضعیت جراید توقیفی) معروض می‌دارد:

از موقع تصدی این جانب که قریب چهار ماه است سی فقره از جراید مرکز طبق سیاهه تقدیمی به علل مصرحه طبق اوامر صادره از هیأت محترم دولت و وزارت جنگ که با مقررات حکومت نظامی نیز تطبیق داشت تحت توقیف درآمده که هشت فقره از آنها «طبق سیاهه پیوست جداگانه» به واسطه اسائه ادب به مقام سلطنت عظمی تحت تعقیب محکمه نظامی می‌باشند که جریان عملیات دادسرا درباره هریک از آنها مشروحاً توضیح داده شده و پنج فقره نیز به فرموده مقام نخست‌وزیری «طبق سیاهه پیوست جداگانه» از توقیف خارج شده که هنوز تصویبنامه آنها ابلاغ نگردیده بقیه نیز که به علت اهانت به هیأت دولت و یا تنقید از مقامات خارجی توقیف و تحت تعقیب دادسرای نظامی می‌باشند مجدداً طی شماره ۳۱۹۹ [به تاریخ] ۲۷/۷/۲۶ [۱۳] به دادسرای نظامی تأکید گردید که زودتر نتیجه قطعی رأی صادره را درباره هریک از آنها گزارش دهد که به عرض برسد. در خاتمه مستدعی است امر و مقرر فرمایند در صدور تصویبنامه بقیه از جراید «راجع به توقیف و یا رفع توقیف آنها» تسریع فرمایند.

فرمانداری نظامی تهران - سر تیپ عمیدی [امضا]

شماره	اسم روزنامه	تاریخ توقیف و احاله به دادسرا	علت توقیف	ملاحظات
۱	باختر	[۱۳]۲۲/۳/۲۶	اهانت به هیأت دولت	تصویبنامه صادر شده است.
۲	نبرد	[۱۳]۲۲/۱/۱۳	تنفید از مقامات خارجی	تصویبنامه صادر شده است.
۳	اتفاقات	[۱۳]۲۲/۵/۲۰	اهانت به مقام سلطنت	تصویبنامه صادر شده است.
۴	داد	[۱۳]۲۲/۴/۲۸	اهانت به مقام سلطنت	تصویبنامه صادر شده است.
۵	پرورش	[۱۳]۲۲/۵/۵	اهانت به مجلس شورای ملی	تصویبنامه صادر شده است.
۶	گیتی	[۱۳]۲۲/۵/۶	اهانت به مقام سلطنت	تصویبنامه صادر شده است.
۷	پرچم	[۱۳]۲۲/۵/۱۰	بر خلاف دیانت	تصویبنامه صادر شده است.
۸	خورشید ایران	[۱۳]۲۲/۵/۱۵	تنفید از مقامات خارجی	تصویبنامه صادر شده است.
۹	مرد امروز	[۱۳]۲۲/۵/۱۵	اهانت به هیأت دولت	تصویبنامه صادر شده است.
۱۰	اختر	[۱۳]۲۲/۵/۱۵	اهانت به هیأت دولت	تصویبنامه صادر شده است.
۱۱	هور	[۱۳]۲۲/۵/۲۲	اهانت به مقام سلطنت	تصویبنامه صادر شده است.
۱۲	نجات ایران	[۱۳]۲۲/۶/۶	اهانت به مقام سلطنت	تصویبنامه صادر شده است.
۱۳	دماوند	[۱۳]۲۲/۵/۳۰	اهانت به دربار سلطنتی	تصویبنامه صادر شده است.

شماره	اسم روزنامه	تاریخ توقیف و احاله به دادسرا	علت توقیف	ملاحظات
۱۴	فرمان	[۱۳]۲۲/۵/۶	طبق دستور نخست وزیری به شهربانی	تصویبنامه صادر شده است.
۱۵	نسیم صبا	[۱۳]۲۲/۶/۶	اهانت به مقام نخست وزیری	تصویبنامه صادر شده است.
۱۶	ندای حقیقت	[۱۳]۲۲/۵/۳۱	اهانت به تیمسار وزیر جنگ	تصویبنامه صادر شده است.
۱۷	رهبر	[۱۳]۲۲/۵/۶	اهانت به مقام سلطنت	تصویبنامه صادر شده است.
۱۸	برق	[۱۳]۲۲/۶/۹	تنقید از مقامات خارجی	تصویبنامه صادر نشده است.
۱۹	شهباز	[۱۳]۲۲/۶/۹	اهانت به هیأت دولت	تصویبنامه صادر نشده است.
۲۰	آرزو	[۱۳]۲۲/۶/۹	اهانت به هیأت دولت	تصویبنامه صادر نشده است.
۲۱	شنگول	[۱۳]۲۲/۶/۹	اهانت به هیأت دولت	تصویبنامه صادر نشده است.
۲۲	کیفر	[۱۳]۲۲/۶/۱۱	اهانت به مقام سلطنت	تصویبنامه صادر نشده است.
۲۳	نامه آزاد	[۱۳]۲۲/۶/۲۷	اهانت به هیأت دولت	تصویبنامه صادر نشده است.
۲۴	نهضت ملی	[۱۳]۲۲/۶/۱۲	اهانت به مقامات خارجی	تصویبنامه صادر نشده است.
۲۵	آزاد	[۱۳]۲۲/۷/۱۸	تنقید از مقامات خارجی	تصویبنامه صادر نشده است.
۲۶	امید	[۱۳]۲۲/۶/۸	اهانت به مقام نخست وزیری	تصویبنامه صادر نشده است.
۲۷	آزیر	[۱۳]۲۲/۶/۲۶	اهانت به هیأت دولت	تصویبنامه صادر نشده است.
۲۸	مردم	[۱۳]۲۲/۶/۸	اهانت به ارتش و هیأت دولت	تصویبنامه صادر نشده است.
۲۹	قیام ایران	[۱۳]۲۲/۷/۶	اهانت به هیأت دولت	تصویبنامه صادر نشده است.
۳۰	ایران ما	[۱۳]۲۲/۳/۲۲	اهانت به مقامات خارجی	تصویبنامه صادر نشده است.

فرمانداری نظامی تهران - پیوست [دو] ۵۱

صورت ۸ فقره جرایدی که به علت اسائه ادب به مقام سلطنت عظمی تحت تعقیب دادسرای نظامی هستند.

شماره	شماره و اسم روزنامه	مدیر و صاحب امتیاز	اقدام معموله از طرف دادسرای نظامی
۱	۱۳۵/ رهبر	ایرج اسکندری	در شعبه ۱ بازپرسی تحت اقدام می باشد.
۲	۲۷/ گیتی	خلیل انقلاب	قرار منع تعقیب صادر ولی دادستانی موافقت نکرده. فعلاً تحت رسیدگی می باشد.
۳	۱۸/ دماوند	فتح الدین فتاحی	پرونده امر جهت حل اختلاف به دادگاه جنحه احاله شده.
۴	۲۲۷/ نجات ایران	ز. فروزش	پرونده امر جهت حل اختلاف به دادگاه جنحه احاله شده.
۵	۲۹/ کیف	دکتر شکیبی	از طرف بازپرس جهت روز ۷/۳۰ [۱۳۲۲/] احضار شده است.
۶	۱۴۵/ داد	عمیدی نوری	به واسطه تغییر محل متهم، تجدید وقت به عمل آمده.
۷	۴۸/ هور	علی جواهر الکلام	تحت اقدام بازپرس می باشد.
۸	۸۳/ اتفاقات	منیری	تحت اقدام بازپرس می باشد.

فرمانداری نظامی تهران پیوست [سه]:^۱ ۵۲

صورت جرایدی که به امر تلفنی هیأت محترم دولت آزاد ولی تصویبنامه آنها نرسیده.

شماره	اسم روزنامه	علت توقیف	ملاحظات
۱	رهبر	اهانت به مقام سلطنت	تصویبنامه هنوز نرسیده.
۲	آژیر	اهانت به هیأت دولت	تصویبنامه هنوز نرسیده.
۳	مردم	اهانت به ارتش و هیأت دولت	تصویبنامه هنوز نرسیده.
۴	قیام ایران	اهانت به هیأت دولت	تصویبنامه هنوز نرسیده.
۵	ایران ما	اهانت به مقامات خارجی	تصویبنامه هنوز نرسیده.

۵۳

شماره ۷۸۱ - [به تاریخ] ۲۶/۸/۱۳ [۱۳] - محرمانه^۱

جناب آقای نخست‌وزیر - نامه شماره ۱۶۹۶۶ به ضمیمه رونوشت شرحی که از فرمانداری نظامی نوشته‌اند به عرض پیشگاه مبارک ملوکانه رسید. مقرر فرمودند اقداماتی که به عمل آمده ناقص و سست به نظر می‌رسد. تحقیقات کافی بفرمایید که بر خودتان معلوم گردد جریان امر از چه قرار و کیفیت تعقیب چیست و اقدامات، کی به نتیجه منتهی خواهد شد. مراتب را با توضیحات لازمه مرقوم فرمایید که به عرض پیشگاه مبارک برسد.

رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی [امضای حسین شکوه]

[حاشیه]: به فرمانداری نظامی تهران رونوشت فرستاده شد که توضیحات بیشتری بدهند.

۵۴

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۳۰۳۶ - تاریخ ۱۳۲۲/۷/۱۷ - محرمانه - مستقیم^۲
 جناب آقای نخست‌وزیر - محترماً معروض می‌دارد: معطوفاً به تصویب‌نامه‌های شماره ۱۳۶۵۸ و ۱۲۶۸۸ (در مورد توقیف جراید منتشره) چون در متن تصویب‌نامه‌های صادره اشاره شده است که طبق پیشنهاد فرمانداری نظامی جراید مزبور توقیف گردیده در صورتی که تاکنون فرمانداری نظامی رأساً پیشنهادی دایر به توقیف هیچ کدام از جراید را ننموده بلکه اقدام فرمانداری نظامی در این مورد طبق دستورات صادره از هیأت دولت که مطابق مقررات و قوانین بوده و با استفاده از تصویب‌نامه‌هایی می‌باشد که هیأت محترم دولت اجرای آن را به عهده فرمانداری نظامی محول فرموده و ضمناً به محض توقیف یکی از روزنامه‌ها علت آن را از قبیل: (اهانت به مقامات خارجی و تنقید از هیأت دولت و هیأت مقننه و سایر قسمتهای

قانونی دیگر) ضمن گزارش تقدیمی تعیین و استدعای صدور تصویب‌نامه آن را نموده که موقع صدور تصویب‌نامه علل مزبور قید گردد و چون فعلاً تنها پیشنهاد فرمانداری نظامی مدرک صدور تصویب‌نامه قرار داده شده علیهذا مستدعی است امر و مقرر فرمایند مراتب را ضمن صدور تصویب‌نامه‌های بعدی در نظر بگیرند. ضمناً چون در مدت دو ماه اخیر در حدود ۲۸ فقره از جرایم مرکز توقیف گردیده که عده [ای] از آنها مستحق ارفاق و در نتیجه طول مدت توقیف خسارات مادی و معنوی زیادی متوجه آنها شده است و در ضمن این که مورد تعقیب واقع شده‌اند انتظار و استدعای تشویق و مراحم هیأت دولت را نیز دارند کما این که از طرف رئیس محترم دولت و دربار شاهنشاهی وعده مساعدت به آنها داده شده اینک صورت (۱۸) فقره از جرایم مزبور را به پیوست تقدیم و فرمانداری نظامی استدعا دارد که امر به رفع توقیف جرایم مزبور صادر گردد. بدیهی است رفع توقیف از جرایم مزبور مانع از ادامه رسیدگی دادگاه نظامی درباره آنها نبوده و هر یک از آنها مشمول مقررات کیفری واقع گردند، درباره آنها اجرا خواهد شد. موکول به اوامر عالی است.

فرماندار نظامی تهران - سر تیب عمیدی [امضا]

[حاشیه]: به عرض برسد. [۱۳۲۲/۷/۱۸]

ضمیمه گزارش شماره ۳۰۳۶ [به تاریخ] [۲۲/۷/۱۷] [۱۳]

۱- نهضت ملی، ۲- باختر، ۳- آذیر، ۴- شنگول، ۵- فرمان، ۶- گیتی، ۷- قیام ایران، ۸- روزنامه آرزو، ۹- برق، ۱۰- شهباز، ۱۱- رهبر، ۱۲- مرد امروز، ۱۳- نجات ایران، ۱۴- امید، ۱۵- اختر، ۱۶- نامه آزاد، ۱۷- اتفاقات، ۱۸- کیفر.

فرمانداری نظامی تهران: سر تیب عمیدی [امضا]

وزارت کشور - اداره سیاسی - تاریخ ۱۳۲۲/۱۰/۱۸ - شماره ۶۶۰۶/س/۶۳۹۷۷ - پیوست ندارد - محرمانه^۱

جناب آقای نخست وزیر به طوری که استحضار دارند طبق نامه شماره ۷۹۴۶ مورخ ۲۱/۴/۲۱ [۱۳] نخست وزیری برای رسیدگی به مندرجات روزنامه های تهران و تطبیق آن با مقررات قانون مطبوعات و قانون حکومت نظامی مقرر گردید کمیسیونی با حضور نمایندگان وزارت کشور و دادگستری و فرهنگ و رئیس اداره کل انتشارات و تبلیغات در فرمانداری نظامی تشکیل و کلیه جرایم مرکز مورد مطالعه و دقت قرار گرفته.

۱- این چند کمیسیون چندی به طور مرتب جلسات خود را تشکیل داده طبق دستور انجام وظیفه می شود ولی اکنون چندی است که اعضای کمیسیون حاضر نشده و کمیسیون تشکیل نمی شود و ضمناً اظهار نظری هم نسبت به مندرجات جرایم نمی شود و وظیفه نماینده وزارت کشور منحصر به خط کشیدن جرایم است.

مستدعی است مقرر فرمایند تکلیف نماینده وزارت کشور را معلوم و در صورتی که کمیسیون باید مثل سابق تشکیل بشود مراتب به وزارتخانه های ذی علاقه ابلاغ و مقرر فرمایند در ساعات معین در فرمانداری حضور به هم رسانند.

البته در این صورت حضور رئیس نگارشات شهربانی کل که مدیران جرایم را بهتر می شناسد و با اطلاعات و مرام هر یک آنها بهتر آشنا است بهتر خواهد بود. مستدعی است از هر نظریه [ای] که در این باب هست ابلاغ فرمایند.

وزیر کشور [امضای نصر]

۵۶

وزارت فرهنگ - شماره ۳۱۰۸۵/۷۱۷۳ - تاریخ ۸ بهمن ماه / ۱۳۲۲^۱

جناب آقای نخست‌وزیر - عطف به نامه شماره ۲۱۰۲۴ مورخ اول بهمن ماه ۱۳۲۲ [۱] خاطر عالی را مستحضر می‌دارد: که نماینده وزارت فرهنگ مرتباً و همه روزه در کمیسیون مطالعه جراید (مشکله در فرمانداری نظامی) حضور به هم رسانیده است. فقط چند روزی به امور جیره‌بندی تهران چون کمک می‌نمود؛ نتوانست شرکت نماید با این حال مجدداً ابلاغ شد که مانند گذشته همه روزه حاضر شود.

وزیر فرهنگ - دکتر عیسی صدیق [امضا]

[حاشیه]: فعلاً بماند تا پاسخ وزارت کشور و دادگستری برسد.

۵۷

به اداره کل انتشارات و تبلیغات^۲

جناب آقای نخست‌وزیر - در پاسخ مرقومه شماره ۲۱۰۲۴ مورخ اول بهمن ماه ۱۳۲۲ به عرض می‌رساند: به طوری که اداره فرمانداری نظامی طی نامه شماره ۲۲/۴۰۶۸ دی‌ماه ۱۳۲۲ خواسته است نماینده این اداره از روز ۲۳ دی‌ماه هر روز، ساعت هشت و نیم صبح در فرمانداری نظامی حاضر شده و در کمیسیون مطالعه جراید شرکت نموده است.

[ابراهیم] [خواجه نوری] [امضا]

رئیس اداره کل انتشارات و تبلیغات

وزارت پست و تلگراف و تلفن - تلگراف - از شیراز - به ط [تهران] - شماره قبض
 ۹۳۶۱۹ - شماره تلگراف ۳۸۴۷ - عدد کلمات ۳۰۷ - تاریخ اصل [۱۳۲۲/۱۲]/۲۱ -
 تاریخ وصول [۱۳۲۲]۱۲/۲۲^۱

دارالشورای ملی - رونوشت مقام نخست وزیری - رونوشت وزارت جنگ - رونوشت
 ریاست ستاد ارتش - رونوشت ریاست کل ژاندارمری - توسط آقای رضا حکمت آقایان
 نمایندگان فارس - رونوشت آقای فرخ - رونوشت آقای سیف پور - رونوشت آقای خلیل
 دشتی - رونوشت آقای صفوی - رونوشت باختر - رونوشت اطلاعات - رونوشت کیهان -
 رونوشت آیین - رونوشت ندای عدالت - رونوشت رهبر - رونوشت ستاره - رونوشت آفتاب
 - رونوشت مهرایران - تهران رونوشت استانداری - رونوشت فرماندهی لشکر - رونوشت
 فرماندهی ژاندارمری - رونوشت دادستانی - شیراز - رونوشت استخر - رونوشت پیغام -
 رونوشت اقیانوس - رونوشت گلستان - رونوشت سروش - رونوشت جهان نما - رونوشت بهار
 ایران - شیراز - اخیراً در سه چهارم جریده مرکزی مقالات پرهو و جنجال در اطراف آقای
 حشمت الممالک حکمت دیده می شود که سکوت از آن کمال بی انصافی است. این فامیل
 جلیل و قدیمی و بالخصوص آقای حشمت الممالک جز به پاکدامنی و صحت عمل و فضل و
 کمال و تقوی و دیانت و پیش قدمی در آزادی خوانین و وطن پرستی در این جامعه سابقه ندارد
 و حتی اگر صدای مشروطیت ایران مرهون فداکاریهای این خانواده است با این حال توهین در
 بعضی جراید جز وهن محرک و ناشر اثری ندارد و در موضوع اصل قضیه با این که آقای
 حکمت از مجرای قانون و دادگستری اقدام نموده خوب است آقای سرهنگ قدیمی را ملزم
 نمایند اگر دلایلی دارند به جای توهین در جراید به دادگستری مراجعه نمایند.

الاحقر نورالدین حسینی - جمال الدین محلاتی - مهدی کجوری - محمدالدین دستغیب -
 محمود علوی - سیدابراهیم انوار - محمدرضا دستغیب - عبدالکریم سعادت - مجتبی

مرتضوی - احمد بیگلری - کاظم پزشکی - مهدی پرنام - دکتر بهجت وصال - دکتر وجدانی - عبدالوهاب حمزوی شاهدی - مجید شیراز - دکتر حمیدی - مرهن تراب نصیری - عباس حمزوی - حسن فرنود - هوشنگ اربابی - ابوطالب مصلائی فرخندی - ماشاءالله رهایی - حبیب‌اله ذوالقدر ملک‌زاده - حسین کاشانی - مصطفی خجسته - عبدالله تبریزی - احمد حشمتی‌زاده - یوسف فخرایی - محمدخلیل امینی - ضیاء سعادت - حسین شریفیان - محمود زمانی.

۵۹

به عرض جناب آقای نخست‌وزیر می‌رسد:

فروش روزنامه‌های پایتخت از توزیع سقازاده در دوشنبه ۲۸ اسفند ۱۳۲۲

۳۹۰	قیام ایران	۲۱۰	خبردار
۷۰	شفق	۵۰	طهران امروز
۳۱	کوشش	۱۵	سعادت بشر
۳۰	کوهستانی	۲۳۰۰	ترقی
۴۶۵	ژورنال	۵۰	صدای ایران
۶۰۰	رعد امروز	۲۷۸	نبرد امروز
۷۵۰	ایران ما	۲۱۰۰	داد
۲۵۰	مهرایران	۱۲۱۰۵	اطلاعات
		۲۶۰	ایران

صبری

۶۰

به عرض جناب آقای نخست وزیر می رسد:^۱

فروش روزنامه های پایتخت از توزیع سقازاده در سه شنبه ۲۲ اسفند ۱۳۲۳ [۱۳]

۸۷۵	ایران ما	۴۵۰	اقدام
۲۵۰	مهرایران	۳۴۰	ایران
۶۰	فردا	۱۸۵۰	داد
۱۳۵	ستاره	۱۵۰	شفق
۳۰	طهران امروز	۸۰	زندگی
		۲۵	کوشش

۶۱

به عرض جناب آقای نخست وزیر می رسد:^۲

فروش روزنامه های پایتخت از توزیع سقازاده در چهارشنبه ۲۳ اسفند ۱۳۲۳ [۱۳]

۳۰	کوشش	۳۰	رگبار
۶۰	شفق	۱۲۵	ستاره
۲۰۰۰	کسری	۴۰	مردان روز
۷۶۰	ایران ما	۴۲۰	اقدام
۴۱۷	ژورنال	۲۰۰۰	داد
۲۷	چرچیل	۳۵	جهان فردا
۳۱۱۵۰		۴۰	صدای ایران

۲۴۰	مهرایران	۱۱۲۰۰	اطلاعات
		۳۴۰	ایران

۶۲

به عرض جناب آقای نخست وزیر می رسد:^۱

فروش روزنامه های پایتخت از توزیع سقازاده در پنج شنبه ۲۴ اسفند ۱۳۲۳

۳۰۰۰	باباشمل	۲۰۰۰	کسری
۵۰	صدای ایران	۴۲۵	ژورنال
۴۵۰	اقدام	۲۵۰	هور
۸۲۵	ایران ما	۲۰۰۰	داد
۱۱۰	شفق	۱۱۶۰۰	اطلاعات
۲۵	زندگی	۱۳۰	ستاره
۳۰	کوشش	۳۰	طهران امروز
۲۵۰	مهرایران	۳۴۰	ایران

صبری

۶۳

به عرض جناب آقای نخست وزیر می رسد:^۲

فروش روزنامه های پایتخت از توزیع سقازاده در جمعه ۲۵ اسفند ۱۳۲۳

۲۵۰	مهرایران	۲۴۶۴	ایران
۱۱۷۰۰	اطلاعات	۱۳۰	ستاره

۲۰۰	اختر	۲۵۰	مردم
۴۵	کوشش	۴۳۰	ژورنال
۱۱۹۳	تهران مصور	۹۰	پند
۱۸۶۰	داد	۱۰۱۰	ایران ما
۴۷۰	کسری	۲۰۰	اقدام

صبری

[حاشیه]: اداره بررسی و آمار، راجع به روزنامه ایران مشخص شود.

۶۴

به عرض جناب آقای نخست وزیر می رسد:^۱

فروش روزنامه‌های پایتخت از توزیع سقازاده در یکشنبه ۲۶ اسفند ۱۳۲۳ [۱۳]

۱۸۰	طهران امروز	۷۰۰	آزادگان
۱۵۰	خدنگ	۲۸۶۰	خواندنیها
۳۰۰	نهنگ	۵۵۰	پرورش
		۲۰۰	ژورنال هفتگی

صبری

۶۵

به عرض جناب آقای نخست وزیر می‌رسد:^۱

فروش روزنامه‌های پایتخت از توزیع سقازاده در یکشنبه ۲۷ اسفند ۱۳۲۳

۲۵۰	مهر ایران
۷۵۰	ایران
۴۰۰	آدات نوروز
۸۵۰	ایران ما
۶۸۰	رعد امروز
۳۰۰۰	داد
۳۷۰	میهن پرستان
۴۶۰	ژورنال
۷۵	صدای ایران
۴۵	روستا
۲۶	کوشش

۶۶

به عرض جناب آقای نخست وزیر می‌رسد:^۲

فروش روزنامه‌های پایتخت از توزیع سقازاده در سه شنبه ۲۹ اسفند ۱۳۲۳

۷۰۰	افکار ایران	۴۰	زندگی
۵۰	فردا	۸۰	شفق
۴۴۰	ژورنال	۲۱	کوشش

۶۰	صدای ایران	۳۷	نامه شهربانی
۸۷۵	ایران ما	۱۴۶۰	صبا
۶۰۰	رعد	۱۹۰۰	داد
۳۴۰	ایران	۱۲۰۳۰	اطلاعات
		۲۵۰	مهرایران

صبری

۶۷

بابل - ایران - بنگاه آریا - محمد شفیع. امیر توسلی. تلگرافی - قیصریه آریا
شماره ۱۸۸۲ - سالمه ۱۳۲۳/۴/۱

تهران - جناب آقای نخست وزیر - رونوشت وزارت کشور، رونوشت مجلس شورای ملی، رونوشت فرماندار نظامی، عیناً شانزده رونوشت جراید میهن پرستان، ایران ما، آزاد، اطلاعات، مردان کار، نجات ایران، داد، مرد امروز، رستاخیز ایران، ندای حقیقت، ترقی، اقدام، زن امروز، امید، خورشید ایران، شهر فرنگ، رفع توقیف جراید آزادیخواه و با شهامت افق، افکار ایران، آیین، بدیع، پرورش، کیفر، کبوتر، نوروز ایران، نهنگ را از آن مقام محترم خواستارم.

ارادتمند شما - مدیر سالنامه میهن پرستان: امیر توسلی [امضا]

[حاشیه]: آقای تهرانچی: از فرمانداری نظامی سؤال شود چه اقدام شده جواب هم بدهید. [۱۳]۲۳/۴/۷

۶۸

دفتر نخست‌وزیر^۱

فرمانداری نظامی تهران - عطف به نامه شماره ۱۸۸۲ مورخ ۱۳/۴/۲۳ [۱۳] به آقای امیر توسلی که تقاضای رفع توقیف جراید: افق، افکار ایران، آیین بدیع، پرورش، کیفی، کبوتر، نوروز ایران، جنگ را نموده و رونوشت هم مستقیماً به فرمانداری نظامی فرستاده شده دستور فرمایید نتیجه اقدامی که در این باب به عمل آمده گزارش دهند.

نخست‌وزیر ۱۲/۴/۲۳ [۱۳]

[حاشیه]: صدور این نامه به نظر این‌جانب لازم نیست زیرا فرمانداری نظامی خود مواظب است که هر وقت صلاح باشد آنها را آزاد نماید. [امضا] ۱۳/۴/۲۳ [۱۳]

۶۹

وزارت پست و تلگراف و تلفن - تلگراف - از دزفول - به ط [تهران] - شماره قبض ۴۱۰۹ - شماره تلگراف ۷۹ - عدد کلمات ۱۷۰ - تاریخ اصل ۲۲/۹/۱۳۲۳ [۱۳] - تاریخ وصول ۲۶/۹/۱۳۲۳^۲

جناب آقای نخست‌وزیر، رونوشت جناب آقای اسعد نماینده مجلس، رونوشت جناب آقای سید ضیاء‌الدین طباطبایی، رونوشت مجلس مقدس شورای ملی، رونوشت وزارت جلیله کشور، رونوشت وزارت معظم جنگ، رونوشت روزنامه ستاره، رونوشت روزنامه باختر، رونوشت آرزو، رونوشت روزنامه میهن، رونوشت روزنامه صبا، رونوشت روزنامه شباهنگ، رونوشت روزنامه رگبار، رونوشت نامه نسیم شمال - باکمال احترام و افتخار تصدیق می‌دهیم بر این که سید عبدالمحمد غفوری رکنی، مخبر جراید مرکزی بدون اعمال

نظر خصوصی از روی کمال بی طرفی به انجام وظایف مقدس خود مشغول بوده و اینک این جانب از صمیم قلب از ایشان رضایت داشته و داریم. با تقدیم احترامات فائمه - نظام مستوفی - حاجتی - غفوری رکنی - کاظم - شمس - محمد حاجتی - احمد حاجتی - هدایت اله موسوی - لطف علی عرب - رضا کرقلی - احمد انصاری - شاه رکن - سید حسن غفوری - سید محمد - جواد غفوری - رضا درلگوزاده - پیرزادنگ - غلام عبده - حسن - ابراهیم - عبدالرحمن - عبد محمد قشقای - محمد نبی ناجی - ابوالحسن ناجی - احمد کاکاجی - نعمت اله موسوی - ابوالقاسم امینی - محمد صمدی - محمد علی - عبدالرحیم باباپور - بهادین - دکتر جهانی - رشید - مالنا.

[حاشیه ۱]: مطلبی نیست که اقدامی داشته باشد معذک آقای بهار ملاحظه و دستور بایگانی صادر خواهند فرمود. [۱۳۲۳]/۹/۲۸

[حاشیه ۲]: اقدامی ندارد، بایگانی شود. احمد بهار

۷۰

وزارت پست و تلگراف و تلفن - تلگراف - از اندیمشک - به ط [تهران] - شماره قبض ۱۱۲۳ - شماره تلگراف ۳ - عدد کلمات ۲۱۸ - تاریخ اصل [۱۳۲۳/۱۰/۱۴] - تاریخ وصول [۱۳۲۳/۱۰/۱۶]^۱

جناب آقای نخست وزیر، شانزده رنوشت [به] ریاست مجلس جناب آقای اسعد نماینده دزفول، وزارت دارایی، وزارت کشور، رئیس کل دارایی، ستاره، میهن، نسیم شمال، مرد امروز، ایران ما، آرزو، مهر، ایران، اقدام، اطلاعات، طوفان شرق، صبا - مطبوعات ناشر افکار و عقاید توده می باشد. متأسفانه در شهر دزفول بالعکس، ناشر اغراض ولگردها شده زیرا آقای عبدالمحمد رکنی که در اثر سوء شهرت و عمل دیگر هیچ گونه وسیلتی پیدا نکرده

چندی است نام معروف رکنی را به غفوری تبدیل و به عنوان نماینده جراید دکانی باز کرده و عنوان مزبور را وسیله تهدید مردم قرار داده گاهی روی مصلحت شخصی از بعضی تعریف و گاهی تنقید می‌کند. ظاهراً اخیراً در صدد تحریک مثنی بچه و لگردد که شاید غالباً صغیر بوده باشند برآمده که به نام آنها چون در مرکز شخصیت اشخاص معلوم نیست شکایاتی از مردم نمایند. این شخص اگر چند برگ هم روزنامه به مردم تحمیل می‌کند دهندگان وجه به منظور حفظ آبرو پول می‌دهند که بالنتیجه این قبیل اشخاص ارزش مطبوعات را خفیف کرده که توده به حقایق هم توجهی نمایند. چون نماینده به معنی کامل و نمونه صاحب کار است وجود این نوع نمایندگان جهت جراید (رسمی) بسی جای تأسف و تقاضا می‌شود این نماینده شریف را تعویض و از مردم دفع شر فرمایند. غلام‌علی - عباس - حبیب‌الله میرشکاری - قاسم مهربانی - جعفر مهربانی - کاظم قطب - موسی قطب - ستایش - حسن - عابد - مرتضی حاجی شیخ - محمدعلی حاجی شیخ.

[حاشیه ۱]: شکایت از کسی که عنوان نمایندگی جراید را برای خود تعیین نموده ارتباط با کار دولتی ندارد. آقای بهار ملاحظه خواهند فرمود.
[حاشیه ۲]: بایگانی شود.

۷۱

وزارت دادگستری - اداره فرمانداری نظامی - به تاریخ ۱۳۲۳/۴/۱۳ - شماره ۱۷۳۹ - محرمانه - مستقیم^۱

جناب آقای نخست‌وزیر - محترمانه معروض می‌دارد: به طوری که این‌جانب در مدت تصدی فرمانداری نظامی مسافرت نموده موقعی که یک روزنامه به علت انتشار مطالب برخلاف مقررات و قانون توقیف می‌گردد صاحب امتیاز آن روزنامه دنباله افکار خود را به همان سبک و

روش در روزنامه دیگری از راه انتقال به نام خود یا اجازه منتشر نموده و حتی تصریح می‌نماید که این شماره به جای فلان شماره روزنامه توقیف شده منتشر می‌گردد کما این که چون در شماره ۴ مورخه ۲۳/۳/۲۴ [۱۳] روزنامه آیین نسبت به هیأت دولت اهانت به عمل آمده بود نویسنده آن تحت تعقیب درآمد و چند روز بعد روزنامه آزاد با همان سبک منتشر و در آن قید شده است که این شماره به جای شماره ۵ آیین منتشر و برای مشترکین ارسال می‌گردد و یا این که صفحه ۴ روزنامه ایران ما به‌طور برجسته درج گردیده است «امتیاز این روزنامه در اختیار حزب پیکار است و در صورت توقیف هر یک دیگری به جای آن منتشر خواهد شد. ایران ما - درفش - نبرد - نبرد امروز - نیرو و راستی».

چون منظور از توقیف یک روزنامه فقط این نیست که از انتشار کلیشه و نام آن جلوگیری گردد بلکه منظور از این عمل توقیف فکر نامطلوب صاحب امتیاز یا نویسنده مقاله است که تا خاتمه رسیدگی در دادگاه مربوطه مجاز به انتشار دنباله مطالب خود نباشد علیهذا مستدعی است در صورت اقتضا، امر و مقرر فرمایند موضوع تحت بررسی قرار گرفته اقدامی مبذول گردد که صاحب امتیاز به هیچ عنوان حق واگذاری نامه خود را به دیگری نداشته تا در آتیه از هر گونه سوء جریان احتمالی جلوگیری به عمل آید.

فرماندار نظامی تهران - سرטיפ کریم قوائلو [امضا]

[حاشیه ۱]: این موضوع را اخیراً وزارت فرهنگ در شماره مربوط به قانون مطبوعات پیش‌بینی نموده است. بایگانی شود ۱۱/۲۳/۱۳۲۳]

[حاشیه ۲]: در هیأت مطرح شود. ۴/۱۸/۱۳۲۳]

۷۲

فرمانداری نظامی تهران - خیلی خیلی فوری^۱

ریاست اداره کل شهربانی - چون روزنامه‌هایی که توقیف می‌شوند بلافاصله روزنامه

دیگری با همان اندازه و قطع منتشر و مخصوصاً در صفحه اول آن اسم روزنامه توقیف شده را با خط درشت نوشته و با حروف ریز اسم روزنامه اصلی را قید می‌نمایند مثلاً روزنامه حلاج به جای نجات ایران کانون به اسم آزاد و مجله شمال به جای روزنامه آفتاب و تهران امروز به جای میهن علیهذا به موجب امر هیأت دولت متمنی است قدغن فرمایند برای جلوگیری از این رویه کلیه چاپخانه‌ها را ملتزم و متعهد نمایند که از چاپ این قبیل روزنامه‌ها جداً خودداری نمایند فقط هر روزنامه می‌تواند به اسم اصلی و با ذکر اسم و مشخصات مدیر و سردبیر مربوطه خود منتشر گردد.

از طرف فرماندار نظامی تهران - سرهنگ شهرتیس

رونوشت برابر است با اصل.

۷۳

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۴۹۷۵/د - تاریخ ۱۳۲۳/۸/۱۶ - خیلی خیلی فوری^۱

وزارت فرهنگ - اغلب از روزنامه‌هایی که به علت نشر مطالب برخلاف مقررات و سیاست کشور توقیف می‌گردند صاحبان امتیاز آنها افکار و دنباله مطالب خود را در روزنامه دیگری به همان قطع و اندازه منتشر و در آن قید می‌نمایند این روزنامه به جای روزنامه .....^۲ و تحت نظر هیأت تحریریه همان روزنامه توقیف شده اداره می‌گردد کما اینکه به جای روزنامه فرمان که در تاریخ (۱۳/۲۳/۸/۱۱) توقیف گردیده در تاریخ (۱۳/۲۳/۸/۱۲) آزادگان و به جای روزنامه نجات ایران که در تاریخ (۱۳/۲۳/۸/۱۳) توقیف گردیده در تاریخ (۱۳/۲۳/۸/۱۴) روزنامه شهباز منتشر گردیده است علیهذا متمنی است قدغن فرمایید در این مورد مقررات قانون را برای اقدام مقتضی اعلام دارند.

فرماندار نظامی تهران - سرهنگ ستاد حجازی

۲. اصل سند بعد از کلمه روزنامه نقطه چین دارد.

۷۴

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۴۲۶/۱۷ م - تاریخ ۲۱ دی ماه ۱۳۲۳^۱
 فرمانداری نظامی تهران - پاسخ نامه شماره ۶۵۱۸ مورخه ۶/۱۰/۲۳ [۱۳] راجع به
 روزنامه‌هایی که توقیف می‌گردند و صاحبان امتیاز آنها دنباله افکار و مطالب خود را در
 روزنامه دیگری به همان قطع و اندازه منتشر می‌نمایند.
 جواباً اشعار می‌دارد: روزنامه‌ای که طبق قانون توقیف شده باشد اگر به صورتی دیگر
 همان روزنامه با همان دارنده و مدیر یا سردبیر یعنی در حقیقت همان روزنامه مجدداً منتشر
 شود در حکم انتشار بدون اجازه روزنامه توقیف شده است و اگر همان سنخ مطالبی که
 موجب توقیف قانونی شده در جریده دیگری منتشر شود در هر حال بدیهی است که همان
 دلایل که موجب توقیف روزنامه اول شده (اگر آن دلایلی باقی باشد) می‌تواند موجبات توقیف
 روزنامه‌های بعد را هم که تخلف کرده‌اند در حدود مقررات قانون فراهم آورد.
 از طرف وزیر فرهنگ - دکتر افشار

۷۵

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۷۸۸۴ د - تاریخ ۳۰/۱۱/۱۳۲۳ - ضمیمه یک
 برگ - خیلی خیلی فوری - محرمانه مستقیم^۲
 وزارت جنگ، گزارش - محترماً در اجرای امریه تلفنی بدین وسیله صورت جراید
 توقیف شده از طرف فرمانداری نظامی تهران را با ذکر علت و تاریخ توقیف آنها جهت
 استحضار خاطر عالی به پیوست تقدیم می‌دارد.
 از طرف فرماندار نظامی تهران - سرتیپ شیبانی [امضا]

صورت اسامی جراید توقیف شده بوسیله فرمانداری نظامی تهران^(۱) ۷۶

تاریخ توقیف			شماره روزنامه	علت توقیف	اسامی جراید	شماره
سال	ماه	روز				
۱۳۲۳	اردیبهشت	۵	-	اهانت به دین اسلام	روزنامه پرچم	۱
۱۳۲۳	آذر	۱۱	۱۲	منطبق با ماده ۸ قانون حکومت نظامی	روزنامه کشور	۲
۱۳۲۳	آذر	۱۲	۳۰	مخالفت مشی سیاسی دولت	مرد امروز	۳
۱۳۲۳	آذر	۱۲	۱۶	مخالفت مشی سیاسی دولت	روزنامه هور	۴
۱۳۲۳	دی	۱۲	۱۰۵	اهانت به دولت	روزنامه ترقی	۵
۱۳۲۳	دی	۱۷	۱۶۷	اهانت به دولت	روزنامه میهن	۶
۱۳۲۳	دی	۱۴	۲۸۲	دعوت مردم به انقلاب	امروز و فردا	۷
۱۳۲۳	دی	۱۸	۲۹،۲۸،۲۷	مخالفت مشی سیاسی دولت	داریا	۸
۱۳۲۳	دی	۱۸	۴۳۵	مخالفت مشی سیاسی دولت	نجات ایران	۹
۱۳۲۳	دی	۲۰	۷	اهانت به مقام سلطنت	روزنامه بهرام	۱۰
۱۳۲۳	بهمن	۲	۲۳	مخالفت مشی سیاسی دولت	روزنامه سرگذشت	۱۱
۱۳۲۳	بهمن	۱	۱		علی بابا به جای داریا	۱۲
۱۳۲۳	بهمن	۱۱	۱۷	اهانت به دولت	ندای آزادی	۱۳
				اهانت به دولت	ضمیمه روزنامه آزاد	۱۴
۱۳۲۳	بهمن	۱۶	--		(مرد امروز)	
۱۳۲۳	بهمن	۱۷	۸۴	مخالفت با مشی سیاسی دولت	روزنامه دماوند	۱۵
				مخالفت با دولت	روزنامه یومیه نسیم شمال	۱۶
۱۳۲۳	بهمن	۱۶	۵۴		(به جای هور)	
۱۳۲۳	بهمن	۱۶	۱۰۹	مخالفت با مشی سیاسی دولت	آزادی خلق	۱۷
				مخالفت با مشی سیاسی دولت	روزنامه یومیه آرزو	۱۸
۱۳۲۳	بهمن	۲۲	-		(به جای هور)	
۱۳۲۳	بهمن	۲۶	-	نداشتن امتیاز	مجله راهنمای یهود	۱۹

صورت جراید توقیف شده

تاریخ توقیف			علت توقیف	اسامی جراید	شماره
سال	ماه	روز			
۱۳۲۳	۲	۵	اهانت به دین اسلام	روزنامه پرچم	۱
۱۳۲۳	۹	۱۱	منطبق با ماده یک قانون حکومت نظامی	روزنامه کشور	۲
۱۳۲۳	۹	۱۲	مخالف با مثنی سیاسی دولت	روزنامه مرد امروز	۳
۱۳۲۳	۹	۱۲	مخالف با مثنی سیاسی دولت	روزنامه هور	۴
۱۳۲۳	۱۰	۱۲	اهانت به دولت	روزنامه ترقی	۵
۱۳۲۳	۱۰	۱۷	اهانت به دولت	روزنامه میهن	۶
۱۳۲۳	۱۰	۱۴	دعوت مردم به انقلاب	روزنامه امروز و فردا	۷
۱۳۲۳	۱۰	۲۰	اهانت به مقام سلطنت	روزنامه بهرام	۸
۱۳۲۳	۱۰	۱۸	مخالف با مثنی سیاسی دولت	روزنامه نجات ایران	۹
۱۳۲۳	۱۰	۱۸	مخالف با مثنی سیاسی دولت	روزنامه داریا	۱۰
۱۳۲۳	۱۱	۲۲	مخالف با مثنی سیاسی دولت	روزنامه یومیه آرزو (بجای هور)	۱۱
۱۳۲۳	۱۱	۲	مخالف با مثنی سیاسی دولت	روزنامه سرگذشت	۱۲
۱۳۲۳	۱۱	۱۶	مخالف با مثنی سیاسی دولت	نسیم شمال یومیه (بجای هور)	۱۳
۱۳۲۳	۱۱	۱	مخالف با مثنی سیاسی دولت	علی بابا (بجای داریا)	۱۴
۱۳۲۳	۱۱	۱۱	اهانت به دولت	ندای آزادی	۱۵
۱۳۲۳	۱۱	۱۱	اهانت به دولت	ضمیمه روزنامه آزاد (مرد امروز)	۱۶
۱۳۲۳	۱۱	۱۷	مخالف با مثنی سیاسی دولت	روزنامه دماوند	۱۷
۱۳۲۳	۱۱	۱۶	مخالف با مثنی سیاسی دولت	روزنامه آزادی خلق	۱۸
۱۳۲۳	۱۱	۲۶	نداشتن امتیاز	مجله رهنمای یهود	۱۹
۱۳۲۳	۱۲	۲	اهانت به نخست وزیر	روزنامه آزاد هفتگی	۲۰

اعلامیه حکومت نظامی^۱

نظر به این که بعضی از جراید وقتی خبر توقیف روزنامه‌ای را منتشر می‌سازند در ضمن اظهار تأسف نزدیک به این مضمون را «این گونه توقیف‌ها را غیرقانونی می‌دانیم» نیز اضافه می‌نمایند و این جمله ممکن است سوء تفاهم ایجاد کند لزوماً به اطلاع عموم می‌رساند که حکومت نظامی هیچ عملی که مخالف قانون باشد انجام نداده و نخواهد داد و کسانی که خلاف آن را می‌گویند یا از قانون بی‌اطلاعند یا سوء نظر دارند. اینک برای روشن شدن اذهان ماده (۸) حکومت نظامی را ذیلاً نقل می‌کند:

«ماده ۸ روزنامجات و مطبوعات اگر بر ضد اقدامات دولت انتشاراتی به طبع برسانند نمرات روزنامه و اداره روزنامه توقیف خواهد شد. در صورتی که تحریک به ضدیت دولت شده باشد متصدیان یا مدیران آنها موافق حکم محکمه نظامی مجازات خواهند شد.»

ضمناً تذکر می‌دهد که امروز اقدامات دولت مخصوصاً متوجه امور ذیل می‌باشد:

- ۱- حفظ و تشدید روابط حسنه با متفقین و اجتناب از ایجاد هرگونه سوء تفاهم با آنها.
- ۲- حفظ حیثیت و شئون مقامات رسمی مملکتی و جلوگیری از هر امری که نسبت به آن مقامات اهانت آمیز باشد.

۳- حفظ امنیت و جلوگیری از اختلال نظم و آسایش عمومی.

بنابراین هر روزنامه‌ای که انتشاراتی مخالف امور مذکور بدهد مشمول ماده فوق بوده و بی‌درنگ توقیف خواهد شد و ممکن است در تمام مدت حکومت نظامی تحت توقیف بماند. البته در صورت لزوم جزء اخیر ماده فوق نیز درباره متخلفین اجرا خواهد شد.

۷۹

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۷۹۲۶/د - تاریخ ۱۳۲۳/۱۲/۲^۱

جناب آقای نخست‌وزیر، گزارش - محترماً با تقدیم رونوشت نامه شماره (۴۹۷۵ مورخه ۱۶/۸/۲۳[۱۳]) فرمانداری نظامی تهران و نامه شماره (۴۲۶/۱۷)م مورخه ۲۱ دی ماه / ۲۳[۱۳]) جوابیه وزارت فرهنگ در مورد روزنامه‌هایی که پس از توقیف دنباله مطالب و افکار خود را در روزنامجات دیگری درج و نام روزنامه توقیف شده را بر خلاف مقررات در سرلوحه روزنامه جدید چاپ می‌نمایند مستدعی است نظریه عالی را امر به ابلاغ فرمایند تا تصمیم مقتضی در این مورد اتخاذ گردد.

فرماندار نظامی تهران - سر تیپ گلشایبان [امضا]

[حاشیه]: جواب نوشته شود که همان‌طور که وزارت فرهنگ نوشته‌اند باید اقدام و عمل نماید. [امضا]

۸۰

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۸۲۲۳ / د - تاریخ ۱۳۲۳/۱۲/۱۲ - محرمانه - مستقیم - شخصاً مفتوح فرمایند.^۲

جناب آقای نخست‌وزیر - محترماً معروض می‌دارد: در مدت یک هفته که فرمانداری نظامی را عهده‌دار می‌باشم و مطالعه [ای] که در اطراف روزنامجات نموده‌ام تعداد زیادی امتیاز از طرف وزارت فرهنگ صادر شده که اغلب همان امتیاز را وسیله ارتزاق و حتی به واسطه هتاک‌ی به مقامات و اشخاص وسیله اخاذی خود قرار داده با مقالات و نوشته‌های خود جز تشتت افکار تشتت عقیده تشتت آرزوی ملت و دولت و اتباع مملکت که بالنتیجه خرابی کشور را متضمن است نتیجه دیگری عاید نخواهد شد و هر قدر از چنین روزنامه‌ها توقیف

شده و بشود به عناوین دیگر با امتیازات دیگری منتشر و بیشتر به هتاکی خود می‌افزایند و چنانچه دیده شده هر روز اعلانی منتشر می‌شود که روزنامه با مجله به نام دیگری به زودی منتشر خواهد شد و به عقیده بنده جلوگیری از ندادن امتیاز جدید چاره منحصر به فرد بوده و استدعا می‌کنم امر و مقرر فرمایید در قانون مطبوعات تجدید نظری نموده که هر کس با نداشتن معلومات علمی امتیاز روزنامه یا مجله تحصیل ننموده و روزنامه یا مجله خود را وسیله اطفای شهوت خودستایی ننماید زیرا با این ترتیب مدتی نخواهد گذشت که به کلی رشته امور مملکتی بیش از این مختل و جلوگیری آن با این قبیل مقالات به کلی مشکل و غیر انجام‌پذیر خواهد بود - منوط به امر عالی است.

فرماندار نظامی تهران - سرتیپ گلشایبان [امضا]

۸۱

دفتر نخست‌وزیر - شماره عمومی ۲۱۱۲۰ - تاریخ پاک‌نویس ۲۳/۱۲/۲۰ [۱۳] -

تاریخ ثبت ۲۳/۱۲/۲۴ [۱۳]^۱

فرمانداری نظامی تهران - عطف به نامه ۷۹۲۶ د [مورخه] ۲۳/۱۲/۲ [۱۳] راجع به روزنامه‌هایی که پس از توقیف دنباله مطالب و افکار خود را در روزنامه‌های دیگری درج می‌کنند اشعار می‌شود که همان‌طور که وزارت فرهنگ نوشته‌اند باید اقدام و عمل نمایند.

نخست‌وزیر

۸۲

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۸۳۱۵ د - تاریخ ۲۳/۱۲/۲۴ - محرمانه

مستقیم^۲

جناب آقای نخست‌وزیر - گزارش - محترماً معروض می‌دارد: چون کارمندان فرمانداری

نظامی عموماً افسر و به سیاست خارجی و داخلی کشور به مناسبت ایجاب مصالح خدمت سربازی آشنایی کامل ندارند اغلب مشاهده می‌گردد مقالاتی که در اطراف سیاست داخلی و خارجی در جراید درج می‌گردد به مناسبت عدم آشنایی مورد توجه این کارمندان قرار نگرفته و بعداً از طرف مقامات صالحه به آنها اعتراض می‌گردد. علیهذا مستدعی است، امر و مقرر فرمایید؛ یک نفر نماینده ذی صلاحیت از طرف وزارت امور خارجه برای تأمین منظور بالا از ساعت ۸ الی ۱۰ صبح هر روز در کمیسیون مطبوعات فرمانداری نظامی حضور به هم رسانند.

فرماندار نظامی تهران: سرتیپ گلشایبان [امضا]

[حاشیه]: به وزارت خارجه سواد فرستاده شود که نظریه خودشان را مرقوم دارند.

۸۳

وزارت دارایی - قسمت مالی - بخشنامه^۱

اداره دارایی اصفهان - پیرو بخشنامه شماره ۹۲۲۶-۷/۴/۲۳[۱۳] راجع به طرز تقسیم آگهی‌ها بین جراید مقتضی است نکات ذیل را در آتیه مراعات و به موقع اجرا بگذارید:

- ۱- هیچ‌گونه آگهی به روزنامه‌ای که صاحب امتیاز یا مدیران یکی از صاحب‌منصبان یا کارمندان دولتی باشد داده نخواهد شد.
- ۲- هیچ‌گونه پرداختی بابت چاپ آگهی به روزنامه‌هایی که وزارت دارایی مطالباتی از صاحب امتیاز یا مدیران دارد نباید به عمل آید و هیچ‌گونه آگهی به چنین روزنامه‌ای داده نخواهد شد مگر آنکه دارنده آن اعتراف به بدهی خود به دولت بنماید و اجازه دهد که بهای درج آگهی‌ها به حساب بدهی او منظور گردد.

مطالبات به موارد زیر اطلاق می‌شود:

قصور در تهیه و تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد معینه - قصور در تأدیه هرگونه مالیاتی

در تاریخی که موعده پرداخت چنین مالیاتی باشد - بدهی بابت اجناس یا خدمات یا هر بدهکاری دیگری به دولت یا به وزارت دارایی یا به هریک از ادارات کل یا قسمت‌های تابعه وزارت دارایی.

۳- آگهی به جرایدی داده خواهد شد که مرتباً انتشار پیدا نمایند.

۴- در نشر آگهی‌ها باید نهایت صرفه‌جویی بشود و تشریک آگهی در صورتی که مستلزم انتشار زیاد باشد ممکن است حداکثر در سه روزنامه منتشر شود.

وزیر دارایی

شماره ۱۴۱۲۶ - تاریخ ۱۳/۱۲/۱۳ [۱۳] رونوشت به استانداری استان دهم ابلاغ می‌شود.

معاون مدیر کل دارایی استان دهم. رهنما [امضا]

۸۴

به عرض جناب آقای نخست‌وزیر می‌رسد:^۱

فروش روزنامه‌های پایتخت از توزیع سقزاده در چهارشنبه ۸ فروردین [۱۳]۲۴

۱۲۷۰۰	اطلاعات
۴۱۵	ژورنال
۴۰	کوشش
۸۰	شفق
۱۷۵	فروغ
۲۱	کوهستان
۳۰۰	اختر

ایران ما	۹۵۰
داد	۲۰۰۰
رعد	۷۳۰

صبری

۸۵

به عرض جناب آقای نخست وزیر می رسد:^۱
فروش روزنامه های پایتخت از توزیع سقازاده در پنج شنبه ۹ فروردین ۱۳۲۴ [۱۳]

نبرد	۱۰۳۵
اطلاعات	۱۱۷۱۵
کوشش	۳۶
وظیفه	۷۰
شفق	۹۰
ژورنال	۴۱۸
رعد	۶۰۰
اقدام	۷۵۵
داد	۱۹۹۰
آشفته	۱۲۷۶
ایران	۴۰۵

صبری

۸۶

به عرض جناب آقای نخست وزیر می رسد:^۱
فروش روزنامه‌های پایتخت از توزیع سقازاده در یکشنبه ۱۲ فروردین ۱۳۲۴

۲۳۰	آیین اسلام
۸۰	شفق
۱۹۰۰	کسری
۱۴۵۵	تهران مصور
۱۸۹۰	داد
۱۳۱۰	نبرد
۶۰۰	رعد
۶۲۰	اقدام
۴۱	کوشش
۱۲۴۳۰	اطلاعات
۴۰۰	ایران

صبری

۸۷

به عرض جناب آقای نخست وزیر می رسد:^۲
فروش روزنامه‌های پایتخت از توزیع سقازاده در شنبه ۱۱ فروردین [۱۳]۲۴

۲۷۵۰ خواندنیها

۱۶۵	ژورنال هفتگی
۱۶۰	فردا
۱۰۰	یویو پیروز
۱۵۰	سلحشور
۲۸۰	هور

صبری

۸۸

به عرض جناب آقای نخست وزیر می‌رسد:^۱
فروش روزنامه‌های پایتخت از توزیع سقزاده در یکشنبه ۱۲ فروردین ۱۳۲۴

۱۲۱۶۰	اطلاعات
۳۶۰	ایران
۱۰۴۰	نبرد
۵۵۰	اقدام
۶۸۰	رعد
۲۰۰۰	کسری
۲۰۹۰	داد
۴۵	کوشش
۱۳۰	عالم
۱۱۰	وظیفه
۹۰	شفق

صبری

به عرض جناب آقای نخست‌وزیر می‌رسد:^۱

فروش روزنامه‌های پایتخت از توزیع سقازاده در ۱۳ فروردین

۱۳۲۴

۲۳۴۳	داد	۱۱۳۶۰	اطلاعات
۳۴۵۳	ترقی	۵۰۱۵	اطلاعات هفتگی
۵۴۰	هولید	۱۴۸۲	نبرد
۲۳۰	شفق	۵۰۰	قیام
۱۳	روستا	۱۸۰۰	کسری
۵۳۵	اقدام	۶۵۰	رعد
۳۰۰	صدای ایران	۴۱۰	ژورنال
۴۰۵	ایران	۱۵	کوهستان

وزارت فرهنگ - اداره کل نگارش - نمره ۱۶۱۳/۴۰۰ - [به تاریخ] ۲۰ فروردین
ماه/۲۴[۱۳]^۲

جناب آقای نخست‌وزیر به طوری که خاطر مبارک مستحضر می‌باشد، طبق قانون مطبوعات مصوب سوم دیماه ۱۳۲۱ و آیین‌نامه اجرای آن هیچ‌کس حق ندارد خود را صاحب امتیاز و مدیر و سردبیر روزنامه یا مجله معرفی کند مگر آنکه یکی از این سمتها را طبق مقررات و قانون و آیین‌نامه مذکور تحصیل نموده باشد و بنابراین انتشار روزنامه یا مجله یا

هرگونه نشریه مرتب دیگر محتاج به این است که شایستگی صاحب امتیاز و مدیر و سردبیر آن مورد تصویب شورای عالی فرهنگ واقع شده باشد ولی چنانکه مشاهده می شود عده ای رعایت این ترتیب را نمی کنند. و مخصوصاً بعضی از مأمورین دولت که باید بیشتر در اجرای مقررات قانونی ساعی باشند صریحاً برخلاف قانون مطبوعات مبادرت به انتشار نشریه های مرتبی بدون امتیاز می نمایند از این رو خواهشمند است به اداره کل شهربانی دستور اکید صادر فرمایند از چاپ و نشر اینگونه انتشارات جلوگیری نمایند و همچنین به وزارتخانه ها دستور فرمایند به کلیه کارمندان خود مراتب را ابلاغ کنند که از اقدام به این عمل خلاف قانون خودداری نمایند.

وزیر فرهنگ: دکتر عیسی صدیق [امضا]

[حاشیه]: آقای صدیقی به وزارتخانه ها و شهربانی نوشته شود.

۹۱

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۱۵۲۸ - تاریخ ۱۳۲۴/۳/۱۷ - خیلی فوری^۱
جناب آقای نخست وزیر، گزارش - پیرو گزارش شماره (۷۹۳۴ مورخه ۱۳۲۳/۱۲/۲) محترماً معروض می دارد: به طوری که ضمن امریه شماره (۲۸۸۱ - مورخه ۱۳۲۳/۱۲/۲۷) ابلاغ شده، توقیف و رفع توقیف جراید را رأساً به فرمانداری نظامی محول فرموده اند. ولی چون اغلب از روزنامه هایی که صورت اسامی آنها تقدیم گردیده سابقاً برحسب امر نخست وزیران وقت توقیف و مدیران مربوطه استمراراً را برای رفع توقیف آنها به فرمانداری نظامی مراجعه می نمایند. مستدعی است امر و مقرر فرمایند؛ با توجه به امریه صادره دستور صریح صادر؛ ضمناً پیشنهاد می نماید در صورت استقرار رأی مبارک با قید التزام کتبی از مدیران جراید که رعایت مقتضیات سیاست کنونی و مقررات فرمانداری نظامی را بنمایند؛ از روزنامه های آنها رفع توقیف

به عمل آید و در صورتی که برخلاف التزام و تعهد خود رفتار نمودند، البته مجدداً توقیف خواهند شد.

به جای فرماندار نظامی تهران - سرهنگ شهرتیس [امضا]

۹۲

فرمانداری نظامی تهران - شماره ۱۶۶۲ - به تاریخ ۱۳۲۴/۳/۲۷ - خیلی خیلی فوری^۱

جناب آقای نخست وزیر محترماً به عرض می‌رساند: از نقطه نظر مطالعه دقیق مطبوعات منتشره در پایتخت و انطباق مندرجات آنها از حیث سیاست داخلی و خارجی کشور با موازین قانون فرمانداری نظامی، محتاج به یک نفر کارمند ورزیده به نام مشاور مطبوعاتی می‌باشد، که در ساعت‌های معین انجام وظیفه نماید و برای این موضوع آقای نجفقلی پسین که از هر حیث قابل شایسته و اطمینان هستند، می‌توانند مورد استفاده کامل قرار گیرد. مستدعی است امر و مقرر فرمایند؛ وزارت کشور ایشان را با حقوق ماهیانه (۲۵۰۰) ریال از اعتبار فرمانداری نظامی استخدام و نتیجه را به فرمانداری نظامی اعلام فرمایند.

فرماندار نظامی تهران - سرهنگ ستاد بهارمست [امضا]

[حاشیه ۱]: در هیأت وزیران مطرح شد و مقرر گردید که همان کمیسیونها.....^۲ وزارتخانه این کار مأمور شوند.....^۳ تجدید و تصویب شود.....^۴ نسبت به این پیشنهاد اقدامی ضرورت ندارد. بایگانی شود. [حاشیه ۲]: به عرض برسد: مخارج فرمانداری به زحمت از محل اعتبار دولت تأمین می‌شود و تصور نمی‌رود بتوانند این شخص را استخدام نمایند.

[۱]۳۲۲۴/۳/۲۸

۹۳

وزارت کشور - اداره سیاسی - تاریخ ۱۳۲۴/۷/۲۱ - شماره ۵۳۲۱/۷۷۴۶ -
 محرمانه^۱

جناب آقای نخست‌وزیر - طبق گزارشات شهربانی کل کشور، برحسب تقاضای فرمانداری
 نظامی تهران چون مندرجات روزنامه‌های: روستا - یغما - رستاخیز ایران - آزادگان - نسیم شمال
 برخلاف مصالح کشور درج گردیده، لذا از انتشار آنها جلوگیری و توقیف شدند.

از طرف وزیر کشور [امضای فریدونی]

[حاشیه ۱]: آقای دبیران - به وزارت کشور بنویسید گزارش توقیف و رفع توقیف جرایم مستقیماً به وسیله
 فرمانداری نظامی به دفتر نخست‌وزیری برسد. ارسال گزارش از طرف وزارت کشور لزومی ندارد. [امضا]
 [۱۳]۲۴/۷/۲۳

[حاشیه ۲]: آقای دکتر فاطمی - این گزارشها در شهربانی می‌رسد. ملاحظه بفرمایید. کار مکرر می‌کنم.
 [۱۳۲۴]۷/۲۲

۹۴

فرماندار نظامی تهران - شماره ۵۲۷۸ - تاریخ ۱۳۲۴/۸/۷ [۱۳] - محرمانه مستقیم
 فوری^۲

جناب آقای نخست‌وزیر گزارش محترماً بعرض می‌رساند به موجب ماده (۲۰) آیین‌نامه
 اجرای قانون مطبوعات چون روزنامه‌های (کانون - نوروز ایران - دنیای امروز - مظفر - سلحشور -
 جبهه) به جای روزنامه‌های توقیف شده (هور - داد - ایران ما - داریا - کیهان - شفق) و با همان
 خصوصیات منتشر گردیده از طرف شهربانی کشور از انتشار آنها جلوگیری به عمل آمد. مراتب

استحضاراً به عرض رسید.

فرماندار نظامی تهران - سر تیپ اعتماد مقدم [امضا]

۹۵

دفتر نخست وزیر - شماره خصوصی ۶۱۵۲/۱۰۲ - تاریخ ثبت ۱۳۲۴/۱۱/۲۹ -
محرمانه - فوری^۱

فرمانداری نظامی تهران - نظر به اینکه طبق ماده ۸ قانون حکومت نظامی مصوبه ۲۲ رجب مطابق ۲۷ سرطان ۱۳۲۹ به فرمانداری نظامی اختیار داده شده، (روزنامه‌جات و مطبوعات اگر بر ضد اقدامات دولت انتشاراتی به طبع رسانند) توقیف نماید و نظر به اینکه توقیف جراید طبق مقررات ماده مزبور فرع بر انتشار مطالبی است (بر ضد اقدامات دولت) چون تشخیص اینکه آیا از طرف جراید مطالبی که مستحق توقیف و طبق مقررات قانون بر ضد اقدامات دولت باشد، به اداره کل تبلیغات محول گردیده است. لذا مقتضی است از این تاریخ در توقیف و رفع توقیف جراید دستورات اداره کل تبلیغات را به موقع اجرا گذارند.

نخست وزیر

[حاشیه]: رونوشت به وزارت جنگ ارسال می‌شود.

۹۶

فرماندار نظامی تهران - وزارت امور خارجه - اداره دفتر محرمانه - شماره ۱۹۸۱ -
محرمانه^۲

نخست وزیری - بازگشت به نامه ۱۳۲۴/۴/۹ شماره (۱۳۳۷) راجع به تعیین نماینده از طرف

این وزارت، جهت شرکت در کمیسیون رسیدگی به مطبوعات در فرمانداری نظامی تهران به استحضار می‌رساند که آقای زین‌العابدین خاکسار بازرس وزارتی به سمت نماینده وزارت امور خارجه تعیین و دستور داده شده که در کمیسیون نامبرده در فرمانداری حضور به هم رساند.

معاون کل وزارت امور خارجه: محمد علی همایون جاه [امضا]

۹۷

نخست وزیر^۱

در این موقع که وظیفه سنگین زمامداری کشور بر عهده این جانب برگذار شده، نظر به علاقه و سوابقی که در راه خدمت به مشروطیت دارم میل قلبی این جانب بر این است که از مساعدت و معاضدت جراید که حقاً باید راهنمای افکار عامه باشند به نفع کشور استفاده شود. به طوری که همه می‌دانند متاسفانه در این اواخر روش پاره‌ای از روزنامه‌ها نه تنها با مقام شامخ و وظیفه بزرگ آنها تطبیق نکرده بلکه مبادرت به نشریاتی هم شده که جز سوء تفاهم و ایجاد مشکل نتیجه‌ای نداده و طبعاً خود آنها هم از نتایج آن برکنار نبوده‌اند. اینک برای آن که تمام هموطنان عزیز و وظیفه‌ای را که در حفظ و تأمین مصالح کشور بر عهده دارند با روح اتحاد و موّدت کامل انجام دهند تصمیم گرفته شد که وسایل انتشار جراید توقیف شده فراهم شود.

البته توقع این جانب این است که ارباب جراید مشی سیاسی دولت و مقررات قوانین مربوطه و مسئولیت مجریان آن را در نظر بگیرند و از بحث و نشر مطالبی که خلاف روش دولت و مصلحت کشور است، خودداری نمایند، تا موجبی برای بازگشت محدودیتهایی که مخالف میل و نظر دولت است باقی نماند و الا ناچار طبق مقررات قانون حکومت نظامی رفتار و از هر ارفاقی صرف نظر خواهد شد. در خاتمه باز هم از آقایان ارباب جراید که وظیفه بزرگی را در مقابل حال و آینده کشور دارند و متوقعم که از تمام وسایل و مزایای آزادی قلم برای تعالی کشور خود حُسن

۱. ۱۰۳۰۰۵ - ۶۷۱۰ «این سند فاقد تاریخ است ولی طبق فهرست موجود در آرشیو سازمان اسناد ملی متعلق به سال ۱۳۲۴ است.»

استفاده نموده و برای برطرف ساختن تمام موانع و مشکلات متصوره با این جانب تشریک مساعی کنند.

۹۸

فرماندار نظامی تهران - به شماره ۲۱۰۷ - تاریخ ۱۳/۲۴/۵/۹ - خیلی فوری^۱

جناب آقای نخست وزیر، گزارش - محترماً پیرو گزارش شماره (۲۴۵۹) مورخ ۱۳/۲۴/۴/۳۰ [معروض می‌دارد نمایندگان وزارت امور خارجه و دادگستری و فرهنگ مجدداً در ایام معینه ذیل:

پنجشنبه ۴ مرداد - شنبه ۶ مرداد - یکشنبه ۷ مرداد (در این روز فقط نماینده وزارت خارجه حاضر بوده) دوشنبه ۸ مرداد.

در کمیسیون مطبوعات فرمانداری حضور به هم نرسانیده و به همین علت مطالعه و اظهار نظر در جراید منتشره دچار وقفه گردیده است. مستدعی است، امر و مقرر فرمایند اوامر موکد و صریح به وزار تخانه‌های مزبور صادر نمایند، نمایندگان خود را همه روز به کمیسیون اعزام داشته و در صورت غیبت شدیداً آنها را مورد موآخذه قرار دهند.

فرماندار نظامی تهران: سرهنگ ستاد احمد بهارمست [امضا]

[حاشیه]: شرح موکدی به وزارتخانه‌های مربوطه بنویسید که نویسندگان آنها مرتباً در کمیسیون حاضر شوند. رونوشت نیز به فرمانداری نظامی فرستاده شود. [امضا] ۱۳/۲۴/۵/۱

۹۹

نخست وزیر^۱

فرماندار نظامی تهران - عطف به نامه ۳۰۶۶ - ۱۳۲۴/۵/۲۸ راجع به عدم حضور نمایندگان وزارت دادگستری و فرهنگ در کمیسیون مطبوعات اشعار می شود: به طوری که وزارتخانه های نامبرده اطلاع می دهند به نمایندگان خود (آقای مهدی شهیدی نماینده وزارت فرهنگ و آقای دکتر امین فر نماینده وزارت دادگستری) تأکید نموده اند که در کمیسیون نامبرده حضور به هم رسانند.

رئیس دفتر نخست وزیر

[حاشیه]: نوشتن این نامه ضرورت ندارد. بایگانی شود.

۱۰۰

وزارت دادگستری - اداره حقوقی - به تاریخ ۱۳۲۴/۶/۱۲ - شماره
۱۸۹۲۹/ح/۴۶۷^۲

ریاست هیأت وزیران - بازگشت به نامه شماره ۹۰۰۸ - ۱۳۲۴/۵/۲۴ موضوع عدم حضور نماینده این وزارت در جلسات کمیسیون مطبوعاتی متشکله در فرمانداری نظامی تهران به آقای دکتر امین فر رئیس اداره فنی ضمن خواستن توضیح از علت عدم حضور، تأکید شده که مرتباً در جلسات کمیسیون، نامبرده حضور به هم رسانند.

از طرف وزیر دادگستری [امضای دکتر خوشبین]

۱۰۱

وزارت فرهنگ - اداره کارگزینی - شماره ۱۹۹۶۱/۵۱۷۵۶ - تاریخ ۱۳/۷/۲۴ [۱۳]^۱
مقام نخست وزیری - عطف به مرقومه شماره ۲۲۹۳-۱۲ شهریورماه/۱۳۲۴ به اطلاع عالی می‌رساند: نظر به اینکه آقای علی محمد پرتوی که سمت نمایندگی در کمیسیون مطبوعات فرمانداری نظامی تهران را داشته به ریاست فرهنگ خراسان منصوب گردیدند به جای ایشان آقای مهدی شهیدی بازرس عالی وزارت به این سمت منصوب و به فرمانداری نظامی معرفی گردیدند و به قرار اطلاع نامبرده مرتباً در کمیسیون مزبور حاضر شده‌اند با این حال مراتب مجدداً به ایشان ابلاغ گردید.

وزیر فرهنگ [امضای غلامحسین رهنما]

[حاشیه]: آقای صدیقی رونوشت این نامه برای استحضار فرماندار نظامی ارسال شود. [۱۳۲۴/۷/۴]

۱۰۲

فرمانداری نظامی تهران - خیلی فوری^۲

جناب آقای نخست وزیر - گزارش - محترماً پیرو گزارش شماره (۹۲۱ مورخه ۱۳/۸/۲۹ [۱۳] معروض می‌دارد: [از] عدم حضور نمایندگان وزارت امور خارجه و فرهنگ و دادگستری در کمیسیون مطبوعات فرمانداری نظامی تهران بی‌نهایت مؤثر هریک از آنها در هر روزی که حاضر نشوند کمیسیون مزبور به تنهایی قادر به مطالعه کلیه مندرجات جراید منتشره نبوده و وقفه کاملی را در این موضوع که نهایت اهمیت را دارد حاصل می‌شود. مستدعی است امر و مقرر فرمایند به طوری که طی گزارش شماره (۵۹۲۷) استدعا شده دستور مؤکد و مقتضی نسبت به حضور نمایندگان وزارتخانه های نامبرده صادر نمایند.

فرماندار نظامی تهران - سر تیپ اعتماد مقدم

رونوشت جهت استحضار جناب آقای اللهیار صالح وزیر مشاور ایفاد می‌گردد.
فرماندار نظامی تهران - سر تیپ اعتماد مقدم [امضا]

[حاشیه]: جناب آقای اشرفی: خواهشمندم همین امروز تذکر لازم به‌عنوان...^۱ مربوطه به امضای جناب نخست‌وزیر صادر فرمایید. ۱۲/ آذر [امضای اللهیار صالح]

۱۰۳

دفتر نخست وزیر - شماره خصوصی - تاریخ ثبت ۱۳/۲۴/۹/۱۴ - محرمانه خیلی فوری^۲

وزارت امور خارجه - وزارت فرهنگ - وزارت دادگستری - پیرونامه شماره ۴۴۲۳/ مورخ ۱۳/۲۴/۹/۸ [موضوع عدم حضور نماینده آن وزراتخانه در کمیسیون مطبوعات اینک رونوشت نامه مجدد فرمانداری نظامی تهران در این باب ارسال می‌گردد. با تأکیداتی که قبلاً در این زمینه به عمل آمده است، انتظار می‌رود هرچه زودتر ترتیب مناسبی که نظر فرمانداری نظامی را نیز تأمین نماید به این کار داده نتیجه را امر به اشعار فرمایید.

نخست وزیر

رونوشت شرح بالا جهت اطلاع فرمانداری نظامی تهران فرستاده می‌شود. نخست وزیر

۱۰۴

فرماندار نظامی تهران - شماره ۶۵۳۰ - تاریخ ۱۳۲۴/۹/۲۰ - محرمانه مستقیم^۳
جناب آقای نخست وزیر، گزارش - محترماً معروض می‌دارد: اداره کل رادیو و خبرگزاری

پارس طی نامه شماره (۲۹۲۲ مورخه ۱۸/۹/۱۳۲۴) اوامر مبارک را راجع به عدم توقیف روزنامه‌ها به فرمانداری نظامی تهران ابلاغ ضمناً تا کید شده بود که در انتخاب نمایندگان کمیسیون مطبوعات تجدیدنظر به عمل آید به عقیده فرمانداری نظامی تهران با عدم توقیف روزنامه‌ها کمیسیون منظور زاید و از طرفی اعضای کمیسیون از نمایندگان وزارت امور خارجه و دادگستری و کشور و اداره رادیو و خبرگزاری پارس و سه نفر از افسران فرمانداری تشکیل می‌شود (این سه افسر هر هفته تعویض می‌شوند) مستدعی است امر و مقرر فرمایند، در صورتی که با دستور عدم توقیف روزنامه تشکیل کمیسیون مزبور ضرورت دارد چون فرمانداری نظامی در مورد نمایندگان وزارتخانه‌ها هیچ نوع نظری ندارد وزارتخانه‌ها [ی] بالا در تعویض نمایندگان خود اقدام نمایند.

فرماندار نظامی تهران - سر تیپ اعتماد مقدم [امضا]

[حاشیه]: به عرض رسید - دستوری نفرمودند ولی ظاهراً شفاهاً در هیات دولت به آقای فرماندار دستور فرموده‌اند، طبق قانون مربوطه و اختیارات حاکم نظامی اقدام نمایند. بایگانی شود. ۵/۲۰/۱۳۲۴ [۱۳]

۱۰۵

وزارت دارایی - قسمت مالی^۱: در تاریخ سه شنبه یازدهم اردیبهشت سال جاری جلسه مناقصه مطبوعات سال ۱۳۲۴ دوایر دولتی اصفهان در دایره کارپردازی با حضور آقایان فصیح نماینده چاپخانه عرفان و آقای تقی امامی دبیر چاپخانه امامی و آقای حاج میرزا احمد گلستان مدیر چاپخانه حبل‌المتین و آقای محمد تقی گلستانه مدیر چاپخانه امید و آقای قائمی نماینده چاپخانه اصفهان و آقای ابوطالب فاطمی نماینده حسابداری و آقای پالهنک و دادگستر نماینده‌های دایره نظارت و آقای حسن نوین کارپرداز دارایی، تشکیل گردید.

تعرفه مطبوعاتی که از تهران رسیده بود در دسترس آقایان گذارده شد و سؤال گردید کدامیک از آقایان حاضرند تخفیفی در نرخ مطبوعات تهران دهند.

ردیف	نام	نام خانوادگی	نام چاپخانه	اجرت نرخ			برنده
				سؤال اول	سؤال دوم	سؤال سوم	
۱	آقای حاج میرزا احمد گلستانه	جلال‌المتین	نرخ	مرکز	صدی	۲٪ تخفیف	۳٪ تخفیف
۲	آقای محمد تقی	امید	-	-	-	۲٪	۳٪
۳	آقای تقی امامی	امامی	-	-	-	۲/۵٪	۳٪
۴	آقای قائمی	اصفهان	-	-	-	۲/۵٪	۳٪
۵	آقای فصیح	عرفان	-	-	-	۳٪	۳/۵٪

[از] تمام چاپخانه‌هایی که حاضر شده بودند سؤال گردید و بنابراین مطبعه عرفان با صدی ۳/۵٪ تخفیف برنده مناقصه شناخته شدند و ادارات دولتی مختارند که با در نظر گرفتن شرایط انجام کار و نرخ مطبوعات مرکز و تخفیف مناقصه دارایی به هر مطبعه می‌خواهند رجوع نمایند. اعتبار این مناقصه طبق تعرفه مرکز از اول فروردین لغایت آذر ۲۴ می‌باشد، توضیح آنکه در خاتمه کار بنابر پیشنهاد کارپردازی این اداره مدیران فوق‌الذکر متفقاً با صدی ۴٪ تخفیف حاضر گردیدند که مطبوعات دوایر دولتی را چاپ نمایند و صدی ۴٪ فقط از دستمزد چاپ کسر می‌گردد و همچنین اعتبار این نرخ تا موقعی است که پیشنهادی کمتر از این نرخ نرسد و تعرفه مطبوعات از مرکز نرسد.

احمد گلستانه - محمد تقی گلستانه - تقی امامی - قائمی

۱۰۶

وزارت دارایی - قسمت مالی - شرایط انجام کار:

۱- چاپ اوراق بایستی با حروف و لوازم نو بر طبق قواعد فنی انجام گردیده و کاملاً دقت نمود

مرکبهای مصرف شده از نوع پست نباشد (مرکب اعلی) اوراق باید کاملاً تمیز و بی عیب بوده و باطله در آنها داخل نباشد. تمام اوراقی که تحویل می شود بایستی روی آنها برجسب مخصوص حاکی از تعداد اوراق ملفوف و نام چاپخانه تحویل دهنده بوده و نیز کلیه اوراق چاپ شده باید امضای چاپخانه انجام دهنده را داشته باشد مگر نامه ها و پاکت ها و بخشنامه ها.

صحافی باید کاملاً بی عیب و محکم و مصالحتی که برای آنها مصرف می شود از جنس خوب بوده رعایت اصول فنی در آنها شده و دارای امتیازات ذیل باشد:

الف - برای جلد های مقوایی تا یک چهارم ورق مقوایی ده سیری و تا یک دوم ورق مقوای از ۱۴ تا ۱۸ سیری و تا یک ورق مقوای ۲۰ تا ۲۵ سیری و از یک ورق به بالا مقوای ۳۰ سیری بایستی مصرف شود - مقوای جلد به طور عموم بایستی از جنس مقوای زرد باشد.

ب - جلد های دفاتر که از قطع یک دوم ورق و از صدلت تجاوز نکند بایستی با نخ محکم ته دوزی و دارای دو نوار به عرض چهار سانتیمتر و از هر طرف به طول شش سانتیمتر به جلد دفتر چسبانده شده باشد و دفاتری که از یک صدلت تجاوز نکند بایستی با نخ محکم ته دوزی شده و سراسر عطف از دو طرف دارای پارچه به عرض شش سانتیمتر بوده و به حک چسبانده شده باشد.

ج - رویه جلد ها بایستی با کاغذ ساغری یا ابری خوب با رنگ ثابت و آستر بدرقه ها با کاغذ ۴۰ فوندی اعلا و عطف گوشه پارچه فرمی محکم باشد.

د - مدت معینه در سفارشات برای انجام کارها باید کاملاً متناسب با کار سفارش شده بوده و حداقل مدت نباید کمتر از ۶۰ ساعت باشد اگر کاری زودتر از این مدت لازم باشد با گواهی رئیس اداره و رئیس حسابداری ۲۵٪ بابت فوریت اضافه پرداخت خواهد شد (به استثنای بخشنامه ها).

۳- اجرت حمل کاغذ به چاپخانه به عهده اداره و اجرت حمل مطبوعات به اداره به عهده چاپخانه خواهد بود.

۴- صحافی پشت جلد مقوایی در صورتی که به جای مقوای نیم یا مقوای پوشه کاغذ لفاف و یا کاغذ های دیگری مصرف شود دستمزد صحافی کاغذی محسوب خواهد شد.

۵- چنانچه چاپخانه رعایت شرایط بالا را ننماید، علاوه بر جریمه که برای هریک از تخلفات اخذ خواهد شد ممکن است در صورت تکرار از گرفتن کار هم محروم گردد. تشخیص تخلف و تعیین جریمه و عدم ارجاع کار برای مدت معینی بسته به نظر قسمت مطبوعات بوده و برای چاپخانه جای هیچ‌گونه اعتراضی نخواهد بود.

بنگاه کارپردازی کشور

۱۰۷

وزارت کشور - اداره سیاسی - تاریخ ۱۳۲۴/۶/۷ - شماره ۳۹۸۶/۶۰۵۹ م -
محرمانه^۱

جناب آقای نخست وزیر - رونوشت گزارش روزانه مورخ ۲۳ مرداد ۱۳۲۴ [۱] اداره کل شهربانی در خصوص تشکیل جلسه از طرف مدیر جبهه آزادی در اداره روزنامه رستاخیز ایران تلواً تقدیم می‌گردد.

از طرف وزیر کشور

گزارش

هیأت مدیره جبهه آزادی در اداره روزنامه رستاخیز ایران تشکیل جلسه داده و تصمیمات لازم و مؤثر برای خنثی کردن عملیات مخالفین اتخاذ نمودند و قرار بر این شده که هر هفته علاوه بر جلسه مدیران و اعضای جبهه آزادی جلسه‌ای هم به طور سری و سیار دایر گردد و مطالبی که در جلسات علنی باید بحث شود قبلاً در جلسه هیأت مدیره مورد مذاکره و بحث و تنقید و اصلاح قرار گیرد. مدیران جراید ایران ما، رهبر، آژیر و فرمان بیش از سایرین ابراز فعالیت می‌نمایند و تقریباً اداره امور به دست آنها است.

وزارت کشور - تاریخ ۱۳۲۴/۸/۱۴ - شماره ۱/۸۴۰۷/۹۸۷۵ - محرمانه^۱

وزارت کشور - عطف به مرقومه شماره ۲۸۷۳/۵۱۳۲ م [مورخه] ۱۳/۵/۱۰ [۱۳] راجع به تشکیل جبهه آزادی در منزل آقای دکتر فخرالدین نوری در اردبیل محترماً به استحضار می‌رساند: از شهربانی تبریز جریان توضیح خواسته شده. گزارش واصله حاکی است هیأت مدیره جبهه آزادی آن جا اشخاص زیر:

(حسین جودت مدیر روزنامه جودت - نصرت‌الله مدیر چاپخانه جودت - حاج ایروان نخجوان مالک اتومبیل - صیغم پایدار بازرگان - طالب شیره‌پز - حاجی میرمعصوم کاشانی بازرگان - عزیز فرهنگ بازرگان - میرجواد سیدشکری زارع - عزیز عمادی آموزگار - علی عباس دست‌پیش‌علاف) می‌باشند. ضمناً شهربانی مزبور اظهار نظر می‌نماید؛ اشخاص مذکور به ظاهر اعمال خود را برای رفع اختلاف مالک و رعیت و عمه جلوه می‌دهند ولی اغلب از هیأت مزبور عضو حزب توده می‌باشند و چند نفر از آنها نیز سابقاً در خاک شوروی بوده‌اند. دو نسخه رونوشت مرامنامه جهت استحضار به ضمیمه تقدیم می‌دارد.

رئیس شهربانی کل کشور: سرتیپ ضرابی

رونوشت مرامنامه جبهه آزادی

مرامنامه جبهه آزادی

جبهه آزادی سازمان ائتلافی از مدیران جراید و نویسندگان و افراد آزادیخواه که برای پیشرفت مقاصد مشترک زیر با احزاب و اتحادیه‌ها همکاری و تشریک مساعی می‌نمایند.

- ۱- مراقبت در حفظ استقلال سیاسی و اقتصادی و تمامیت خاک ایران و مبارزه قطعی بر علیه هرگونه سیاست استعماری.
- ۲- مبارزه شدید برای برقراری حکومت ملی براساس قانون اساسی و

رژیم دموکراسی. ۳- تشکیل دادگاههای ملی برای محاکمه و مجازات خائنین به منافع عمومی.
۴- مبارزه برای تأمین عدالت اجتماعی به منظور بهبود زندگی عموم.

رونوشت برابر اصل است. ایضاً رونوشت برابر اصل است.

۱۰۹

وزارت کشور - اداره سیاسی - تاریخ ۱۳۲۴/۷/۳ - شماره ۷۹۴۶/۶۷۳۱ - محرمانه^۱
وزارت کشور - محترم‌آگزارش شماره ۲۰۶۵ - ۱۳۹۳ [مورخه] ۱۳۲۴/۶/۲۱ [شهریانی
تبریز ذیلاً معروض می‌گردد:

روز ۱۳۲۴/۵/۲۸ [۱] خلیل اشراقی کارمند بهداری اردبیل از طرف جبهه آزادی درمورد
ناامنی و شرارت در دهات اطراف شهر و اسلحه‌هایی که به دست مفسده‌جویان رسیده و کمک
مأمورین دولت به آنها و عدم توجه زمامداران و خاصه فرماندار و این که هریک از مأمورین
دولت و فرمانداران بایک کوزه خالی آمده پس از آن که کوزه را با طلا پر کردند انتقال می‌یابند و
معلوم می‌شود هنوز کوزه آقای فرماندار پر نشده است و از حقوق معوق کارمندان بهداری و
وضع زندگانی سخت مأمورین مربوطه اظهاراتی کرده و ضمناً در اطراف اظهارات (حاجی
میرزا محمد طاهری که اخیراً از نجف به اردبیل آمده و در مساجد و مناظر درمورد لباس
متحدالشکل و دبیرستان اناث و حرام بودن حقوق مأمورین دولت و عطف نموده) تنقیداتی کرده
است و نیز درباره لزوم تشکیل انجمنهای ایالتی و ویالتی و فایده آن سخنرانی، در خاتمه از طرف
حسن جودت قطعنامه دایر به درخواست تشکیل انجمن‌ها خوانده شد و تلگرافاً به مرکز و
مجلس شورای ملی مخابره گردید. مراتب به استانداری استان^۳ گزارش شده است.

رئیس شهریانی کل کشور - سرتیپ ضرابی [امضا]

[حاشیه]: رونوشت برابر اصل است.

۱۱۰

وزارت پست و تلگراف و تلفن - تلگراف - از تهران - به شهری - شماره قبض
۶۷۸۲ - شماره تلگراف ۲۹۲ - عدد کلمات ۳۶ - تاریخ اصل ۲۵/۲/۳۱ [۱۳] -
تاریخ وصول ۲۵/۲/۳۱ [۱۳]^۱
جناب آقای نخست‌وزیر - رونوشت هیأت محترم دولت - رونوشت شورای عالی فرهنگ -
رونوشت رهبر - تبصره ۱۲ آیین‌نامه مطبوعات مخالف قانون اساسی و منشور ملل متفق است -
حذف یا اصلاح آن را خواستاریم.

جمعیت روشنفکران

[حاشیه]: بایگانی

۱۱۱

وزارت پست و تلگراف و تلفن - تلگراف - از ساری - به ط [تهران] - شماره قبض
۶۵۸۸ - شماره تلگراف ۴۲۶ - عدد کلمات ۱۳۰ - تاریخ اصل ۲۶/۹/۱۳۲۵ [۱۳] -
تاریخ وصول ۲۷/۹/۱۳۲۵ [۱۳]^۲
جناب اشرف آقای نخست‌وزیر - هیأت نمایندگان مطبوعات ساعت ۷ بیست [و] چهارم
وارد، مطابق برنامه [ای] که تنظیم شده بیست [و] [پنجم به شهر، بیست [و] هشتم شاهی،
بیست [و] هفتم چالوس و شهبوار، بیست [و] هشتم تمیشان و بابل، بیست [و] نهم زیر آب و پل
سفید و شیرگاه را دیدن خواهند کرد. نماینده بانک صنعتی و یکی از فرماندهان ارتش و
فرمانده نگهبانی در همه جا با آنها برای توضیح عملیاتی که شده و راهنمایی همراه و ترتیبی
داده شده [که] در هر جا وجوه اهالی با آنها تماس داشته باشند و مطالب و احساسات [و] آمال

خود را بگویند. وسایل پذیرایی آنها در همه جا مرتب [است]. بیست [و] پنجم شام را با رؤسا ادارات در استانداری دعوت داشته [اند].

سعید سمیعی

۱۱۲

وزارت کشور - استانداری استان دوم - تاریخ ۱۳۲۵/۱۱/۲ - شماره ۱۲۸۹۷ - پیوست: ۱ - گزارش^۱

جناب اشرف آقای نخست وزیر - پیرو گزارش تلگرافی شماره ۱۱۳۳۶ [مورخه] ۲۶/۹/۲۵ [۱۳] ۹ نفر هیأت نمایندگان روزنامه های مرکز نامبرده زیر:

مدیر روزنامه داد	۱- آقای عمیدی نوری
مدیر روزنامه دموکرات ایران	۲- آقای دکتر افراشته
نماینده روزنامه اطلاعات	۳- آقای قاسم مسعودی
عکاس روزنامه اطلاعات	۴- آقای مسعود زجاجی
نماینده روزنامه ستاره	۵- آقای سعید فاطمی
نماینده روزنامه کیهان	۶- آقای مظفریان
عکاس روزنامه کیهان	۷- آقای انوش ور
نماینده روزنامه مهر ایران	۸- آقای برزین
نماینده روزنامه نجات ایران	۹- آقای نصراله جلاجور

ساعت ۷ روز ۲۴ آذر با قطار راه آهن وارد ساری شده شب را استراحت نمودند و از ۲۵ آذر تا اول دی ماه مطابق برنامه [ای] که تنظیم شده بود با آقایان سرهنگ افضسی فرمانده تیپ مستقل گرگان و سرهنگ دولو مأمور اعزامی ستاد ارتش و سرهنگ معینی فرمانده هنگ ژاندارمری استان دو متناوباً در معیت آنها بودند و آقای مهندس اسکندانی نماینده بانک

صنعت و معدن ایران در شهرهای زیر، اوضاع کارخانجات و کارگران مازندران و تنکابن را مشاهده کردند و ضمناً در همه جا با وجوه اهالی تماس و مصاحبه داشتند و اطلاعات از آنها کسب نمودند.

الف - در صبح ۲۵ آذر به بهشهر رفته کارخانه چیت‌سازی و وضع کارگران آن‌جا را بررسی و با عده [ای] از معاریف و معتمدین محلی در عمارت بخشداری ملاقات نمودند. معاریف محل مظالم و فجایع و اعمال خلاف رویه را که ماجراجویان در لفاغه تشکیلات کارگری و آزادیخواهی مرتکب شده بودند برای حضرات تشریح بعد از بازدید قسمتهای مختلفه کارخانه که عرصه فعالیت عناصر ماجراجو بوده در ساعت ۱۸ به ساری برگشتند و در ساعت مراجعت به ساری آقایان رؤسای دوایر دولتی و ملی و معاریف و وجوه طبقات شهر در سالن با آقایان نامبرده ملاقات و مصاحبه نموده آنها را از احساسات تفرآمیز اهالی که از وقایع و دوره ناهنجار تسلط پاره [ای] افراد ناصالح حزب توده و عناصر ماجراجو داشتند مطلع کردند و در پایان مصاحبه معتمدین محل آمال خود را مبنی بر تسلط و بسط نفوذ دولت بیان و نسبت به کشف و توطئه و قیامی که بر علیه حکومت مرکزی و قطع ارتباط و تخریب راه آهن و انفجار پل ورسک و تونل و غیره از طرف ماجراجویان نقشه کشی شده بود و در نتیجه بیداری اولیای امور قبل از اجرای نقشه از وقوع حوادث ناگوار جلوگیری به عمل آمد سپاسگزاری خود را از توجه مخصوص ذات ملوکانه و هم عالیّه جناب اشرف عالی ابراز داشتند.

ب - در ۲۶ آذر ساعت ۹ صبح به پادگان ساری رفته مقداری از اسلحه و مهمات مکشوفه از کارگران کارخانه‌های شاهی، بهشهر، شیرگاه [و] معدن زیر آب را که مأمورین نظامی جمع آوری کرده بودند دیده سپس به شاهی رفته لدی‌الورود وجوه طبقات اهالی را در فرمانداری ملاقات بعداً کارخانجات گونی‌بافی، نساجی، کنسروسازی و غیره را بازدید و در هر کارخانه با رؤسای قسمتها مصاحبه می نمودند. هنگام ظهر به فرمانداری کشوری شاهی عزیمت و از طرف فرماندار محل به صرف نهار دعوت و بعد از ظهر محل باشگاه شورای متحده و زندان ماجراجویان (سرداب زیر عمارت) را بازدید، از آن‌جا به فرمانداری نظامی

رفته جریان اقدامات اشخاص مسلح را که بر علیه امنیت عمومی قیام نموده بودند و امور جاری انتظامی و عمومی شهر شاهی را مطالعه در ساعت ۱۷ به بابل عزیمت کردند.

ج - روز ۲۷ آذر برای عزیمت به نوشهر و چالوس از بابلسر گذشته، در عمارت شهرداری آن جا عده [ای] از وجوه اهالی و مأمورین ادارات و انجمن شهرداری، هیأت نمایندگی جراید را ملاقات و در اطراف اجحافات عناصر مفسده جو منتسب به حزب توده و اوضاع محلی و چگونگی آسایش اهالی مصاحبه به عمل آورده و اظهارات آنان را یادداشت نمودند و ساعت ۱۰ به طرف چالوس عزیمت و شبهای ۲۷ و ۲۹ و ۳۰ آذرماه هیأت نامبرده در مهمانخانه بابلسر پذیرایی شدند. در بین راه بابلسر و چالوس نیز کارخانه چوب بری تمیشان و برنج کوبی محمودآباد را بازدید و از طرف آقای مهندس ساحلی رئیس کارخانه چوب بری تمیشان اطلاعات لازمه به آقایان داده شد و چند نفر از اهالی سولده و نور نیز در کارخانه با آقایان روزنامه نگاران ملاقات، ضمن سپاسگزاری از توجهات دولت در جلوگیری از وقوع غائله مازندران، جریان تجاسر عده [ای] از سران کارگران آن جا را به حضرات توضیح دادند و شب ۹/۲۸ به شهبسوار حرکت کردند. چیزی که بیشتر مورد توجه قرار گرفت و شایان اهمیت بود ازدیاد محصول کارخانه حریربافی در روزهای اخیر بوده که با مقایسه آمار عملکرد سابق از روزی ۹۰۰ متر به ۲/۰۰۰ متر ترقی کرده بود در صورتی که ۵۰ نفر از عده کارگران آن جا که به واسطه تجاسر و اعمال مخالف انتظامات تحت نظر مأمورین و از عده کارگران کاسته شده و از این رو معلوم می شود فعالیت کارگان آن جا قبلاً در طرق دیگری غیر از عمل بهره برداری عادی کارخانه حریر صرف می شد.

د - غروب ۲۷ آذر ساعت ۸ بعد از ظهر به شهبسوار وارد و با عده [ای] از معاریف و معتمدین و وجوه طبقات اهل محل ملاقات و مصاحبه و اطلاعات لازمه را کسب کرده به اتفاق فرماندار شهبسوار برای استراحت به رامسر که در آن جا قبلاً وسایل شام و استراحت نامبردگان فراهم شده بود رفته، روز ۲۸ آذر ساعت ۱۱ به نوشهر برگشتند.

ه - روز ۲۹ ساعت یازده و نیم به آمل رفته با عده [ای] از معاریف و معتمدین محل در سالن فرمانداری ملاقات و بعد از بررسی اوضاع اجتماعی آن جا به بابل برگشتند.

و - روز ۳۰ آذر از بابل به طرف سوادکوه رفته و ساعت ۱۴ وارد شیرگاه شده عده [ای] از معتمدین سوادکوه در معیت بخشدار محل آقایان را ملاقات، بعد از مصاحبه و استماع اظهارات اهالی، کارخانجات قیراندود، شیرگاه [و] معدن ذغال زیر آب را بازدید و در هر قسمت اطلاعات لازمه از طرف رؤسای کارخانه و معدن [و] مأمورین انتظامی به آقایان داده شد. شب در عمارت ایستگاه راه آهن پل سفید از آنها پذیرایی شد.

ز - صبح اول دی ماه با قطار راه آهن (که قبلاً بلیط حرکت آنها از طرف استانداری تهیه شده بود.) با بدرقه بخشدار سوادکوه به مرکز مراجعت کردند.

هزینه پذیرایی نامبردگان از بدو ورود تا ساعت بازگشت به شرح سیاهه حساب و مدارک ضمیمه این گزارش بالغ بر بیست و شش هزار و چهارصد و ده ریال شده، مستدعی است مقرر فرمایید از هر اعتباری که مقتضی است حواله فرمایند پرداخته شود.

استاندار دوم: سعید سمیعی [امضا]

[حاشیه]: شرحی به وزارت کشور و دارایی نوشته شود راجع به هزینه مذکور (در قسمت اجراییه) اقدام کنند.

[پیوست]

سیاهه هزینه پذیرایی آقایان نمایندگان جراید مرکز در مازندران

ردیف	شرح هزینه	عده اسناد	مبلغ
۱	کرایه اتومبیل روز ۲۴ آذر از ایستگاه ساری تا مهمانخانه و کرایه اتومبیل حرکت از ساری به بهشهر و بالعکس	۳	۶۵۰
۲	هزینه شام و استراحت و صبحانه در مهمانخانه شمال ساری	۲	۱۱۷۲
۳	کرایه اتومبیل حرکت از ساری به بهشهر و بالعکس	۱	۴۰۰
۴	کرایه اتومبیل ایاب و ذهاب شاهی	۱	۲۰۰
۵	هزینه پذیرایی در مهمانخانه چالوس (مهمانخانه مخصوص)	۱	۳۳۲۸
۶	هزینه پذیرایی در مهمانخانه هراز آمل	۲	۱۰۰۰
۷	کرایه اتومبیل ایاب و ذهاب فرماندار آمل به تمیشان	۱	۴۰۰
۸	هزینه پذیرایی در مهمانخانه رامسر	۲	۲۴۲۷
۹	هزینه پذیرایی در مهمانخانه بابلسر	۱	۷۰۱۰
۱۰	هزینه نهار در بهشهر	۲	۹۰۰
۱۱	هزینه نهار در بابل	۱	۱۵۴۸
۱۲	هزینه نهار در شاهی	۱	۱۴۹۰
۱۳	هزینه نهار اول دی ماه در ایستگاه راه آهن پل سفید	۱	۲۴۹۰
۱۴	کرایه اتومبیل ایاب و ذهاب از شاهی تا رامسر و بالعکس	۱	۲۰۰۰
۱۵	قیمت ۹ قطعه بلیط راه آهن از پل سفید تا تهران	۱	۱۳۹۵
			<u>۲۶۴۱۰</u>

۱۱۳

وزارت جنگ - اداره ستاد ارتش - دایره رکن دوم - شعبه ۳ - شماره ۸۰۷۶۷/۴۱۱۹/۷۶۲۳/۳د [مورخه] ۳/۱۰/۲۵ [۱۳] - محرمانه - مستقیم - فوری.^۱

جناب اشرف آقای نخست وزیر - محترماً معروض می‌دارد: عده [ای] از روزنامه‌نگاران بدون در نظر گرفتن موقعیت در محل هنگام مسافرت با هواپیما به نقاط مختلف آذربایجان بیانه‌هایی منتشر می‌نمایند. چون تا کنون اوضاع آذربایجان کاملاً به حال عادی برگشته و در آن منطقه حکومت نظامی برقرار می‌باشد و برقراری نظم و وقوف کامل به کلیه جریانات و اتفاقات، فرمانده نظامی منطقه بایستی از هرگونه اقدام و تبلیغاتی که می‌شود مطلع و مستحضر باشد مستدعی است مقرر فرمایید تا زمانی که اوضاع کاملاً بصورت عادی درنیامده است انتشار هرگونه بیانه و نشریه را موقوف به صدور اجازه مقامات رسمی و اطلاع ستاد ارتش نمایند.

وزیر جنگ - سرلشکر هدایت

[حاشیه]: آقای دبیران طبق نظر وزارت جنگ اقدام و شرحی به نمایندگان جراید نوشته شود قبل از صدور هرگونه بیانه نظر وزارت جنگ یا مقامات دیگر را جلب نمایند. رونوشت به وزارت جنگ فرستاده شود.
[۱۳] ۲۵/۱۰/۴-۳۹۶۵

۱۱۴

دفتر نخست وزیر - شماره خصوصی - تاریخ ثبت ۱۱/۱۰/۱۳۲۵ - محرمانه - مستقیم^۲
وزارت جنگ - عطف به نامه شماره ۸۰۷۶۷/۴۱۱۹/۷۶۲۳/۳د [مورخه]

۴/۱۰/۲۵ [۱۳] راجع به انتشار بیانیه از طرف روزنامه‌نگاران در نقاط مختلف آذربایجان نظر آن وزارتخانه تأیید می‌شود و تا زمانی که اوضاع کاملاً به حال عادی درنیامده است انتشار هرگونه بیانیه در نقاط مزبور باید با اطلاع قبلی و نظر مقامات رسمی و فرماندهان نظامی مناطق باشد. بنابراین موضوع را مستقیماً و یا به وسیله فرماندهان نظامی به روزنامه‌نگارانی که به آذربایجان مسافرت می‌نمایند تذکر خواهند داد رونوشت برای اطلاع وزارت کشور فرستاده می‌شود.

رئیس کل دفتر نخست‌وزیر

۱۱۵

دوست عزیز حضرت آقای عبیدی^۱ - پس از عرض سلام، این نامه که درجوف است به امضای جناب اشرف رسیده و نمره آن را روز ۱۲/۱۰/۲۵ [۱۳] گرفتم. البته اقدام لازم خواهید فرمود.

ارادتمند حقیقی [امضا ناخوانا]

خیلی فوری است

قربانت کردم، آیا این تلگراف با شماره آزاد مخابره شده است یا خیر؟ زیرا مرقوم نفرموده‌اید که مخابره شده اگر مخابره شده باشد چه اقدامی دارد؟

[امضا ناخوانا]

قربانت کردم، اصل تلگراف را به اداره تلگراف فرستادم و این به منزله پیش‌نویس است.

[امضا ناخوانا]

نخست وزیر - به تاریخ ۱۲/۱۰/۱۳۲۵ - شماره ۳۸۴۵۰ - تلگراف رشت -
استانداری - ۱۲۱۸

هیأت مطبوعاتی در حدود بیست نفر روز پنجشنبه به عزم آستارا از طریق رشت حرکت خواهند کرد. مقرر دارید وسایل پذیرایی و تسهیلات لازم در حوزه استانداری از هر جهت فراهم آورند.

نخست وزیر

نخست وزیر - تلگراف

آستارا - فرماندهی لشکر - یک هیأت مطبوعاتی مرکب از قریب بیست نفر برای مشاهده اوضاع آستارا روز پنجشنبه از تهران حرکت خواهد کرد. دستور دهید وسایل پذیرایی و تسهیلات لازم از هر جهت برای آنها فراهم آورند.

نخست وزیر

۱۱۶

وزارت کشور - اداره انتظامات - تاریخ ۲۲/۱۱/۱۳۲۵ - [شماره] ۲۶۹۹۵ ذ -
۸۳۴۲ / م - پیوست ندارد - محرمانه^۱

جناب اشرف آقای نخست وزیر - برابر گزارش مورخ ۱۴/۱۱/۲۵ [۱۳] شهربانی کل کشور به استحضار عالی می‌رساند: عبدالقادر باغی اهل بانه فارغ التحصیل مدرسه افسری دموکرات و مدیر مطبوعات و چاپخانه مهاباد که متواری بوده اخیراً شهربانی سقز او را دستگیر و به پادگان نظامی تسلیم و در دادگاه زمان جنگ تحت تعقیب قرار گرفته است.

کفیل وزارت کشور - فریدونی

[حاشیه]: ملاحظه شد.

وزارت فرهنگ - اداره کل انطباعات - شماره ۳۳۵۷/۱۰۲۱ - تاریخ
۱۳۳۷/۳/۲۶ [۱۳]

جناب آقای نخست وزیر - اخیراً مجلات و روزنامه‌هایی بدون تحصیل امتیاز و تصویب شورای عالی فرهنگ برخلاف قانون مطبوعات منتشر گردیده است و همچنین بعضی از صاحبان امتیاز مقررات قانون مطبوعات و آیین‌نامه اجرای آن را رعایت ننموده و برخلاف آن قوانین و خلاف مندرجات امتیازنامه خود رفتار نموده و اشخاص خارجی را که صلاحیت روزنامه‌نگاری آنان به تصویب شورای عالی فرهنگ نرسیده است در کار روزنامه دخالت داده و به‌عنوان ناشر و مدیر و نگارنده و غیر در سرلوحه روزنامه معرفی می‌کنند. برای جلوگیری از این تخلفات کراراً از وزارت کشور و اداره کل شهربانی استدعا شد که از این‌گونه تخلفات خلاف قانون مطبوعات ممانعت به عمل آورند معذک آنطور که باید از انتشار روزنامه‌های بدون امتیاز روزنامه‌هایی که برخلاف امتیاز نامه و قوانین مطبوعات عمل می‌کنند جلوگیری به عمل نیامده است. اکنون مراتب به عرض می‌رسد و مستدعی است امر و مقرر فرمایند اداره کل شهربانی در مورد جلوگیری از این تخلفات اقدام کلی و جدی به عمل آورند.

وزیر فرهنگ: دکتر شایگان

[حاشیه]: شرح لازم و مؤثر به وزارت کشور - اداره کل شهربانی - حکومت نظامی نوشته شود و مفاد نامه وزارت فرهنگ هم تذکر داده شود که با انتصاب به قوانین مطبوعاتی و مقررات راجعه بر طبق نظر وزارت فرهنگ اقدام و نتیجه را اعلام فرمایند.

دفتر نخست‌وزیری - شماره عمومی ۴۵۸۲ - تاریخ ثبت ۱۰/۳/۱۳۱۳ - خیلی فوری^۱

وزارت کشور - بطوری که از وزارت فرهنگ اطلاع می‌دهند اخیراً اشخاصی بدون تحصیل امتیاز روزنامه‌نگاری و بدون تصویب شورای عالی فرهنگ مبادرت به انتشار روزنامه و مجله می‌کنند همچنین بعضی از صاحبان امتیاز بدون رعایت قانون مطبوعات کسانی را که صلاحیت روزنامه‌نگاری آنها به تصویب شورای عالی فرهنگ نرسیده در کار روزنامه دخالت داده و اسامی آنها را به‌عنوان ناشر و مدیر و سردبیر و غیره در سرلوحه روزنامه چاپ و معرفی می‌نمایند. اگرچه در این باب از وزارت فرهنگ کراراً به وزارت کشور و اداره کل شهربانی مراجعه و تقاضای جلوگیری از تخلفات مطبوعاتی شده است ولی چون آن‌طوری که شاید و باید از انتشار روزنامه‌های بدون امتیاز و روزنامه‌هایی که برخلاف امتیاز نامه و قوانین مطبوعاتی رفتار می‌کنند جلوگیری به عمل نیامده لهذا لازم است دستور بفرمایید با مراجعه به قوانین مطبوعاتی و مقررات مربوطه و طبق نظر وزارت فرهنگ در این باب اقدام لازم به عمل [آمده] به اداره کل شهربانی و فرمانداری نظامی تهران هم نوشته شود.

[حاشیه]: رونوشت شرح فوراً به اداره کل شهربانی - فرمانداری نظامی تهران، ارسال می‌گردد. که با توجه به مقررات مربوطه و در حدود وظایفی که دارند نسبت به انجام منظور اقدام و مراقبت لازم به عمل آورده و نتیجه را اطلاع دهند.

رونوشت در جواب نامه شماره ۳۳۵۷-۱۰۲۱ به وزارت فرهنگ ارسال می‌شود.

۱۱۹

دفتر نخست وزیر - شماره عمومی ۴۵۸۲ - تاریخ ثبت ۱۳/۲۶/۴/۸^۱
 وزارت فرهنگ پیرو نامه شماره ۴۵۸۲-۱۰/۳/۱۳ [۱۳] راجع به جلوگیری از انتشار
 روزنامه‌ها و مجلات فاقد امتیاز اینک رونوشت گزارش جوابیه شماره ۵۴۵۹/۲۹۴۷ اداره
 کل شهربانی برای اطلاع به پیوست ارسال می‌گردد.

[امضا] ۱۳/۲۶/۴/۴

۱۲۰

وزارت کشور - شهربانی کل کشور - تاریخ ۱۳/۲۶/۳/۲۳ - شماره
 ۲۱/۲۹۴۷/۵۴۵۹

ریاست دفتر کل نخست وزیری - عطف به مرقومه شماره ۴۵۸۲ [مورخه]
 ۱۳/۲۶/۳/۱۰ [۱۳] راجع به جلوگیری از طبع و نشر روزنامه و مجلات فاقد امتیاز و منع دخالت
 سردبیران و مدیران غیرمجاز در جراید وسیله اداره مربوطه اقدام و نیز از صاحبان مطابع تعهد
 گرفته شد که به هیچ وجه مبادرت به طبع و نشر این قبیل مطبوعات ننمایند و در صورت
 تخلف شدیداً مورد تعقیب قرار گیرند.

از طرف رئیس شهربانی کل کشور - سرهنگ حسام وزیری [امضا]

۱۲۱

وزارت کشور - اداره شهربانی کل کشور - شهربانی اصفهان - مورخه
۱/۲۹۴۷/۵۴۵۹ - شماره [۱۳]۲۶/۳/۲۳

بعدالعنوان - طبق مرقومه شماره ۴۵۸۲ [مورخه] [۱۳]۲۶/۳/۱۰ نخست وزیری چون
اخیراً اشخاصی بدون تحصیل امتیاز روزنامه نگاری و بدون تصویب شورای عالی فرهنگ
مبادرت به انتشار روزنامه و مجله می کنند و نیز بعضی از صاحبان امتیاز بدون رعایت قانون
مطبوعات کسانی را که صلاحیت روزنامه نگاری آنها به تصویب شورای عالی فرهنگ نرسیده
در کار روزنامه و یا مجلات خود دخالت داده و اسامی آنها را به عنوان ناشر و مدیر و غیره در
سرلوحه روزنامجات معرفی می نمایند بایستی کاملاً از طبع و نشر این قبیل مطبوعات
جلوگیری نموده و متخلفین مورد تعقیب واقع شوند، لذا نسبت به اجرای مفاد مرقومه اقدام
لازم را معمول و نتیجه را گزارش نمایید.

از طرف رئیس شهربانی کل کشور - سرهنگ حسام وزیری

۱۳۲۵-۲۶/۳/۲۷ - دفتر شهربانی [۱۳]۲۶/۳/۲۷-۳۴۰ کارآگاهی رونوشت برابر
اصل است [۱۳]۲۶/۳/۲۷

۱۲۲

وزارت کشور - اداره شهربانی کل کشور - شهربانی اصفهان - تاریخ ۱۳۲۶/۳/۲۸
- شماره ۴۲۵/۳۴۰ - محرمانه^۲

جناب آقای استاندار استان دهم - عطف [به شماره:] ۳۹۰۹ [مورخه] [۱۳]۲۶/۳/۱۶
رونوشت نامه شماره ۱/۲۹۴۷/۵۴۵۹ [مورخه] [۱۳]۲۶/۳/۲۳ شهربانی کل کشور راجع به

جلوگیری از طبع و نشر روزنامه و مجله کسانی که امتیاز نگرفته و صلاحیت روزنامه‌نگاری ندارند برای مزید استحضار خاطر مبارک تقدیم می‌گردد.

رئیس شهربانی اصفهان: سرهنگ دولتشاهی [امضا]

[حاشیه]: شهربانی - هر روزنامه‌ای مطابق قانون مطبوعات باید یک صاحب امتیاز و یک مدیر مسئول و یک سردبیر داشته باشد. در غیر این خصوص باید با مذاکره با آقای رئیس فرهنگ و مطالعه دقیق قانون مطبوعات در روزنامه‌هایی که رعایت این مقررات را نکرده‌اند جلوگیری به عمل آید.

۱۲۳

وزارت کشور - استانداری استان دهم - شماره عمومی ۵۰۹۹ - ۲۶/۴/۴ [۱۳] -
محرمانه^۱

اداره شهربانی استان - عطف شماره ۴۲۵-۳۴۰ اشعار می‌دارد که هر روزنامه‌ای مطابق قانون مطبوعات باید یک صاحب امتیاز و یک مدیر مسئول و یک سردبیر داشته باشد در این خصوص رئیس فرهنگ مذاکره فرمودند با مطالعه دقیق قانون مطبوعات از روزنامه‌هایی که رعایت این مقررات را نکرده‌اند جلوگیری فرمایند.

استاندار استان دهم [امضا]

۱۲۴

وزارت کشور - اداره سیاسی - رونوشت است.^۲
وزارت کار و تبلیغات - در بعضی جراید گاهگاهی مقالاتی راجع به بعضی امور بخصوص امور مرزی می‌نویسند که ممکن است مالملاً موجب اشکالاتی گردد. مثلاً راجع به آب هیرمند و

مرزهای شرقی ایران مطالبی در روزنامه‌ها می‌نویسند که هر چند حاوی مطالب خلافی هم باشد دلیلی بر علیه منافع حقه دولت شاهنشاهی نمی‌شود. معیناً چون ذکر مطالب خالی از حقیقت و یا مخالف واقع و حق شایسته نیست. به نظر می‌رسد اگر از طرف آن وزارت به طور شایسته به صاحبان جراید تذکر داده شود که در این قبیل موارد با مراجعه به مقامات صلاحیتدار اقدام و یا منافع کشور را از هر جهت ملحوظ دارند بی‌مورد نباشد. خواهشمند است از نتیجه اقدام وزارت کشور را آگاه سازند.

کفیل وزارت کشور

۱۲۵

دفتر نخست‌وزیر - شماره خصوصی ۶۴۹/۴ - تاریخ نوشتن ۱۰/۳/۱۳۲۶]۱ -
تاریخ پاک‌نویس ۱۳/۳/۱۳۲۶] - تاریخ ثبت ۱۴/۳/۱۳۲۶] - محرمانه
وزارت کشور - عطف به نامه شماره ۲۰۵۸ / س ۲۳۴۵ / م [مورخه] ۶/۳/۱۳۲۶]۱
راجع به مندرجات خلاف واقع بعضی از روزنامه‌ها اشعار می‌دارد در این باب از دفتر
نخست‌وزیری به وزارت کار و تبلیغات و سایر مقامات تذکر لازم داده شده است. دستور
فرماید از طرف آن وزارت نیز موضوع را تعقیب و مدیران جراید را از طریق مراجع صالح
متذکر گردند که از نوشتن و انتشار مقالات خلاف حقیقت خودداری نمایند.

رئیس کل دفتر نخست‌وزیر

۱۲۶

وزارت کشور - شهربانی کل کشور - تاریخ ۳/۴/۲۶ [۱۳] - شماره
 ۱/۸۲۲۶/۳۷۲ - مستقیم - محرمانه^۱

جناب اشرف آقای نخست وزیر - محترماً به عرض عالی می‌رساند که در موقع استقرار فرمانداری نظامی در تهران بنا به تقاضای کتبی فرماندار مذکور ۳۶ روزنامه منتشره در مرکز طبق صورت منضمه ...^۲ قوانین حکومت نظامی به عنوان درج مقالات مخالف مصالح کشور و غیره وسیله این اداره توقیف و اکنون که حکومت نظامی تهران ملغی شده اکثر مدیران روزنامه‌های مذکور مبادرت به انتشار جراید خود کرده‌اند لذا مراتب استحضاراً معروض گردید.

رئیس شهربانی کل کشور - سرتیپ صفاری [امضا]

روزنامه‌های توقیفی

روزنامه	شماره ترتیب	روزنامه	شماره ترتیب
بشر	۱۹	هور	۱
دستور	۲۰	صدای وطن	۲
شهباز	۲۱	شعله‌ور	۳
رزم	۲۲	نبرد	۴
آتش‌بار	۲۳	شباهنگ	۵
کار و دانش	۲۴	نیروی ملی	۶
بیداری ما	۲۵	تهران امروز	۷
نبرد امروز	۲۶	وجدان	۸
مزدا	۲۷	دلیر	۹
بازپرس	۲۸	برق	۱۰
ظفر	۲۹	امواج	۱۱
اخبار ایران	۳۰	فروهر	۱۲
خورشید ایران	۳۱	یک دنیا	۱۳
فرشته آزادی	۳۲	هدایت	۱۴
خاورزمین	۳۳	شیده	۱۵
دادار	۳۴	اندرز	۱۶
شیوه	۳۵	ناقوس	۱۷
الفباء	۳۶	جبهه	۱۸

۱۲۷

وزارت دادگستری - به تاریخ ۱۳۲۶/۶/۴ - شماره ۱۳۷۸۰^۱

ریاست دفتر نخست‌وزیری - به نحوی که عده [ای] از مدیران جراید شکایت نموده‌اند در زمان نخست‌وزیری جناب آقای سهیلی روزنامه‌های داد - باختر - فرمان - مرد امروز - نجات ایران - خورشید ایران - ندای حقیقت - دماوند، به دستور ایشان توقیف شده، مقتضی است دستور فرمایید با مراجعه به پیشینه‌های کار چنانچه سوابقی حاکی از توقیف جراید مزبوره در بایگانی نخست‌وزیری موجود باشد رونوشت یا اصل آن را برای ملاحظه دادستان کل در ظرف ده روز به دادسرای دیوان کشور ارسال دارند.

از طرف دادستان کل [امضا]

[حاشیه]: به عرض برسد.

۱۲۸

نخست‌وزیر - به تاریخ ۱۳۲۶/۷/۲ - شماره ۱۱۸۰۴^۲

دیوان کشور، آقای شهشانی دادیار دیوان کشور - در جواب نامه $\frac{۱۳۷۸۰}{۱۳۲۶/۶/۴}$ اشعار می‌دارد در دوره نخست‌وزیری جناب آقای سهیلی فرمانداری نظامی در تهران برقرار بود بنابراین توقیف جراید هم با فرمانداری نظامی بوده است.

نخست‌وزیر

[حاشیه]: با توشیح جناب اشرف صادر شده است.

۱۲۹

فرمانداری نظامی تهران - تاریخ ۱۳۲۶/۴/۲۱ [شماره] ۱/۲۱۲^۱
جناب اشرف آقای نخست وزیر، گزارش - عطف به امریه شماره (۸۰۳۳) مورخه
۱۳۲۶/۴/۱۷ محترماً معروض می دارد: مدیران روزنامه های اقدام - صدای وطن و آتش
بازداشت و روزنامه های آنان با روزنامه شرف و داد توقیف و تحت تعقیب واقع گردیدند.
ضمناً چون مندرجات روزنامه های کانون و آرزو و جبهه برخلاف مصالح کشور تشخیص
داده شد روزنامه های آنان نیز توقیف گردید.

فرماندار نظامی تهران - سرتیپ مظفری [امضا]

۱۳۰

تلگراف از بهبهان به [ط] تهران

شماره تلگراف ۳۰۹ - تاریخ وصول ۱۳۲۶/۴/۳۱ [۱۳]^۲

حضور محترم جناب اشرف آقای نخست وزیر - رونوشت کیهان، رونوشت مهرایران،
رونوشت ظفر، از بازداشت چند نفر مدیران جراید مرکز و توقیف مطبوعات مربوطه متأثر با
حسن ظن و علاقه که جناب اشرف به آزادی افکار عمومی و بسط اصلاح کشور دارند
مستدعی است توجهی مبذول علاقه مندان به مطبوعات را مرهون عواطف نوع پرستانه فرموده
از آقایان بازداشتی دستور رفع توقیف صادر گردد.

شکیبایی

وزارت امور خارجه^۱

بدین وسیله به اطلاع عالی می‌رساند - که مؤسسه کلون نابویره که یگانه روزنامه هفتگی گیلیک (زبان ایرلندی) را طبع و نشر می‌نماید در نظر دارد یک نمایشگاه بین‌المللی جراید در شهر کورک در آتیه نزدیکی تشکیل دهد و تاکنون متجاوز از ۳۰ دولت و کشور نمونه روزنامه‌ها و مجلات خود را ارسال داشته‌اند لذا از کشور ایران هم دعوت می‌شود که در صورت موافقت در این نمایشگاه شرکت یافته و هرچه زودتر چند شماره از روزنامه‌ها و مجلات و سایر مطبوعات خود را با پاسخ پرسشهای [ذیل] لفاً به این مؤسسه ارسال دارند.

با تقدیم احترامات فائقه

وزارت امور خارجه

جمعیت کشور

تعداد روزنامه‌های یومیه

تعداد روزنامه‌هایی که به فروش می‌رسد

اسامی (و ترجمه) و شماره توزیع و سبک و روش پنج فقره روزنامه‌های یومیه

آیا انتشار روزنامه‌های روزانه از لحاظ مالی مشکل می‌باشد

طرز فروش روزنامه‌ها بطور عادی (آبونمان و تک‌فروشی)

عده روزنامه‌های هفتگی

حد متوسط فروش

آیا طبع و نشر مجلات و کتب تحت ضمانت دولت است یا با کمک دولت انجام می‌گردد

شماره و نام مجلات و کتابهایی که در مدت سه سال قبل طبع و انتشار یافته‌اند.

سال	سال	سال	نام مجله و شماره توزیع
-----	-----	-----	------------------------

۱۳۲

وزارت امور خارجه - اداره اطلاعات و مطبوعات - به تاریخ ۱۳۲۶/۱۱/۵ -
شماره ۱۲۶۷۱۹/۷۱۴۰/۳

نخست وزیر - با ارسال رونوشت نامه مؤسسه کلون نابویه راجع به تشکیل نمایشگاه بین‌المللی جراید در شهر کورک خواهشمند است در صورتی که با شرکت کشور ایران در نمایشگاه مذکور موافقت می‌فرمایند مراتب را به وزارت امور خارجه اعلام فرمایید تا اطلاعات مورد درخواست مؤسسه نامبرده تهیه و ارسال گردد.

بجای وزیر امور خارجه [امضا]

[حاشیه]: به عقیده بنده شرکت دولت ضرری ندارد ولی اطلاعاتی را که خواسته‌اند باید اداره کل تبلیغات تهیه نماید و توسط وزارت امور خارجه بفرستد. ۱۳۲۶/۱۱/۲۵

۱۳۳

وزارت کار و تبلیغات - شماره ۸۱۸ - به تاریخ ۲۱۳۲۷/۲/۱۶

دفتر نخست‌وزیری - خواهشمند است دستور بفرمایید که با مراجعه به نامه شماره ۲۶۷۱۹/۷۱۴۰/۳ مورخ ۲۶/۱۱/۵ [۱۳] کلیه اطلاعاتی که آن اداره راجع به مؤسسه (کلون نابویه) مربوط به نمایشگاه بین‌المللی جراید دارد در اختیار اداره کل انتشارات و تبلیغات بگذارند.

از طرف اداره کل انتشارات و تبلیغات [امضا]

[حاشیه]: آقای حجازی جواب تهیه نماید.

۱۳۴

مجلس شورای ملی - قانونگذاری - اداره دبیرخانه - مورخه ۱۳۲۶/۱۱/۲۶ - شماره ۷۴۲۸ - پیوست یک برگ^۱

جناب آقای نخست وزیر - بنا به تذکر آقای صادقی نماینده مجلس شورای ملی راجع به مندرجات موهن بعضی از جراید و لزوم توجه به مقررات قانون مطبوعات آقایان وزیر دادگستری و فرهنگ به کمیسیون عرایض دعوت بالاخره مجدداً در جلسه پنجشنبه ۱۳۲۶/۱۱/۲۲ [کمیسیون [عرایض] با حضور جناب آقای منصور عدل در اطراف قانون مربوط مذاکراتی نموده و به این نتیجه منتهی گردیده است که ماده ۴۹ قانون مطبوعات مصوب دوره اول مجلس شورای ملی از طرف دولت درباره مشمولین به موقع اجرا گذارده شود. در پایان رونوشت ماده ۴۹ قانون مطبوعات نیز برای سهولت مراجعه لفاً ایفاد گردید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی [امضا]

[حاشیه]: آقای حجازی ۶/۱۲/۲ [۱۳۳۲]: به وزارت کشور و به وزارت فرهنگ تأکید شود که هر یک در قسمت خود در اجرای ماده ۴۹ قانون مطبوعات اهتمام کامل نمایند و به مأمورین مربوط دستورات لازم صادر نمایند.

۱۳۲۶/۱۲/۲

۱۳۵

۱- جلسه شورای ملی، رونوشت ماده ۴۹ از قانون مطبوعات از دوره اول^۲

ماده ۴۹ - مأمورین وزارت معارف که برای روزنامه معین می شوند پلیس حق دارند روزنامه و دیگر جراید را در موارد ذیل توقیف کنند.

۱- آنجا که روزنامه یا جریده یا لایحه مضر به اساس مذهب اسلام باشد.

- ۲- آنجا که روزنامه یا جریده یا لایحه هتک احترامات سلطنت شده باشد.
  - ۳- آنجا که نقشه و طرح حرکت قشونی یا دیگر اسرار نظامی مکشوف شده باشد.
  - ۴- آنجا که مندرجات روزنامه موجب هیجان کلی و اختلال آسایش عمومی بشود.
  - ۵- آنجا که دعوت بر مضارت قوای رسمیه مملکت شده باشد.
  - ۶- آنجا که اشاعه صور قبیحه بر ضد عصمت و عفت شده باشد.
- رونوشت برابر با اصل است.

رئیس اداره دبیرخانه مجلس شورای ملی - ابوالفضل عنقا [امضا]

۱۳۶

وزارت کشور - شهربانی کل کشور^۱

(صورتجلسه) - ساعت ۱۰ صبح روز چهارشنبه ۱۳۲۶/۱۲/۵ بمنظور طرز اجرای مواد ۴۹ و ۵۰ قانون مطبوعات و سایر موارد قانون مزبور و آیین نامه مربوطه کمیسیونی با حضور امضا کنندگان زیر در دفتر تیسمار ریاست شهربانی کل کشور تشکیل و تصمیمات زیر اتخاذ گردید:

۱- به طوری که در قانون نیز مصرح است اداره کل نگارش وزارت فرهنگ دو نفر نماینده بصیر و مطلع به اداره کل شهربانی معرفی خواهد نمود تا در کمیسیونی که در قسمت مطبوعات اداره کار آگاهی می شود حضور بهم رسانیده و نسبت به تشخیص موارد مواد مذکور بالا اقدام مقتضی به عمل آورد.

۲- چون مواد مزبور تا کنون کمتر مورد عمل قرار گرفته و برای شهربانی کل روشن نیست که پرونده متشکله به کدام مرجع فرستاده شود قرار شد آقای دادستان تهران این موضوع را به عرض مقام وزارت دادگستری رسانیده و تکلیف را صریحاً تعیین نمایند و فعلاً تا تعیین تکلیف و اعلام نظر وزارت دادگستری پرونده های متشکله در این خصوص علی الاصول به

دادستانی تهران فرستاده شود تا از طریق دادسرا به محاکم قانونی مراجعه شود.
 ۳- و چون به علت ذکر شده در ماده ۲ ممکن است برای طرز اقدام شهربانی کل محتاج به
 تشریک مساعی و ارشاد قضات باشد قرار شد آقای دادستان تهران با مقام وزارت مذاکره تا
 در صورت تصویب از طرف وزارت دادگستری هم نماینده در کمیسیون فوق الذکر شرکت
 نماید.

مدیر کل وزارت کشور [امضا]   دادستان تهران [امضا]

رئیس کل اداره نگارش وزارت فرهنگ معاون اداره کل انتشارات و تبلیغات [امضا]

رئیس شهربانی کل کشور [امضا]   سرتیپ سیف [امضا]

سرهنک همایونفر [امضا]   سرهنک سرتیپ پور [امضا]

سرگرد رجالی [امضا]   شمیم [امضا]

[حاشیه]: برای اعزام نماینده پس از اجازه از مقام وزارت اقدام خواهد شد.

[امضای دکتر علی فرهمندی]

۱۳۷

وزارت کشور، شهربانی کل کشور - تاریخ ۶/۱۲/۲۶ [۱۳]، شماره ۱/۲۹/۱۳۸۰،
 محرمانه - فوری - مستقیم.^۱

تیسمار وزیر معظم کشور - بطوری که استحضار دارند اخیراً در بعضی از جراید و یا
 اعلامیه‌های صادره از طرف اشخاص مجهول‌الهویه اکاذیبی منتشر می‌شود که مخل امنیت و
 باعث تشویش اذهان عمومی گردیده. برای حفظ انتظامات و به پیروی از منویات عالی امروز
 کمیسینی در شهربانی کل مرکب از امضاکنندگان صورت جلسه که به پیوست تقدیم می‌گردد
 تشکیل [شد]. این کمیسیون مأموریت داشت که تصمیمات عاجلی برای طرز اجرای قوانین و

آیین‌نامه مطبوعات که در عین حال منطبق بر موازین و اختیارات قانونی باشد اتخاذ نماید. به طوری که در صورت جلسه پیوست ملاحظه می‌فرمایند به اتفاق آراء کمیسیون تصویب نموده است که نمایندگان از وزارت فرهنگ و دادگستری معرفی شوند تا همه روزه در کمیسیونی که برای اجرای این منظور در شهربانی کل تشکیل می‌گردد حضور به هم رسانند مستدعی است امر و مقرر فرمایند از طریق آن وزارت تأکید شود که هرچه زودتر نمایندگان مذکور در فوق حاضر شوند تا کمیسیون تشکیل و شروع به کار نماید.

رئیس شهربانی کل کشور: سرلشکر ضرابی

رونوشت به ضمیمه یک نسخه از صورت مجلس برای استحضار به مقام محترم نخست‌وزیری تقدیم می‌گردد.

رئیس شهربانی کل کشور: سرلشکر ابراهیم ضرابی [امضا]

۱۳۸

دفتر نخست‌وزیر - پرونده ۸/۱۲/۲۶ [۱۳] - محرمانه^۱

وزارت کشور - وزارت فرهنگ - رونوشت نامه شماره ۷۴۲۸ [مورخه] مجلس شورای ملی رونوشت ماده ۴۹ قانون مطبوعات مصوب دوره اول مجلس شورای ملی به ضمیمه ارسال می‌گردد. قدغن فرمایید در قسمتی که مربوط به آن وزارتخانه است در اجرای قانون مزبور اهتمام کامل به عمل آورده و به مأمورین مربوطه تعلیمات لازم صادر نمایند.

نخست‌وزیر

رونوشت عطف به نامه شماره ۷۴۲۸ [مورخه] ۲۶/۱۱/۲۶ [۱۳] برای استحضار مجلس شورای ملی ارسال می‌گردد.

نخست‌وزیر

۱۳۹

وزارت کشور - شهربانی کل کشور - اداره دفتر کل - تاریخ ۱۳/۱۲/۲۶ [۱۳]^۱
 جناب آقای نخست وزیر - به منظور طرز اجرای مواد ۴۹ و ۵۰ قانون مطبوعات و سایر
 موارد قانون مزبور و آیین نامه های مربوطه ضمن نامه شماره ۱۴۰۶۴ [مورخه]
 ۱۳/۱۲/۲۶ [۱۳] از وزارت فرهنگ تقاضای اعزام دو نفر نماینده شد که در کمیسیون
 مربوطه که در این مورد در شهربانی کل کشور تشکیل می گردد حضور به هم رسانند. وزارت
 فرهنگ دو نفر آقایان عباسی شوقی و مهندس تابتیان را به سمت نمایندگی معرفی، ولی
 تاکنون آقایان نامبرده حضور به هم نرسانده اند. چون تشکیل کمیسیون مورد توجه و تأخیر در
 آن مقتضی نیست مستدعی است امر و مقرر فرمایند وزارت فرهنگ هرچه زودتر در اعزام
 نمایندگان خود اقدام نماید که تأخیری در انجام منظور فوق حاصل نگردد.

رئیس شهربانی کل کشور: سرلشکر ابراهیم ضرابی [امضا]

[حاشیه]: آقای فخرابی: با ارسال رونوشت نامه شهربانی کل به وزارت فرهنگ تذکر داده شود که فوراً
 نمایندگان معرفی شده خود را به کمیسیون مربوطه معرفی نمایند و علت اینکه تاکنون حاضر نشده اند استعلام
 شود. رونوشت هم برای اطلاع شهربانی ایفاد می گردد. ۱۳/۱۲/۲۶ [۱۳]

۱۴۰

وزارت کشور - اداره اطلاعات و آمار - تاریخ ۱۳۲۶/۱۲/۱۹ - شماره ۴۸۳ / م ط
 ۱۰۰۰۴ / م - فوری - محرمانه - مستقیم^۲
 جناب آقای نخست وزیر - پس از وصول دستور شماره ۴۰۳۰/۴ - ۱۳۲۶/۱۲/۱۱
 موضوع اجرای مفاد ماده ۴۹ قانون مطبوعات مراتب به شهربانی کل کشور ابلاغ به طوری که

گزارش داده‌اند با مطالعات لازمی که به عمل آمده در صورتی می‌توان از ماده مزبور استفاده کامل نمود که وزارت دادگستری دادگاه اختصاصی برای رسیدگی به این موضوع تشکیل نموده تا متخلفین را به دادگاه برای تعقیب اعزام و حکم صادر نمایند. آن وقت شهربانی کل حکم صادره را با نهایت قدرت اجرا خواهد نمود. اینک مراتب را معروض، مستدعی است مقرر فرمایند اوامر لازمه به وزارت دادگستری صادر و نتیجه را به وزارت کشور اعلام دارند.

از طرف وزیر کشور: فریدونی

[حاشیه]: فوراً رونوشت این نامه برای اقدام لازم و اعلام نتیجه به عنوان جناب آقای وزیر دادگستری فرستاده شود. [۱۳]۲۶/۱۲/۲۹

۱۴۱

دفتر نخست‌وزیر - شماره عمومی ۲۵۴۴۸ - تاریخ ثبت [۱۳]۲۶/۱۲/۲۲^۱

وزارت فرهنگ - رونوشت نامه شماره ۱۴۱۴۵ [مورخه] [۱۳]۲۶/۱۲/۱۵ اداره کل شهربانی موضوع تقاضای حضور و شرکت نمایندگان وزارت فرهنگ در کمیسیون مربوطه به طرز اجرای قانون و آیین‌نامه مطبوعات به ضمیمه فرستاده می‌شود. دستور فرمایید در این باب تأکید لازم به عمل آید که آقایان در موقع جلسات کمیسیون حضور به هم رسانند.

رونوشت در جواب نامه شماره ۱۴۱۴۵- [۱۳]۲۶/۱۲/۱۵ به اداره کل شهربانی ارسال می‌گردد.

مرتضی فخرایی

۱۴۲

وزارت کشور، شهربانی کل کشور - تاریخ ۲۶/۱۲/۲۷ [۱۳]۲۶ - شماره ۱/۲۹۸۲۴/۱۴۵۷ - محرمانه - مستقیم - فوری است.^۱

جناب آقای نخست‌وزیر - پیرو معروضه شماره ۱۴۱۴ [مورخه] ۲۶/۱۲/۲۵ [۱۳]۲۶ در مورد طرز اجرای مواد ۴۹ و ۵۰ قانون مطبوعات و اجرای سایر مواد قانون مزبور درباره روزنامه‌نگاران متخلف محترماً به استحضار عالی می‌رساند، آقایان عباس شوقی و مهندس باستان [به سمت] نمایندگی از طرف وزارت فرهنگ در دفتر این جانب حاضر و پس از مذاکرات لازم و مشاهده پاره‌ای از جراید که به مقامات عالی‌هتاکی و مقالاتی برخلاف قانون درج و اشخاص را بدون جهت مورد اهانت قرار داده بودند بالتیجه طرز اجرای قانون تعقیب روزنامه‌های مذکور را موکول به کسب اجازه از وزارت متبوعه خود نموده ولی تاکنون دیگر به هیچ وجه به شهربانی مراجعه نکرده و به این مناسبت این موضوع به حال رکود باقی مانده اکنون مستدعی است قدغن فرمایند هرچه زودتر نمایندگان مزبور در شهربانی حضور به هم رسانیده و در اجرای مواد منظور اقدامات شایسته را معمول دارند.

رئیس شهربانی کل کشور: سرلشکر ضرابی [امضا]

[حاشیه]: پیشینه ضمیمه شود.

۱۴۳

دفتر نخست‌وزیر - شماره خصوصی ۴۱۴۸/۴ - تاریخ ثبت ۲۷/۱/۸ [۱۳]۲۷ - محرمانه - مستقیم^۲

جناب آقای وزیر دادگستری - رونوشت نامه شماره ۷۴۲۸ [مورخه] ۲۶/۱۱/۲۶ [۱۳]۲۶

مجلس شورای ملی و ضمیمه آن، به انضمام رونوشت نامه شماره ۱۰۰۰۴ / م [مورخه] ۱۹/۱۲/۲۶ [۱۳] وزارت کشور در موضوع اجرای مفاد ماده ۴۹ قانون مطبوعات تلواً برای اقدام لازم و اعلام نتیجه ارسال می‌گردد.

نخست‌وزیر

[حاشیه ۱]: سوابق ضمن شرحی که امروز به‌عنوان جناب آقای وزیر دادگستری نوشته شد بعرض تقدیم گردیده است.

دبیران ۲۷/۱/۷ [۱۳]

[حاشیه ۲]: شرحی به‌عنوان آقای وزیر فرهنگ با ارسال رونوشت نامه شهربانی کل نوشته شود که چون موضوع مهم است تحقیق شود که چرا نمایندگان تاکنون حاضر نشده‌اند و از آنان بازخواست شود ضمناً برای تشریک مساعی دو نفر نماینده برای شهربانی معرفی گردد. ۲۷/۱/۸ [۱۳]

۱۴۴

دفتر نخست‌وزیر - شماره خصوصی ۳۴/۴ - تاریخ ثبت ۲۷/۱/۹ [۱۳] -
محرمانه - مستقیم - خیلی فوری.^۱

جناب آقای وزیر فرهنگ - از شهربانی کل کشور در مورد طرز اجرای مواد ۴۹ و ۵۰ قانون مطبوعات و عدم حضور نمایندگان وزارت فرهنگ در شهربانی گزارش رسیده است که رونوشت آن به ضمیمه فرستاده می‌شود. دستور فرمایید از نمایندگان مزبور توضیحات لازم بخواهند و ضمناً از نظر اهمیت موضوع دو نفر از کارمندان مطلع و بصیر و جدی آن وزارتخانه را به سمت نمایندگی معین و معرفی نماید.

نخست‌وزیر

رونوشت به نامه شماره ۱۴۷۵۷-۱/۲۹۸۲۴-۱۳/۱۲/۲۶ [۱۳] برای اطلاع شهربانی کل

[امضای دبیران]

کشور فرستاده می شود. نخست وزیر

۱۴۵

وزارت دادگستری - اداره حقوقی - به تاریخ ۱۳۲۷/۱/۱۰ - شماره ۲۰۰ / ح / ۴۰۱ - پیوست ندارد - محرمانه - مستقیم.^۱

جناب آقای نخست وزیر - در پاسخ نامه شماره ۴۱۴۸/۴ مورخ ۱۳۲۷/۱/۸ [۱۳] متضمن رونوشت نامه مجلس شورای ملی و رونوشت نامه وزارت کشور راجع به اجرای ماده ۴۹ قانون مطبوعات به استحضار خاطر عالی می رساند:

مفاد نامه جناب عالی در تاریخ ۱۳۲۶/۱۲/۱۹ [۱۳] به وسیله وزارت کشور ابلاغ و به آن وزارت پاسخ داده شد که اجرای ماده مزبور احتیاجی به تشکیل دادگاه خاص ندارد بلکه مأمورین وزارت فرهنگ و شهربانی مکلف به اجرای ماده مزبور بوده و طبق ماده ۵۰ همان قانون باید ظرف ۲۴ ساعت بقای توقیف و یا عدم بقای آن را به دادگستری اطلاع بدهند و اجرای این وظیفه هم نظیر سایر وظایف اداره کل شهربانی است که باید در ظرف مدهای قانونی ایفا شود.

وزیر دادگستری [امضا]

[حاشیه]: فوراً رونوشت این نامه برای اطلاع و اجرا به وزارت کشور و شهربانی کل فرستاده شود.

[۱۳]۲۷/۱/۱۲

۱۴۶

دفتر نخست وزیر - شماره خصوصی ۹۲/۴ - تاریخ ثبت ۱۳۲۷/۱/۱۵ [۱۳] - محرمانه - فوری.^۲

وزارت کشور - عطف به نامه شماره ۱۰۰۰۴ / م - ۴۸۳ / م ط [مورخه]

در موضوع اجرای مفاد ماده ۴۹ قانون مطبوعات اینک رونوشت نامه شماره ۴۰۱-۲۰۰ / ج [مورخه] ۲۷/۱/۱۰ [۱۳] وزارت دادگستری برای اطلاع و اقدام فوری به ضمیمه فرستاده می شود.

نخست وزیر

رونوشت به ضمیمه رونوشت نامه وزارت دادگستری پیرو نامه شماره ۴۰۳/۴-۱۱/۱۲/۱۳ [۱۳] برای اطلاع و اقدام به وزارت فرستاده می شود. نخست وزیر

رونوشت برای اطلاع و اقدام شهربانی کل کشور فرستاده می شود. نخست وزیر

[امضای دبیران]

۱۴۷

وزارت جنگ - دایره رکن ۲ - شعبه ۴ - شماره ۹۵۱۶/۳۴۸۶۵ / ح - پیوست ۱ برگ - تاریخ ۲۷/۱۱/۱۳ [۱۳] - محرمانه - مستقیم^۱
جناب آقای نخست وزیر - محترماً رونوشت گزارش واصله از لشکر ۶ فارس راجع به جرایم منتشره در آن منطقه به منظور استحضار [به] پیوست ایفاد می گردد متمنی است مقرر فرمایند از تصمیمات متخذه وزارت جنگ را مستحضر سازند.

وزیر جنگ [امضا]

۱۴۸

دفتر نخست وزیر - شماره خصوصی ۱۹۹۸/۴ - تاریخ ثبت ۱۱/۱۲/۲۸ [۱۳] -
محرمانه^۱

وزارت فرهنگ - راجع به جرایدی که در منطقه فارس انتشار می یابد گزارشی از طریق وزارت جنگ رسیده است که رونوشت آن تلواً ارسال می شود. دستور فرمایید نظر آن وزارت را در این خصوص اعلام دارند.

نخست وزیر

۱۴۹

رکن ۲ - محرمانه - مستقیم^۲

ریاست ستاد ارتش - گزارش - محترماً معروض می دارد: قانون مصوب اخیر صدور جراید و انتشارات وضعی بوجود آورده که هر شخص گمنام و ذی نظری در جرگه نویسندگان زرین و علاقه مندان با مصالح کشور درآمده است چنانچه اخیراً در شهر شیراز با این وسعت محدود تعداد روزنامه ها به ۲۱ نشریه بالغ و اکثراً در اثر نشر مطالبی که جنبه هتاکی آن فزونی بر مطالب سودمند دارد از نظر قضاوت عمومی وضع خوبی بخود نگرفته است. از نظر اینکه لشکر صالح بر دخالت در این امر نبود مراتب استحضاراً به عرض رسید که از نظر کلی هر نوع مقتضی رأی مبارک است امر و مقرر فرمایند مورد اقدام قرار دهند.

موکول به اوامر عالیست، فرمانده لشکر ۶ فارس - سرلشکر معتضدی

رونوشت برابر اصل است.

۱۵۰

وزارت فرهنگ - اداره دفتر وزارتی - شماره ۲/۱۳۵۵ - تاریخ ۲۰/۱۲/۲۸ [۱۳] -
محرمانه^۱.

جناب آقای نخست وزیر - عطف به مرقومه شماره ۴/۱۹۹۸ [مورخه] ۱۱/۱۲/۲۸ [۱۳]
و یک برگ گزارش ضمیمه آن راجع به تعداد و وضع جرایدی که در منطقه فارس انتشار
می یابد اشعار می دارد وزارت فرهنگ نیز از وضع اخیر جراید در تهران و شهرهای دیگر
مطلع و صحت این مطلب را تصدیق دارد ولی طبق قانون فعلی نمی توان از صدور امتیاز
خودداری نمود.

وزیر فرهنگ - دکتر زنگنه [امضا]

۱۵۱

وزارت کشور - اداره دفتر وزارتی - شماره ۴/۱۱۱ - بخشنامه^۲

وزارت کشور - تعقیب نامه شماره ۴/۱۸۵۳ [مورخه] ۸/۸/۲۷ [۱۳] دستور فرمایید
ادارات و دوائر مربوطه هیچ یک از تصویب نامه هایی را که به آن وزارتخانه ابلاغ می شود به
هیچ نحو به روزنامه ها برای انتشار ندهند هر تصویب نامه ای که انتشار آن لازم باشد از دفتر
نخست وزیر به وسیله اداره کل انتشارات و تبلیغات به جراید داده خواهد شد.

از طرف نخست وزیر

[حاشیه ۱]: [شماره] ۱۰۲۵۲ [به تاریخ] ۸/۲/۷ [۱۳۲] رونوشت برای اطلاع اداره سیاسی ارسال می شود.

رئیس اداره کل دفتر وزارت کشور [امضا]

[۱۳] ۲۸/۲/۱۲

[حاشیه ۲]: طبق دستور اقدام و در نظر گرفته شود.

وزارت کشور - استانداری آذربایجان - شماره ۳۸۳۵ - تاریخ ۲۹/۸/۱۳ [۱۳] -
ضمیمه ۱ [برگ] - محرمانه - مستقیم.^۱

وزارت کشور - گزارش شماره ۳۴۲ / م [به تاریخ] ۱۴/۶/۱۳ [۱۳] فرمانداری ماکو
مستند به گزارش فرمانده ستون ماکو حاکی است که علی عباسقلی زاده نماینده فعلی جراید
کشور در ماکو از عمال فعال متجاسرین بوده و عملیات مشارالیه مورد سؤظن قرار گرفته و
چون ممکن است شخص نامبرده از شغل خود به منظور تماس با عناصر مضره و اشاعه و تبلیغ
اخبار استفاده نماید بنابراین صلاحیت داشتن شغل نمایندگی جراید را ندارد و آقای اردشیر
اسحق بیات را که یکی از جوانان تحصیل کرده و میهن پرست می باشد بدین سمت معرفی
نموده است. اینک صورت اسامی جرایدی که علی عباسقلی زاده سمت نمایندگی آنها را دارد
تلواً ایفاد، متمنی است مقرر فرمایید در صورت اقتضا به جراید مرکز ابلاغ شود که نمایندگی
خود را از مشارالیه سلب به آقای اردشیر اسحق بیات که شخص صالحی است تفویض نمایند.
کفیل استانداری آذربایجان - نصیر خواجوی [امضا]

[حاشیه ۱]: نمره ۹۲۷۹ / م [به تاریخ] ۴/۹/۱۳ [۱۳]

رونوشت شرح بالا جهت اطلاع به اداره شهربانی کل فرستاده می شود. قدغن فرمایند در اطراف عملیات [و]
پیشینه علی عباسقلی زاده دقیقاً تحقیقات و نتیجه را اعلام دارند. وزیر کشور

[حاشیه ۲]: اداره سیاسی ۲۸/۹/۱۳ [۱۳]

[برگ ضمیمه]: صورت اسامی جرایدی که علی عباسقلی زاده سمت نمایندگی آنها را در ماکو دارد به شرح زیر
است:

آتش - اطلاعات - مجلات اطلاعات هفتگی و ماهیانه - ترقی - صبا - تهران مصور - خواندنیها - توفیق.

۱۵۳

وزارت کشور - شهربانی کل کشور - اداره کارآگاهی - دایره ۴ - تاریخ
۱/۲۲/۲۹ [۱۳] - شماره ۱۳۷/۴۰۴/۳۸۶۵۰/۱ - محرمانه^۱

وزارت کشور - عطف به نامه شماره ۱۴۸۹۰/۱۲۶۸۷/م [به تاریخ] ۲۸/۱۲/۲۸ [۱۳]
طبق گزارش شهربانی ماکو، علی عباسقلی زاده فعلاً نماینده جراید اطلاعات، آتش،
خواندنیها، صبا، ترقی، توفیق در آن شهر می باشد. نامبرده در زمان حکومت پیشه‌وری رئیس
آمار متجاسرین بوده و با آنها همکاری صمیمانه می کرده و به علاوه متهم به قتل ستوان ۱
سرمدی شهید رئیس ژاندارمری ماکو است که در این باره قضیه از طرف دادگاه نظامی وقت
تحت تعقیب بوده و فعلاً نیز پرونده امر به دادگاه بخش ماکو احاله و مورد رسیدگی است.
لیکن پس از سقوط متجاسرین عملیات مخالفی از مشارالیه مشاهده نشده است.

از طرف رئیس شهربانی کل کشور - سرتیپ شریف [امضا]

۱۵۴

وزارت فرهنگ - اداره نگارش - ۲۳۲۹۷/۶۴ [مورخه] ۱/۱۱/۲۸ [۱۳] - ۸ برگ^۲
وزارت دارایی - عده‌ای از کارمندان دولت سابقاً طبق قانون مطبوعات به تحصیل امتیاز
روزنامه توفیق یافته بودند و به چاپ و نشر روزنامه مبادرت می کرده [اند] بعداً قانون اخیر
مطبوعات مصوب ۱۲ اسفندماه ۱۳۲۷ کارمندان دولت را از دارا بودن روزنامه و مجله و
مدیری و سردبیری آن ممنوع ساخت لذا اشخاص مزبور نیز از روزنامه‌نگاری صرف نظر
کردند و به ادامه مشاغل دولتی خود پرداختند لکن از قرار معلوم بعضی از اشخاص مزبور
هنوز همه جا خود را به عنوان مدیر و سردبیر و صاحب امتیاز معرفی می کنند و امر را مشتبّه
می سازند و در مصاحبه‌های مطبوعاتی و جشنهای رسمی و غیره شرکت می کنند در

صورتی که هیچ‌گونه سمت قانونی در مطبوعات ندارند و از طرفی هم قانوناً ممنوع از دخالت رسمی در آن می‌باشند. لذا برای اینکه در آینده از این اشتباه کاری جلوگیری شود و اشخاص متفرقه بعنوان مدیر و سردبیر روزنامه در جشنها و مصاحبه‌های مطبوعاتی پذیرفته نشوند طبق دستور هیأت دولت صورت مدیران روزنامه‌ها و مجلات برای اطلاع آن وزارت فرستاده می‌شود تا مدیران اصلی شناخته گردند. ضمناً صورت دیگری از کارمندان که سابقاً دارای روزنامه یا مجله بودند و اکنون از روزنامه خود به حکم قانون صرف نظر کرده‌اند و هیچ‌گونه سمت رسمی در مطبوعات ندارند و مجاز نیستند به عنوان مدیر یا سردبیر یا صاحب امتیاز خود را معرفی کنند به ضمیمه ارسال می‌شود.^۱

وزیر فرهنگ [امضا]

۱۵۵

وزارت کشور - شماره عمومی ۹۵۰۶ / م - شماره خصوصی ۱۶۵۲ - تاریخ
۱۵/۱۰/۱۳۰۱ [۱۳] - محرمانه^۲

استانداری استان نهم - عطف به نامه شماره ۱۴۱۵ / م راجع به هتاکی و توهین بعضی از جراید نسبت به طبقات روحانی مشهد لزوماً اشعار می‌دارد: با توجه به این که وظایف مأمورین وزارت کشور در استانها و شهرستانها با اختیارات قانونی که دارند به منظور حفظ نظم و ترتیب و حل اختلافات محلی می‌باشد معذک دیده می‌شود مأمورین آن استانداری برای سلب مسؤلیت از خود موضوع را به شورای شهرستان احاله و نظریه شورا را برای کسب دستور به مرکز ارسال داشته‌اند در صورتی که با تدابیر لازم و با داشتن حسن نیت بیشتری مقدور بود به این اختلافات خاتمه داده و بین صاحب امتیاز و یا نویسنده مقاله و آن آقایانی که اظهار می‌شود نسبت به آنها هتاکی شده با تشکیل یکی دو جلسه در فرمانداری و یا در محل

۱. متأسفانه فهرستهای مذکور در آرشیو سازمان اسناد ملی موجود نبود.

۲. ۳۱۳۲-۲۹۰۰۰۳۳۱ و ۱۱۱۵

مناسب دیگری حسن تفاهم ایجاد نمود. به هر جهت برای اختتام موضوع مقرر فرمایید؛ مأمورین مربوطه با در نظر گرفتن موازین قانونی و اختیارات محوله هرچه زودتر به این اختلافات که انعکاس سویی دارد و در صورت غفلت ممکن است ایجاد تشنجی در محل بنماید فیصله داده و از نتیجه اقدامات محوله وزارت کشور را مستحضر سازند.

وزیر کشور

مدیر کل

اداره انتشارات

۱۵۶

وزارت کشور - استانداری استان نهم - محرمانه - مستقیم - شماره ۱۶۲۴ / م - تاریخ ۱۰/۲۹/۱۳۳۰^۱

وزارت کشور - عطف به نامه شماره ۹۵۰۶/۱۶۵۲ / م [مورخه] ۱۰/۱۵/۱۳۳۰ [۱۳] همان طور که در نامه شماره ۱۴۱۵ / م مشروحاً به استحضار رسید از طرف استانداری تذکراتی به مدیران جراید مزبور داده شد و در بعضی از آنها نیز مؤثر افتاد ولی عده‌ای از جراید که مرام آنها تولید نفاق و تشتت می‌باشند بدیهی است که گوش شنوایی به نصایح سودمند نخواهند داشت علی‌الخصوص این که پاره‌ای از جراید مزبور مثل روزنامه وظیفه در مرکز منتشر می‌شود و طی تلگراف رمز شماره ۱۵۲۴ [مورخه] ۱۰/۷/۱۳۳۰ [۱۳] نیز مراتب اعلام گردیده است و چون فعلاً روزنامه‌های منتشره در مشهد فعالیت زیادی در این زمینه ندارند متمنی است مقرر فرمایند به هر ترتیبی که ممکن است از روزنامه‌هایی که در مرکز منتشر و به مقامات روحانی توهین می‌نمایند جلوگیری به عمل آید که ایجاد تشنجی ننماید.

استاندار استان نهم [امضا]

تاریخ / ۵/ ۳۱/ ۱۳۱^۱

حضور مبارک جناب آقای دکتر مصدق نخست‌وزیر محبوب ایران - با تقدیم عرض سلام واردات. به عرض عالی می‌رساند:

فدوی در زمان ریاست وزرایی حاجی علی رزم‌آرا به منظور تأمین آزادی مطبوعات به اتفاق یازده نفر از مدیران جراید به نمایندگی از طرف جامعه مطبوعات ملی در مجلس شورای ملی متحصن شده و با استفاده از پشتیبانی حضرت عالی و سایر نمایندگان وطن‌خواه و ملی توفیق حاصل شد. و قوانین ظالمانه مطبوعات ملغی و آزادی مطبوعات تا اندازه‌ای تأمین گردید. ولی متأسفانه عده‌ای کلاش بدنام بی‌سواد بدسابقه با دسیسه و تشبث در جامعه مطبوعات رخنه نموده و جریان شرم‌آور کنونی را به وجود آوردند که واقعاً موجب خجالت و سرافکندگی است.

بدین مناسبت اکنون که حضرت عالی دستور تنظیم قانون مطبوعات را صادر فرموده‌اید جسارت ورزیده و نظر جناب عالی را به پیشنهاد ذیل جلب می‌نمایم:
دستور فرماید کلیه امتیازاتی که از فروردین سال ۱۳۲۷ تاکنون صادر شده است لغو و برای صدور امتیاز جدید شرط زیر معمول شود:

- ۱- تقاضاکننده امتیاز بایستی در حضور هیأت ممتحنه که از طرف شورای عالی فرهنگ انتخاب خواهد شد فی‌المجلس مقاله‌ای نوشته تقدیم کنند که پس از تصویب امتیاز صادر شود.
  - ۲- کسانی که دارای مدارک رسمی کافی علمی باشند، مشمول شرط فوق نخواهند بود.
- فدوی معتمد در صورتی که شرط فوق مورد توجه حضرت عالی قرار گیرد مسلماً قدم بزرگی در راه اصلاح تأمین آزادی مطبوعات برداشته خواهد شد.

با تجدید احترامات فائقه - علی‌کیا [امضا]

[حاشیه]: آدرس: خیابان خانقاه - جنب کوچه سیدعلی - منزل محمود منتصرالدوله - علی‌کیا

۱. ۰۳۰۰۵-۱۰۶۷۰۴- به علت افتادگی از متن سند، تاریخ روز سند مشخص نیست.

۱۵۸

وزارت فرهنگ - شماره ۲۵۲۴۶ - تاریخ ۱۳۳۳۱/۷/۲۳^۱
ریاست کل دفتر نخست‌وزیری - نامه مورخ ۱۳۳۱/۵/۲۹ [۱۳] آقای علی کیا که به شماره
۱۳۶۰۹/۲ مورخ ۱۳۳۱/۵/۲۹ [۱۳] به این وزارت رسیده است عیناً برای ارجاع به کمیسیون
تهیه قانون مطبوعات به ضمیمه فرستاده می‌شود.

از طرف وزیر فرهنگ

رونوشت عطف به نامه شماره ۲۲۵۱۸ [مورخه] ۱۳۳۱/۵/۳۰ [۱۳] برای اطلاع اداره دفتر
وزارتی فرستاده می‌شود.

رئیس اداره کل نگارش: فرخ‌منش

رونوشت عطف به شماره مرجوعه و پاسخ شخصی ۱۳۶۰۹/۲ [مورخه] ۱۳۳۱/۵/۲۹ [۱۳]
جهت اطلاع اداره کل بازرسی نخست‌وزیری ایفاد می‌گردد.

رئیس اداره دفتر وزارتی - دکتر شریف [امضا]

۱۵۹

خلاصه گزارش کمیسیون تهیه قانون مطبوعات^۲
جناب آقای نخست‌وزیر - اولین جلسه کمیسیون مطبوعات به ریاست آقای لسانی و
حضور آقایان فرهودی - دکتر مصباح‌زاده - جلالی نائینی و این جانب از ساعت پنج بعدازظهر
روز یکشنبه ۱۳۳۱/۵/۲۶ [۱۳] در کاخ ایض تشکیل گردید و تا ساعت هفت بعدازظهر ادامه
داشت آقایان دکتر بقایی و دکتر پاد نیز غیبت داشتند.
ابتدا آقای لسانی سناتور به ریاست و دانش نوبخت به سمت منشی کمیسیون انتخاب شدند.

سپس برای تسریع کار تصویب شد که مدت ۲۰ ساعت (در دو هفته) کمیسیون کار خود را پایان بدهد.

در این جلسه کلیه قوانین مطبوعاتی گذشته مورد شور قرار گرفت و مقرر گردید که این کار به سه قسمت تقسیم شود: یک قسمت به تحصیل امتیاز - دوم شرایط روزنامه‌نگاری - سوم محاکمات.

در مورد قسمت اول، مذاکره به عمل آمد و پیشنهادهای شد که تصمیم نهایی به جلسه آینده موکول گردید و آقای رئیس کمیسیون تذکر دادند که برای پیشرفت کار کلیه قوانین در خارج از جلسه مورد مطالعه دقیق قرار بگیرد که وقت جلسه فقط مصروف تهیه طرح قانونی مورد لزوم بشود.

صورت کامل این جلسات در دفتر مخصوص ثبت می‌شود که در پایان به ضمیمه طرح مذکور به حضور جناب عالی تقدیم گردد.

جلسه آینده به روز سه‌شنبه ساعت پنج بعد از ظهر موکول گردید.

منشی کمیسیون مطبوعات: دانش نوبخت [امضا]

۱۶۰

خصوصی است^۱

جناب آقای دکتر محمد مصدق نخست‌وزیر - پس از تقدیم احترام به عرض می‌رساند: نظر به اینکه آقایان دکتر بقایی و دکتر پاد به علت گرفتاری و کار زیاد فرصت نیافته‌اند که در کمیسیون تهیه طرح قانون مطبوعات شرکت فرمایند. لذا این جانب پیشنهاد می‌کنم که آقای دکتر رحمت مصطفوی که مدت پنج سال در اروپا و آمریکا به تحصیل روزنامه‌نگاری مشغول بوده و علاوه بر این در مطبوعات ایران سوابق زیادی دارند برای شرکت در کمیسیون مزبور دعوت بشوند.

استدعای این جانب این است که آقای دکتر رحمت مصطفوی را برای مرتبه اول احضار فرمایند که به قصد خیرخواهانه جناب عالی در این باره وقوف حاصل نمایند.

با تقدیم احترامات فائمه - دانش نوبخت [امضا]

[حاشیه]: فعلاً اقدامی ندارد.

۱۶۱

نخست وزیر - تاریخ ۱۳۳۱/۵/۲۶

آقای مدیر محترم روزنامه پرخاش - بازگشت به نامه مورخه ۱۳۳۱/۵/۲۶ آن مدیر محترم و بعضی دیگر از آقایان مدیران جراید راجع به تدوین لایحه مطبوعات، چون جناب آقای نخست وزیر به واسطه تراکم امور، از ملاقات معذور می باشند ممکن است آقایان محترم مطالب و نظریات خود را درباره لایحه مزبور نوشته به نخست وزیری ارسال دارند تا از طرف کمیسیون مربوط به این موضوع، مورد مطالعه قرار گیرد.

معاون پارلمانی نخست وزیر

۱۶۲

روزنامه پرخاش - تاریخ ۱۳۳۱/۵/۲۶

جناب آقای دکتر مصدق نخست وزیر محترم - چون اخیراً بنا به دستور جناب عالی هیأتی مأمور تهیه و تدوین لایحه مطبوعات گردیده اند با توجه به علاقه وافری که آن جناب به آزادی و حفظ حیثیت ارباب قلم و مطبوعات دارند و با توجه به این که تهیه این لایحه با آزادی و قانون اساسی ارتباط دارد، استدعا دارد تعیین وقتی بفرمایید تا نمایندگان مطبوعات

هفتگی تهران حضور جناب عالی شرفیاب و درباره انتخاب اعضای این هیأت و چگونگی تدوین لایحه مطالب لازم و بسیار ضروری را به عرض عالی برسانند. با تقدیم احترامات فائقه.

مدیر روزنامه پرخاش - احمد انواری [امضا]

مدیر روزنامه کار و کارگر - فتح‌اله معتمدی [امضا]

مدیر روزنامه حریر - اصغر گیتی‌بین [امضا]

مدیر روزنامه ستاره خوزستان - مرتضی پاک‌طینت [امضا]

مدیر روزنامه فوق‌العاده - [امیرحسین] صدری‌پور [امضا]

مدیر روزنامه لوتی - ابوالقاسم لاجینی [امضا]

مدیر روزنامه حمله - اسماعیل ابوالسباع [امضا]

مدیر روزنامه پرهیز - مصطفی پاک‌طینت [امضا]

مدیر روزنامه مرد امروز - [هوشنگ] شمس مستوفی [امضا]

مدیر روزنامه مهر ملت - مصطفی فرمان‌آرا [امضا]

مدیر روزنامه اتحاد ملی - احمد هاشمی [امضا]

مدیر روزنامه فریاد اصفهان - رحیم ماهرنقش [امضا]

مدیر روزنامه جوشن - [نصرالله] اهوروش [امضا]^۱

۱۶۳

عادل خلعتبری - دبیر کل سندیکای مطبوعات ایران - شماره ۱۱۷۳ - تاریخ

۱۳۳۱/۶/۳ - فوری است و مستقیم.^۲

مقام عالی جناب آقای دکتر محمد مصدق نخست‌وزیر محبوب ایران - محترماً به عرض

۱. نام یک مدیر و روزنامه دیگر در متن سند آمده است که خوانده نشد.

عالی می‌رساند: نظر به اهمیت قانون مطبوعات و تأثیر قوی آن در حفظ استقلال کشور و اصول آزادی با توجه عمیقی که آن جناب در تدوین قانون جدید مطبوعات دارند چنانچه مطالعات کافی در تنظیم لایحه جدید مطبوعات به عمل نیاید ممکن است در آینده مشکلاتی ایجاد نماید. لذا هیأت مدیره سندیکای مطبوعات ایران روز یکشنبه دوم شهریورماه جاری از مجمع عمومی فوق‌العاده دعوت به عمل آورد پس از مذاکرات و بحث مفصلی که درباره لزوم اصلاح قانون مطبوعات به عمل آمد از حسن انتخاب سناتور لسانی به ریاست کمیسیون مطبوعات ابراز خوشوقتی گردید. ضمناً تصمیم گرفته شد برای اصلاح قانون جدید مطبوعات آقایان: احمد اخگر نماینده مجلس شورای ملی و مدیر مجله اخگر - عمیدی نوری مدیر روزنامه داد - رسا مدیر روزنامه قانون - افراسیاب آزاد مدیر نامه آزاد - سلیمان یونسی مدیر روزنامه ستاره غرب که از روزنامه‌نگاران با سابقه و حقوقدان می‌باشند به حضور عالی معرفی کردند که از طرف مقام عالی در کمیسیون دعوت شوند تا از نظریات اصلاحی آنها در تنظیم قانون جدید مطبوعات استفاده شود.

با تقدیم عالیترین احترامات - دبیرکل سندیکای مطبوعات: عادل خلعتبری [امضا]

[حاشیه]: بعد از اظهار تشکر از حسن ظن آقایان، منتظر است که آقایان نظریات خودشان را لطفاً مرقوم دارند و به کمیسیون مطبوعات بفرستند.

۱۶۴

جناب آقای دکتر مصدق نخست‌وزیر محترم^۱

با تقدیم احترام - پیرو مذاکراتی که با جناب آقای اللهیار صالح درباره قانون مطبوعات با آن جناب به عمل آورده و موافقت فرموده‌اید که دو نفر از مدیران جراید هفتگی را برای شرکت در کمیسیونی که مأمور تنظیم قانون مطبوعات است دعوت فرمایند امضاء کنندگان

زیر، مدیران جراید هفتگی پایتخت بدین وسیله آقایان: احمد انواری مدیر روزنامه پرخاش و هاشمی مدیر روزنامه اتحاد ملی را حضور مبارک معرفی و مراتب تشکر خود را از توجهی که نسبت به تقاضای حق روزنامه نگاران مبذول فرموده‌اید تقدیم می‌دارد.

مدیر روزنامه مرد امروز - محمد مسعود قمی [امضا]

مدیر روزنامه صریر - اصغر گیتی‌بین [امضا]

مدیر نامه هفتگی فوق‌العاده - صدری‌پور [امضا]

مدیر روزنامه توفیق - محمدعلی توفیق [امضا]

مدیر روزنامه یاسا و فریاد ملت - دکتر کافی [امضا]

مدیر روزنامه حمله - اسماعیل ابوالسباع [امضا]

مدیر روزنامه اراک - باقر موسوی [امضا]

مدیر روزنامه مهر ملت - مصطفی فرمان‌آرا [امضا]

مدیر روزنامه شدت - لاجوردی [امضا]

مدیر روزنامه نسیم آزادی - حسن حجازی [امضا]

مدیر فردوسی - [بانو اشرف] جهان‌بانویی [امضا]

مدیر روزنامه ستاره خوزستان^۱

مدیر روزنامه پیروزی و ترقی ایران - مرتضوی [امضا]

مدیر روزنامه لاله - محمدعلی لاجینی [امضا]

مدیر روزنامه سحر - سلیمان انوشیروانی [امضا]

مدیر روزنامه قرن طلایی - محمد مهاجری [امضا]

مدیر روزنامه لوتی - ابوالقاسم لاجینی [امضا]

مدیر روزنامه کار و کارگر - فتح‌اله معتمدی [امضا]

مدیر روزنامه خوانسار - تقی قاضی [امضا]

مدیر روزنامه فریاد اصفهان [نام و امضا ناخوانا - احتمالاً: رحیم ماهرالنقش]

مدیر روزنامه بیک ایران - سیداحمد یزدان‌بخشی [امضا]
مدیر روزنامه اوقات - علی‌اکبر رضوانی [امضا]
مدیر روزنامه تهرانشهر - منیر همایونفر [امضا]
مدیر روزنامه واهمه - عبدالمجید سپهرنیا [امضا]
مدیر روزنامه رستاخیز - مجید یکتایی [امضا]
مدیر روزنامه جوشن - نصرالله اهوروش [امضا]
مدیر روزنامه اطلاعات تجارتي و صنعتی [نام و امضا ناخوانا]^۱

۱۶۵

وزارت فرهنگ - شماره ۲۵۲۵۶۴۱۱ - تاریخ ۱۱/۶/۱۳۳۱^۲
ریاست کل دفتر نخست‌وزیری - نامه مورخ ۲۹/۵/۱۳۳۱ [آقای علی‌کیا که به شماره
۳۶۰۹/۲ مورخ ۲۹/۵/۱۳۳۱] به این وزارت رسیده است عیناً برای ارجاع به کمیسیون
تهیه قانون مطبوعات به ضمیمه فرستاده می‌شود.
از طرف وزیر فرهنگ [امضا]

۱۶۶

روزنامه خوزستان - اهواز - تاریخ ۱۴/۶/۱۳۳۱ - شماره...^۳
جناب آقای دکتر محمد مصدق نخست‌وزیر محبوب ایران - حال که پس از رهایی از
آسیبها و صدمات پنجاه ساله تازه مردم ایران مخصوصاً اهالی خوزستان به نعمت آزادی

۱. در این سند نام یک روزنامه دیگر به همراه امضای مدیر آن آمده است. ولی ناخوانا است.

۲. ۶۷۰۴-۱۰۳۰۰۵

۳. به علت فرسودگی سند، شماره قابل خواندن نیست.

رسیده‌اند خوزستان توانسته است دارای روزنامه‌هایی گردد که افکار مردم آن‌جا را منعکس می‌نماید. از قرار مسموع دولت در تجدید نظر در قانون مطبوعات تصمیم دارد تزییقاتی در امر مطبوعات قایل شود و داشتن امتیاز روزنامه را منوط به ده سال سابقه انتشار و یا لسانس نماید. البته اجرای این تصمیم برای تهران و شهرستانهای عمده که از آتش‌سوزی شرکت غاصب‌زورگوی سابق حتی دبیرستان صحیحی هم نداشته، این کار جز تعطیل روزنامه‌های محلی چیز دیگری نخواهد بود. امید است که آن جناب با در نظر گرفتن وضع و موقعیت خوزستان در اجرای این نیت تعدیلی قایل و در این مورد عطف توجهی بیشتر به خوزستان شود تا مردم خوزستان از انتشار افکار خود محروم نگردد.

مدیر روزنامه مرد خوزستان - حسن قدکپور [امضا]

۱۶۷

وزارت فرهنگ - شماره ۳۳۳۱۴ - تاریخ ۱۳/۷/۲ [۱۳]

اداره دفتر وزارتی - عطف به نامه شماره ۳۰۴۰۵ اشعار می‌دارد که اداره کل نگارش از قانون جدید مطبوعات و شروطی که برای نامه‌نگاری قایل شده هیچ‌گونه اطلاعی ندارد. بنابراین عین نامه آقای مدیر روزنامه مرد خوزستان اعاده داده می‌شود تا هرگاه مقتضی بدانند آن را به کمیسیونی که مأمور تدوین لایحه مزبور است احاله دهند.

رئیس اداره نگارش

رونوشت عطف به شماره ۷۳۸۸/۲ [مورخه] ۱۳/۶/۱۹ [۱۳] با اعاده مرجوعه جهت اطلاع اداره کل بازرسی نخست‌وزیری ایفاد می‌گردد.

رئیس اداره دفتر وزارتی - دکتر شریف [امضا]

لؤلؤ - صاحب امتیاز و مدیر مسئول حسن سلحشور - تهران - تاریخ
۱۳۳۱/۶/۱۸ - شماره ۱ - پیوست: شماره ۱ روزنامه لؤلؤ^۱

جناب آقای دکتر مصدق السلطنه نخست وزیر محبوب ایران - چون طرح اصلاح قانون مطبوعات در شرف تصویب است لزوماً به استحضار خاطر مبارک می‌رساند: بنده و امثال بنده به اتکای محیط آزاد فعلی و علاقه به پشتیبانی دولت ملی آن جناب به وسیله فروش قسمتی از لوازم ضروری زندگی خود و حضور در مرکز، وسایل انتشار روزنامه‌ای را فراهم و با انتشار آن که مستلزم تهیه مقدمات و لوازم مخصوصی است طبعاً مبالغی متضرر شده‌ایم. بدیهی است اگر طرح فعلی آن هم به صورتی که از طرف کمیسیون مربوطه تنظیم شده تصویب و به مرحله اجرا گزرده شود بسیاری از نویسندگان پرشور مطلع که فقط به خاطر حفظ مصالح کشور با تحمل خسارت فوق‌العاده وارد محیط نامه‌نگاری شده از هستی ساقط و برای همیشه مأیوس و در عوض بازهم محیط کشور برای نیم قرن دیگر مونوپل امثال اطلاعات خواهد شد در صورتی که برای اصلاح مطبوعات هیچ وسیله و مرجعی صالحه و مؤثرتر از قضاوت خود مردم نیست و مسلماً نشریه‌ای که فاقد مزایای علمی و اخلاقی بود در اثر بی‌اعتنایی و عدم استقبال افراد جامعه خود به خود افول خواهد نمود. به علاوه وجود یک هیأت منصفه صالح و سریع‌العمل ضمن داشتن اختیارات لازم خواهد توانست نشریه‌ای را که مندرجاتش برخلاف مصالح کشور و موجب گمراهی افراد جامعه باشد توقیف و از آن سلب امتیاز نماید. در هر حال توجه مخصوص آن جناب را که بیش از هر کس به سعادت کشور و مردم علاقمند هستید به موارد معروضه فوق جلب می‌نماید. برای سعادت کشور، سلامتی و بقای دولت آن جناب را از خداوند متعال مسألت دارد.

حسن سلحشور

۱. ۱۰۳۰۰۵-۶۷۰۴. برای پاسخ این نامه بنگرید به سند شماره ۱۷۹.

۱۶۹

نخست وزیر - شماره ۱۲۹۷۶ - [تاریخ] ۱۳/۶/۱۳۱ [۱۳]

کمیسیون محترم تهیه لایحه قانون مطبوعات - عین یادداشت جناب آقای مهندس طالقانی وزیر کشاورزی حاوی موادی که برای منظور داشتن در لایحه جدید مطبوعات پیشنهاد نموده اند تلواً ایفاد می گردد. گرچه تصور می کنم مواد فوق الذکر در طرح مورد بحث ملحوظ شده است معهداً از نظر احتیاط نسبت به ارسال یادداشت مزبور اقدام شد.

نخست وزیر

[حاشیه ۱]: به جای مینوت است. ۱۳/۶/۱۳۱ [۱۳]

[حاشیه ۲]: رونوشت برای اطلاع جناب آقای مهندس طالقانی وزیر محترم کشاورزی ارسال می گردد.

نخست وزیر

۱۷۰

سرمد - وکیل پایه یکم دادگستری - امیریه - خیابان میامی - تلفن منزل ۳۹۰۵۷ -
تلفن روزنامه ۳۵۷۶۷ - تاریخ چهارم شهریورماه ۱۳۳۱^۲

جناب آقای علاء وزیر محترم دربار شاهنشاهی - عطف به مذاکرات حضوری موضوع اقداماتی که به موجب قوانین موجوده می توان درباره انتشارات اهانت آمیز معمول داشت اینک خاطر عالی را مستحضر می دارد:

الف - مطابق ماده (۸۱) (اصلاح شده اردیبهشت ماه ۱۳۱۰) قانون مجازات عمومی توهین نسبت به رئیس مملکت به هر نحوی باشد جرم و مجازات آن از سه ماه تا سه سال حبس است.

ب - مطابق ماده ۱۹۲ قانون مجازات عمومی هر کس چه در حین انجام وظیفه و چه به سبب آن به اشاره یا قول یا تهدید و غیره نسبت به وزیر یا معاون مرتکب توهین شود از سه ماه تا سه سال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد.

ج - به موجب ماده ۱۹۳ هر کس به یکی از طرق مذکوره در ماده قبل به نمایندگان ملت توهین نماید به حبس تأدیبی از سه ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

د - جرایم بالا به واسطه اهمیت کلاً واجد جنبه عمومی و تعقیب آن از طرف پلیس و مقامات قضایی نیازی به شکایت شاکی خصوصی ندارد و نیز مطابق ماده ۳ قانون هیأت منصفه مصوبه ۱۳۱۰/۲/۲۹ جرایم بالا و به طور کلی اسناد توهین آمیز و افترا و فحش و ناسزا به هر فرد و هر کس ولو اینکه به وسیله جراید ارتکاب شود جرایم مطبوعاتی نیست و بدون لزوم مداخله هیأت منصفه عادی تعقیب خواهد شد.

ه - به موجب قانون مطبوعات مصوبه محرم ۱۳۲۹ هجری علاوه از اینکه طبق ماده ۳۱ و ماده ۴۷ و ماده ۴۸ توهین به مقام سلطنت و وکلای مجلس شورا و وکلای مجلس سنا جرم شناخته شده و مجازات آن بعداً طبق قوانین مجازات عمومی ترقی داده شده است و بالاخره مطابق ماده ۴۹ همین قانون به مأمورین وزارت معارف و پلیس حق داده شده است در موارد ولو اینکه شاکی خصوصی شکایت نکرده باشد رأساً اقدام به توقیف و ضبط روزنامه کند.

۱- آن جا که روزنامه یا جریده یا لایحه مضر به اساس مذهب اسلام باشد.

۲- آن جا که در روزنامه یا جریده یا لایحه هتک احترامات سلطنت شده باشد.

۳- آن جا که مندرجات روزنامه موجب هیجان کلی و اختلال آسایش عمومی باشد.

۴- آن جا که اشاعه صور قبیحه بر ضد عصمت و عفت شده باشد.

۵- آن جا که دعوت بر مضادت قوای رسمیه مملکت شده باشد (به اضافه موردی دیگر)

و - مطابق ماده ۵۱ همین قانون «در مدت توقیف روزنامه یا جریده و سایر لوایح اشاعه مندرجات آن اکیداً ممنوع و مستلزم مجازات است» که البته این حکم شامل انتشار روزنامه‌ای به جای روزنامه دیگر می‌شود و به طوری که ملاحظه می‌فرمایند مندرجات کلیه روزنامه‌های هتاک به موجب قوانین بالا قابل تعقیب جزایی و توقیف است.

با تقدیم احترامات [امضای صادق سرمد]

۱۷۱

نخست وزیر - شماره خصوصی ۱۷۳۸۵ - تاریخ ثبت ۲۳/۶/۱۳۱۳]۱۳ - فوری است^۱

کمیسیون محترم اصلاح قانون مطبوعات - آقای صادق سرمد در زمینه اصلاح قانون مطبوعات پیشنهادی به وزارت دربار شاهنشاهی تقدیم داشته‌اند که رونوشت آن تلواً ایفاد می‌گردد. خواهشمند است مندرجات آن را مورد توجه و نظر قرار بدهند.

نخست وزیر

رونوشت برای استحضار جناب آقای علاء وزیر محترم دربار شاهنشاهی ایفاد می‌گردد.

نخست وزیر

۱۷۲

نخست وزیر - شماره خصوصی ۱۵۸۴۵ - جزوه دان ۱۷/۶/۱۳۱۳]۱۳^۲

کمیسیون محترم تهیه لایحه قانون مطبوعات - از شخص صاحب نظر و مطلعی در زمینه اصلاح قانون مطبوعات پیشنهاداتی رسیده است که با مراجعه به شش برگ اوراق ضمیمه از مضمون آن استحضار حاصل خواهید فرمود. خواهشمند است موضوع را مورد توجه قرار داده و در صورتی که مطالب آن صحیح و به مورد تشخیص داده شود در لایحه تنظیمی منعکس فرمایند.

نخست وزیر

۱۷۳

۱/۳۱/۶/۲۸ [۱۳]

جناب آقای دکتر مصدق نخست‌وزیر محبوب - ضمن عرض احترامات فائمه برحسب خواهش هیأت مدیره سندیکای مطبوعات، یک شماره روزنامه اردیبهشت (۲۹) برای یادآوری طرح مطبوعاتی خود جناب عالی که مورد تصویب کمیسیون دادگستری مجلس سنا هم رسیده تقدیم گردید.

حسنعلی زندپور - مدیر روزنامه اصلاحات ایران [امضا]

[حاشیه]: اقدام شده است. بایگانی نمایید. [امضا] ۳۱/۷/۶ [۱۳]

۱۷۴

جناب آقای نخست‌وزیر^۲

برخلاف انتظار، در زمان حکومت شما جرایم دموکراتیک مانند دوران رزم‌آرا که خود نیز با آن مبارزه نموده‌اید روزانه گرفتار توقیف می‌شوند و شدیدتر این که چاپخانه را نیز به جرم چاپ روزنامه توقیف می‌نمایند! این عمل مأمورین قانون‌شکن حکومت نظامی که مطبوعات آزاد کشور را در خطر نابودی انداخته است مورد اعتراض شدید است و این جانب بنا به وظیفه دفاع از حقوق صنفی از جناب عالی که همیشه دم از آزادی مطبوعات می‌زنید درخواست می‌نمایم فوراً دست چکمه‌پوشان قلدر را از سر مطبوعات کوتاه سازید و این زبان‌گویای مردم را آزاد بگذارید.

به تاریخ ۳۱/۶/۳۰ [۱۳] - مدیر سالنامه عالم - اردشیر آزموده [امضا]

[حاشیه]: قانون بنسبت مطبوعات در دست تهیه و البته رفع هرگونه اشکالی را خواهد نمود.

[امضا] ۳۱/۷/۳ [۱۳]^۳

۶۷۰۴-۱۰۳۰۰۵.۲

۶۷۰۴-۱۰۳۰۰۵.۱

۳. مضمون همین حاشیه در تاریخ ۱۳۳۱/۷/۶ طی شماره ۲۰۲۲ / ب در پاسخ اردشیر آزموده نوشته شده است.

۱۷۵

وزارت پست و تلگراف و تلفن - تلگراف - از تهران - به ط [تهران] - شماره قبض ۱۶۷۳۷ - تعداد کلمه ۶۰ - تاریخ اصل ۳۰ [۱۳۳۱/۶/۶] - تاریخ وصول ۳۰ [۱۳۳۱/۶/۳۰]^۱

جناب آقای دکتر محمد مصدق - مستدعی است هر چه زودتر پاسخ این معروضه را معلوم فرمایید که مقررات مصوبه کمیسیون اصلاح قانون مطبوعات بلافاصله در معرض اجرا قرار می‌گیرد یا آن که روزنامه‌نگاران فرصت مطالعه و اظهار عقیده در آن را دارند. با تقدیم احترامات فائقه - از طرف سازمان نویسندگان آزاد - ع. شمس آبادی - مدیر روزنامه وطن ما.

[حاشیه ۱]: آدرس: خیابان اکباتان - کوچه ناظم‌الاطباء

[حاشیه ۲]: جواب داده شود پس از تصویب کمیسیون در معرض افکار عمومی گذاشته خواهد شد.

۱۷۶

خطر آزادی مطبوعات^۲

محدود کردن مطبوعات و استفاده فقط یک عده از آزادی با اختیاراتی که جناب آقای دکتر مصدق گرفته‌اند نه تنها مقید فایده‌نیست بلکه به ضررهای غیرقابل جبران تمام خواهد شد. در این موقع که منشور ملل متفق آزادی بشر را تضمین کرده، در این روزگاری که اعلامیه حقوق بشر هر روز علاوه بر آزادی قلم، آزادی فکر و عقیده، آزادی بیان، آزادی‌های

۱. ۶۷۰۴-۱۰۳۰۰۵

۱. ۶۷۰۴-۱۰۳۰۰۵

۲. در متن این سند، نقطه‌چین‌ها نشانه ناخوانا بودن سند می‌باشد. اشکالات دستوری نیز مربوط به متن سند است.

بیشتری جهت جامعه بشریت قایل و به تصویب می‌رسانند. در این جهانی که تنها دلخوشی - داروی مسکن آلام میلیونها محروم و ستم‌دیده از مظالم استعماری فقط نطق و خطابه و نوشتن منویات قلبی و رسانیدن صدای مظلومانه خود به گوش دنیای آزاد است. در این قرن طلایی، که تمام تجهیزات از توپ و تفنگ و مسلسل و مترالیوز تا اتومبیل آب‌پاش و گاز اشک‌آور، حتی دستگاه تبلیغاتی رادیو و منبر و میز خطابه همه و همه در اختیار مطلق دولتهاست و فقط تنها حربه دفاعی که برای محرومین مصیبت‌زده و محکومین به فقر و گرسنگی باقی مانده صرفاً قلم و کاغذ و روزنامه‌ها و مطبوعات است، حقاً و وجداناً سزاوار نیست که این حق مسلم مشروع طبیعی هم از مردم سلب شود، آن هم در زمامداری کسی که مدعی آزادی و حکومت ملی است. آن هم در حکومت کسی که کتباً و شفاهاً احترام آزادی مطبوعات را شرافتاً تضمین کرده، آن هم در اوج قدرت شخصی که اختیارات تام برای آزادی ملت از قید اسارت اجانب و رفاه و آسایش عمومی از هر جهت گرفته است... آقای دکتر مصدق خود بهتر می‌دانند در حکومت دموکراسی که موضوع واقعی آن آزادی مردم و حکومت مردم بر مردم است بایستی هر کس حق داشته باشد درد دل و منویات قلب و ایده و افکارش را آزادانه بنویسد و طبع و نشر کند و به این وسیله افکار عمومی را از نظریات خود مستحضر دارد. بدیهی است هرگاه کسی خلاف اخلاق و نزاکت اجتماعی نسبت به فرد یا افرادی اهانت یا هتک حرمت نمود باید برابر مقررات به نحو اشد مجازات شود - تا دیگران هم مرتکب خلاف نشوند. (عدم اجرای قانون درباره خطاکار و نقش دستگاه قضایی دلیل بر سلب آزادی مردم و مطبوعات نمی‌شود). اگر بنا باشد در دولت و حکومتی که روی کار می‌آید به سلیقه و نفع خود برای سرکوبی مخالفین، قانونی به نام اصلاح مطبوعات وضع کند و به تصویب مجلس (احیاناً فرمایشی) برساند، باید فاتحه آزادی و اعلامیه حقوق بشر و هرچه حکومت‌های ملی است خوانده شود. ما به نام آزادی و برای آزادی و براثت از مسؤولیت وجدانی و اجتماعی که داریم با پیشنهاد زیر توجه جناب آقای دکتر مصدق نخست‌وزیر - و اولیای امور و متصدیان تنظیم لایحه اصلاح و قانون مطبوعات را جلب کرده و مسؤولیت بعدی هر پیش‌آمد و عکس‌العملی که از محدودیت مطبوعات و سلب این حق مشروع عمومی عاید شود متوجه

آنها می‌دانیم. اگر منظور اصلی از اصلاح قانون مطبوعات واقعاً جلوگیری از مداخله اشخاص ناهل و بی‌سواد در رشته نویسندگی و روزنامه‌نگاری است به عقیده ما بهترین و عادلانه‌ترین راه تعمیم آزادی و منع عناصر ناصالح و استفاده‌جو از مطبوعات این است که اولاً مانند تمام ممالک شرقی مدرسه یا کلاس روزنامه‌نگاری تأسیس گردد و تحصیل در آن برای هر صاحب ذوق و استعداد آزاد و رایگان باشد تا پس از اتمام دوره آن و قبول در امتحانات دوره نهایی اجازه روزنامه و یا هر نشریه که خواهد به او داده شود - ثانیاً در صورت عدم حصول این منظور (مادام که مقدور نیست) برای صاحبان روزنامه و نشریه‌های اجازه داده شده قبلی و فعلی هم چنین متقاضیان بعدی در سال در دو وقت مشخص، هر شش ماه یک مرتبه اعلام شود که داوطلبان امتیاز روزنامه خود را جهت امتحان حاضر نمایند و سپس کمیسیونی مرکب از سه نفر قضات صالح و عالی‌رتبه و سه نفر اعضای صلاحیت‌دار فرهنگی و سه نفر از نمایندگان مطلع و فاضل مجلسین و چهار نفر از ارباب جراید بی‌غرض و بی‌طرف تشکیل شده با حضور داوطلبان در یک یا چند جلسه حضوری سوژه‌های متنوع از مطالب مختلف اوضاع...، سیاست کلی جهان، نشریات اصلاحی کشور، و غیره که قبلاً تهیه شده باشد هر یک از داوطلبان به قید قرعه در اطراف سوژه خود برابر ذوق و استعداد و قریحه نویسندگی (اگر دارد) مطالبی نوشته و شایستگی خود را با تشخیص هیأت متحنه مذکور برای احراز مقام روزنامه‌نگاری و یا مجله و اجازه چاپ در نشریه... بیسواد و نااهالی از امتیاز نویسندگی و روزنامه‌نگاری ممنوع خواهد شد و آنهایی هم که با این شرایط امتحان داده و اجد امتیاز نگارش می‌شوند بدیهی است چنانچه خلاف مقررات نویسندگی و روزنامه‌نگاری عمل کند طبق قانون سریعاً مجازات شوند و چنانچه نشریه غیرمفید... نوشته شد..... و خسارات صاحب آن خودبه‌خود و میان نشریه‌های خوب ..... می‌شود و در صورتی که با این کیفیت روزنامه‌ای و نشریه‌ای مفید و قابل استفاده بود شکی نیست که به فرهنگ عمومی کمک کرده و موجب بالا رفتن سطح افکار جامعه می‌شود و این همان نتیجه‌ای است که از آزادی مطبوعات خواسته شده و... تعیین سرمایه و مدارک دیپلم و لیسانس و غیره جز محدودیت آزادی و مطبوعات و سوءاستفاده عده‌ای که هر روز خود را به رنگی تازه درمی‌آورند و

و لیسانس با تحصیلات همیشه فضل و دانش و... و استعداد نویسندگی شان به مراتب از اغلب صاحبان دیپلم و لیسانس بهتر و بیشتر است. وای بسا افراد دانشمند و معلمینی هستند که سرمایه‌ای جز علم و ادب و استعداد و ذوق نویسندگی ندارند. بنابراین نه تنها عادلانه و عاقلانه نیست بلکه ظلم فاحش و عمل ناروایی است که افراد... و صالح جامعه صرفاً بدلیل فقدان دیپلم و لیسانس و تحصیلات غیرکلاسیک و نداشتن سرمایه زیاد مادی از حق مشروع و مسلم فردی خود محروم و منزوی شده و جامعه از آنها نیز استفاده نکند و هم‌چنین بس دیپلم و لیسانسیه‌ای تقلبی و فاسد ممکن است با سرمایه کلان خود و با تهیه آن از منابع داخلی و یا خارجی از این قانون سوءاستفاده کنند. چنانچه کراراً دیده و شنیده شده است - (و قبلاً هم بوده).

لذا در صورت محدودیت مطبوعات به وسیله تدوین لایحه قانونی که دست متعیان تهیه آن است هرگونه ضرر و خسران [و] شرمندگی آن در صورت اجرا جهت شخص جناب آقای دکتر مصدق و مؤضعین این قانون و تصویب کنندگان در مجلسین برای همیشه باقی خواهد بود. ما انتظار داریم که جناب آقای نخست‌وزیر که خود قبل از این با تشکیل جلسات مکرر مطبوعاتی در منزلشان اصلاح قانون مطبوعات را با نظریات ارباب جراید تهیه و برای تصویب مجلس شوری حاضر نموده بودند و... قبلی خود عدول نفرموده و با توجه به پیشنهاد فوق که در این موقع غیرعادی کشور برابر مصالح کشور است یا همان لایحه قبلی را برای تصویب تقدیم مجلسین کنند و یا در مورد تهیه لایحه اصلاح قانون مطبوعات که فعلاً در شرف تکمیل است دقت و تأمل بیشتری فرموده و به وسیله عده [ای] اشخاص مغرض عملی و انجام می‌شود که احیاناً دولتهای بعدی باز ملزم به تجدید نظر در آن و تدوین لایحه اصلاحی دیگر می‌شوند.

از طرف علاقه‌مندان به اعلامیه حقوق بشر و آزادی مطبوعات [امضا ناخوانا]

۱۷۷

تلگراف - از کرمانشاه به ط [تهران] - شماره قبض ۷۸ - تعداد کلمه ۲۰۹ - تاریخ
وصول ۱۳۳۱/۷/۱۲^۱

جناب آقای نخست‌وزیر - رونوشت جناب آقای دکتر سنجابی - رونوشت جناب آقای نادعلی کریمی - چون اغلب مواد قانون جدید مطبوعات با اصل ۱۰ و ۱ و ۳۱ قانون اساسی مغایرت داشته و مخالف اصول دموکراسی و اعلامیه حقوق بشر، حق آزادی قلم را از بعضی افراد سلب نموده است با توجه به این که شایسته نیست در زمامداری آن جناب موجبات اختناق مردم فراهم گردد بنابراین ما مدیران جراید کرمانشاه به قانون جدید معترض و موارد اعتراض خود را در تاریخ ۷/۱۲ [با] پست تقدیم داشته [ایم]. مدیر روزنامه مهرداد محمدکاظمی - مهدوی روزنامه بخت جان - نقاش زرگر - مدیر روزنامه طوفان غرب حجتی - روزنامه مرد باختر علی اشرف کامکار - روزنامه گنجور عمادالدین دولتشاهی - روزنامه صدای کرمانشاه - روزنامه امید...^۲ روزنامه شهر سرخ محمود شعاعی^۳ - روزنامه باختریان، حاج امیری - روزنامه انوار شمس، شمس دولت آبادی - روزنامه شرق، نبی پور - روزنامه حقوق سیاسی - روزنامه خروش غرب، علی اشرف - روزنامه نیرو و راستی، احمد مقیم خسروی - [روزنامه] تیره بختان، علی سالکی^۴.

۱۷۸

نادعلی کریمی - تاریخ ۱۳۳۱/۷/۱۴ - پیوست دو برگ^۵

جناب آقای نخست‌وزیر - محترماً عین تلگراف آقایان ارباب جراید کرمانشاه را که مبنی بر اعتراض نسبت به قانون جدید مطبوعات است تلواً تقدیم، خواهشمند است مقرر فرمایید

۲. نام چند روزنامه و مدیر ناخوانا است.

۴. اصل: سالک

۶۶۱۸۱۰۳۰۰۵.۱

۳. اصل: شجاعی

۶۶۱۸۱۰۳۰۰۵.۵

در مواد آن تجدید نظر به عمل آید تا در زمان حکومت ملی آن جناب برخلاف مرام و عقیده مقام نخست‌وزیری لطمه‌ای به عالم مطبوعات و آزادی قلم، که رکن چهارم مشروطیت است وارد نیاید.

با تقدیم احترامات - نماینده کرمانشاه: کریمی [امضا]

[حاشیه]: برای مدیران جراید توسط آقای نادعلی کریمی نوشته شود هر گونه اعتراضی به قانون مصوب دارنده مشروحاً نوشته برای جناب آقای.....^۱ بفرستند.

۱۷۹

وزارت فرهنگ - شماره ۳۶۶۸۲ - تاریخ ۱۳/۷/۱۴^۲

اداره دفتر وزارتی - عطف به نامه شماره ۳۳۵۴۲ [مورخه] ۳۱/۶/۲۶ [۱۳] اشعار می‌دارد که این اداره از قانون جدید مطبوعات و شروطی که برای نامه‌نگاری قایل شده هیچ‌گونه اطلاعی ندارد بنابراین عین نامه آقای مدیر روزنامه لؤلؤ اعاده داده می‌شود تا هرگاه مقتضی بدانند آن را به کمیسیونی که مأمور تدوین لایحه مزبور است احاله دهند.

رئیس اداره کل نگارش: فرخ‌منش

رونوشت در پاسخ نامه مورخ ۳۱/۶/۱۸ [۱۳] آقای لؤلؤ^۳ فرستاده می‌شود.

رئیس اداره دفتر وزارتی

رونوشت عطف به شماره ۱۸۳۷۲/۲ [مورخه] ۳۱/۶/۲۵ [۱۳] با اعاده عین مرجوعه جهت اطلاع اداره کل بازرسی نخست‌وزیری ایفاد می‌گردد.

رئیس اداره دفتر وزارتی [امضا]

۱۸۰

اتحادیه کشاورزان نیشابور - "با یاری خدا و همدستی و پاکدلی چه کاری که نتوان کرد؟" - تاریخ ۱۳/۷/۱۵ [۱۳] - شماره ۱۱۷^۱

حضور مبارک جناب آقای نخست‌وزیر محبوب ایران - محترماً معروض می‌دارد که در نیشابور مثلی است می‌گویند "دستش نزن بدتر می‌شود" حالاً هم به نظر این جانب و سایر اعضای اتحادیه کشاورزان نیشابور که از جان و دل طرفدار اجرای منویات آن جناب می‌باشیم، تنظیم این قانون جدید مطبوعات فقط برای لکه‌دار کردن شخص جناب عالی است و بس زیرا توقع افراد ملت و اشخاص روشن‌بین از آن جناب تحصیل آزادی‌های بیشتری است نه از دست دادن جزئی آزادی که تا کنون به دست آورده‌اند و چون با تهیه این لایحه بر عموم افراد آزاده این کشور مسلم گردید که بدخواهان این کشور آن جناب را احاطه و تعمداً این لایحه را در نظر دارند به مورد اجرا بگذارند که مردم را مأیوس و نسبت به آن جناب بدبین سازند مستدعی است مقرر فرمایید از تنظیم چنین قوانینی خودداری فرموده و افتخار تنظیم و تصویب یک چنین قانون ننگینی را به رجالی که مشمول بند (ج) شده‌اند واگذار نمایند و در برابر اصرار و ابرام عمال امپریالیست بفرمایید "دستش نزن بدتر می‌شود".

با تقدیم احترامات فائقه - دبیر اتحادیه کشاورزان نیشابور و مدیر روزنامه پرچم آزادگان.

ابوالفضل ارباب‌زاده [امضا]

۱۸۱

نخست‌وزیر - شماره عمومی ۱۳۶۹۶ - تاریخ ثبت ۱۳/۸/۱۱ [۱۳] - فوری است^۲

جناب آقای دکتر شایگان نماینده محترم مجلس شورای ملی، جناب آقای دکتر سنجابی

نماینده محترم مجلس شورای ملی، جناب آقای .....^۱ معاون وزارت دادگستری، جناب آقای تقوی، جناب آقای فرهودی - تمنا می‌کنم برای شرکت در کمیسیونی که به منظور تجدید نظر نهایی در طرح لایحه قانونی مطبوعات از ساعت ۴ تا ۶ بعد از ظهر روز دوشنبه ۱۳/۸/۳۱ [۱۳] در منزل این جانب تشکیل می‌شود تشریف بیاورید.

نخست‌وزیر

۱۸۲

نخست‌وزیر - شماره عمومی ۱۳۷۶۶ - تاریخ ثبت ۱۷/۸/۳۱ [۱۳] - فوری است.^۲

جناب آقای دکتر شایگان نماینده محترم مجلس شورای ملی، جناب آقای تقوی - تمنا می‌کنم روز دوشنبه ۱۹/۸/۳۱ [۱۳] ساعت ۸^۱/_۴ صبح برای شرکت در کمیسیون مطبوعات به منزل این جانب تشریف بیاورید.

نخست‌وزیر

۱۸۳

وزارت کشور - اداره سیاسی - تاریخ ۸/۹/۳۳۱ - شماره ۱۳۱۹۷ ر س / ۱۲۰۵۲ ر م - ضمیمه دارد - محرمانه - مستقیم^۳

جناب آقای نخست‌وزیر - محترماً معروض می‌دارد: استانداری آذربایجان ضمن ارسال یک نسخه از شماره ۲ روزنامه قزلباش که در اردبیل منتشر می‌شود و در آن مطالب تحریک‌آمیز و خلاف واقع علیه مأمورین دولت درج شده است تقاضا نموده نسبت به

تصویب قانون جدید مطبوعات تسریع به عمل آید تا از این همه تحریکات جلوگیری شود. اینک با تقدیم عین نسخه روزنامه مزبور مستدعی است امر و مقرر فرمایند از مقتضیات رأی عالی وزارت کشور را مستحضر سازند.

از طرف وزیر کشور [امضا]

[حاشیه]: قانون مطبوعات را شب گذشته امضا فرموده‌اند. مراتب به وزارت کشور ابلاغ شود. [۱۳]۳۱/۹/۱۱

۱۸۴

روزنامه اخبار امروز - شیراز - تاریخ ۱۳۳۱/۹/۱۵ - شماره ۳۱۰
جناب آقای دکتر مصدق نخست وزیر محبوب ایران - با تقدیم احترام به عرض می‌رساند: در ماده ۱۰ قانون جدید مطبوعات تذکر داده شده جرایمی که تا تاریخ تصویب قانون یک سال تمام مرتب منتشر شده به قوت خود باقی خواهند بود و محتاج به تحصیل اجازه مجدد از وزارت کشور نیستند.

چون بسیاری از جرایم امتیاز آنها سه چهار سال قبل صادر شده و گرچه یومیه بوده ولی به علت گرانی کاغذ و چاپ و مشکلات دیگر هفتگی و یا هر پانزده روز یک بار منتشر گردیده است دعا دارد مقرر فرمایید اعلام دارند تکلیف این قبیل جرایم چیست و آیا می‌توانند به انتشار خود ادامه بدهند و ملاک تشخیص انتشار مرتب چیست؟

ایروانی نائینی - مدیر روزنامه اخبار امروز [امضا]

۱۸۵

وزارت فرهنگ - شماره ۶۴۴۳ - تاریخ ۱۳۳۱/۹/۲۶ [۱۳]۲
ریاست اداره دفتر وزارتی - عطف به نامه شماره ۶۱۵۲۲ [مورخه] [۱۳]۳۱/۹/۲۵ به

اطلاع می‌رساند: تفسیر قانون از صلاحیت این اداره خارج است و علاوه بر این به موجب قانون جدید مطبوعات تعیین تکلیف این قبیل اجازه‌نامه‌ها به عهده کمیسیونی است که در وزارت کشور تشکیل می‌شود.

رئیس اداره کل نگارش

رونوشت جهت اطلاع آقای ایروانی نائینی ارسال می‌گردد.

از طرف رئیس اداره دفتر وزارتی - بیرشک

[شماره] ۶۱۹۱۴ [مورخه] ۱۳/۳۱/۱۰/۲ [رونوشت عطف به شماره ۳۹۱۹۷/۵ [مورخه] ۱۳/۳۱/۹/۲۲ با اعاده عین مرجوعه جهت اطلاع اداره کل بازرسی نخست‌وزیری ایفاد می‌گردد.

از طرف رئیس اداره دفتر وزارتی - بیرشک

۱۸۶

تلگراف - از آبادان - به ط [تهران] - شماره قبض ۴۱۰ - تعداد کلمه ۱۷۵ - تاریخ وصول ۱۳۳۱/۹/۱۷^۱

توسط جناب آقای دکتر غلامحسین مصدق - جناب آقای نخست‌وزیر - رونوشت آیت‌الله کاشانی ریاست مجلس شورای ملی - رونوشت جناب آقای مکی - پیرو اعتراضات قبلی جامعه روزنامه‌نگاران خوزستان، آبادان نسبت به کلیه مواد لایحه جدید مطبوعات و ماده ۵۹ اساسنامه جدید شرکت ملی نفت درباره عدم اشتغال کارمندان و کارکنان شرکت ملی به روزنامه‌نگاری و محدودیت‌های شاق و ظالمانه این دو لایحه خلاف آزادی که در شرایط بحرانی اقتصادی و مالی درباره روزنامه‌نگاران این شهرستان قابل تصور و تحمل نمی‌باشد. اعتراض شدید خود را اعلام و درخواست لغو کلیه مواد مصوبه لایحه جدید الاجرا را نموده،

القای قانون مطبوعات ۵ محرم ۱۳۲۶ قمری را خواستار، همچنین درخواست لغو ماده ۵۹ اساسنامه جدید شرکت ملی نفت را می‌نماییم. مضافاً اعلام می‌داریم ما روزنامه‌نگاران خسارات جبران‌ناپذیری متحمل شده که اکثر آن در راه منویات دولت ملی آن جناب به کار رفته است که در صورت عدم توجه به عرایض ما، ناچار ضمن اعلام ترک تابعیت به کمیسیون حقوقی جامعه ملل متحد شکایت و رفع مظالم به عمل [می] آوریم. منتظر پاسخ فوری و قطعی هستیم. از طرف جامعه روزنامه‌نگاران خوزستان، آبادان - صاحب امتیاز و مدیر مسؤول روزنامه قیام خوزستان علی کبیدآبادی - صاحب امتیاز و مدیر مسؤول روزنامه حقوق ملت عبدالله شیرازی^۱ - صاحب امتیاز و مدیر مسؤول روزنامه پرچمدار آزادی فرهاد فلاحتی.

[حاشیه]: حضرت نخست‌وزیر معظم دام‌اقباله - با ملاحظه تلگراف مقرر فرمایید به اعتراضات جامعه روزنامه‌نگاران توجه شود.

سید ابوالقاسم کاشانی ۳۱/۹/۱۸ [۱۳]

۱۸۷

شرکت ملی نفت ایران - هیأت مدیره - خرمشهر - تاریخ ۲۱/۱۰/۱۳۳۱^۲
 نخست‌وزیری - عطف به نامه شماره ۲۷۶۷۹ [مورخه] ۴/۱۰/۳۱ [۱۳] متضمن
 رونوشت تلگراف آقای فرهاد فلاحتی از آبادان، قطع نظر از این که تصور می‌رود مندرجات
 تلگراف مزبور خارج از نزاکت باشد اصولاً چون لایحه قانونی مزبور به تصویب جناب آقای
 نخست‌وزیر رسیده و در مرحله اجرا است این جانب نمی‌تواند نسبت به مواد لایحه مزبور
 اظهار نظری بنماید.

مدیرعامل و رئیس هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران: مرتضی قلی بیات [امضا]

وزارت دادگستری^۱

به عرض مقام وزارت می‌رساند: محترماً برای استحضار خاطر شریف از نتیجه دقت نظر و بی‌طرفی کامل در اجرای لایحه قانونی مطبوعات مصوب یازدهم آذرماه ۱۳۳۱ آمار مدیران جراید مختلف و آنهایی را که به علت ارتکاب جرایم مطبوعاتی در هفته اول اجرای قانون تحت تعقیب قرار گرفته‌اند با آنچه که در هفته سوم مرتکب جرم و تخلف مذکور شده‌اند ذیلاً بعرض می‌رساند:

در هفته اول که از چهارشنبه دوازدهم آذرماه به چهارشنبه نوزدهم آذرماه منتهی می‌شود از تعداد یکصد و شصت روزنامه و مجله منتشره در مرکز ۳۲ روزنامه و مجله یا بیست درصد به اتهام جرم مطبوعاتی و نوزده روزنامه یا پانزده درصد به اتهام تخلف مطبوعاتی مورد تعقیب واقع شده‌اند.

در هفته سوم که از چهارشنبه بیست و ششم آذرماه به دوشنبه اول دیماه منتهی می‌شود از تعداد یکصد و بیست و پنج روزنامه و مجله انتشار یافته در مرکز در تعداد چهارده روزنامه یا دوازده درصد جرم مطبوعاتی و شش عدد روزنامه یا چهار درصد تخلف دیده شد که مورد تعقیب قرار داده شدند.

بالتیجه در مدت خیلی کمتر از سه هفته که از تاریخ تصویب لایحه قانونی مطبوعات می‌گذرد میزان جرایم مطبوعاتی از بیست درصد به دوازده درصد و تخلفات از پانزده درصد به چهار درصد تنزل یافته است. با عرض به این که در روزهای اخیر تقریباً تخلف مطبوعاتی به صفر رسیده و جرایم مرتکب جرایم مطبوعاتی نیز منحصر به چهار روزنامه شده است که امید می‌رود با اجرای لایحه اصلاحی لایحه قانونی مطبوعات مصوب دوم دیماه ۱۳۳۱ آنها هم اجباراً فحاشی را ترک و رویه عاقلانه انتقاد بدون فحش و تهمت را اتخاذ کنند.

با تقدیم احترامات فائقه - انوری پور

۱۸۹

وزارت دادگستری - اداره دفتر کل وزارتی - تاریخ ۱۳۳۱/۱۰/۷ - شماره
۱۵۰۹۶۸

جناب آقای نخست وزیر - رونوشت گزارش آقای انوری پور بازرس بازرسی کل کشور و
ناظر اجرای لایحه قانونی مطبوعات راجع به تعقیب جرایم و تخلفات مطبوعاتی بر طبق لایحه
قانونی مطبوعات مصوب یازدهم آذرماه ۱۳۳۱ و اثرات آن برای استحضار خاطر محترم به
پیوست تقدیم می‌گردد.

وزیر دادگستری: لطفی

۱۹۰

وزارت دادگستری - تاریخ ۱۳۳۱/۱۰/۱۸ - شماره ۲۲

به عرض مقام وزارت می‌رساند: پیرو گزارش مورخ ۱۳۳۱/۱۰/۳ [۱۳] برای استحضار
خاطر شریف از نتیجه اجرای دقیق لایحه قانونی مطبوعات در ظرف پنج هفته آمار جرایم
تعقیب شده در هفته پنجم را معروض می‌دارد:

در هفته‌ای که از پنجشنبه ۱۰/۱۱ به پنجشنبه ۱۰/۱۸ منتهی می‌شود از تعداد یکصد و
شصت و هفت روزنامه و مجله منتشر شده در مرکز در ۷ روزنامه یا مجله (فقط کمتر از پنج
درصد از کل جرایم مرکز) جرم مطبوعاتی دیده شد که مورد تعقیب قرار گرفتند و خوشبختانه
حتی در یک روزنامه تخلف مطبوعاتی (غفلت و یا تعدد در عدم درج نام و نشانی صاحب
امتیاز و چاپخانه) ملاحظه نشد.

ضمناً به عرض می‌رساند که عدم همکاری صمیمانه شهربانی در ابلاغ برگهای احضاریه و
جلب و دقت در اجرای ماده ۳۳ و همچنین تأخیر فرمانداری در خاتمه دادن به انتخاب هیأت

منصفه و اعلام اسامی آنها موجب تعویق رسیدگی به پرونده‌های متشکله مربوط به جرایم مطبوعاتی در دادسرا و دادگاه جنایی شده که چون تأخیر در رسیدگی به جرایم مطبوعاتی ممکن است موجب سوء تفاهم و تفسیر به خصوص در محافل مطبوعاتی گردد، لذا چنانچه مقتضی بدانند در انتخاب هیأت منصفه و لزوم همکاری صمیمانه شهربانی اوامر شایسته صادر فرمایند. در خاتمه آمار جرایمی که تا کنون به اتهام تخلف و جرایم مطبوعاتی حایز جنبه عمومی تحت تعقیب قرار گرفته‌اند از نظر عالی می‌گذرد.

با تقدیم احترامات فائقه - انوری پور

آمار اجرایی که به اتهام تخلف مطبوعاتی تحت تعقیب قرار گرفته‌اند. مأمور رسیدگی آقای مروستی دایار داسرای تهران ۱۹۱

شماره ترتیب	اسم روزنامه	متهم	شرح اتهام	نتیجه رسیدگی
۱	مجله تهران مصور	آقای مهندس والا	عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۲	ندای جوانان	آقای عباس مسعودی	عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۳	اطلاعات هفتگی	آقای جواد مسعودی	عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۴	ژورنال دو تهران	آقای جواد مسعودی	عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۵	خزانه‌نیا	[علی اصغر] امیرانی	عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۶	دنیای امروز	لطیف‌الله ترقی	عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۷	ترقی		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۸	آسیای جوان		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۹	عالم یهود		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۱۰	پایگاه آزادی	مسعودی شیرازی	عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۱۱	پولاد		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۱۲	قیام تهران		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	در جریان احضار متهم است
۱۳	شایسته		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۱۴	نویید آزادی		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۱۵	آرزوی شمال		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.

شماره ترتیب	اسم روزنامه	مقام	شرح افهام	نتیجه رسیدگی
۱۶	سینما		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۱۷	نیروی سوم		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۱۸	سیاست اسلام		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	کیفرخواست صادر شد.
۱۹	شاهد	علی زهری	عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	چون متمم نماینده مجلس است گزارش به مقام وزارت داده شد.
۲۰	دنیا		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	در جریان احضار متمم است
۲۱	اصلاحات ایران		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	در جریان احضار متمم است.
۲۲	باخبر امروز	دکتر فاطمی	عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	گزارش به مقام وزارت داده شد
۲۳	نبر: نیک		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	در جریان احضار متمم است
۲۴	مجله سخن		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	در جریان احضار متمم است
۲۵	مسلم آزاد		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	در جریان احضار متمم است
۲۶	هراز	آقای تقوی	عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	در جریان احضار متمم است
۲۷	اراده توده		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	در جریان احضار متمم است
۲۸	ورزش ایران		عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	در جریان احضار متمم است
۲۹	دموکرات اسلامی	قنات آبادی	عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	در جریان احضار متمم است
۳۰	ایران ما	تفضلی	عدم درج صاحب امتیاز و مدیر مسئول چاپخانه - در اجرای ماده ۸	در جریان احضار متمم است

شماره ترتیب	اسم روزنامه	متهم	شرح اتهام	نتیجه رسیدگی	ملاحظات
۱	مجله جهان نو به سوی آینده	معموره زندی	انتشار صورت فیهمه - در اجرای شعب ۲۳ به ۹ فقره اتهام توهمین به نخست‌وزیر و دیگر نامورین دولت - ماده ۲۶	مجله توقیف و پرونده در جریان رسیدگی است کیفرخواست تنظیم و پرونده به دادگاه جنایی تسلیم شد	در انتظار انتخاب هیات محفقه
۲				در جریان رسیدگی است	از ۹/۲۶ تاکنون ابلاغ نشده است
۳	حاجی‌پا	بروز خطیبی	اتهام توهمین به کارمندان دولت - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	از ۹/۲۷ تاکنون برگ جلب اجرا نشده
۴	آرزوی شمال	حسین آریایی	اتهام توهمین به کارمندان دولت - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	از ۹/۳۰ تا حال احضار به ابلاغ نشده است
۵	آذربایجان دموکرات	[معطفی] واعظی	دو فقره توهمین به کارمندان دولت - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	از ۹/۲۷ تا حال دستور جلب اجرا نشده
۶	فخار	حسین راحت	دو فقره توهمین به وزیر فاکتوری - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	از ۹/۲۶ تا حال دستور جلب اجرا نشده
۷	شورش	کریم پورشرازی	دو فقره توهمین به نمایندگان مجلس - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	از ۹/۲۶ تا حال دستور جلب اجرا نشده
۸	شیر شرق	ابوالحسن معوی	دو فقره توهمین به کارمندان دولت - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	از ۹/۲۴ تا حال دستور جلب اجرا نشده
۹	مهرگان	محمد درخشش	دو فقره توهمین به کارمندان دولت - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	
۱۰	نوبد آزادی	احمد [کلیری]	دو فقره توهمین به کارمندان دولت - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	
۱۱	شهباز	[رحیم] نامور	دو فقره توهمین به نخست‌وزیر - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	
۱۲	آهنگ زندگی	طالقانی	دو فقره توهمین به نخست‌وزیر - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	
۱۳	شب چراغ بیک آینده	احمد واریان	دو فقره توهمین به نخست‌وزیر - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	
۱۴	مستقل امروز	بانوف خلیج	دو فقره توهمین به نخست‌وزیر - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	
۱۵	پایگاه آزادی	اکبر مسعودی	دو فقره توهمین به نخست‌وزیر - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	
۱۶	دنیای امروز [۰]	[احسن] فرشید	دو فقره توهمین به آقای الهیار صالح - ماده ۲۶	در جریان رسیدگی است	در مسافرت وین بوده است

۱۹۳

وزارت دادگستری - اداره دفتر کل وزارتی - تاریخ ۲۳/۱۰/۱۳۳۱ - شماره ۱۵۴۴۵۶

جناب آقای نخست وزیر - پیرو شماره ۵۰۹۶۸ [مورخه] ۷/۱۰/۱۳۳۱ [اینک رونوشت گزارش شماره ۲ - [مورخه] ۱۸/۱۰/۱۳۳۱] آقای انوری پور بازرس بازرسی کل کشور و ناظر اجرای لایحه قانونی مطبوعات مصوب یازدهم آذر ۱۳۳۱ به ضمیمه ۲ برگ آمار جرایمی که تاکنون به اتهام تخلف و جرایم مطبوعاتی تحت تعقیب قرار گرفته اند به پیوست تقدیم می شود.

وزیر دادگستری: لطفی [امضا]

[حاشیه]: خدمت جناب آقای دکتر علی آبادی معاون محترم نخست وزیر فرستاده شود. ۲۴/۱۰/۱۳۳۱ [۱۳]

۱۹۴

جناب آقای نخست وزیر^۲

چندی قبل که قانون مطبوعات به تصویب رسید، عده زیادی از مردم و مأمورین دولت که از تیر تهمت و افترا و تصفیه خرده حسابهای کسانی که قلم به دست گرفته و آبرو و شرف برای مردم باقی نمی گذارند خوشحال شدند. متأسفانه به طوری که هم اکنون از رادیو تهران شنیده شد قصد تجدید نظر در قانون مطبوعات را به نفع دزدانی که به جای اسلحه گرم نوک قلم را به کار می برند، دارند. من که از نزدیک شاهد کلاشی و هرزگی چند تن از این اشخاص بی حیا و بی آذرم که حتی به ناموس اشخاص تجاوز کرده و ماهیانه باید از مأمورین دولت و رؤسای دوایر باج بگیرند هستم خیلی متأسف شدم که کمیسیون مطبوعات دوباره با تعدیل و تغییر

قانون مطبوعات به اشخاص هرزه، فرصت بی‌احترامی به مردم شرافتمند را داده و آنها را بر خر مراد سوار کند.

من پیشنهادی دارم که جداً تقاضا می‌کنم به آن ترتیب اثر بدهید و مطمئن هستم با اعمال آن عده زیادی از روزنامه‌نویس‌هایی که شغلشان کلاشی است تعطیل و مردم از شر آنها خلاص می‌شوند. دستور بدهید آگهی‌های دولتی را در یک‌جا حمل و به یک روزنامه رسمی بدهند تا چاپ و برای سایر شهرستانها مجاناً فرستاده شود. از محل حق آگهی مخارج چاپ و توزیع و اداره روزنامه تأمین شده و با نرسیدن آگهی روزنامه‌هایی که کارشان هتاکی است تعطیل شده و مردم از شر آنها خلاص می‌شوند.

از آمل: م - ز

۱۹۵

حضور مبارک جناب آقای دکتر مصدق - پیشوای محبوب ایرانیان^۱

پس از تقدیم عرض بندگی از نظر همفکری و کمک به اجرای منویات آن جناب و از نظر این که پس از تصویب لایحه مطبوعات حرف و نقلی ایجاد و نقطه ضعفی وجود نداشته و رعایت بی‌طرفی شده باشد پیشنهادی که به نظر این حقیر رسیده و مورد توجه گروهی از علاقمندان به اصلاح قانون مطبوعات گردیده ذیلاً به عرض می‌رساند تا در صورت اقتضا مقرر فرمایید، مورد شور و تصویب قرار دهند.

امتیاز اکثر روزنامه‌هایی که در این چند ساله اخیر صادر گردیده مربوط به یک عده اشخاص بیکار و بیسواد و اغلب ولگرد می‌باشند که فقط از طریق فحاشی و کلاشی وسیله اخاذی و هتک حرمت مردم گردیده است. بنابراین پیشنهاد می‌نماید که کلیه امتیازاتی که در این ده ساله و یا سنوات اخیر صادر گردیده لغو گردد. امتیاز به کسانی داده شود که با معلومات و با شخصیت بوده و دارای مدرک تحصیلی لیسانس و حداقل دیپلم کامل متوسطه باشند.

شخص تقاضاکننده می‌بایستی قبل از گرفتن امتیاز ۵ الی ۱۰ سال سابقه نویسندگی در جراید مهمه کشور داشته باشد. موقع گرفتن امتیاز با حضور هیأتی که مرکب از عناصر صالح و بی‌غرض و دانشمند باشند آزمایش لازم به عمل آید. عدم سوء پیشینه و نداشتن سوابق کثیف اجتماعی و اعتبار بانکی شرط مؤثری است. برای مثال باید عرض کنم در اصفهان حدود شصت امتیاز صادر گردیده که شاید ۵ نفر آنها بیشتر دیلمه و لیسانسیه نباشند و آنها نیز چون تحصیل کرده و اشخاص فهمیده هستند حاضر نیستند فحاشی و هتاک و هرزه‌درایی بنمایند. اما بقیه که واقعاً مایه ننگ مطبوعات می‌باشند اصلاً سواد ندارند یا شاید باور نفرمایند که سه چهار روزنامه است به نام رعده جنوب - ستاره اصفهان - رهبر ورزشکاران - مجاهد - فردای پیروز - راننده روز و از این قبیل که مدیرانش سواد خواندن و نوشتن فارسی به قدر کلاس چهار ابتدایی ندارند. مطالب این جراید و اشخاص دیگر نوشته و پولش را نیز چند نفر سرمایه‌دار مارک‌دار و بدنام می‌دهند و چیزی جز کلمات مستهجن و مطالب شرم‌آور و حتی فحش ناموس در آن دیده نمی‌شود که البته مجله و روزنامه‌هایی هم وجود دارد که علمی و اجتماعی است و در تمام شعارهایش (یک کلمه) زننده و حرف بد نوشته نشده است. ولی بدون شک مدیرانش با شخصیت و معلوماتی کمتر از دیپلم ندارند و بنابراین چنین جرایدی را نباید با روزنامه‌های هتاک و هرزه‌گو مخلوط کرد که متأسفانه بعضی از آنها به واسطه عدم قدرت مالی و یا ننگ همکاری با نویسندگان فوق‌الذکر قلم بر زمین نهاده‌اند.

جناب آقای نخست‌وزیر چنانچه برای گرفتن امتیاز مدرک تحصیلی لااقل کمتر از دیپلم (برابر با ۶ متوسطه) قایل شوید لطمه به پرستیژ مطبوعات زده و شکست رکن چهارم مشروطیت را خواسته‌اید - و همچنین اتخاذ شرایط سخت نیز شما را دشمن مطبوعات معرفی کرده و قطعاً به محبوبیت بی‌ظیرتان لطمه وارد خواهد ساخت و میدان یکه‌تازی را به دست عده معینی مجهول‌الحال خواهد داد.

ضمناً کارمندان دولت که از افراد منورالفکر مملکت هستند نباید از گرفتن امتیاز محروم شوند - دیگر منوط به نظر مبارک و صلاح مملکت‌داری شما است.

با تقدیم احترامات فائقه - اصفهان - نظام‌الدین احسانی [امضا]

آدرس: اصفهان - خیابان حافظ - به وسیله بنگاه برادران جورابچی - نظام‌الدین احسانی

۱۹۶

وزارت پست و تلگراف و تلفن - تلگراف از یزد به ط [تهران] - شماره قبض ۵ -
 تعداد کلمه ۸۲ - تاریخ اصل ۶/۱۰/۱۳۳۱ - تاریخ وصول ۶/۱۰/۳۱/۱۳]¹
 جناب آقای نخست وزیر - رونوشت روزنامه کیهان، به سوی آینده مدیران جراید یزد.
 مراتب اعتراض و انزجار خود را نسبت به قانون ارتجاعی مطبوعات که موجد اختناق عمومی
 و سلب آزادی‌های اجتماعی است ابراز و از روز سه‌شنبه ۲۵ آذر به دستور فرماندار و
 شهربانی به استناد همین قانون ضد ملی عامه مطبوعات یزد به تعطیل اجباری کشیده شده [اند].
 لغو فوری این قانون را که زنجیری بر دست و پای ملت ایران است مصرأ خواستاریم.
 مدیر آمال ملت: دکتر افضل اخوت - موهبت یاد افضل

[حاشیه]: نسخه اول وزارت کشور فرستاده شد. نسخه به وزارت فرهنگ ارسال شود.

[امضا]

۱۹۷

نادعلی کریمی - شماره ۲۴۱۴ - تاریخ ۱۳/۱۰/۳۱/۱۳]²
 جناب آقای دکتر محمد مصدق نخست وزیر محبوب و معظم - محترماً قانون جدید
 مطبوعات که اخیراً از تصویب آن جناب گذشته بعضی از مواد آن بسیار ظالمانه تنظیم شده و
 مسلماً با روح آزادی‌خواهی و آزادمنشی آن جناب مغایرت و مباینت کامل دارد و از
 هم‌اکنون موجب نگرانی ارباب جراید و عالم مطبوعات و مردم گردیده. البته تصدیق خواهند
 فرمود آزادیخواهان ایران و جامعه مطبوعات انتظار نداشته که بعد از مبارزه با قانون
 خفقان‌آور اقبال زنگنه در دولت ملی آن جناب با قوانینی شدیدتر از آن روبرو شوند.

امیدوارم با توجهی که همیشه به افکار عمومی مردم فرموده‌اید مقرر فرمایید تجدید نظر کاملی در قانون مزبور به عمل آید که در تاریخ ایران جز افتخارات، خاطره بدی از دوران حکمرانی تاریخی آن جناب باقی نماند.

نماینده مجلس: نادعلی کریمی [امضا]

۱۹۸

نخست وزیر^۱

جناب آقای لطفی وزیر دادگستری، جناب آقای دکتر فاطمی وزیر امور خارجه، جناب آقای دکتر سنجابی نماینده محترم مجلس شورای ملی - خواهشمند است برای مذاکره درباره طرح متمم لایحه قانونی مطبوعات، ساعت ۵ بعد از ظهر روز پنجشنبه ۲ بهمن ماه ۱۳۳۱ به منزل جناب آقای نخست وزیر تشریف بیاورید.

از طرف نخست وزیر

[حاشیه]: ۳/۱۰/۳۱[۱۳]

۱۹۹

نخست وزیر - تاریخ ۱/۱۱/۱۳۳۱ - شماره ۲۳۶۲۰۲

جناب آقای لطفی وزیر دادگستری - بنا به دستور جناب آقای نخست وزیر خواهشمند است برای مذاکره درباره طرح متمم لایحه قانونی مطبوعات ساعت ۴ بعد از ظهر روز شنبه ۴ بهمن ماه ۱۳۳۱ به منزل جناب آقای نخست وزیر تشریف بیاورید.

از طرف نخست وزیر

[حاشیه]: به جای مینوت است.

۲۰۰

نخست وزیر - تاریخ ۱۳۳۱/۱۱/۵ - شماره ۳۴۲۲۲^۱

جناب آقای نادعلی کریمی نماینده محترم مجلس شورای ملی - نامه شماره ۲۴۱۴ [مورخه] ۱۳/۱۰/۱۳۳۱] راجع به قانون جدید مطبوعات واصل و از مفاد آن که بدون اشاره به مواد مورد اعتراض به طور کلی و مبهم انتقاد فرموده بودید استحضار حاصل گردید.

به طوری که خاطر شریف مسبوق است لایحه قانونی مزبور قبل از تصویب در معرض افکار عمومی گذاشته شد و کلیه انتقادات صحیح و منطقی که در مورد آن واصل گردید مورد توجه قرار گرفت. بسیار به جا و مناسب بود که جناب عالی نیز در آن موقع نظرات خود را مرقوم می داشتید. اکنون هم بسیار ممنون می شوم از نظر جناب عالی به طور مشروح و با ذکر جزئیات و موارد به خصوصی که مورد اعتراض است مطلع گردم.

نخست وزیر

۲۰۱

وزارت پست و تلگراف و تلفن - از اصفهان به ط [تهران] - شماره تلگراف ۱۳۵۵ - تعداد کلمه ۲۰۰ - تاریخ اصل ۲۴ [۱۳۳۱/۱۰/۲۴] - تاریخ وصول ۲۴ [۱۳۳۱/۱۰/۲۴]^۲

جناب آقای دکتر مصدق نخست وزیر محترم - رونوشت حضرت آیت اله کاشانی ریاست معسر مجلس شورای ملی، رونوشت توسط جناب آقای نادعلی کریمی نماینده محترم مجلس شورای ملی، آقایان مدیران جراید کرمانشاهان - با آن همه فداکاری که جراید ملی در راه مبارزه با استعمار و مخصوصاً ملی شدن صنعت نفت نمودند شایسته نبود که بدترین قوانین را به نام لایحه قانونی مطبوعات تصویب و حتی به همین درجه اکتفا ننموده ظالمانه ترین

قوانین را به نام متمم برای اختناق ارباب قلم وضع و تصویب نمایند. مدیران جراید اصفهان انتظار دارند قانون مزبور اصلاح و متمم آن ملغی گردیده و قانونی جایگزین آن شود که هم آزادی قلم و احترام نویسندگان تضمین و هم امتیاز معنوی جانشین امتیاز مادی گردد. مدیران روزنامه اصفهان: امینی - مدیر روزنامه تفسیر سیاسی - روزنامه مهرداد - مدیر روزنامه طوفان - مدیر روزنامه سعادت اصفهان جناب پور - مدیر روزنامه دنیای فردا تیموری - مدیر روزنامه اولیا، اولیا - مدیر روزنامه نهیب شرق، صفیری - مدیر روزنامه پیک اصفهان، حسامی - مدیر روزنامه زاینده رود، کلینی - مدیر روزنامه پیشکار، صفوی - مدیر روزنامه صدای لنجان، صالحی - مدیر روزنامه اوستا، اوستا - مدیر روزنامه گوهر مراد، بهادر [یان] - مدیر روزنامه آینده، طریق - مدیر روزنامه دانش اصفهان - مدیر روزنامه طلایی.

پیوستہا

فهرست

ردیف	عنوان	صفحه
۱	آیین‌نامه فروش و پخش و انتشار روزنامه و مجله مورخه ۱۳۲۰/۲/۱۶	۱۶۷
۲	اصلاح قسمتی از قانون مطبوعات مصوب ۳ دیماه ۱۳۲۱ مورخه ۱۳۲۱/۱۱/۱۲	۱۶۸
۳	متمم قانون اصلاح قسمتی از قانون مطبوعات که در جلسه ۲۴ دیماه ۱۳۲۱	
۴	به تصویب مجلس شورای ملی رسیده است. مورخه ۱۳۲۱/۱۱/۱۲	۱۶۹
۵	اجرای قانون مطبوعات مصوب سوم دیماه ۱۳۲۱	۱۷۰
۶	تصویب‌نامه هیأت وزیران در خصوص ضوابط توزیع آگهی‌های دولتی	
۷	مورخه ۱۳۲۶/۴/۲۰	۱۷۴
۸	تصویب‌نامه هیأت وزیران در خصوص اضافه‌نرخ هوایی جراید و مطبوعات	
۹	مورخه ۱۳۲۷/۱/۲۹	۱۷۵
۱۰	تصویب‌نامه هیأت وزیران در خصوص حذف آیین‌نامه اجرای قانون مطبوعات و...	
۱۱	مورخه ۱۳۲۷/۴/۳۰	۱۷۶
۱۲	قانون اصلاح قانون مطبوعات مورخه ۱۳۲۷/۱۲/۱۲	۱۷۷
۱۳	قانون مربوط به الغای قوانین مطبوعاتی مورخه ۱۳۲۹/۱۱/۱۰	۱۷۹
۱۴	لایحه قانونی متمم لایحه قانونی مطبوعات مورخه ۱۳۳۱/۱۰/۱	۱۸۰
۱۵	لایحه قانونی مطبوعات مورخه ۱۳۳۱/۱۱/۱	۱۸۱

۱۳۲۰/۲/۱۶

آیین‌نامه فروش و پخش و انتشار روزنامه و مجله^۱

نظر به ماده ۱۶ و ۲۳ و ۲۴ و ۲۵ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۱۴ هجری و ماده ۲۷۶ قانون کیفر همگانی آیین‌نامه ذیل مقرر می‌گردد:

ماده ۱ - از تاریخ اجرای این آیین‌نامه کسی بدون داشتن پروانه حق فروش و پخش و انتشار هیچ‌گونه روزنامه و مجله را نخواهد داشت.

ماده ۲ - هر یک از مدیران پخش و انتشار دهندگان و فروشندگان روزنامه و مجله پروانه‌ای خواهد داشت که دارای شماره و عکس و نام و نشان دارنده پروانه بوده و باید آن را با خود داشته باشد این پروانه غیر قابل انتقال و مدت آن یک سال است. در انقضای این مدت پروانه باید تجدید شود.

ماده ۳ - هر یک از روزنامه‌فروشان و مجله‌فروشان دوره گرد یا کسانی که در محل معینی تنها روزنامه و مجله می‌فروشند باید هنگام فروش لباس ویژه‌ای داشته باشند و شماره پروانه، روی پلاک برنجی نوشته شده، سمت چپ سینه آنها نصب شود.

ماده ۴ - در پروانه مذکور در ماده ۲ نام روزنامه و مجله قید خواهد شد. شکل لباس و پلاک

مذکور در ماده ۳ از طرف اداره کل انتشارات و تبلیغات تعیین خواهد شد.

ماده ۵ - هر یک از مدیران پخش و فروشندگان روزنامه و مجله در اداره کل انتشارات و تبلیغات پرونده‌ای خواهد داشت که حاکی از کردار و رفتار او خواهد بود.

ماده ۶ - مدیران روزنامه‌ها و مجلات و مدیران پخش نباید روزنامه و مجله خود را برای فروش به اشخاصی که پروانه ندارند بدهند.

ماده ۷ - فروشندگان روزنامه و مجله موظفند هنگام فروش تنها نام آن را ذکر نمایند.

ماده ۸ - متخلفان از مواد ۱ و ۲ این آیین‌نامه به موجب ماده ۲۴ قانون مطبوعات کیفر داده می‌شوند و متخلفان از ماده ۳ و ۶ و ۷ به جریمه نقدی از پنج ریال الی سی ریال و در صورت تکرار از یک روز الی ۵ روز حبس محکوم خواهند شد.

متخلفان از ماده ۲ و ۳ و ۷ علاوه بر مجازاتهای مقرر در بالا ممکن است پروانه آنها نیز مسترد شود.

تبصره - در صورتی که عمل متخلفان منطبق با یکی از مواد قانون کیفر همگانی بوده و کیفر بیشتری تعیین شده باشد طبق آن قوانین کیفر خواهند گردید.

وزیر کشور - وزیر دادگستری

۲

۱۳۲۱/۱۱/۱۲

وزارت فرهنگ^۱

اصلاح قسمتی از قانون مطبوعات مصوب ۳ دیماه ۱۳۲۱

ماده اول - از تاریخ تصویب این قانون کسانی می‌توانند صاحب امتیاز یا مدیر یا سردبیر روزنامه یا مجله باشند که علاوه بر شرایط مقرر در قانون مطبوعات مصوب ۶ محرم ۱۳۲۶ صلاحیت

۱. مجموعه قوانین - سال ۱۳۲۱ - ص.ص ۴۵ و ۴۶

آنان را از لحاظ تمکن مالی و سرمایه علمی و اخلاقی شورای عالی و فرهنگ با رعایت نوع روزنامه یا مجله که می‌خواهند منتشر کنند و سمتی که در آن خواهند داشت تصدیق نماید. صاحبان امتیاز و مدیران و سردبیران فعلی روزنامه‌ها و مجلات نیز مشمول این قانون می‌باشند و هیچ‌کس نمی‌تواند بیش از امتیاز یک روزنامه یا مجله داشته باشد.

ماده دوم - ماده ۳۴ قانون مطبوعات مصوب ۶ محرم ۱۳۲۶ به طریق زیر اصلاح می‌شود:
 ماده ۳۴ - توهین و ناسزا و هتک احترام و شرف و کسر اعتبارات افراد یا هیأت‌ها و مطلقاً هرگونه تخفیف و تحقیر نسبت به آنها با شکایت مدعی خصوصی در دادگاه جنحه (و خارج از نوبت) مطرح و محرک و نویسنده و ناشر از هشت روز تا شش ماه حبس و از پانصد ریال تا پنجاه هزار ریال جریمه نقدی و از هشت روز تا سه سال به توقیف روزنامه محکوم خواهد شد و دادگاه می‌تواند متخلف را به یک یا هر سه مجازات مذکوره محکوم نماید.

در صورتی که جرایم مذکوره به وسیله اوراق چاپی یا هرگونه اوراق دیگر به عمل آمده باشد با مراجعه مدعی خصوصی آن اوراق ضبط و محرک و نویسنده آن نیز مشمول مقررات فوق خواهد بود.

تبصره - در صورتی که نویسنده یا مدیر روزنامه بتواند از عهده اثبات نسبتی که داده است برآید از مجازات معاف خواهد شد.

ماده سوم - شورای عالی فرهنگ به اکثریت قاطع است و هیچ‌یک از کارمندان شورای مزبور حق ندارند رأی خود را به دیگری واگذار نمایند.

۳

وزارت فرهنگ^۱

۱۳۲۱/۱۱/۱۲

متمم قانون اصلاح قسمتی از قانون مطبوعات که در جلسه ۲۴ دیمه ۱۳۲۱ شمسی به تصویب مجلس شورای ملی رسیده است.

ماده واحده - صاحبان روزنامه‌ها و مجلاتی که مورد امتیاز خود را تا این تاریخ لااقل پانزده سال

متوالی و به طور منظم منتشر ساخته‌اند، حایز شرایط مندرج در ماده اول قانون مطبوعات مصوب سوم دیماه ۱۳۲۱ شناخته می‌شوند.

۴

اجرای قانون مطبوعات مصوب سوم دیماه ۱۳۲۱^۱

ماده اول - طبق ماده اول قانون مطبوعات مصوب سوم دیماه ۱۳۲۱ هیچ‌کس حق ندارد خود را صاحب امتیاز یا مدیر یا سردبیر روزنامه یا مجله‌ای معرفی کند که پیش از تاریخ سوم دیماه ۱۳۲۱ در تهران یا در شهرستانها منتشر می‌شده یا مجاز بوده است که منتشر شود مگر اینکه یکی از این سمت‌ها را طبق مقررات این آیین‌نامه از این به بعد تحصیل نماید.

ماده دوم - صاحب امتیاز و مدیر و سردبیر ممکن است شخص واحد و یا اشخاص جداگانه باشند. در هر صورت باید شخص واحد یا اشخاص مختلف بودن آنها در تقاضانامه و در امتیازنامه قید گردد و هرگونه تبدیل و تغییر در مورد آنها موکول به اجازه و تصویب شورای عالی فرهنگ است.

تبصره - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی در صورتی که بخواهند نشریه مرتبی داشته باشند باید یک مدیر و یک سردبیر واجد شرایط معرفی کنند.

ماده سوم - صاحب امتیاز یا مدیر یا سردبیر روزنامه یا مجله یا هر نوع نشریه مرتب دیگر باید علاوه بر تابعیت ایران و داشتن لااقل ۳۰ سال و محکوم نبودن به جنحه و جنایت از حیث شایستگی اخلاقی و سرمایه علمی و تمکن مالی دارای شرایط زیر باشد:

الف - شایستگی اخلاق

ماده چهارم - صاحب امتیاز یا مدیر یا سردبیر روزنامه و مجله و هر نوع نشریه مرتب باید دارای سوء شهرت نبوده و از رذایل قلب و کلاهبرداری و سابقه به اعمال خلاف وطن‌پرستی و هر نوع

۱. مجموعه قوانین - سال ۱۳۲۱ - ص. ص. ۱۲۶ - ۱۳۰

رفتار زایل کننده شرافت مبرا باشند.

ب - سرمایه علمی

ماده پنجم - تقاضاکننده امتیاز روزنامه یا مجله یا هرگونه نشریه مرتب باید دارای گواهینامه دوره دوم متوسطه بوده یا از عهده امتحان مواد زیر برآید:

- ۱- زبان و ادبیات فارسی در حدود سال ۶ متوسطه ادبی.
- ۲- تاریخ و جغرافیای ایران در حدود سه سال اول متوسطه.
- ۳- تاریخ و جغرافیای مختصر عالم.

ماده ششم - مدیر و سردبیر هر کدام باید دارای دانشنامه لیسانس یا معادل آن در ادبیات یا حقوق یا فلسفه و علوم اجتماعی یا دارای دانشنامه دکترا بوده یا از عهده امتحانی برآید که مواد آن عبارت خواهد بود از تاریخ و جغرافیا و کلیات فلسفه و یک زبان خارجه و تاریخ ادبیات ایران و قرائت متون فارسی در حدود برنامه دانشکده ادبیات و نوشت یک مقاله اجتماعی و یک مقاله ادبی قابل قبول در حضور هیأت ممتحنه. در مورد روزنامه‌ها و مجلات فنی داشتن گواهینامه متوسطه کامل ادبی یا گذراندن امتحانی در حدود آن و داشتن دانشنامه لیسانس در آن فن یا گذراندن امتحان در حدود آن.

ماده هفتم - کسانی که به فضل و دانش مشهور هستند و از خود تا این تاریخ تألیفاتی دارند که به طبع رسیده، می توانند تألیفات خود را به شورای عالی فرهنگ عرضه داشته، تقاضای معافیت از رعایت مواد ۵ و ۷ این آیین نامه نمایند. هیأت رسیدگی نظر خود را در این خصوص به شورای عالی فرهنگ اطلاع خواهد داد و رأی شورا قاطع خواهد بود.

ج - توانایی مالی

ماده هشتم - تقاضاکننده امتیاز مکلف است در ضمن تقاضا توانایی مالی خود را به قرار زیر تضمین کند:

۱- برای نشر روزنامه مخارج ۳۰ شماره به فرض این که هر شماره دوهزار نسخه چاپ شود.

- ۲- برای نشر مجله مخارج ۶ شماره به فرض اینکه هر شماره ۵۰۰ نسخه چاپ شود.
- ماده نهم - هر کس تقاضای امتیاز روزنامه یا مجله می‌کند یا کسی را به سمت مدیری یا سردبیری نشریه خود معرفی می‌نماید، باید تقاضانامه به ضمیمه مدارک زیر:
- ۱- دو قطعه عکس.
  - ۲- دو رونوشت گواهی شده شناسنامه.
  - ۳- گواهینامه نداشتن پیشینه بد.
  - ۴- مدرک اعتبار بانکی که توانایی مالی تقاضاکننده را برساند (در مورد تقاضای امتیاز).
  - ۵- مدارک علمی و غیره (در صورتی که داشته باشد).
- در تهران به اداره کل نگارش وزارت فرهنگ و در شهرستانها به اداره فرهنگ محل تسلیم نموده و رسید دریافت دارد.
- تبصره - تمام تقاضاهایی که تا این تاریخ به وزارت فرهنگ فرستاده شده، خالی از اعتبار است و تقاضاها باید با رعایت مواد این آیین‌نامه تجدید شود.
- ماده دهم - تقاضاکننده امتیاز باید در تقاضانامه خود قید کند که روزنامه یا مجله‌اش در کدام شهر منتشر خواهد شد امتیاز یا اجازه مدیری و سردبیری که از طرف شورای عالی فرهنگ صادر می‌شود فقط برای همان شهر و همان روزنامه یا مجله مورد تقاضا معتبر خواهد بود.
- ماده یازدهم - پرونده حاوی تقاضانامه و مدارک ضمیمه آن از طرف اداره کل نگارش به هیأت رسیدگی مذکور در ماده ۱۴ فرستاده می‌شود و آن هیأت برای تحقیق و رسیدگی و اظهار نظر منتهی ده روز مهلت خواهند داشت.
- ماده دوازدهم - برای تشخیص شایستگی اخلاقی و معلومات و توانایی مالی تقاضاکنندگان که در مواد ۴ تا ۱۲ مقرر شده است، در تهران هر دو ماده یک مرتبه در هفته اول ماه شورای عالی فرهنگ و دو تن از کارمندان خود و یک تن از استادان دانشگاه انتخاب می‌نماید و آنها با رئیس یا نماینده اداره کل تبلیغات و انتشارات و رئیس اداره کل نگارش وزارت فرهنگ هیأتی را به نام هیأت رسیدگی تشکیل خواهند داد.
- هیأت رسیدگی می‌تواند در هر مورد که مقتضی بدانند، دو یا چهار نفر از کارشناسان و

دانشمندان را نیز به خود ضمیمه نماید، عده اعضای هیأت همیشه باید فرد باشد. تبصره - حق الزحمه عضویت هیأت رسیدگی از طرف هیأت وزیران معین خواهد شد. ماده سیزدهم - نظر هیأت رسیدگی اعم از رد یا قبول در جلسه رسمی شورای عالی فرهنگ مطرح گردیده و پس از مطالعه لازم به اکثریت آرای نصف به علاوه یک همه کارمندان رسمی شورای عالی که در این مورد رأی مخفی خواهند داد رد یا تأیید خواهند شد. هرگاه شورای عالی فرهنگ تحقیقات هیأت رسیدگی را کافی نداند، پرونده تقاضاکننده را فقط یک بار برای تجدید نظر به آن هیأت اعاده می دهد و رأی قطعی خود را به بعد از وصول نظری که دوباره از طرف هیأت رسیدگی اظهار خواهد شد موکول می دارد.

ماده چهاردهم - تقاضاهایی که در شهرستانها به ادارات فرهنگ می رسد، در شعب شورای عالی فرهنگ مورد بررسی ابتدایی قرار گرفته و نظر آن شعب در صورتی که مثبت باشد، با پرونده کامل تقاضاکننده به تهران فرستاده می شود و در شورای عالی فرهنگ درباره آن به طریق مذکور در ماده ۱۳ رأی گرفته خواهد شد. چگونگی رسیدگی ابتدایی مذکور فوق طبق آیین نامه مصوب شورای عالی فرهنگ خواهد بود.

تبصره - در شهرستانهایی که شعبه شورای عالی فرهنگ نیست اداره فرهنگ تقاضانامه و مدارک ضمیمه آن را عیناً برای رسیدگی به اداره کل نگارش وزارت فرهنگ خواهد فرستاد.

ماده پانزدهم - تمکن مالی و صلاحیت علمی و اخلاقی صاحب امتیاز و مدیر و سردبیر باید در تمام مدتی که روزنامه یا مجله آنها منتشر می شود، باقی و برقرار باشد و بازوال یکی از آن صلاحیتها امتیاز یا اجازه مدیری یا سردبیری به خودی خود لغو می شود.

در صورت فوت صاحب امتیاز نام آن روزنامه برای ورثه ذکور بلافضل قانونی او محفوظ می ماند و امتیاز آن به یکی از آنها یا کسی که از طرف آنها معرفی شود، در صورتی که واجد شرایط باشند داده خواهد شد.

ماده شانزدهم - دولت با تحصیل مدارک و دلایلی که زوال یکی از صلاحیتهای صاحب امتیاز یا مدیر یا سردبیری را برساند، هر موقع می تواند از شورای فرهنگ تقاضای تجدید نظر در امتیاز یا اجازه صادره را بنماید.

صاحب امتیاز نیز مکلف است که در صورت زوال صلاحیت مدیر یا سردبیر نشریه خود مراتب را به شورای عالی فرهنگ اعلام و برای جانشین آنها کسب اجازه نماید.

ماده هفدهم - امتیاز روزنامه‌ها و مجلاتی را که تا کنون منتشر می‌شده‌اند، از این تاریخ تا مدت ۵ سال فقط دارندگان سابق آنها و یاکسانی که از طرف آنها مأذون می‌باشند، می‌توانند به شرط دارا بودن صلاحیتهای مندرج در این آیین‌نامه با تصویب شورای عالی فرهنگ تجدید یا تحصیل نمایند.

ماده هجدهم - شورای عالی فرهنگ اسامی نامناسب را رد خواهد کرد.

ماده نوزدهم - مدت اعتبار امتیاز برای انتشار نخستین شماره روزنامه یا مجله یک سال است. چنانچه در این مدت مجله یا روزنامه منتشر نشد امتیاز خود به خود لغو می‌شود.

ماده بیستم - صاحب امتیاز و مدیر و سردبیر روزنامه یا مجله در مورد جرایم مطبوعاتی و موارد مندرج در ماده دوم قانون مطبوعات مصوب سوم دیماه ۱۳۲۱ مسئولیت مشترک دارند.

آیین‌نامه فوق‌مشمول بر ۲۰ ماده که شورای عالی فرهنگ تنظیم و پیشنهاد نموده در جلسه چهاردهم دیماه ۱۳۲۱ به تصویب هیأت وزیران رسیده و مقرر گردید، فوری به موقع اجرا گذارده شود.

۵

۱۳۲۶/۴/۲۰

وزارت کار و تبلیغات^۱

هیأت وزیران در جلسه ۱۷ تیرماه ۱۳۲۶ برحسب پیشنهاد شماره ۳۳۸۷ - ۶۵۴۹ وزارت کار و تبلیغات تصویب نمودند:

۱- کلیه وزارتخانه‌ها و ادارات مستقل و دفاتر دادگاهها و مؤسسات دولتی و شهرداریها و بنگاههایی که با سرمایه دولت اداره می‌شوند، مکلفند آگهی‌های خود را به اداره کل انتشارات و تبلیغات ارسال دارند که توسط آن اداره بین روزنامه‌ها تقسیم شود.

۱. مجموعه قوانین - سال ۱۳۲۶ - ص. ص ۱۱۱ و ۱۱۲

۲- وزارت دارایی به ذی حسابهای خود در کلیه وزارتخانه‌ها و بنگاههای مشروحه در بند ۱ دستور خواهد داد که پرداخت بهای آگهی‌ها را موکول به ارائه گواهینامه مربوطه از اداره کل تبلیغات نمایند.

۳- در هر یک از شهرستانها که اداره کار و تبلیغات دایر شده باشد تقسیم آگهی‌های دولتی در جراید محلی مشمول مقررات بالا بوده و توسط اداره کار و تبلیغات محل تقسیم خواهد شد.

۴- وزارت کار و تبلیغات و وزارت دارایی مأمور اجرای این تصویبنامه می‌باشند. تصویبنامه در دفتر نخست وزیر است.

از طرف نخست وزیر

۶

وزارت دارایی^۱

۱۳۲۷/۱/۲۹

هیأت وزیران در جلسه ۲۸ فروردین ماه ۱۳۲۷ بنا به پیشنهاد وزارت پست و تلگراف و تلفن به شماره ۷۵-۳۹۷-۲۱۰ مورخ ۱۳۲۷/۱/۱۴ و موافقت وزارت دارایی به شماره ۷۲۴۴۲ مورخ ۱۳۲۶/۱۲/۲۹ پیرو تصویبنامه شماره ۴۴۶۷۰-۱۳۲۵/۱۲/۴ تصویب نمودند: برای اضافه نرخ هوایی جراید و مطبوعات که در داخله کشور به وسیله هوایی حمل می‌گردد، به جای هر ده گرم یک ریال و یک کیلو یکصد ریال هر ده گرم ۵۰ دینار و هر کیلو ۵۰ ریال از فرستندگان اخذ شود و به جای هر کیلو پنجاه ریال هر کیلو ۲۵ ریال برای جراید و مطبوعات محموله به شرکت - سهامی هواپیمایی ایران پرداخته شود.

تصویبنامه در دفتر نخست وزیر است.

نخست وزیر.

وزارت فرهنگ^۱

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۲۷/۴/۳۰ نظر به پیشنهاد شماره ۱۳۲۷/۴/۲۱-۷۲۲۲-۹۰۵ وزارت فرهنگ تصویب نمودند که:

- ۱- تبصره ماده ۱۲ آیین نامه اجرای قانون مطبوعات شهریور ۱۳۲۴ حذف شود.
- ۲- تبصره ماده ۱۴ آیین نامه مزبور که به شماره ۱۳۲۵/۱/۱۱-۴۳۸ هیأت وزیران ابلاغ شده به شرح ذیل اصلاح شود:

تبصره ماده ۱۴- در مورد سلب صلاحیت اخلاقی همچنین در مورد اشخاصی که درخواست صدور امتیاز روزنامه یا مجله نموده و در شورای عالی فرهنگ رد شده است هرگاه لا اقل ۶ ماه از تاریخ رأی به اعلام الغای امتیاز یا رد درخواست امتیاز روزنامه یا مجله گذشته باشد و دو نفر از اعضای شورای عالی فرهنگ تقاضای تجدیدنظر در آن رأی را بنمایند، شورا می تواند نسبت به رأیی که داده تجدیدنظر نماید و در هر حال رأی به اعلام الغای امتیاز یا تجدیدنظر با همان ترتیبی که نسبت به اعطای امتیاز مقرر است، داده خواهد شد.

تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.

از طرف نخست وزیر

۸

۱۳۲۸/۱/۲۱

وزارت کشور^۱

فرمان همایونی به انضمام قانون اصلاح قانون مطبوعات که در جلسه ۱۲ اسفندماه یکهزار و سیصد و بیست و هفت به تصویب مجلس شورای ملی رسیده است ذیلاً ابلاغ می‌گردد:

با تأییدات خداوند متعال

ما

پهلوی شاهنشاه ایران

محل صحه مبارک

نظر به اصل بیست و هفتم متمم قانون اساسی مقرر می‌داریم:

ماده اول - قانون اصلاح قانون مطبوعات که در جلسه ۱۲ اسفندماه یکهزار و سیصد و بیست و هفت به تصویب مجلس شورای ملی رسیده و منضم به این دستخط است به موقع اجرا گذاشته شود.

ماده دوم - هیأت دولت مأمور اجرای این قانون هستند.

به تاریخ ۲۳ اسفندماه ۱۳۲۷

قانون اصلاح قانون مطبوعات

ماده واحده - الف - هرگاه در روزنامه یا هر نشریه دیگر به پادشاه یا اعضای خانواده سلطنتی (پدر - مادر - ملکه - اولاد - برادر - خواهر - پادشاه) و یا به اساس دین اسلام و اصول و احکام آن و مقام مقدس انبیا و ائمه اطهار اهانت و هتک حرمت شود یا مردم را به قیام و اقدام برضد حکومت ملی تحریک و به ایجاد مفسده و آشوب برای این منظور تشویق کنند شهربانی مکلف است فوراً

به ضبط اوراق منتشره و توقیف مرتکب اقدام و ظرف ۲۴ ساعت پرونده امر را نزد دادستان ارسال و دادستان فوراً به دادگاه صلاحیتدار بفرستد. اهانت و هتک حرمت به خانواده سلطنتی (پدر - مادر - ملکه - اولاد - برادر - خواهر پادشاه) از جرایم مطبوعاتی نیست.

دادگاه مرجع رسیدگی باید در خارج از نوبت تعیین جلسه نموده و به موضوع اتهام رسیدگی و حکم صادر نماید. جلسه رسیدگی جز برای تنفس تعطیل بردار نیست. تا وقتی که از دادگاه حکم صادر نشده، روزنامه یا نشریه در توقیف باقی خواهد ماند. لیکن بقای بازداشت متهم منوط به نظر دادگاه است.

ب - مقررات فوق در مورد توهین و هتک احترام نسبت به رؤسای کشورهای خارجی (با شرط معامله متقابل) نیز جاری خواهد بود.

ج - در مورد توهین و هتک حرمت نسبت به نخست‌وزیر و وزرا و معاونین آنها و رئیس و نمایندگان مجلس شورای ملی و قضات و اعضای هیأت منصفه بدون احتیاج به شکایت آنها و در مورد سایر اشخاص و افراد در صورت شکایت آنها طبق مقررات بند (الف) این قانون رفتار خواهد شد. لیکن از نظر تأمین بازداشت متهم الزامی نیست و تابع مقررات عمومی ضبط اوراق منتشره و توقیف متهم با اجازه دادستان باید به عمل آید.

د - اشخاصی که طبق این قانون نشریه آنها توقیف گشته، مادام که تکلیف نهایی آنها تعیین نشده به هیچ عنوان نباید روزنامه یا نشریه دیگر انتشار دهند. در صورت تخلف به تأدیه ۵/۰۰۰ تا ۲۰/۰۰۰ ریال غرامت محکوم خواهند شد.

ه - از تاریخ تصویب این قانون، ماده یک قانون مصوب سوم دیماه ۱۳۲۱ خورشیدی ملغی و نوشتن روزنامه و مجله احتیاج به داشتن امتیاز و اجازه شورای عالی فرهنگ ندارد ولی برای انتشار آنها علاوه بر شرایط و مقررات مذکوره در قانون مطبوعات مصوب پنجم محرم ۱۳۲۶ قمری نویسنده روزنامه و یا مجله برای نشریه خود باید اسمی انتخاب نماید که دیگران قبلاً این اسم را برای روزنامه و نشریه خود انتخاب نکرده باشند.

و - قضات دادگاه جنحه و استان که به این قبیل جرایم رسیدگی می‌کنند به طریق زیر انتخاب خواهند شد:

وزیر دادگستری برابر عده دادرسانی که برای دادگاه جنحه و استان لازم است از بین دادرسان مورد اعتماد به دیوان کشور معرفی می نماید. رؤسای شعب دیوان مزبور با رأی مخفی و با اکثریت آرا دادرسان لازم را انتخاب می کنند. این دادرسان تا سه سال بدون میل خودشان قابل عزل و تغییر نیستند.

ز- کسانی که از خزانه دولت یا بانکها یا بنگاههای مستقل حقوق می گیرند از داشتن روزنامه یا سمت مدیر یا سردبیر روزنامه یا نشریه ممنوع می باشند.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه ۱۲ اسفندماه ۱۳۲۷ به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی: رضا حکمت

اصل فرمان همایونی و قانون در دفتر نخست وزیر است.

نخست وزیر

۹

۱۳۲۹/۱۱/۱۰

وزارت فرهنگ^۱

فرمان همایونی راجع به اجرای قانون مربوط به القای قوانین مطبوعاتی به استثنای قانون پنجم محرم ۱۳۲۶ قمری و قانون مزبور که به تصویب مجلسین شورای عالی و سنا رسیده است، ذیلاً ابلاغ می گردد:

با تأییدات خداوند متعال ما پهلوی شاهنشاه ایران

محل صحنه مبارک

نظر به اصل بیست و هفتم متمم قانون اساسی مقرر می داریم:

ماده اول - قانون مربوط به الغای قوانین مطبوعاتی به استثنای قانون پنجم محرم ۱۳۲۶ که در جلسه ۲۷ دیماه ۱۳۲۹ به تصویب مجلسین سنا و شورای عالی رسیده و منضم به این دستخط است به موقع اجرا گذاشته شود.

ماده دوم - هیأت دولت مأمور اجرای این قانون هستند.

به تاریخ چهارم بهمن ماه ۱۳۲۹

طرح مربوط به الغای قوانین مطبوعاتی به استثنای قانون پنجم محرم ۱۳۲۶ قمری ماده واحده - کلیه قوانین مربوط به مطبوعات به استثنای قانون پنجم قمری ۱۳۲۶ قمری ملغی است چنانچه قانون جدیدی لازم باشد دولت مکلف است در ظرف یک ماه لایحه آن را تهیه و به مجلس تقدیم نماید.

این طرح که مشتمل بر یک ماده است در جلسه چهارشنبه بیست و هفتم دیماه یکهزار و سیصد و بیست و نه به تصویب مجلس سنا رسیده .

رئیس مجلس سنا - سید حسن تقی زاده - نخست وزیر

اصل فرمان همایونی و قانون در دفتر نخست وزیر است.

۱۰

لایحه قانونی متمم لایحه قانونی مطبوعات^۱ ۱۳۳۱/۱۰/۱

ماده اول - به آخر ماده ۲۶ لایحه قانونی مطبوعات مصوب ۱۳۳۱/۹/۱۱ جمله ذیل:
در مورد این ماده و ماده ۲۴ لایحه قانونی مطبوعات روزنامه و مجله به طور کلی اعم از شماره‌ای که در آن مقاله اهانت آمیز و تهمت و افترا درج شده و شماره‌های بعدی آن به دستور دادستان شهرستان توقیف می‌شود و مادام که متهم تحت تعقیب کیفری است انتشار نخواهد یافت.

در صورتی که متهم برائت حاصل نمود متضرر می‌تواند به دادگاه مدنی عرض حال خسارت

۱. مجموعه قوانین - سال ۱۳۳۱ - ص. ص ۱۴۱ و ۱۴۲

ناشی از توقیف تقدیم نماید و دادگاه مزبور در این مورد مکلف است خارج از نوبت رسیدگی و رأی مقتضی صادر کند. این رأی قطعی است و مدلول تبصره ذیل ماده ۴۳ لایحه قانونی مطبوعات در این مورد نیز لازم الاجراست اضافه می شود.

ماده ۲ - وزارت کشور و دادگستری و فرهنگ مامور اجرای این لایحه قانونی می باشند. بر طبق قانون اعطای اختیارات مصوب بیستم مردادماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی متمم لایحه قانونی مطبوعات مشتمل بر دو ماده تصویب می شود.

به تاریخ اول دی ماه ۱۳۳۱

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۱۱

۱۳۳۱/۱۱/۱

لایحه قانونی مطبوعات^۱

فصل اول - تعریف و تأسیس روزنامه و مجله

ماده ۱ - روزنامه یا مجله نشریه ایست که برای روشن ساختن افکار مردم در زمینه های مختلف اجتماعی و سیاسی یا علمی و فنی و یا ادبی و ترقی دادن سطح معلومات عامه و نشر اخبار و اطلاعات و مطالب عام المنفعه و انتقاد و صلاح اندیشی در امور عمومی به طور منظم و در مواقع معین بر طبق اجازه نامه طبع و نشر گردد.

ماده ۲ - هر کس بخواهد روزنامه یا مجله تأسیس کند باید از وزارت کشور اجازه تحصیل نماید.

ماده ۳ - درخواست کننده اجازه باید دارای شرایط ذیل باشد:

الف - ایرانی باشد.

ب - سن او از ۳۰ سال کمتر نباشد.

ج - سابقه محکومیت جنایی و یا محکومیت جنحه که موجب سلب حقوق اجتماعی باشد نداشته و محجور نباشد.

د- سواد خواندن و نوشتن فارسی به قدر کفایت داشته باشد.

تبصره - در صورتی که مؤسس یا مدیر روزنامه یا مجله فاقد یکی از شرایط مذکور در بند (الف) یا بند (ج) این ماده بشود اجازه انتشار روزنامه یا مجله او از درجه اعتبار ساقط می‌گردد.

ماده ۴ - درخواست کننده اجازه علاوه بر مدارک لازمه اظهار نامه‌ای شامل اطلاعات ذیل در تهران به وزارت کشور و در شهرستانها به فرماندار محل تسلیم خواهد نمود:

۱- نام و نام خانوادگی مؤسس و همچنین نام و نام خانوادگی مدیر یا سردبیر؛ اگر مدیر و سردبیر جداگانه داشته باشد.

۲- محل اداره روزنامه یا مجله.

۳- نام و نشانی چاپخانه‌ای که روزنامه یا مجله در آن چاپ می‌شود.

۴- نام روزنامه یا مجله و ترتیب چاپ آن که یومیه است یا هفتگی یا ماهانه.

۵- عده نسخه‌هایی که از هر شماره چاپ می‌شود.

۶- روش روزنامه یا مجله.

تبصره - هرگونه تغییری که نسبت به موارد فوق پیش آید، مدیر موظف است در ظرف یک هفته به اطلاع وزارت کشور و فرماندار محل برساند.

ماده ۵ - درخواستهای تاسیس روزنامه یا مجله به وسیله هیأتی مرکب از مدیرکل وزارت کشور و رئیس اداره نگارش وزارت فرهنگ و دادستان شهرستان تهران یا نماینده او رسیدگی می‌شود و نسبت به درخواستهایی که واجد شرایط قانونی باشد اجازه‌نامه از طرف وزارت کشور صادر خواهد گردید.

تبصره ۱ - مدت اعتبار اجازه‌نامه‌ها برای شروع انتشار شش ماه است.

تبصره ۲ - وزار کشور دفتری ترتیب خواهد که در آن نام روزنامه‌ها و مجلاتی که اجازه آنها صادر شده است با مشخصات هر یک مرتباً ثبت می‌شود. صدور اجازه به اسامی مکرر یا نامناسب و مستهجن ممنوع است و به هیچ‌کس برای انتشار روزنامه یا مجله بیش از یک اجازه داده نخواهد شد.

ماده ۶ - مدیر هر روزنامه یا مجله باید برای اداره خود دفاتر محاسباتی پلمپ شده برطبق قانون

تجارت تهیه نماید که کلیه مخارج و درآمد اداره منظمأ در آن ثبت گردد. و بیلان سالیانه درآمد و مخارج خود را به گواهی دادستان یا نماینده او رسانیده و در اولین شماره ماه سوم سال بعد برای اطلاع عامه انتشار دهد.

دادستان شهرستان یا نماینده او موظف است، لااقل شش ماه یکبار دفاتر مزبور را بازرسی و امضا نماید.

ماده ۷ - هر روزنامه و یا مجله ممکن است علاوه بر مؤسس، مدیر و سردبیر جداگانه داشته باشد. در این صورت مدیر و سردبیر باید واجد شرایط مقرر در ماده سوم باشد.

ماده ۸ - در هر شماره روزنامه و مجله باید نام و نام خانوادگی مؤسس و در صورتی که مدیر و سردبیر جداگانه داشته باشد نام و نام خانوادگی مدیر و سردبیر و همچنین نام و نشانی چاپخانه‌ای که در آن به طبع می‌رسد قید شود. در مورد کتب و رسالات نیز نام مؤلف یا مترجم و ناشر و همچنین نام و نشانی چاپخانه‌ای که در آن به چاپ رسیده پشت کتاب یا رساله باید چاپ شود.

تبصره - مدیر هر روزنامه یا مجله مکلف است یک نسخه از روزنامه یا مجله خود را برای دادستان شهرستانی که روزنامه یا مجله در آن حوزه چاپ می‌شود مستقیماً و یا به وسیله پست سفارشی دو قبضه فرستاده و رسید بگیرد.

ماده ۹ - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و بنگاههایی که دارای شخصیت حقوقی هستند در صورتی که بخواهند نشریه مرتبی داشته باشند باید مدیر واجد شرایط معرفی کنند.

ماده ۱۰ - اجازه‌نامه روزنامه‌ها و مجلاتی که تا تاریخ تصویب این لایحه یک سال تمام مرتب منتشر شده باشند به قوت خود باقی هستند و وزارت فرهنگ مکلف است در ظرف یک ماه از تصویب این لایحه قانونی فهرست آنها را با اطلاعات لازمه نسبت به هر یک با دقت تهیه و به وزارت کشور بفرستد.

مدیران روزنامه‌ها و مجلاتی که یک سال تمام منتشر نشده‌اند می‌توانند در ظرف یک ماه از تاریخ اجرای این لایحه قانونی درخواست خود را برطبق مواد ۳ و ۴ به وزارت کشور تسلیم نمایند و وزارت کشور مکلف است در ظرف ۲ ماه تکلیف این درخواستها را معلوم نماید.

مدیران روزنامه‌ها و مجلاتی که برطبق این ماده عمل نکنند یا درخواست آنان با مواد ۳ و ۴

منطبق نباشد اجازه‌نامه آنان برای انتشار روزنامه یا مجله از درجه اعتبار ساقط است.

ماده ۱۱ - هیچ‌کس نمی‌تواند اجازه‌نامه روزنامه یا مجله خود را به دیگری واگذار کند مگر این که آن شخص واجد شرایط مقرر شده و انتقال به تصدیق وزارت کشور برسد.

ماده ۱۲ - در صورت فوت مؤسس چنانچه در میان وراث کسی واجد شرایط باشد با موافقت کتبی سایر وراث و یا قائم مقام قانونی آن در صورت تقاضا، اجازه به نام او صادر می‌شد والا وراث می‌توانند با معرفی مدیر واجد شرایط و تصویب وزارت کشور آن روزنامه یا مجله را منتشر نمایند.

فصل دوم - حق جوابگویی آیین‌نامه‌های مطبوعاتی

ماده ۱۳ - مؤسسات دولتی و عمومی و همچنین افراد مردم اعم از مامورین رسمی یا غیر آنها، هرگاه در روزنامه یا مجله مطالبی مشتمل بر تهمت و افترا یا اخبار مخالف واقع نسبت به خود مشاهده کردند حق دارند جواب آن مطالب را کتباً برای روزنامه یا مجله بفرستند و آن روزنامه یا مجله مکلف است این‌گونه توضیحات و جوابها را که بیش از میزان مطلب اصلی نباید باشد در همان صفحه و با حروفی که مطلب اصلی را چاپ کرده مجاناً و بلا تأخیر به طبع برساند و نسبت به زاید بر آن میزان، جواب دهنده حق الطبع معمولی را خواهد پرداخت. همین تکلیف شامل روزنامه‌ها و مجلاتی که مطالب مشتمل بر تهمت و افترا یا اخبار مخالف واقع از مطبوعات دیگر نقل نمایند خواهد بود. در صورتی که روزنامه یا مجله علاوه بر جواب مطالب و یا توضیحات مجددی چاپ نماید حق جوابهای مجدد برای معترض محفوظ خواهد بود.

ماده ۱۴ - وزارتخانه‌های کشور و فرهنگ و دادگستری مکلفند برای تنظیم امور چاپخانه‌های طبع کتب و رسالات و اعلانات و کتاب‌فروشیها و توزیع جراید و روزنامه‌فروشیها و همچنین نسبت به شرایط حقوق و امتیازات خبرنگاران و مخبرین عکاس، آیین‌نامه‌های لازم را تهیه و به هیأت وزیران پیشنهاد نمایند. در این آیین‌نامه‌ها برای توزیع و فروش روزنامه‌ها و مجلات و رسالاتی که به زبانهای خارجی یا به زبان فارسی در خارج مملکت چاپ شده است مقررات لازم باید پیش‌بینی شود.

فصل سوم - جرایم مطبوعاتی

ماده ۱۵ - اشخاصی که به وسیله نشر مقالات و یا جعل اخبار در مطبوعات مرتکب یکی از جرایم ذیل شوند به حبس تأدیبی از ۶ ماه تا سه سال محکوم می شوند:

الف - کسانی که مردم را صریحاً تحریص و تشویق به خرابکاری و آتش سوزی و قتل و غارت و سرقت نمایند.

ب - کسانی که افسران و افراد ارتش را به نافرمانی و عدم انقیاد احکام نظامی ترغیب و تشویق کنند.

در موارد مذکور در این ماده چنانچه تحریص و ترغیب مؤثر واقع شود و جرایم منظور اتفاق افتد اشخاص مذکور در بند (الف) و (ب) به مجازاتی محکوم خواهند شد که در قانون مجازات عمومی برای معاون همان جرم پیش بینی شده است.

ماده ۱۶ - اشخاصی که دستورهای محرمانه نظامی و اسرار ارتش و یا نقشه قلاع و استحکامات نظامی را در زمان جنگ به وسیله مطبوعات فاش و منتشر کنند به حبس مجرد از دو تا پنج سال محکوم خواهند شد و چنانچه در زمان جنگ نباشد شش ماه تا دو سال محکوم می شوند.

ماده ۱۷ - هر کس مقاله ای مضر به اساس دین حنیف اسلام انتشار دهد به سه ماه تا یک سال حبس تأدیبی محکوم می شود.

ماده ۱۸ - هر کس به وسیله روزنامه یا مجله یا کتاب مردم را صریحاً به ارتکاب جنحه یا جنایتی بر ضد امنیت داخلی یا خارجی مملکت که در قانون مجازات عمومی پیش بینی شده است تحریص و تشویق نماید در صورتی که اثری بر آن مترتب شده باشد به مجازات معاونت همان جرایم محکوم خواهد شد و در صورتی که اثری بر آن مترتب نشود به یک ماه تا سه ماه حبس تأدیبی یا پرداخت دوهزار تا بیست هزار ریال غرامت محکوم خواهد شد.

ماده ۱۹ - هر کس به وسیله مطبوعات از جرایم مذکور در مواد فوق و یا مرتکبین آن اعمال به نحوی از انحاء تقدیر و تمجید دند به جریمه نقدی از ۵ هزار تا پنجاه هزار ریال محکوم می شود.

ماده ۲۰ - هر کس به وسیله روزنامه یا مجله به مقام سلطنت یا شخص شاه توهین کند به مجازات مندرج در بند یک ماده (۸۱) قانون مجازات عمومی محکوم می شود.

ماده ۲۱ - هرکس به وسیله مطبوعات نسبت به رئیس یا نماینده سیاسی مملکت خارجی که با ایران روابط دوستانه دارد توهین نماید طبق بند دوم ماده (۸۱) قانون مجازات عمومی محکوم می شود، مشروط براین که در آن مملکت نیز در موارد مذکوره نسبت به ایران معامله متقابله شود.

ماده ۲۲ - در جرایمی که ذیلاً ذکر می شود:

الف - انتشار مقالات مضر به عفت عمومی و یا مضر به اخلاق حسنه.

ب - انتشار صور قبیحه.

ج - انتشار آگهی ها یا عکسهایی مخالف اخلاق حسنه و آداب و رسوم ملی.

د - انتشار مذاکرات سری محاکم دادگستری و یا انتشار تحقیقات و تصمیمات مراجع قضایی که قانوناً انتشار آنها ممنوع است.

مرتکب به تأدیه یک هزار تاده هزار ریال غرامت محکوم خواهد شد.

ماده ۲۳ - هر یک از افراد مردم اعم از مامورین رسمی یا غیر آنها که در روزنامه یا مجله یا هر نوع نشریه دیگر مندرجاتی مشتمل بر تهمت و افترا و یا فحش و الفاظ رکیکه و یا نسبتهای توهین آمیز در زندگی خصوصی و یا هتک شرف و ناموس و امثال آن نسبت به خود مشاهده نماید، می تواند از نویسنده یا ناشر آن به دادسرا یا به دادگاه شکایت نماید. مرتکب به دو ماه تا ۶ ماه حبس تأدیبی و یا از ده هزار تا پنجاه هزار ریال جریمه نقدی محکوم خواهد شد.

تبصره - در موارد فوق شاکی می تواند برای مطالبه خسارات مادی و معنوی که از نشر مطالب مزبور بر او وارد آمده به دادگاه حقوقی دادخواست تقدیم نماید و دادگاه مکلف است نسبت به آن رسیدگی و مبلغ خسارات را تعیین و مورد حکم قرار دهد.

تبصره ۲ - هرگاه انتشار مطالب مذکوره در ماده فوق راجع به اموات ولی به قصد هتاک یا بازماندگان آنان باشد هر یک از ورثه قانونی می تواند برطبق ماده و تبصره فوق شکایت نماید.

ماده ۲۴ - هرکس به وسیله مطبوعات دیگری را تهدید به هتک شرف و حیثیت یا افشای سری نماید در صورتی که ثابت شود این تهدید برای استفاده مادی یا تقاضای انجام امری یا خودداری از انجام امری بوده است به حبس تأدیبی از سه ماه تا یک سال و به پرداخت غرامت از یک هزار ریال تا پنجاه هزار ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۵ - هرکس به وسیله مطبوعات به وزرا یا معاونین وزارتخانه‌ها و یا به یکی از مستخدمین دولت اعم از قضایی و اداری و لشکری و اعضای دیوان محاسبات و نمایندگان مجلس و رؤسا و اعضای انجمنهای شهرداری یا ایالتی و ولایتی یا نسبت به اعضای هیأت منصفه و یا اعضای اتاق بازرگانی و یا مقامات رسمی دیگر به سبب انجام وظایف محوله به آنان اهانت نماید و یا آنان را در انجام وظایفشان مورد تهمت و افترا قرار دهد به حبس تأدیبی از سه ماه تا یک سال و پرداخت غرامت از یک هزار ریال تا پنجاه هزار ریال محکوم خواهد شد. در مورد این ماده و همچنین در مورد ماده ۲۳ پس از شروع تحقیقات قانونی، دادستان به متهم اخطار خواهد کرد مادام که تحت تعقیب کیفری است از نشر هر نوع مطلب مربوط به اهانت و یا افترا درباره شاکی خودداری نماید. در صورتی که متهم به اخطار دادستان ترتیب اثر ندهد دادستان می‌تواند امر به توقیف روزنامه یا مجله صادر کند، متهم نیز می‌تواند از این دستور دادستان به دادگاه شهرستان محل شکایت نماید. دادستان موظف است فوراً پرونده را به دادگاه بفرستد و دادگاه باید در ظرف ۳ روز پس از وصول پرونده به شکایت رسیدگی و رأی مقتضی صادر کند.

چنانچه دادگاه نظر دادستان را تأیید نماید دیگر آن روزنامه یا مجله تا زمانی که متهم تحت تعقیب کیفری است قابل انتشار نخواهد بود.

تبصره - افترا و تهمت مذکور در این ماده بدون شکایت شاکی خصوصی قابل تعقیب است. در صورتی که اسناد دهنده صحت امور متناسبه را در دادگاه ثابت نماید از مجازات معاف است. متهم باید پس از تعقیب منتهی در ظرف ده روز مدارک و شهود خود را برای اثبات نسبت‌هایی که داده است تسلیم و معرفی نماید. در صورتی که متهم دلایل اثبات اسناد خود را به دادسرا بدهد دلایل او اخذ و ضمیمه پرونده شده پس از صدور قرار مقتضی به دادگاه جنایی ارسال می‌گردد تا ضمن رسیدگی به اتهام متهم به دلایل تقدیمی او نیز رسیدگی شود.

ماده ۲۶ - هرکس به وسیله مطبوعات به اقلیت‌های مذهبی یا نژادی ساکن ایران برای تولید نفاق و اختلاف و یا بغض و کینه میان سکنه مملکت اهانت نماید و یا آنان را به ایجاد دشمنی و نفاق نژادی و یا مذهبی تحریص کند، به یک ماه تا شش ماه حبس تأدیبی و یا پرداخت پانصد تا ۵ هزار ریال غرامت محکوم خواهد شد.

ماده ۲۷ - هرکس در انتشار روزنامه یا مجله خود از نام یا کلیشه روزنامه دیگر تقلید نماید که سوءاستفاده محسوب شود به تقاضای شاکی خصوصی از پانصد تا ۵ هزار ریال جزای نقدی و تعطیل روزنامه یا مجله محکوم خواهد شد. شاکی خصوصی می تواند خسارات خود را مطالبه نماید. دادگاه مکلف است نسبت به آن نیز رسیدگی کند.

ماده ۲۸ - در کلیه جرایم مذکور در مواد فوق، مدیر یا نویسنده مورد تعقیب قرار خواهد گرفت ولی هرگاه نویسنده معروف و مقیم ایران باشد مدیر از تعقیب معاف است و اگر مدیر از معرفی نویسنده عاجز باشد یا خودداری کند و یا نویسنده قابل تعقیب جزایی نباشد خود مدیر تعقیب و مجازات خواهد شد.

ماده ۲۹ - در کلیه موارد مذکور در مواد فوق، آنجا که جرم جنبه هتک حرمت یا توهین و یا افترا نسبت به اشخاص دارد تعقیب مرتکب منوط به شکایت شاکی خصوصی یا نماینده قانونی او است و در صورت استرداد شکایت تعقیب موقوف خواهد شد.

فصل چهارم - تخلفات

ماده ۳۰ - هرکس برخلاف مواد ۲ یا ۱۰ یا ۱۱ یا ۱۲ و تبصره ۱ ماده پنجم این لایحه قانونی مبادرت به انتشار روزنامه یا مجله کند به پرداخت دو هزار تا ده هزار ریال محکوم می شود. تبصره - در موارد فوق فرماندار محل دستور تعطیل روزنامه و یا مجله را می دهد و مراتب را برای تعقیب قانونی مرتکب به دادستان شهرستان اعلام خواهد نمود.

ماده ۳۱ - هرکس برخلاف ماده شش یا هشت یا سیزده این لایحه قانونی اقدام کند به پرداخت یکت هزار تا پنج هزار ریال یا دو ماه تا شش ماه حبس تأدیبی محکوم می شود.

ماده ۳۲ - مطبوعاتی که در آن دستور ماده ۸ مراعات نشده باشد قابل انتشار نیست و در صورت اقدام به انتشار از طرف مأمورین انتظامی جمع آوری و ضبط خواهد شد.

در صورتی که نام چاپخانه و یا سایر نامهای مذکور در ماده ۸ برخلاف واقع چاپ شده باشد، مرتکب به حد اکثر مجازات مذکوره در ماده ۳۱ محکوم می شود. همین مجازات درباره مدیر آن چاپخانه هایی که ماده ۸ را رعایت نکنند اعمال می شود.

ماده ۳۳ - نشریه‌ای که مشمول ماده اول این لایحه قانونی نباشد تعریف روزنامه یا مجله بر آن صدق نمی‌کند و تابع قوانین عمومی است.

فصل پنجم - دادرسی مطبوعاتی هیأت منصفه

ماده ۳۴ - جرایمی که به وسیله روزنامه یا مجله واقع می‌شود جرایم مطبوعاتی است.
ماده ۳۵ - به جرایم مطبوعاتی و همچنین به جرایم سیاسی غیر مطبوعاتی بر طبق اصل هفتاد و نهم قانون اساسی در دادگاه جنایی دادگستری با حضور هیأت منصفه رسیدگی می‌شود.
ماده ۳۶ - مرجع شکایات مطبوعاتی دادسرای شهرستان هر محل است و دادسراهای مزبور پرونده را برای رسیدگی به دادگاه جنایی ارسال خواهند داشت.
ماده ۳۸ - انتخاب هیأت منصفه و ترتیب شرکت اعضای آن در رأی دادگاه به طریق ذیل خواهد بود:

هر دو سال یک‌بار در بهمن ماه در تهران و مراکزی که دارای دادگاه استان است هیأتی مرکب از فرماندار، رئیس دادگستری و رئیس انجمن شهر (و در صورتی که انجمن شهر وجود نداشته باشد شهردار) و نماینده فرهنگ به دعوت فرماندار تشکیل می‌شود.
هیأت مزبور در تهران صورتی از ۱۷۵ نفر طبقات هفتگانه ذیل:

۱- علما و دانشمندان و نویسندگان

۲- وکلای دادگستری و سردفتران

۳- بازرگانان

۴- دبیران و آموزگاران

۵- ملاکین و کشاورزان

۶- کارگران

۷- اصناف و پیشه‌وران جزء

از هر طبقه فهرستی مشتمل بر ۲۵ نفر تهیه می‌کند. اشخاص منظور در صورتها باید علاوه بر داشتن حسن سابقه، واجد شرایط انتخاب شدن برای نمایندگی مجلس شورای ملی بوده و در مقرر

دادگاه مقیم باشند پس از تنظیم صورتها از هر طبقه ۱۲ نفر به قید قرعه برای عضویت هیأت منصفه انتخاب می شود و فرماندار مراتب راکتیباً به کلیه ۸۴ نفری که برای عضویت هیأت منصفه انتخاب شده اند ابلاغ می نماید که رد یا قبولی خود در ظرف سه روز اعلام دارند. عدم اعلام رد در حکم قبولی است و اگر یک یا چند نفر از قبول این سمت خوداری کنند هیأت مزبور کسری هر طبقه را تا میزان ۱۷۵ نفر از خارج تکمیل و به جای افراد مستعفی به قید قرعه از میان افراد همان طبقه انتخاب می نمایند. سپس فرماندار آنان را به وسیله رئیس دادگاه استان به دادگاه جنایی محل معرفی می کند. رئیس دادگاه استان تا نیمه اسفند ماه همان سال صورت اعضای هیأت منصفه را باید در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار اعلان نماید و برای سایر مراکز استانها اعضای هیأت منصفه ۴۲ نفر مقرر می شود که به همان ترتیب مذکور در فوق (با این تفاوت که از هر یک از طبقات هفتگانه در بدو امر ۱۲ نفر در فهرست منظور می شود) انتخاب و معرفی خواهند گشت.

ب - در مورد هر محاکمه مطبوعاتی یا سیاسی دادگاه جنایی در جلسه علنی خود با حضور دادستان استان ۷ نفر از اعضای هیأت منصفه را از هر طبقه یک نفر به سمت عضو اصلی و ۷ نفر را به همان ترتیب به سمت عضو علی البدل به قید قرعه انتخاب می نماید. کلیه اعضای هیأت منصفه اعم از اصلی و علی البدل که در جلسه دادرسی شرکت نموده اند باید از ابتدای دادرسی تا ختم آن در تمام جلسات حضور داشته باشند و چنانچه یک یا چند نفر از اعضا غایب و یا قانوناً از شرکت ممنوع باشند و عده اعضای علی البدل که حضور یافته اند زاید بر عده غایبین و یا معذورین باشد به میزان احتیاج از اعضای علی البدل به قید قرعه به جای کسری اعضای اصلی انتخاب خواهد شد و در هر حال با حضور ۷ نفر از اعضای اصلی یا علی البدل دادگاه قابل تشکیل است.

تبصره - کلیه انتخاباتی که تا کنون بر طبق مفاد لایحه قانونی مطبوعات مصوب ۱۳۳۱/۹/۱۱ انجام شده باشد با رعایت مقررات این لایحه قانونی تجدید شود.

ماده ۳۸ - دادگاه جنایی مرکب از پنج نفر دادرس و با حضور هیأت منصفه تشکیل می شود و مطابق مقررات آیین دادرسی کیفری رسیدگی می نماید.

پس از اعلام ختم دادرسی بلافاصله دادرسان دادگاه با اعضای هیأت منصفه تشکیل، متفقاً به

شور پرداخته در باره ۲ سؤال ذیل:

الف - آیا متهم گناهکار است.

ب - در صورت تقصیر آیا مستحق تخفیف می باشد یا خیر.

رای می دهد.

در صورت تساوی آراء، رای رئیس دادگاه با هر طرف که باشد قاطع است. رئیس دادگاه فوراً بر طبق این رای موجهاً و با ذکر دلایل به انشای حکم مبادرت می ورزد. چنانچه حکم بر محکومیت متهم صادر گردد محکوم علیه می تواند در مدت ده روز از تاریخ ابلاغ تقاضای فرجام نماید. ولی اگر حکم مبنی بر برائت باشد قابل رسیدگی فرجامی نیست و نیز در صورتی که متهم تبرئه و یا به مجازاتی محکوم شود که مستلزم سلب حقوق اجتماعی نباشد از روزنامه یا مجله در صورتی که قبلاً توقیف شده باشد بلافاصله و خود بخود رفع توقیف خواهد شد.

تبصره - هرگاه در حین محاکمه اعضای هیأت منصفه سئوالاتی داشته باشند، سئوال خود را کتباً به دادگاه خواهند داد که به وسیله رئیس دادگاه مطرح گردد.

ماده ۳۹- موارد رد اعضای هیأت منصفه و شرایط آن همان است که قانوناً در مورد رد قضات پیش بینی شده است.

ماده ۴۰- هرگاه جلسه رسیدگی خواه در ابتدا یا اثنای دادرسی به واسطه عدم حضور یک یا چند نفر از اعضای هیأت منصفه تشکیل نشود، رئیس دادگاه جنایی در جلسه علنی از بین قضات حاضر شعب دادگاه استان در تهران و از بین کلیه قضات حاضر در مرکز استان در خارج از تهران عده هیأت منصفه را به حکم قرعه تعیین یا تکمیل نموده با شرکت آنان به موضوع رسیدگی خواهد کرد. قضاتی که به عنوان هیأت منصفه به حکم قرعه انتخاب می شوند صرفاً جنبه عضویت هیأت منصفه را دارند و در صورت عدم حضور و یا عدم شرکت در رای، متخلف محسوب شده و تحت تعقیب انتظامی قرار خواهند گرفت.

ماده ۴۱- هر یک از اعضای دیگر هیأت منصفه که به حکم قرعه معین شده اند چنانچه بدون عذر موجه در جلسات محاکمه حاضر نشوند و یا از شرکت در رای خودداری کنند به حکم دادگاهی که موضوع در آن مطرح است برای مرتبه اول محکوم به پرداخت از هزار تا ده هزار ریال خواهند شد و در صورت تکرار علاوه بر پرداخت غرامت از بعضی یا تمام حقوق مذکوره

ذیل از ۶ ماه تا دو سال به تشخیص همان دادگاه محروم خواهند شد:

الف - حق استخدام در ادارات دولتی و شهرداریها و بنگاهها و شرکتهایی که لااقل نصف سرمایه آنها متعلق به دولت باشد.

ب - حق انتشار روزنامه و مجله و انتخاب شدن در انجمن شهر و شرکت در انجمن‌های نظارت انتخابات مجلسین.

ماده ۴۲ - هیچ روزنامه و یا مجله‌ای را قبل از صدور حکم دادگاه نمی‌توان توقیف یا تعطیل کرد مگر در موارد اتهامات ذیل:

۱- آن‌جا که مضربه اساس دین اسلام باشد.

۲- آن‌جا که هتک احترام از مقام سلطنت شده باشد.

۳- آن‌جا که نقشه طرح حرکت قشون یا دیگر اسرار نظامی مشکوف شده باشد.

۴- آن‌جا که دعوت به عصیان در مقابل قوای رسمی مملکتی و موجب هیجان کلی و اختلال

امنیت عمومی شده باشد.

۵- آن‌جا که انتشار مقالات مضربه عفت عمومی یا اشاعه صور قبیحه بر ضد عصمت و عفت

عمومی باشد.

در موارد فوق دادستان شهرستان راساً یا بنا بر تقاضای فرماندار محل دستور توقیف روزنامه یا مجله یا کتاب و ضبط اوراق انتشار یافته را خواهد داد و در ظرف مدت ۲۴ ساعت پرونده امر را به دادگاه جنایی خواهد فرستاد. دادگاه جنایی در جلسه فوق‌العاده در مدتی که بیش از ۳ روز نباشد نظر خود را نسبت به رد یا قبول تقاضای دادستان اعلام خواهد کرد. در صورتی که دادگاه با توقیف روزنامه یا مجله موافقت نماید باز پرس و دادستان مکلفند در ظرف یک هفته نظر نهایی خود را نسبت به اصل موضوع اعلام دارند و دادگاه باید با تهیه مقدمات قانونی خارج از نوبت نسبت به اصل موضوع رسیدگی نماید.

تبصره - روزنامه‌هایی که بر طبق این ماده توقیف می‌شوند نمی‌توانند به اسامی دیگر و با همان سبک و اسلوب منتشر شوند. در صورت تخلف از این ماده روزنامه یا مجله‌ای که به جای روزنامه توقیف شده انتشار یافته است نیز به ترتیب فوق توقیف می‌شود و کسانی که روزنامه یا

مجله خود را به جای روزنامه یا مجله توقیف شده منتشر نمایند به حبس تأدیبی از یک ماه تا سه ماه و جریمه نقدی از پانصد تا پنجهزار ریال محکوم می شوند و اجازه نامه آنان نیز باطل می گردد. ماده ۴۳ - در صورتی که دادگاه با توقیف روزنامه موافقت نکند بلافاصله از روزنامه رفع توقیف خواهد شد.

ماده ۴۴ - در جرایم مطبوعاتی دادگاه خارج از نوبت رسیدگی می نماید و مهلتی که برای قرائت پرونده به وکیل مدافع و خود متهم داده می شود بیش از سه روز نخواهد بود و این مدت به تقاضای متهم یک دفعه و برای سه روز قابل تمدید می باشد و از تاریخ انقضای مهلت تا تشکیل جلسه مقدماتی نیز نباید بیش از سه روز فاصله باشد و فاصله جلسه مقدماتی تا جلسه دادرسی حداکثر نباید بیش از ده روز باشد و تنفس در این محاکمات زاید بر ۱۲ ساعت نخواهد بود. شاکی خصوصی و متهم هر کدام بیش از سه نفر وکیل مدافع نمی توانند تعیین نمایند ولی دادگاه در صورت حضور یک وکیل از هر یک از طرفین دعوی رسیدگی می کند.

ماده ۴۵ - قانون مطبوعات مصوب محرم ۱۳۲۶ و کلیه قوانین و لوایح قانونی و مقرراتی که با این مواد مغایرت داشته باشند لغو می شوند.

ماده ۴۶ - وزارتخانه های کشور، دادگستری و فرهنگ مأمور اجرای این لایحه قانونی هستند.

بر طبق قانون اعطای اختیارات مصوب بیستم مردادماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی مطبوعات مشتمل بر ۵ فصل و ۴۶ ماده و ۱۱ تبصره تصویب می شود.

به تاریخ ۱۵ بهمن ماه ۱۳۳۱ نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

تصاویر گزیده اسناد

ساله ۱۳۲

شماره کتب ۱۱۷

تاریخ وصول	توضیحات	تاریخ اصل	عدد کلمات	۱۷۱۱۰	۱۵۱	قطن	از
						شازمه	
روز			۵۴			تگراف	
ماه			۵				

بسم الله الرحمن الرحیم
 در خصوص ...
 ...
 ...
 ...

۲۱/۱۴/۲

ترجمه گزارش شماره ۲۲۱۱ مورخ ۹/۳/۴۴ واحد زبیت نامیده بازرگانان واقفان در ایران
مقیم نیویورک خطاب با اداره کل معاملات خارجی

عطف ۱۸۹۸۵ شرکت امریک و شرکت کهنه کمانه نیویورک ۴۰ ۷۵ ۸۰ ۸۵ گرم و نیویورک
رزق کرده سنت هرکس در نظر نیویورک پرداخت در مقابل بازار کسب می‌شود - فروشنده
دیگر نوع ۱۱ گرم را ۴۰ دلار هر کس را بگو و از ۵۰ تا ۱۰۰ گرم را ۱۸۱ دلار هر کس را
کلیه نیویورک پرداخت در مقابل رسید انبار می‌شود - نوزاد کافه با هم هر دو فروشنده نظر می‌کند
میرسد نمونه جات بسته هوای ارسالی می‌شود - موجود کافه زوبین است -

وزارت کشور

استانداری استان دهم

رونوشت شماره مورخه وزارت اداره که اصل آن بشماره ثبت شد

۱۳۶۴۲
۱۱/۶/۲۷

فایده بهر جهت مذکور دهم

مذکور این در عمل غیر وجهی و طرف از طرف است و در این سند فایده
همان بقصد این است که در وقت تقسیم غیر جنگ اندر در طریق رسیدن
و ادب تصنیف نمایند و در این صورت نیز به جهت این سند فایده

دقیق آمار ادارت نخست وزیر

دستور کار

۱۳۶۴۴
۱۱/۶/۲۷

فایده بهر جهت مذکور دهم

در این سند آمار بهر جهت مذکور دهم است و در این صورت نیز به جهت این سند فایده
این سند فایده بهر جهت مذکور دهم است و در این صورت نیز به جهت این سند فایده

دستور کار

۱۳۶۴۴
۱۱/۶/۲۷

نوع پیش نویس .....
 موضوع پیش نویس .....
 بیوست .....
 یا کنویس کننده .....

دفتر تخصصی وزیر

شماره سری ۴۵۸۲ .....
 شماره خصوصی .....
 جزوه دان .....
 پرونده .....

نوشتن تاریخ ۱۳۵۷/۱۰/۱۵ تاریخ یا کنوینس ۱۳۵۷/۱۰/۱۵ ماه تاریخ ثبت ۱۳۵۷/۱۰/۲۶

وزارت کور

پایه

یادداشت از وزارت فرهنگ و امور عالییه منتهی افرا بنام سرمدون کهنه استاز
 روزنامه نگار و بدون تشریح شرا ویدل فی المثلت مبادرت به انتشار روزنامه
 و مطبوعات که هم چند نفر از مساجد استاز بدون رعایت قانون
 مطبوعات کنیز که صلاحیت از زمانه نگار آنها بشود شرا ویدل
 زبیده در نگار روزنامه و حالت داده و استاز آنها از زمانه باشد
 ویدر و سردیر و غیره در سر لوم روزنامه سب و غیره نامتازید
 در باب از وزارت فرهنگ گرامر روزنامه نگار و از زمانه نگارها بر احو و
 مطبوعات از کلمات و طبعها شده است و از جوه الطریق نام و نام از انتشار
 بدون استاز روزنامه استاز و اصلاح استاز و قوانین مطبوعات و
 همانست که در این زمینه نامه استاز است و دیگر فریاد با اولیای
 مطبوعات و مطبوعات بر طبق و همان نظر وزارت فرهنگ در باب
 در وجه و تصدیق استاز و در کتب وزارت فرهنگ در باب استاز
 به اولیای استاز و در نامه استاز استاز و زنده است.

در وقت از وقت نامه شماره ۱۳۵۷/۱۰/۱۵
 در وقت از وقت شماره ۱۳۵۷/۱۰/۱۵
 در وقت از وقت شماره ۱۳۵۷/۱۰/۱۵
 در وقت از وقت شماره ۱۳۵۷/۱۰/۱۵

نوع پایش نویسی
 موضوع پایش نویسی
 ضمیمه
 پاکت نویسی کنندگی
 تاریخ خروج ۱۳۳۰

وزارت کشور
 اداره
 شعبه
 تاریخ با کتویسی

شماره عمومی ۲۹۸۰۹
 شماره خصوصی ۱۹۵۲
 جزوه دان
 پرونده
 تاریخ ثبت

بسم الله الرحمن الرحيم
 عطف به نامه شماره ۱۴۱۵
 راجع به تک و ترمین نصب
 نسبت به طبقات رودخانه کوه کاسار بهرادر با توجه با بند وظیف
 امرین وزارت کشور در آن نامه و نامه شماره با اختیار است قانونی که
 دارند بنظر حفظ و نظم در ترتیب و مقر اصدقات حملی
 میباشد مفذالاً نامورین آن است نامور برار سید
 از خدمت مرصع ~~مستطاب~~ را بنور آن احاله در نظیر سوارا
 بر کسب و کسور بر آن ارسال داشته اند در صورتیکه با تدارک لازم
 مقدر در لیل این اصدقات خانه داده و این حساب این رودخانه
 تقامه و آن آقاخان را اطلاع رسانیست اینها تا که تکمیل
 که در حجب در زمانه و یاد در هر مناسب دیگر حسن تفهم اراک
 بر این بار از خدمت مرصع مقدر در لیل در هر روز در هر روز در هر روز

بخط گزین میزان قانونی و افاضی
 در اینک سوزی در امور و در صورت غنیمت کل است
 وزارت امور
 در ۱۰/۱۵
 در ۱۰/۱۵
 در ۱۰/۱۵

دوره اول
 دوره دوم
 دوره سوم
 دوره چهارم
 دوره پنجم

جناب آقای دکتر صدقی نخست وزیر محترم

باتقدیم احترام

پیرومذاکراتیکه جناب آقای اللهیار صالح درباره قانون انتخابات باآنجناب بعمل آورده و موافقت فرموده اید که دو نفر از دید بران جراید هفتگی را برای شرکت در کمیسونی که مأمور تنظیم قانون مادیات است دعوت فرمایند امضا کنندگان زیرمید بران جراید هفتگی باینخت بد بنویسند آقایان احمد انواری مد برروزنامه پرخانش وهانسی مد برروزنامه اتحاد ملی راجخو میبارک معرفی ومراتب تشکر خود را از توجهی که نسبت بشقاضی حق روزنامه نگاران مبذول فرموده اید تقدیم بیدارد.

۱۳۴۷/۷/۱۶

میرزا محمد شیخ نورالسلطان

امیر آقا علی میرزا نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی - باورگاری

میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی

میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی
 میرزا محمد شیخ نورانی

حاج آقانگشت وزیر

مرحوم بشمار در زمان خدمت شما جرایم دوگانه است مانند دوران رژیم آری
 که فرد نیز با آن بارزه نموده این روزها که شماره قتلها در کشور رو به رشد است
 چاکایه را نیز بجم چاپ روزنامه توقیف نمایند این فعل باورن نماند
 حکمت نظامی که مطوعات آزادشود را در نظر نداشتند مورد اعتراض
 سید است و اینجاست با اولیای و تابع از حقوق نفسی از بناهایی که در
 آزادی مطوعات میزنید در فرست پیام فرمودست حکم و پیمان ملت را از سر
 مطوعات که آه از به و این زبان آبی مردم را آزاد نگذارید -

نتایج ۳۰ / ۶ / ۴۱

مدیر سازمان اعلام - اردشیر انزوده

(۱۱۱-۱)
 ۲۰ / ۶ / ۴۱

(سند شماره ۱۷۴) -

معاون امور مطبوعاتی
 و فرهنگ
 وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
 تهران
 شماره ۱۱۱

اتحادیه کشاورزان

نیشابور

بایان حقوق و بهداشتی و پاکدلی
چه کاریکه توان کرد؟

تاریخ ۱۳۰۷/۱۱/۲۰
شماره ۱۱۷۰۰۰
پرست

م حضور مبارک جناب کارنخت وزیر محبوب ایران محترماً معروض میدارم که در نیشابور
شلی است میگویند دستش نزن بدتر میشود حالا هم بنظر اینجانب و سایر اعضا اتحادیه که در
نیشابور که از جان و دل طرفدار اقرار منویات آن جناب میباشیم تنظیم این قانون جدید
فقط برابر لکه دار کردن شخص جناب عالی است و بس زیرا توقع اخذ امت و اشخاص روشن بین
از آن جناب تحصیل آزادیهای بیشتر نیست نه از دست دادن همان چیزی که آزاد مری که تاکنون بدست
آورده اند چون بانه این لایحه بر شوم افراد آزاد این لایحه در دستم گردید که بدست آن این
کس در آن جناب را احاطه و اعتماد این لایحه را در نظر دارند بموجب دایره ای که در دستم است مردم را تا جویس
و نسبت با آن جناب بدین سازند مستعد است مقرر فرمایید از تنظیم چنین قوانینی خود را
فرموده و اختیار تنظیم و تصویب یک چنین قانون سنگینی را بر جالکده شمول بند (ج) شده
و گذار نمایند و در برابر اصرار و ابرام عمل امیر یالیت بفرمایید دستش نزن بدتر میشود
با تقدیم احترامات فائعه. دبیر اتحادیه کشاورزان نیشابور و مدیر روزنامه پرهم آزادگان نیشابور
ابوالفضل بازرگان

۱۳۰۷/۱۱/۲۰
شماره ۱۱۷۰۰۰
پرست

شماره	.....
عینا به	.....
شماره ثبت	.....
اعلام و بار	.....
مار	.....

۱۳۰۷/۱۱/۲۰

۲۴۰۴

۲۷۷/۹۱

مقدّمه بنام صاحب نامه که در نقد سید ابراهیم ایرانیان

میراندیشیم و بر من مباح از نظر منکر است که با احوال من نیست آن صاحب از نظر اندیشید که در نقد سید ابراهیم ایرانیان
 و بعد و نقطه منصرف وجه نه دست و رعایت باطنی شود که چنینها در بنوع خاص غیر رسیده و در مورد که چه در سبب از غفله
 با صبح تا زان مطبوعات که در بر دیده بهر سبب تا در هر مرتبه انصاف نورانی که در روزگار تقریب از آرد بهم
 استوار اگر در زمانه در این چند ساله اخیر صادر گردید بر شرط بایده و بنا بر سایر عوامل و ادوات فلب و بلکه در نقطه
 از طریق غنی و کدنی و سید اخذ و یک دست بر ام کردی است - بنا بر این چنینها در دنیا که مکینه است از آن
 و پس در این سزا که اخیر صادر گردید کند کرد - است از یک جمله با سعادت و با سعادت بعد در آورد که کتب
 یعنی غیر حاد است که در هر شرط بایند - حضرت قائم است در سبب یعنی سبب از این است از ۱۲: ۱۰ سال سابقه نسبت در آید
 همه که در آن است که در این است که از حضرت نهی که مرکب از خواص صالح و غیره در آن است که با سعادت در مکتب
 هم بر می بیند و در وقت بر این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 خود نصیحت است ز صادر بر این است که هر که از این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 همه حاضر نیستند یعنی در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 در همه در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 این چیزها بر این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 و از این چیزها که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 در روزگار یعنی آنچه وجه دارد که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 بر این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است
 در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است که در این است

باقی هم از این است قائده - امعان نظام الدین احسانی در روز
 آورده است - خیابان حافظ - پست بانک و برادران جوهری - نظام الدین ای

فهرست اعلام

ت

- آستارا (شهر) ۹۷
- آسیای جوان (روزنامه) ۱۵۴
- آشفته (روزنامه) ۷۰
- آفتاب (روزنامه) ۵۰، ۶۱
- آمال ملت (روزنامه) ۱۶۰
- آمریک و شرق (شرکت) ۱۱
- آمریکا (کشور) ۱۳، ۱۵، ۱۲۸
- آمل (شهر) ۹۴، ۱۵۸
- آهنگ زندگی (روزنامه) ۱۵۶
- آینده (هفته‌نامه) ۱۶۳
- آینده ایران (روزنامه) ۹
- آیین (روزنامه) ۵۰، ۵۶، ۶۰
- آیین اسلام (روزنامه) ۷۱
- آیین بدیع (روزنامه) ۵۷
- آبادان (شهر) ۱۴۹
- آتش (روزنامه) ۱۰۷، ۱۲۲، ۱۲۳
- آتش‌بار (هفته‌نامه) ۱۰۵
- آدات نوروز (روزنامه) ۵۵
- آذربایجان (استان) ۹۵، ۹۶، ۱۴۷
- آذربایجان دمکرات (روزنامه) ۱۵۶
- آرزو (روزنامه) ۳۷، ۴۳، ۴۷، ۵۷، ۵۸، ۶۳، ۱۰۷
- آرزوی شمال (روزنامه) ۱۵۴، ۱۵۵
- آریا، قصریه ۵۶
- آریایی، حسین ۱۵۶
- آزاد (روزنامه) ۳۲، ۴۳، ۵۶، ۶۱، ۶۳، ۶۴، ۱۳۱

الف

- آزاد، افراسیاب ۱۳۱
- آزادگان (روزنامه) ۶۴
- آزادی خلق (هفته‌نامه) ۶۳، ۶۴
- آزموده، اردشیر ۱۳۹
- آژیر (روزنامه) ۴۳، ۴۵، ۴۷، ۸۶
- ابوالسباع، اسماعیل ۱۳۰، ۱۳۲
- ایض (کاخ) ۱۲۷
- اتحاد ملی (هفته‌نامه) ۱۳۰

- ۱۶۳، ۱۶۲
- اتحادیه کشاورزی نیشابور ۱۴۶
- اتفاقات (روزنامه) ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۴۴، ۴۷
- اصلاحات ایران (هفته‌نامه) ۱۳۹، ۱۵۵
- اطاعت (جریده) ۸
- اطلاعات (روزنامه) ۱۷، ۲۵، ۳۱، ۵۰، ۵۱
- اخبار امروز (هفته‌نامه) ۱۴۸
- اخبار ایران (روزنامه) ۱۰۵
- اختر (هفته‌نامه) ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۴۷، ۶۹، ۵۴
- اخگر (مجله) ۱۳۱
- اعتبار، سیداحمد ۳۳
- اعتمادمقدم، عبدالعلی (سرتیپ) ۲۶، ۷۷، ۸۱
- اعظمی زنگنه، عبدالحمید ۹
- افراشته، هاشم (دکتر) ۹۰
- افشار، محمود (دکتر) ۶۲
- افسطی (سرهنگ) ۹۰
- افق (روزنامه، هفته‌نامه) ۵۶، ۵۷
- افکار ایران (هفته‌نامه) ۵۵، ۵۶، ۵۷
- اقبال، خسرو ۹، ۳۷، ۳۸
- اقدام (روزنامه) ۱۷، ۲۵، ۳۱، ۳۲، ۵۲، ۵۳
- ۵۴، ۵۶، ۵۸، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۱۰۷
- امین‌فر، (دکتر) ۷، ۸
- امینی، علی (دکتر) ۸
- انگلیس ۱۲
- انوار شمس (روزنامه) ۱۴۴
- انواری، احمد ۱۳۰، ۱۳۲
- انواری‌پور ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۷
- انوشور ۹۰
- احسانی، نظام‌الدین ۱۵۹
- اختر (هفته‌نامه) ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۴۷، ۶۹، ۵۴
- اخگر (مجله) ۱۳۱
- اخگر، احمد ۱۳۱
- اخوت، افضل (دکتر) ۱۶۰
- اراده توده (هفته‌نامه) ۱۵۵
- اراک (هفته‌نامه) ۱۳۲
- ارباب‌زاده، ابوالفضل ۱۴۶
- اربابی، هوشنگ ۵۱
- اردبیل (شهر) ۸۷، ۸۸، ۱۴۷
- اردلان، امان‌الله ۳۳
- اروپا (قاره) ۱۲۸
- استخر (روزنامه، هفته‌نامه) ۵۰
- اسحق بیات، اردشیر ۱۲۲
- اسعد بختیاری، محمدتقی‌خان ۵۷، ۵۸
- اسکندری، ایرج ۳۷، ۳۸
- اشتری، هادی ۸
- اشراقی، خلیل ۸۸
- اشرف، علی ۱۴۴
- اشرفی ۸۲
- اشرفی، آفاخان ۸
- اصفهان (شهر) ۱، ۱۱، ۱۲، ۳۹، ۶۸، ۸۳، ۱۵۹

- انوشیروانی، سلیمان ۱۳۲
 - اوستا (هفته‌نامه) ۱۶۳
 - اوستا، رحیم ۱۶۳
 - اوقاف (جریده) ۱۳۳
 - اولیا، علیرضا ۱۶۳
 - اولیاء اصفهان (هفته‌نامه) ۱۶۳
 - اهواز (شهر) ۱۳۳
 - اهوروش، نصراله ۱۳۳، ۱۳۰
 - ایران (روزنامه) ۱۲، ۱۷، ۱۹، ۲۰، ۲۵، ۳۲، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۵، ۵۶، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۸، ۱۰۹، ۱۰۳
 - ایران (کشور) ۱۱، ۳۱
 - ایران جوان (روزنامه) ۹
 - ایران کنونی (هفته‌نامه) ۱۷
 - ایران ما (روزنامه) ۱۰، ۳۱، ۴۳، ۴۵، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۸، ۶۰، ۷۰، ۷۶، ۸۶، ۱۵۵
 - ایروانی نائینی، محمد ۱۴۸
- ب**
- باباپور، عبدالرحیم ۵۸
 - باباشمل (هفته‌نامه) ۵۳
 - بابل (شهر) ۲۵، ۸۹، ۹۴
 - بابلسر (شهر) ۹۲، ۹۴
 - باختر (هفته‌نامه) ۸، ۱۷، ۲۵، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۴۷، ۵۰، ۵۷، ۱۰۶
 - باختر امروز (روزنامه) ۱۵۵
 - باختریان (هفته‌نامه) ۱۴۴
- بازپرس (روزنامه) ۱۰۵
 - باغی، عبدالقادر ۹۷
 - بانه (شهر) ۹۷
 - بدر، محمود ۱۸، ۳۳
 - بدیع (مجله) ۵۶
 - برزین، مسعود ۹۰
 - برق (روزنامه) ۳۵، ۳۷، ۴۳، ۴۷، ۱۰۵
 - بسوی آینده (روزنامه) ۱۵۶، ۱۶۰
 - بشر (هفته‌نامه، روزنامه) ۱۰۵
 - بقایی کرمانی، مظفر (دکتر) ۱۲۷، ۱۲۸
 - بهادریان، حبیب‌الله ۱۶۳
 - بهادین ۵۸
 - بهار (روزنامه) ۸، ۳۲، ۵۰
 - بهار، احمد ۵۸
 - بهارمست، محمود (سرهنک) ۷۵، ۷۹
 - بهبهان (شهر) ۱۰۷
 - بهرام (روزنامه) ۲۵، ۶۳، ۶۴
 - بهرامی ۳۹
 - بهشهر (شهر) ۸۹، ۹۱، ۹۴
 - بیات، مرتضی قلی ۳، ۱۵۰
 - بیداری ما (روزنامه) ۱۰۵
- پ**
- پاد (دکتر) ۱۲۷، ۱۲۸
 - پارس (روزنامه) ۹
 - بازارگاد، بهاء‌الدین ۳۷، ۳۸
 - پاک‌نیت، مرتضی ۱۳۰

ت

- پاک‌نیت، مصطفی ۱۳۰
 - پالهنک ۸۳
 - پایدار، صیغم ۸۷
 - پایگاه آزادی (روزنامه) ۱۵۴، ۱۵۶
 - پرتوی، علی محمد ۸۱
 - پرچم (روزنامه، هفته‌نامه) ۸، ۳۳، ۳۵، ۳۷
 - ۳۸، ۴۲، ۶۳، ۶۴
 - پرچم آزادگان (روزنامه) ۱۴۶
 - پرچمدار آزادی (روزنامه) ۱۵۰
 - پرخاش (روزنامه) ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۲
 - پرنام، مهدی ۵۱
 - پرورش (روزنامه) ۸، ۳۳، ۳۵، ۳۸، ۴۲، ۵۴
 - ۵۶، ۵۷
 - پرهیز (هفته‌نامه) ۱۳۰
 - پزشکی، کاظم ۵۱
 - پسیان، نجفقلی ۷۵
 - پل سفید (محل) ۸۹، ۹۳، ۹۴
 - پند (روزنامه) ۵۴
 - پورمحمد، ایران ۳۱
 - پولاد (روزنامه) ۱۵۴
 - پیرزادنگ ۵۸
 - پیروزی (روزنامه) ۱۳۲
 - پیشکار (روزنامه) ۱۶۳
 - پیشه‌وری، سیدجعفر ۱۲۳
 - پیغام (روزنامه) ۵۰
 - پیک آینده (هفته‌نامه) ۱۵۶
 - پیک اصفهان (هفته‌نامه) ۶۳
 - پیک ایران (روزنامه) ۱۳۳
- تابتیان (مهندس) ۱۱۴، ۱۱۶
 - تبریز (شهر) ۸۷، ۸۸
 - تبریزی، عبدالله ۵۱
 - تجدد ایران (روزنامه) ۸
 - تدین، محمد ۱۳، ۳۳
 - ترقی (روزنامه) ۵۱، ۵۶، ۶۳، ۶۴، ۷۳، ۱۲۲،
 - ۱۲۳، ۱۵۴
 - ترقی، لطف‌اله ۱۵۴
 - ترقی ایران (هفته‌نامه) ۱۳۲
 - تفسیر سیاسی (هفته‌نامه) ۱۶۳
 - تفضلی، جهانگیر ۱۵۵
 - تقوی، سیدمحمد ۱۴۷، ۱۵۵
 - تمیشان (محل) ۹۰، ۹۳
 - تنکابن (شهر) ۹۱
 - توسلی، امیر ۲۵، ۵۶، ۵۷
 - توفیق (مجله) ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۳۲
 - توفیق، محمدعلی ۱۳۲
 - توکلی، محمد ۳۲
 - تهران (شهر) در اکثر صفحات
 - تهران امروز (هفته‌نامه) ۶۱، ۶۲
 - تهرانچی ۵۶
 - تهرانشهر (هفته‌نامه) ۱۳۳
 - تهران مصور (مجله) ۱۸، ۳۴، ۵۴، ۷۱، ۱۲۲،
 - ۱۵۴
 - تیره‌بختان (هفته‌نامه) ۱۴۴
 - تیموری، کریم ۱۶۳

ج

- جامعه روزنامه نگاران خوزستان ۱۴۹، ۱۵۰
- جاوید، حسین (دکتر) ۳۱
- جبهه (روزنامه) ۷۶، ۱۰۵، ۱۰۷
- جبهه آزادی (جمعیت) ۸۶، ۸۸
- جلاجور، نصراله ۹۰
- جلالی (سرگرد) ۱۱۲
- جلالی، علی ۱۰
- جلالی نائینی، محمدرضا ۱۲۷
- جمعیت روشنفکران ۸۹
- جمعیت علاقمندان به اعلامیه حقوق بشر و آزادی مطبوعات ۱۴۳
- جناب پور، جمال ۱۶۳
- جنگ (روزنامه) ۵۷
- جوان (مجله) ۹
- جوانان (روزنامه) ۱۷
- جواهر الکلام، علی ۳۷، ۳۸
- جودت (روزنامه) ۸۷
- جودت، حسن ۸۸
- جودت، حسین ۸۷
- جوشن (روزنامه) ۱۳۰، ۱۳۳
- جهانانویی، اشرف ۱۳۲
- جهان فردا (روزنامه) ۵۲
- جهان نما (روزنامه) ۵۰
- جهان نو (مجله) ۱۵۶
- جهانی (دکتر) ۵۸

ج

- چالوس (شهر) ۸۹، ۹۲، ۹۴
- چرچیل (روزنامه) ۵۲

ح

- حاجی بابا (روزنامه) ۱۵۶
- حاجی شیخ، محمدعلی ۵۹
- حاجی شیخ، مرتضی ۵۹
- حجازی ۱۰۹
- حجازی، حسن ۱۳۲
- حجازی، عبدالحسین (سرهنگ) ۶۱
- حجتی، احمد ۵۸
- حجتی، رکن الدین ۱۴۴
- حجتی، احمد ۵۸
- حجتی، رکن الدین ۱۴۴
- حجتی، محمد ۵۸
- حریر (روزنامه) ۱۳۰
- حزب توده ۸۷، ۹۱، ۹۲
- حزب پیکار ۶۰
- حسامی، ابراهیم ۱۶۳
- حسینی، نورالدین ۵۰
- حشمتی زاده، احمد ۵۱
- حقوق سیاسی (روزنامه) ۱۴۴
- حقوق ملت (هفته نامه) ۱۵۰
- حکمت (حشمت الممالک) ۵۰
- حکمت، رضا ۵۰

د-ذ

- حلاج (روزنامه) ۲۵، ۶۱
 - حمزوی، عباس ۵۱
 - حمزوی شاهد، عبدالوهاب ۵۱
 - حمله (روزنامه) ۱۳۰، ۱۳۲
 - حمیدی (دکتر) ۵۱
- د-داد (روزنامه) ۹، ۱۷، ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۴۴، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۶، ۹۰، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۳۱
 - دادگستر ۸۳
 - داریا (هفته‌نامه) ۶۳، ۶۴، ۷۶
 - دانش اصفهان (هفته‌نامه) ۱۶۳
 - دبیران ۷۶، ۹۵، ۱۱۸
 - دبستانی کرمانی ۲، ۳
 - درخشش، محمد ۱۵۶
 - درفش (هفته‌نامه) ۶۰
 - درلگوزاده ۵۸
 - دزفول (شهر) ۵۷
 - دست‌پیش، علی عباس ۸۷
 - دستغیب، محمدالدین ۵۰
 - دستور (هفته‌نامه) ۱۰۵
 - دشتی، خلیل ۵۰
 - دلیر (هفته‌نامه) ۱۰۵
 - دماوند (روزنامه) ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۴۴، ۶۳، ۶۴، ۱۰۶
 - دموکرات اسلامی (هفته‌نامه) ۱۵۵
 - دموکرات ایران (روزنامه) ۹۰
 - دنیا (هفته‌نامه) ۱۵۵
 - دنیای امروز (هفته‌نامه) ۷۶، ۱۵۴
 - دنیای امروزه (هفته‌نامه) ۱۵۶
 - دنیای فردا (هفته‌نامه) ۱۶۳
 - دولت‌آبادی، شمس ۱۴۴
- خ
 - خاکسار، زین‌العابدین ۷۸
 - خاورزمین (روزنامه) ۳۱، ۱۰۵
 - خبردار (روزنامه) ۵۱
 - خجسته، مصطفی ۵۱
 - خدنگ (روزنامه) ۵۴
 - خرمشهر (شهر) ۱۵۰
 - خروش غرب (روزنامه) ۱۴۴
 - خطیبی، پرویز ۱۵۶
 - خلیج، ف ۱۵۶
 - خلیلی، محمدعلی ۳۷، ۳۸
 - خواجه‌نوری، نصیر ۱۲۲
 - خواجه نوری، ابراهیم ۴۹
 - خواندنیها (مجله) ۵۴، ۷۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۵۴
 - خوانسار (روزنامه) ۱۳۲
 - خورشید ایران (روزنامه) ۱۸، ۲۵، ۳۱-۳۳، ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۵۶، ۱۰۵
 - خوزستان (استان) ۱۳۳، ۱۳۴
 - خوشبین (دکتر) ۸۰

۴۳، ۴۵، ۴۷، ۵۰، ۸۶، ۸۹
 - رهنما ۹۶
 - رهنما، غلامحسین ۸۱
 - رهنمای یهود (ماهنامه) ۶۳، ۶۴

- زاینده رود (هفته نامه) ۱۶۳

- زجاجی، مسعود ۹۰

- زرین کفش، علی اصغر ۷

- زمانی ۳۱

- زمانی، محمود ۵۱

- زمانی (میرزا) ۳۱

- زن امروز (هفته نامه) ۵۶

- زنجان (شهر) ۳۰

- زندپور، حسنعلی ۱۳۹

- زندگی (روزنامه) ۵۲، ۵۳، ۵۵

- زندی، محمود ۱۵۶

- زنگنه، عبدالحمید (دکتر) ۱۲۱

- زهری، علی ۱۵۵

- زیرآب (شهر) ۸۹، ۹۱، ۹۳

- ژورنال (جریده) ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۶۹

۷۰، ۷۳

- ژورنال دوتهران (روزنامه) ۱۸

- ژورنال هفتگی ۵۴، ۷۲

- دولتشاهی (سرهنگ) ۱۰۲

- دولتشاهی، عمادالدین ۱۴۴

- دولو (سرهنگ) ۹۰

- ذوالقدر ملکزاده، حبیب‌الله ۵۱

ز-ژ

- راحت، حسین ۱۵۶

- رادسر (سریاس) ۱

- رامنش، رضا (دکتر) ۳۷

- رامسر (شهر) ۹۲، ۹۴

- راننده روز (هفته نامه) ۱۵۹

- رزم (روزنامه) ۱۰۵

- رزم‌آرا، حاجی علی (سپهبد) ۱۲۶، ۱۳۹

- رسا (میرزا اسدالله حسنزاده) ۱۳۱

- رستاخیز (روزنامه) ۱۳۳

- رستاخیز ایران (روزنامه) ۵۶، ۷۶، ۸۴

- رشت (شهر) ۹۷

- رضوانی، علی اکبر ۱۳۳

- رعده (جریده) ۵۶، ۷۰، ۷۱، ۷۳

- رعده امروز (روزنامه) ۵۱، ۵۵

- رعده جنوب (هفته نامه) ۱۵۹

- رکنی، عبدالمحمد (غفوری رکنی) ۵۸

- رگبار (هفته نامه) ۵۲، ۵۷

- روستا (هفته نامه) ۵۵، ۷۳، ۷۶

- رهایی، ماشاءالله ۵۱

- رهبر (روزنامه) ۱۷، ۳۱، ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۸

سی

- سندیکای مطبوعات ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۹
- سوادکوه (منطقه) ۹۳
- سهیلی، علی ۲۷، ۳۰، ۳۹، ۴۰، ۱۰۶
- سیاست (روزنامه) ۸، ۳۲
- سیاست اسلام (هفته‌نامه) ۱۵۵
- سید شکری، میرجواد ۸۷
- سیف (سرتیپ) ۱۱۲
- سیف‌پور ۵۰
- سیف‌پور فاطمی، نصرالله ۳۷، ۳۸
- سینما (مجله) ۱۵۵

ش

- شاکری، باقر (علامه) ۳۲
- شاهد (روزنامه) ۱۵۵
- شاه‌رکن ۵۸
- شاهنده، عباس ۳۷، ۳۸
- شاهی (شهر) ۸۹، ۹۱، ۹۲، ۹۴
- شایان، سلمان ۳۱
- شایسته (روزنامه) ۱۵۴
- شایگان، سیدعلی (دکتر) ۹۸، ۱۴۶، ۱۴۷
- شباهنگ (روزنامه) ۵۷، ۱۰۵
- شبچراغ (روزنامه) ۱۵۶
- شدت (روزنامه) ۱۳۲
- شرف (روزنامه) ۱۰۷
- شرق (روزنامه) ۵۸، ۱۴۴
- شرفی، فضل‌اله ۹
- شریف (دکتر) ۱۲۷

- ساداتی، محمد ۳۱
- ساری (شهر) ۳۱، ۸۹، ۹۱، ۹۴
- سازمان نویسندگان آزاد ۱۴۰
- سالکی، علی ۱۴۴
- سپهرنیا، عبدالمجید ۱۳۳
- ستاره (روزنامه) ۱۷، ۳۱، ۳۲، ۵۰، ۵۲، ۵۳، ۵۸، ۹۰
- ستاره اصفهان (روزنامه) ۱۵۹
- ستاره خوزستان (روزنامه) ۱۳۰، ۱۳۲
- ستاره غرب (روزنامه) ۱۳۱
- ستایش ۵۹
- سحر (روزنامه) ۱۳۲
- سخن (مجله) ۱۵۵
- سرتیپ‌پور (سرهنگ) ۱۱۲
- سرگذشت (روزنامه) ۶۳، ۱۳۸
- سرمردی (ستوان) ۱۲۳
- سروش (روزنامه) ۵۰
- سعادت، ضیاء ۵۱
- سعادت اصفهان (روزنامه) ۱۶۳
- سعادت بشر (روزنامه) ۸، ۱۷، ۵۱
- سعادت، عبدالکریم ۵۰
- سقزاده ۵۱، ۵۵، ۶۹، ۷۳
- سقز (شهر) ۹۷
- سلحشور، حسن ۷۲، ۷۶، ۱۳۵، ۱۴۵
- سمعی، سعید ۳۲، ۹۰
- سنجابی، کریم (دکتر) ۱۴۴، ۱۴۶، ۱۶۱

- شریفی ۸، ۷
 - شریفیان، حسین ۵۱
 - شعاعی، محمود ۱۴۴
 - شعله‌ور (روزنامه) ۱۰۵
 - شفق (روزنامه) ۵۱، ۵۳، ۵۵، ۶۹، ۷۳، ۷۶
 - شفیع، محمد ۵۶
 - شکوه، حسین ۴۶
 - شکیبایی ۱۰۷
 - شکیبی، عزیزاله (دکتر) ۹
 - شمال (مجله) ۶۱
 - شمس ۵۸
 - شمس آبادی، ع ۱۴۰
 - شمس مستوفی، هوشنگ ۱۳۰
 - شمیم ۱۱۲
 - شنگول (روزنامه) ۳۷، ۴۳، ۴۷
 - شهباز (روزنامه) ۳۷، ۴۳، ۴۷، ۶۱، ۱۰۵، ۱۵۶
 - شهسوار (شهر) ۸۹، ۹۲
 - شوروی ۸۷
 - شورش (روزنامه) ۱۵۶
 - شوقی، عباس ۱۱۴، ۱۱۶
 - شهپر سرخ (روزنامه) ۱۴۴
 - شهرتیس (سرهنگ) ۶۱، ۷۵
 - شهر فرنگ (روزنامه) ۵۶
 - شهستانی ۱۰۶
 - شهیدی، مهدی ۸۰
 - شیوانی، حبیب‌اله (سرتیپ) ۶۲
 - شیده (روزنامه) ۱۰۵
 - شیراز (شهر) ۹، ۱۰، ۵۰، ۱۲۰، ۱۴۸
- شیراز، مجید ۵۱
 - شیرازی، عبدالله ۱۵۰
 - شیر شرق (روزنامه) ۱۵۶
 - شیرگاه (محل) ۸۹، ۹۱، ۹۳
 - شیوه (هفته‌نامه) ۱۰۵

ص-ض

- صادقی (نماینده مجلس) ۱۱۰
 - صاعدی، جعفر ۹
 - صالح، اللهیار ۸۲، ۱۳۱، ۱۵۶
 - صالحی، رضا ۱۶۳
 - صبا (هفته‌نامه) ۳۴، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۱۲۲، ۱۲۳
 - صبری ۵۱، ۵۳، ۵۴، ۷۰
 - صدای ایران (روزنامه) ۸، ۱۷، ۲۵، ۳۲، ۵۱
 - صدای کرمانشاه (هفته‌نامه) ۱۴۴
 - صدای لنجان (هفته‌نامه) ۱۶۳
 - صدای وطن (هفته‌نامه) ۱۰۵، ۱۰۷
 - صدر، محسن ۳۳
 - صدری‌پور، امیرحسین ۱۳۰، ۱۳۲
 - صدیق، عیسی (دکتر) ۴۹، ۷۴
 - صدیقی ۸۱
 - صریر (هفته‌نامه) ۱۳۲
 - صفاری (سرتیپ) ۱۰۴
 - صفوی (مدیر پیشکار) ۵۰، ۱۶۳
 - صفیری، سلطانعلی ۱۶۳
 - صمدی، محمد ۵۸

ضرابی، ابراهیم (سرتیپ، سرلشکر) ۱۱۳،
۱۱۴، ۱۱۶

ط-ظ

- طالقانی ۱۵۶

- طالقانی، خلیل (مهندس) ۱۳۶

- طاهری ۸۸

- طباطبایی، سید ضیاءالدین ۵۷

- طباطبایی، ع. ۳۱

- طریق ۱۶۳

- طلایی (جریده) ۱۶۳

- طوفان (هفته‌نامه) ۱۴۳

- طوفان شرق (هفته‌نامه) ۵۸

- طوفان غرب (هفته‌نامه) ۱۴۴

- طهران امروز (روزنامه) ۵۴، ۵۳، ۵۲، ۵۱

- ظفر (هفته‌نامه) ۱۰۷، ۱۰۵

ع-غ

- عادل خلعتبری، جمال‌الدین ۹، ۱۳۰، ۱۳۱

- عالم (جریده) ۷۲

- عالم (سالنامه) ۱۳۹

- عالم یهود (هفته‌نامه) ۱۵۴

- عباسقلی‌زاده، علی ۱۲۲، ۱۲۳

- عبدالرحمان ۵۸

- عبده، غلام ۵۸

- عیبی ۹۶

- عدل، مصطفی ۶، ۱۰

- عدل، منصور ۱۱۰

- علاء، حسین ۳۶، ۱۳۸

- علامه وحیدی ۳۲

- علوی، محمود ۵۰

- علوی مقدم (سرهنگ) ۲۶

- علی‌آبادی، عبدالحسین (دکتر) ۱۵۷

- علی‌بابا (هفته‌نامه) ۶۳، ۶۴

- عمادی، عزیز ۸۷

- عمیدی، محمدحسین (سرتیپ) ۳۳، ۳۴

۳۶، ۴۱، ۴۷

- عمیدی نوری، ابوالحسن ۹، ۳۷، ۳۸، ۹۰

۱۳۱

- عنقا، ابوالفضل ۱۱۱

- غرب (منطقه) ۳۲

- غفوری رکنی ۵۸

- غفوری، جواد ۵۸

- غفوری، سیدحسن ۵۸

- غفوری کنی، عبدالمحمد ۵۷

ف-ق

- فارس (استان) ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱

- فارسی ۵۰

- فاطمی، ابوطالب ۸۳

- فاطمی، حسین (دکتر) ۷۶، ۱۵۵، ۱۶۱

- فاطمی، سعید ۹۰
 - فتاحی، فتح‌الدین ۳۷، ۳۸
 - فخرایی ۱۱۴
 - فخرایی، مرتضی ۷، ۸، ۱۱۵
 - فخرایی، یوسف ۵۱
 - فرخ، مهدی ۵۰
 - فرخ‌منش ۱۲۷، ۱۴۵
 - فردا (هفته‌نامه) ۵۲، ۵۵، ۷۲
 - فردای پیروز (هفته‌نامه) ۱۵۹
 - فردوسی (هفته‌نامه) ۱۳۲
 - فرشته آزادی (هفته‌نامه) ۱۰۵
 - فرشید، حسین ۱۵۶
 - فرمان (روزنامه) ۱۰، ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۴۳، ۴۷، ۶۱، ۸۶، ۱۰۶
 - فرمان آرا، مصطفی ۱۳۰، ۱۳۲
 - فنرود، حسن ۵۱
 - فروزش، زین‌العابدین ۳۷، ۳۸
 - فروغ (ماهنامه) ۶۹
 - فروهر ۱۰۵
 - فرهنگدی، علی (دکتر) ۱۱۲
 - فرهنگ، عزیز ۸۷
 - فرهودی ۱۲۷، ۱۴۷
 - فریاد اصفهان (هفته‌نامه) ۱۳۰، ۱۳۲
 - فریاد ملت (هفته‌نامه) ۱۳۲
 - فریدونی، احمد ۷۶، ۹۷، ۱۱۸
 - فصیح ۸۳، ۸۴
 - فلاحتی، فرهاد ۱۵۰
 - فوق‌العاده (مجله) ۱۳۰، ۱۳۲
- فهیمی، خلیل ۳۳
 - قائمی، ۸۳، ۸۴
 - قاضی، تقی ۱۳۲
 - قانون (روزنامه) ۱۳۱
 - قجار (هفته‌نامه) ۱۵۶
 - قدر (سرتیپ) ۷
 - قدکپور، حسن ۱۳۴
 - قدیمی (سرهنگ) ۵۰
 - قرن طلایی (هفته‌نامه) ۱۳۲
 - قزلباش (روزنامه) ۱۴۷
 - قشقای، عبدمحمد ۵۸
 - قطب، کاظم ۵۹
 - قطب، موسی ۵۹
 - قلمزن ۳۹
 - قمی، محمدتقی ۶، ۷
 - قنات‌آبادی، شمس‌الدین ۱۵۵
 - قوام، احمد ۱۱
 - قوانلو، کریم (سرتیپ) ۶۰
 - قیام (هفته‌نامه) ۷۳
 - قیام ایران (هفته‌نامه) ۴۳، ۴۵، ۴۷، ۵۱
 - قیام تهران (هفته‌نامه) ۱۵۴
 - قیام خوزستان (هفته‌نامه) ۱۵۰
- ک - ک**
- کار و دانش (هفته‌نامه) ۱۰۵
 - کار و کارگر (هفته‌نامه) ۱۳۰، ۱۳۲

- کاشانی، سیدابوالقاسم (آیت‌الله) ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۶۲
- کاشانی، حسین ۵۱
- کاشانی، میرمعصوم (حاجی) ۸۷
- کاظمی، محمد ۱۴۴
- کافی (دکتر) ۱۳۲
- کاکا حاجی، احمد ۵۸
- کامکار، علی اشرف ۱۴۴
- کانون (روزنامه) ۸، ۶۱، ۷۶، ۱۰۷
- کاویانی، فرج‌اله ۱۶، ۳۲
- کبوتر (هفته‌نامه) ۹، ۳۵، ۵۶، ۵۷
- کبیدآبادی، علی ۱۵۰
- کجوری، مهدی ۵۰
- کرقلی، رضا ۵۸
- کرمانشاه (روزنامه) ۱۴، ۱۶
- کرمانشاه، کرمانشاهان (شهر) ۱۷، ۳۲، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۶۲
- کریم پور شیرازی، امیر مختار ۱۵۶
- کریمی، نادعلی ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۶۱، ۱۶۲
- کسروی، سید احمد ۳۷، ۳۸
- کسری (روزنامه) ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۷۱، ۷۲، ۷۳
- کشور (روزنامه) ۶۳، ۶۴
- کلیری، احمد ۱۵۶
- کلینی ۱۶۳
- کودک (شهر) ۱۰۸، ۱۰۹
- کوشش (روزنامه) ۸، ۱۷، ۳۲، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲
- کوهستان (مجله) ۵۱، ۶۹، ۷۳
- کوهی کرمانی، حسین ۳۸
- کیا، علی ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۳۳
- کیفیر (هفته‌نامه) ۹، ۴۳، ۴۴، ۴۷، ۵۶، ۵۷
- کیکاوسی (سرتیپ) ۳۴
- کیوان (هفته‌نامه) ۳۲
- کیهان (روزنامه) ۸، ۱۷، ۲۵، ۳۱، ۵۰، ۷۶، ۹۰، ۱۰۷، ۱۶۰
- گرگان (شهر) ۹۰
- گلستان (هفته‌نامه) ۵۰
- گلستانه، احمد ۸۳، ۸۴
- گلستانه، محمد تقی ۸۳، ۸۴
- گلشایبان (سرتیپ) ۶۶-۶۸
- گنجور (روزنامه) ۱۴۴
- گوهر مراد (روزنامه) ۱۶۳
- گیتی (روزنامه) ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۴۴، ۴۷
- گیتی‌بین، اصغر ۱۳۰، ۱۳۲
- ل**
- لاجوردی، مرتضی ۱۳۲
- لاجینی، ابوالقاسم ۱۳۲
- لاجینی، محمد علی ۱۳۲
- لاله (جریده) ۱۳۲
- لسانی، ابوالفضل ۱۲۷، ۱۳۱
- لطفی، عبدالعلی ۱۵۲، ۱۶۱
- لطفی، رضا ۹
- لؤلؤ (روزنامه) ۱۳۵، ۱۴۵

- لوتی (هفته‌نامه) ۱۳۰، ۱۳۲
- م**
- مازندران (شهر) ۹۱، ۹۳
- ماکو ۱۲۲، ۱۲۳
- مالتا ۵۸
- ماهرالنقش، رحیم ۱۳۰، ۱۳۲
- مترجم مدنی، سیدحسین ۹
- مجاهد (هفته) ۱۵۹
- محللاتی، جمال‌الدین ۱۵۹
- محمودآباد (محل) ۹۲
- محوی، ابوالحسن ۱۵۶
- مختاری، رکن‌الدین (پاسیار ۱) ۱۱
- مدنی، میراحمد ۳۷، ۳۸
- مدنیت (هفته‌نامه) ۹
- مراغهای، ساعد ۳۳
- مرتضوی، مجتبی ۵۱
- مرد امروز (هفته‌نامه) ۹، ۱۰، ۳۳، ۳۴، ۳۵
- ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۴۷، ۵۶، ۵۸، ۶۳، ۶۴، ۱۰۶، ۱۳۰
- مردان روز (هفته‌نامه) ۵۲
- مردان کار (هفته‌نامه) ۳۱، ۵۶
- مرد باختر (جریده) ۱۴۴
- مرد خوزستان (هفته‌نامه) ۱۳۳، ۱۳۴
- مردم (روزنامه) ۳۲، ۳۵، ۳۷، ۴۳، ۴۵، ۵۴
- مروستی ۱۵۴
- مزدا (هفته‌نامه) ۱۰۵
- مژدهی، امیرجلیل ۱۸
- مستنطق امروز (جریده) ۱۵۶
- مستوفیان ۳۱
- مسعود، بدیع ۱۴
- مسعود قمی، محمد ۹، ۳۷، ۳۸، ۱۳۲
- مسعودی، اکبر ۱۵۶
- مسعودی، جواد ۱۵۴
- مسعودی شیرازی، اکبر ۱۵۴
- مسعودی، عباس ۱۵۴
- مسعودی، قاسم ۹۰
- مسلم آزاد (هفته‌نامه) ۱۵۵
- مشعل (روزنامه، هفته‌نامه) ۹
- مشهد (شهر) ۱۲۴، ۱۲۵
- مصاحب، غلامحسین ۳۷
- مصباح‌زاده، مصطفی (دکتر) ۹، ۱۲۷
- مصدق، غلامحسین (دکتر) ۱۴۹
- مصدق، محمد (دکتر) ۱۲۶، ۱۲۸، ۱۲۹
- ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۳، ۱۳۵، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۸
- ۱۵۸، ۱۶۰، ۱۶۲
- مصلاهی فرخندی، ابوطالب ۵۱
- مظفری (سرتیپ) ۱۰۷
- مظفریان ۹۰
- معتضدی، نصراله (سرلشکر) ۱۲۰
- معتمدی ۵
- معتمدی، فتح‌اله ۱۳۰، ۱۳۲
- معظمی ۷
- معینی (سرهنگ) ۹۰
- مقدم، حسن (سرلشکر) ۴، ۵
- مقیم خسروی، احمد ۱۴۴

ن

- ۳۱ - مکاری
- مکی، حسین ۱۴۹
- ملک الکلامی، عبدالحمید ۲
- ملکی ۳۱
- منتصرالدوله، محمود ۱۲۶
- منیری، علی ۳۷، ۳۸
- موسوی، باقر ۱۳۲
- موسوی، نعمت‌اله ۵۸
- موسوی، هدایت‌اله ۵۸
- مهاباد (شهر) ۹۷
- مهاجری، محمد ۱۳۲
- مهدوی ۱۴۴
- مهر (جریده) ۵۸
- مهرابی، جعفر ۵۹
- مهرابی، قاسم ۵۹
- مهرايران (روزنامه) ۸، ۱۷، ۲۵، ۳۲، ۵۰-۵۳، ۵۵، ۵۶، ۹۰، ۱۰۷
- مهرداد (جریده) ۱۴۴، ۱۶۳
- مهرگان (هفته‌نامه) ۱۵۶
- مهرملت (جریده) ۱۳۰، ۱۳۲
- میراحمدیان، جواد ۳۷
- میرسپاهی، اسداله ۳۷
- میرشکاری، حبیب‌اله ۵۹
- میهن (روزنامه) ۵۷، ۵۸، ۶۱، ۶۳، ۶۴
- میهن‌پرستان (سالنامه) ۱۰، ۳۱، ۵۵، ۵۶
- ناجی، ابوالحسن ۵۸
- ناجی، محمدنبی ۵۸
- ناقوس (روزنامه) ۱۰۵
- نامور، رحیم ۳۷، ۱۵۶
- نامه آزاد (روزنامه) ۴۳، ۴۷
- نامه دانشوران (مجله) ۹
- نامه شهربانی (مجله) ۵۶
- نامه کانون ایران (مجله) ۹
- نامه ملی کرمانشاه
- ر.ک: کرمانشاه (روزنامه)
- ناهید (روزنامه) ۸، ۳۲
- نبرد (روزنامه) ۹، ۱۷، ۲۵، ۳۳، ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۶۰، ۷۰-۷۳، ۱۰۵
- نبرد امروز (روزنامه) ۵۱، ۶۰، ۱۰۵
- نبردنیک (روزنامه) ۱۵۵
- نبی‌پور، محمد ۱۴۴
- نجات ایران (روزنامه) ۸، ۱۷، ۳۱، ۳۳، ۳۵
- ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۴۴، ۴۷، ۵۶، ۶۱، ۶۳، ۶۴، ۹۰
- ۱۰۶
- نجف (شهر) ۸۸
- نخجوان، ایروان (حاجی) ۸۷
- ندای آزادی (روزنامه) ۶۳، ۶۴
- ندای جوانان (جریده) ۱۵۴
- ندای حقیقت (جریده) ۱۰، ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۸
- ۴۳، ۵۶، ۱۰۶
- ندای عدالت (روزنامه) ۵۰

- نسیم آزادی (روزنامه) ۱۳۲
 - نسیم شمال (روزنامه) ۵۷، ۵۸، ۶۳، ۷۶
 - نسیم صبا (روزنامه) ۳۳، ۳۸، ۴۳
 - نصر، ولی الله ۴۸
 - نصیری، مرهن تراب ۵۱
 - نظام مستوفی ۵۸
 - نوبخت، دانش ۱۲۷-۱۲۹
 - نوبهار (روزنامه) ۱۷، ۲۵
 - نوروز ایران (روزنامه) ۵۶، ۵۷، ۷۶
 - نوری، فخرالدین (دکتر) ۸۷
 - نوشهر ۹۲
 - نوید آزادی (روزنامه) ۱۵۴، ۱۵۶
 - نوین، حسن ۸۳
 - نهضت ملی (روزنامه) ۴۳، ۴۷
 - نهنگ (روزنامه) ۵۴، ۵۶
 - نهیب شرق (روزنامه) ۱۶۳
 - نیرو و راستی (روزنامه) ۶۰، ۱۴۴
 - نیروی امروز (روزنامه) ۱۰۵
 - نیروی سوم (روزنامه) ۱۵۵
 - نیشابور (شهر) ۱۴۶
 - نیویورک (شهر) ۱۱
- ه**
- وجدان (هفته‌نامه) ۱۰۵
 - وجدانی (دکتر) ۵۱
 - وجدانی، محمدرضا ۷، ۸
 - ورزش ایران (مجله) ۱۵۵
 - ورسک (محل) ۹۱
 - وزیری، حسام (سرهنگ) ۱۰۰، ۱۰۱
 - وزیری، کاظم (دکتر) ۳۷، ۳۸
 - وصال، بهجت (دکتر) ۵۱
 - وقایع نگار ۳۱
 - وین (شهر) ۱۵۶
- و**
- وارثیان، احمد ۱۵۶
 - واعظی، مصطفی ۱۵۶
 - والا، عبدالله (مهندس) ۱۵۴
 - واهمه (هفته‌نامه) ۱۳۳
- هاشمی، احمد ۱۳۰
 - هاشمی ۱۳۲
 - هدایت ۱۰۵
 - هدایت، عبدالله (سرلشکر) ۹۵
 - هراز (مجله) ۱۵۵
 - هشترودی، محسن (دکتر) ۹
 - همایون‌جاه، محمدعلی ۷۸
 - همایونفر (سرهنگ) ۱۱۲
 - همایونفر، منیر ۱۳۳
 - همتی، ۸
 - هور (روزنامه) ۲۵، ۳۳، ۳۷، ۳۸، ۴۲، ۴۴، ۵۳، ۶۳، ۶۴، ۷۲، ۷۶، ۱۰۵
 - هولیوود (مجله) ۷۳
 - هیرمند (رود) ۱۰۲

۵

یکتایی، مجید ۱۳۳

یکدنیا (هفته‌نامه) ۱۰۵

یونسی ۱۳۱

یویوپروز (هفته‌نامه) ۷۲

یاسا (جریده) ۱۳۲

یزد (شهر) ۱۶۰

یزدان بخش، سیداحمد ۱۳۳

یغما (مجله) ۷۶